

Fehér VÁRtervező KFT.

8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

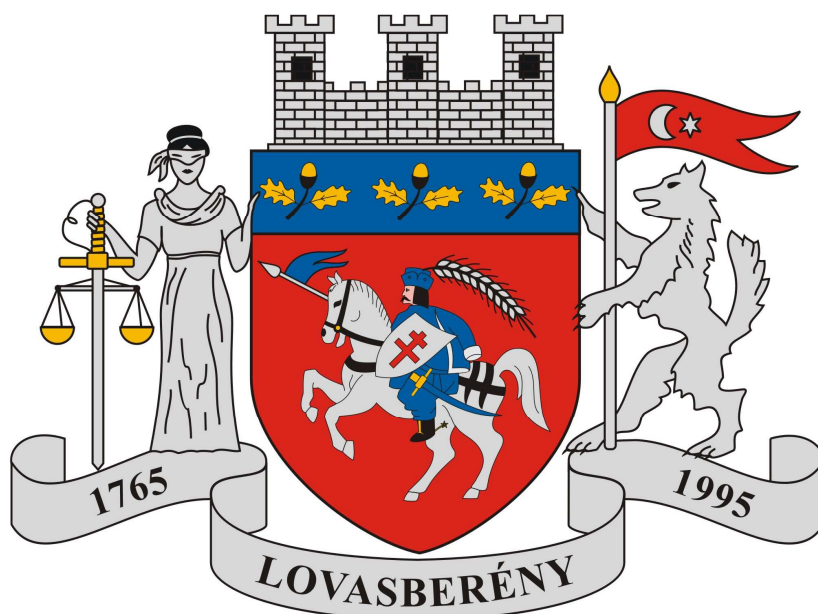
tel.: +36 70/385 0133

email: feterv@feterv.hu

LOVASBERÉNY

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ KÉSZÍTÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
FELÜLVIZSGÁLATA

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

MEGBÍZÓ:

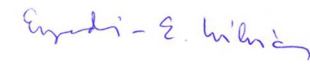

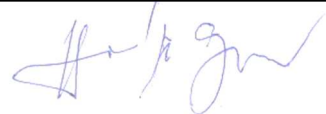

LOVASBERÉNY Község Önkormányzata
8093 LOVASBERÉNY, Kossuth utca 62.

FELELŐS TERVEZŐ:

Fehér Vártervező Kft.
8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

2018. január – 2021. október

ALÁÍRÓLAP

Ertl Antal építésmérnök É-07-0075, településtervező TT-07-0075	
Bodó Beáta Településtervező TT 07-368	
Tájrendezés, környezetalakítási munkarész Bruckner Attila kertésmérnök TK 19-0244	
Közlekedési munkarész: Pálffy György Kamarai szám: Tkö 07-0808, 07-50682	
Környezetvédelmi munkarész Enyedi-Egyed Szilvia SZÉM-03/07-0671, SZKV/07-0671	
Diószegi András Környezetirányítási és környezetvéd. szakértő: SZKV-01-13515/2015	
Viziközmű Horváth Gyula Vezető tervező VZ-T/07-0226	
Energia közmű: Takács László TE-07-0449	

Tartalomjegyzék:

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	7
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	7
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	7
1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	7
1.2.2. Fejér Megye Koncepciója.....	9
1.2.3. Székesfehérvár és kistérsége fejlesztési programja 2006-ban került kidolgozásra.	15
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	21
1.3.1. Az Országos Területrendezési Tervvel való összefüggések vizsgálata.....	21
1.3.2. Fejér Megye Területrendezési Tervével való összefüggések vizsgálata ... Hiba! A könyvjelző nem létezik.	
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai.....	21
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása.....	49
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai ...	49
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések a településen nincsenek	49
1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	49
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök.....	49
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek.....	49
1.7. A település társadalma.....	50
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség.....	50
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	64
1.8. A település humán infrastruktúrája.....	66
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	66
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	67
1.9. A település gazdasága.....	69
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre.....	69
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	76
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése..	76
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)	80
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....	80
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	80

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	80
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere	81
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	82
1.10.4. Foglalkoztatáspolitiká.....	83
1.10.6. Intézményfenntartás.....	84
1.10.7. Energiagazdálkodás	84
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások	84
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata	85
1.12.1. Természeti adottságok	85
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet	85
1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat	90
1.12.2.2. A tájhasználat értékelése	90
1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek.....	91
1.12.3.1. Tájvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	93
1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	93
1.12.3.3. Országos ökológiai hálózat.....	93
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	97
1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata.....	98
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei.....	99
1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek, zöldfelületi ellátottság értékelése	99
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	100
1.14. Az épített környezet vizsgálata.....	103
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	103
1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata.....	103
1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok.....	105
1.14.1.3-4. funkció vizsgálat:	105
1.14.5-6. alulhasznosított barnamezős területek és konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület.....	105
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata	107
1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat	107
1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat.....	114
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter	114
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése	114

1.14.5. Az építmények vizsgálata.....	114
1.14.5.1. funkció, kapacitás	114
1.14.5.2-3. beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség), magasság, szintszám, tetőidom	114
1.14.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok.....	118
1.14.6. Az épített környezet értékei	127
1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag.....	127
1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület.....	128
1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők	128
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái.....	128
1.15. Közlekedés	129
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	129
1.15.2. Közúti közlekedés.....	129
1.15.3. Községi közlekedés.....	129
1.15.3.1. közúti	130
1.15.3.2. kötöttpályás.....	130
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	131
1.15.5. Parkolás	131
1.16. Közművesítés	132
1.16.1. A víziközművek jelenlegi kiépítettsége állapota.	132
1.16.2. Energia.....	135
1.16.2.1. Lovasberény földgázellátása.....	136
1.16.2.2. Lovasberény villamos energia ellátása	136
1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)	139
1.17.1. Talaj.....	139
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek	139
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés.....	146
1.17.5. Sugárzás védelem	154
1.17.6. Hulladékkezelés, hulladékgazdálkodás	154
1.17.7. Vizuális környezetterhelés.....	154
1.17.8. Árvízvédelem.....	156
1.18. Katasztrófavédelem (terület-felhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők).....	157
1.18.1. építésföldtani korlátok	160
1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei.....	160
1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek.....	164

1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei.....	164
1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség	164
1.18.2.1. árvízveszélyes területek.....	165
1.18.2.2. belvízveszélyes területek	165
1.18.2.3. mély fekvésű területek.....	165
1.18.2.4. árvíz és belvízvédelem.....	165
1.18.3. egyéb.....	166
1.18.3.1. kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)	166
1.18.3.2. mélységi, magassági korlátozások.....	166
1.18.3.3. tevékenységből adódó korlátozások	166
1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely.....	166
1.20. Városi klíma	166
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	166
3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....	167
3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése	168
3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata.....	168
3.2. Problématérkép/értéktérkép.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek.....	168
3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása	168
1.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása	169
3.3.3. egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Lovasberény Község Fejér megyében, a Székesfehérvári járásban helyezkedik el. A község területe 6062 ha, lakóinak száma mintegy 2583 fő.

A település a Velencei-hegység északi lábánál, Székesfehérvártól északkeletre található. Szomszédos települései Csákvár, Vértesacska, Vereb, Pázmánd, Sukoró, Nadap, Pákozdi és Pátka.

Közúton elérhető Székesfehérvár és Bicske felől a 811-es számú főúton, valamint Velence és Csákvár felől alsóbbrendű közúton. Az M7-es autópálya Velence irányában mindössze 10 km-re vezet, ennek köszönhetően a főváros mintegy egy órányi távolságra van a településtől.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

1.2.1. Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció

A jelenleg hatályos Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció megnevezésű dokumentumot a 1/2014. (I. 3.) számú határozatával fogadta el az országgyűlés. A koncepció az ország átfogó fejlesztését megalapozó dokumentum, amely meghatározza az ország hosszú távú fejlesztési irányát, integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok megalapozását is szolgálja.

A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika céljai és prioritásai teljesülésének érdekében a Koncepció egyrészt horizontális szempontokat fogalmaz meg, melyeket az átfogó gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokban jelenít meg, amelyeket a fejlesztéspolitika, a programtervezés és a megvalósítás egészében érvényesíteni kell, másrészt alapelveket határoz meg a fejlesztéspolitika keretében igénybe vett források felhasználásával kapcsolatban, valamint a kedvezményezett térségekkel-települések besorolásával kapcsolatban:

A Koncepció tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt határoz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú– fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek. A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során – a Koncepcióban megfogalmazott elvek figyelembevételével mellett a specifikus célokat a lehetséges kitörési pontok és fordulatot igénylő területek alapján szakpolitikában érvényesítendő specifikus célokként és területi specifikus célokként határozza meg.

A fejlesztéspolitika elsődleges keretét az Európai Unió kohéziós és vidékfejlesztési politikája, illetve a 2014–2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik. A Koncepció a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020 között) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálhatják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez, melyeket érvényesíteni kell a hazai tervezés és végrehajtás során. Az egyes nemzeti prioritások alatt azonosított fejlesztési tématerületek az európai uniós források felhasználásának keretét képező 2014–2020-as fejlesztési programok tématerületeit is megalapozzák.

A Koncepció szerint az ország 19 megyei önkormányzata és Budapest Főváros Önkormányzata, mint területi önkormányzat a Koncepcióban megfogalmazott célok, mint kötelező keretek következetes

figyelembevétele mellett jelölték ki a fejlesztési terveikben, programjaikban saját céljaikat, illetve határozták meg prioritásaikat és intézkedéseiket.

Fejér megyére vonatkozóan az országos koncepció az alábbiakat tartalmazza:

- A szekunder szektor (ipar) jelentősége a foglalkoztatásban főleg az ipari tradíciókkal rendelkező és a rendszerváltás után újraiparosított térségekben, Fejér, Nógrád és Komárom-Esztergom megyében a legmagasabb, míg Budapesten a legalacsonyabb.
- A belföldi népességmozgás egyenlegét tekintve Pest megye mellett Fejér, Győr- Moson-Sopron és Vas megye a legvonzóbb vándorlási célpont.
- Az újonnan leszakadóban levő, de még nem egyértelműen periférikus helyzetű térségek megjelenése Zala, Somogy, Veszprém, Tolna, Baranya és Fejér megyékben a legszembetűnőbb.
- A perifériális térségek földrajzilag nemcsak hazánk határmenti perifériáin találhatóak, de belső perifériáink is jól kirajzolódnak (pl. Közép-Tiszavidék, dunántúli belső megyehatárok Somogy-Tolna, Veszprém-Vas, Somogy-Zala területe). Kevésbé markáns, de tetten érhető a megyehatárokon kialakult kedvezőtlenebb helyzetű térségek lassú belső perifériává válása is (pl. Fejér és Tolna, Veszprém és Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyék közti határ egyes szakaszai).
- Fejér megye alacsony településszámú (108), kevésbé kistelepülésszerkezetű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megye. A multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozó-ipari technológia és a piactudatba való beilleszkedés pozitív hatású, de a hazai kkv-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem összehasonlításban a központi régiótól és a nyugatmagyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony.

AZ ORSZÁGOS KONCEPCIÓ FEJÉR MEGYÉRE VONATKOZÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYAI:

- A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti közlekedési hálózatok kialakítása.
- A termőföld és az ivóvízkincs védelme; a Velencei-tó, a Séd-Gaja-Nádorrendszer revitalizációja, részvétel a Duna Stratégiában; a természeti értékek megóvása.
- Fenntartható energiamix kialakítása hosszú távú megyei energiamérleg alapján.
- A még ellátatlan településeken a szennyvízelvezetés és -kezelés megvalósítása.
- Hálózatosodó helyi gazdaságra és együttműködésre építkező gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében.
- A két megyei jogú város felsőfokú oktatási színvonalának és bázisainak megtartása, illetve Székesfehérváron a műszaki képzés választékának kiszélesítése.
- Integrált megyei turisztikai fejlesztések, a Nemzeti Emlékhely méltó kialakítása.
- A közép-magyarországi kórház és fekvőbeteg ellátó rendszerhez való kapcsolódás minőségi megvalósítása, a területi szak- és járóbeteg-ellátás teljessé válása.
- A nehéz helyzetű dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztése.
- Székesfehérvár hagyományait gondozó, helyzeti energiáit kihasználó, a közeli főváros mellett önálló egészségügyi, kulturális, gazdaságsszervező központtá alakítása.
- Dunaújváros ipari jellegét megtartó és erősítő, a nagyvállalatok szinergiáját kihasználó gazdasági központi szerep fejlesztése, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.

A **Közép-dunántúli régió területfejlesztési stratégiája** alapján stratégiai fejlesztési cél, hogy a Közép-dunántúli Régió az innováció, az állandó megújulás elemeit befogadja, elterjessze, és közvetítse, ezzel javítsa a régióban élők életminőségét.

A cél megvalósítását 4 stratégiai célra bontva fogalmazza meg:

1. A regionális pólus tengely, decentrumok és térségi központok hálózatszerű fejlesztése a Közép-Dunántúlon
2. Az egykori ipari tengely megújítása (Dunántúl, Észak-Duna vidék)
3. Periférikus vidéki területek megújítása
4. Közép-Dunántúl speciális táji adottságokkal bíró térségek szoros együttműködése (Balaton, Dunakanyar, Velencei-tó, Vértes, M4-M8 tengely).

A célok eléréséhez meghatározott beavatkozási területek (és egyúttal stratégiai programok):

- A gazdasági környezet innováció-orientált fejlesztése
- Humán erőforrás fejlesztés
- A minőségi élet feltételeinek megteremtése
- Intra- és interregionális kapcsolatok fejlesztése

A **Közép-dunántúli régió innovációs stratégiája** jövőképe: Az innováció régiója – nemzetközi szinten is versenyképes térség

Stratégiai cél:

A vállalati innovációs tevékenység erőteljes növelésével és a kutatás-fejlesztési szektor országos átlagot meghaladó szintre emelésével olyan kiegyensúlyozott és versenyképes gazdasági struktúra kialakítása, amelynek szereplői gyorsan és rugalmasan képesek válaszolni az „új gazdaság” mindenkori kihívásaira.

1.2.2. Fejér Megye Koncepciója

Fejér Megye Közgyűlése - a miniszteri jóváhagyást követően - a Koncepciót a 43/2014. (IV.24.) önkormányzati határozatával fogadta el.

A koncepció összefoglalásaként a megyére vonatkozóan az alábbi erősségek kerültek megállapításra. Közlekedés-földrajzi elhelyezkedése kedvező: jelentős európai innovációs tengelyekhez kapcsolódik, ugyanakkor területének nagy részén a főváros vonzása, fejlesztő hatása is érvényesül. Többek között e tényezők segítették a megye pozitív piaccgazdasági beilleszkedését, gazdasági teljesítményét, az országgal megegyező mértékű természetes fogyás mellett pozitív migrációt és a megyék között is kedvező jövedelmi pozíciót. E feltételek összessége markáns fejlődési zónákat rajzol ki. Gazdaságföldrajzi potenciálját tovább erősítik az országos szinten is kiemelkedő ipari és szolgáltatási centrumok (Székesfehérvár, Dunaújváros), az info-kommunikáció fejlettsége, az átlag feletti uniós forrásfelhasználás, valamint az olyan értékek, mint a kimagasló termőhelyi adottságokra alapozott mezőgazdasági feldolgozóipari hagyományok (Mezőföld) és agrárkutató potenciál (Martonvásár), a jelentős kiterjedésű szőlőültetvényekkel rendelkező borvidékek (Móri-, Etyek-Budai borvidék, Velencei-tó környéki települések) és az ivóvízkincs.

Gazdag kulturális örökség alapozza meg a megye turizmusát, de jelentősek az összefüggő erdőterületek, védett természeti és táji értékek is.

Országos szinten is kiemelkedő gazdasági szerepű megyei jogú városok (Székesfehérvár, Dunaújváros) tartoznak Fejér megyéhez, amelyek egyben széles logisztikai hatókörrel rendelkeznek; Dunaújváros a világ leghosszabb belvízi útján fekvő szállítási csomópont. Térségi gazdasági szempontból is további számos említésre méltó funkcióval rendelkező város (Mór, Bicske, Gárdony, Martonvásár, Sárbogárd stb.) erősíti a településrendszert.

A társadalmi erősségek között megemlítendő az oktatási, szakképzési intézmények folyamatos fejlődése és a civil szervezetek aktivitása.

Fejér megye gyengeségei között elsősorban az utóbbi években tapasztalható világgazdasági válság hatásai érzékelhetők a GDP visszaesésében, a felsőoktatási és innovációs potenciál visszaszorulásában,

valamint a K+F beruházások pozícióvesztésében. Fontos probléma a megye délnyugati részén a kiterjedt társadalmi, foglalkoztatottsági, gazdasági, infrastrukturális szempontból hátrányos helyzetű belső periféria helyzete, ahol a társadalmi leszakadás, szegénység/társadalmi kirekesztés okoz problémát. A kiváló termőterületeken nagytáblás, szűk faj és fajtahasználatú és alacsony élömunka igényű mezőgazdaság jellemző. További gondot jelentenek egyes közlekedési kapcsolati hiányok, a Duna hajózhatóságának korlátai és az európai normákhoz képest rossz minőségű mellékúthálózat és a minimális szintű kerékpárút hálózat.

II.1. Jövőkép

Fejér megye 2030-ra nagytárségi együttműködéssel erősíti pozícióit:

Megyén túlnyúló, országos kapcsolatok erősítése:

A Székesfehérvár, Dunaújváros és Mór valamint vonzáskörzeteik térségében működő vállalatok kiemelkedő szerepet játszanak a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros - Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszerben.

A megyén áthaladó Budapest-Bécs közlekedési folyosónak köszönhetően Bicske térségében további jelentős ipari/logisztikai cégek települnek.

Az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő Váli-völgy, Velencei-tó, Székesfehérvár térségének turisztikai potenciálja egyre jobban emelkedik, 2030-ra az ország legjelentősebb turisztikai tengelyévé válik.

Interregionális kapcsolatok bővítése:

Nemzetközi szinten is kiemelkedő kapcsolatok épülnek a Duna menti térségben, amelynek egyik magyarországi fő központja Dunaújváros.

Az É-D-i irányú kapcsolatot biztosítja Budapest-Dunaújváros-Pécs-Horvátország között az M6-os autópálya. Az autópálya 2018-ig országhatárig történő kiépítésével a közlekedési folyosó szerepe tovább fokozódik.

Szintén stabil gazdasági kapcsolatok alakultak ki Székesfehérvár – Veszprém - Ausztria között a 8-as főútnak köszönhetően, amelyek az M8-as autópálya megépülésével kibővülnek Dunaújváros-Kecskemét irányában, bekapcsolva a megye déli, periférikus térségeit is.

A megye fejlesztési elvei

Város – vidék együttműködésének erősítése

A fejlesztési programok hatékonyságának növelése

Fenntarthatóság

Esélyegyenlőség

Átfogó és stratégiai célok

- A helyi közösségtudat, a kohézió, a népességmegtartó képesség erősítése, a vállalkozó – innovatív társadalom megteremtése
 - *Hálózati együttműködések fejlesztése*
 - *Vállalkozó – innovatív társadalom ösztönzése*
 - *Befektetés az emberekbe*
- Az élhető környezet minőségének javítása, a meglévő erőforrások védelme
 - *Természeti és kulturális értékek megőrzése, bemutatása, lakókörnyezet javítása*
 - *Természeti erőforrások védelme*
- A gazdasági vezető szerep megőrzése és további pozícióerősítés, kiegyenlített gazdasági fejlődés megvalósítása
 - *Versenyképes vállalatok támogatása*
 - *Versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtése*
 - *Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása*

Horizontális célok:

- Foglalkoztatás növelése
- A klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése

Fejér Megye Területfejlesztési koncepciója a megyét hat funkcionális térségre osztja.

Lovasberény a Budapesti agglomeráció vonzástérsége (F1 jelű), a Székesfehérvár vonzástérsége (F3 jelű) és a Velencei-tó és térsége, Váli-völgy, Vértes térsége (F6 jelű) funkcionális térségekhez tartozik.

Budapesti agglomeráció vonzaskörzetére (F1) vonatkozóan a koncepció az alábbiakat tartalmazza:

A főváros agglomerációjához kapcsolódó vonzaskörzetet a Pest megye határmenti – az M1-től az M6-ig terjedő - sávjában fekvő, illetve a foglalkoztatási-, rekreációs- és lakófunkciójában egyre szorosabban kötődő Velencei-tavi települések alkotják. Legfőbb problémája e térségnek az önálló identitás, illetve a budapesti vonzások megyeiekkel-helyiekkel történő ellensúlyozásának kérdése, vagyis hogy a Váli-völgyi és Vértes térségi, valamint a Velencei-tavi területek vonzása a megyeszékhelyhez erősödjön. Ez közmegegyezést kíván a centrum-periféria területén, illetve szoros együttműködést Fejér és Pest megye között, a negatív hatások semlegesítése, valamint a helyzeti előnyök kiaknázása terén. (A térséget közvetve, illetve közvetlenül érintő, tervezett, ám végleges nyomvonallal még nem rendelkező V0 – vasúti elkerülő és „M11” teherforgalmi főúti folyosó a döntés előkészítés fázisában vannak, így hatásuk a térségre még nem értékelhető.) Jelentős funkcionális szerepeket betöltő városai: Bicske – logisztikai, Martonvásár – kutatási, tudományos központok.

Jövőkép: Kölcsönösségi alapú kapcsolatrendszer erősítése.

„A kapcsolatrendszer erősítése a negatív hatások mérséklése mellett, kölcsönösségi alapon”- a centrum és periféria közötti közmegegyezés szükséges a térségben. Az itt lévő települések alvótelepülés funkciójának elkerülése érdekében fontos feladat a helyi identitás erősítése, a települési környezet javítása, a közszolgáltatási és az infrastrukturális színvonal fejlesztése. Az agglomerációs népességnövekedés negatív hatásainak mérséklésére komoly figyelmet kell fordítani a foglalkoztatási központok elérését biztosító közösségi közlekedési rendszerek fejlesztésével és az egészséges környezet, valamint a meglévő természeti és kulturális értékek megővésével. A főváros közelsége ugyanakkor lehetőséget nyújt a térségnek, hogy mint turisztikai szolgáltató illetve rekreációs térség jelenjen meg az ország egyik legnagyobb turisztikai piacán, illetve hogy az itt letelepedő vállalatok bekapcsolódjanak a központi gazdasági vérkeringésbe.

Központi kérdése a térségnek az önálló helyi, illetve megyei identitás és a megyeszékhelyhez való kötődés erősítése, a főváros agglomerációjának egyes spontán folyamataival szembeni kiszolgáltatottsággal csökkentésével egy időben. Fontos szempont ebben az esetben, hogy a térségi települések az alvótelepülési funkció túl más szereppel is rendelkezzenek (pl. turisztikai, beszállítói vállalkozások, egészséges élelmiszerellátás, idősgondozás stb.), önálló foglalkoztatási lehetőségekkel, helyi gazdaságfejlesztéssel. Ez annál is inkább fontos, mivel a lakossági és turisztikai szolgáltatások csak lakossági igényre építve tudnak teljes körűen üzemelni, és fennmaradni. Ezt a célt szolgálja a Vértes, Váli-völgy kerékpárútjának összekapcsolása a Duna mentével, valamint a Velencei-tóval.

A térségben tervezett kiemelt fejlesztések: a csak kismértékben kapcsolódó (2 települést érintő) M11 kiemelt főút, valamint a még végleges nyomvonallal nem rendelkező V0 fővárost elkerülő szakaszának megépítése elsősorban a teherforgalmat szolgálják majd, és ebből a szempontból az ökoturisztikai funkcióval történő összehangolást igényelnek. Meg kell oldani a nagy forgalmú települések átkelési szakaszainak áthelyezését, elkerülők építését (pl. Martonvásár).

E térségnek a megyén belül is kiemelkedő adottsága a Közép-magyarországi versenyképes régióval való közvetlen szomszédság, ami lehetővé teszi bizonyos forrásokhoz kapcsolódó funkciók idevonzását a konvergencia régiókba. Emiatt a strukturális alapokból (ERFA, ESZA) magas támogatást kaphatnak az itt működő kutató- és képzési helyek. Ezért a Közép-magyarországi Régióból kiáramló vagy a központi régió közelében telephelyet alapító kutatóhelyek/intézmények, képzési központok, innovatív KKV-k

befogadására szolgáló ún. „agglomerációs tudásközpontok” alapításának elősegítése a térség, s egyben a megye, egyik kiugrási lehetősége. Martonvásárnak, mint „agglomerációs agrár-tudásközpontnak a megerősítése a megye elsődleges érdeke.

Székesfehérvár és térségére (F3) vonatkozóan a koncepció az alábbiakat tartalmazza:

A megyeszékhely: fontos közlekedési „fordítókorong”, ipari-logisztikai tengely, kulturális, turisztikai, foglalkoztatási és közigazgatási központ, amelynek megyehatáron átnyúló hatásai vannak. Emiatt elengedhetetlen az együttműködés a szomszédos térségekkel (Mór, Velencei-tó, Balaton stb.) és megyékkel, megyeszékhelyekkel. Erősen agglomerálódó hatások jellemzik a térséget, ahol számos településen a lakófunkció dominál. A gazdag természeti és épített értékek, kulturális hagyományok, foglalkoztatási, gazdaságszervezési és önálló egészségügyi, oktatási bázisán sokrétű fejlődési pálya rajzolható meg korábbi versenyképességi pozíciója helyreállítása érdekében.

Jövőkép: Élhető kulturális-szakraális központ, innováció-orientált gazdasági fordítókorong

Széleskörű központi szerepéből adódóan, fejlesztésében rendkívül kiterjedt együttműködést igénylő térség. Emiatt a – már ma is igen sokrétű és fejlett – közlekedési kapcsolatok mellett a ráhordó-elkerülő kapacitások növelése és a multi- és intermodális közösségi közlekedési csomópontok fejlesztése igényel hatékony beavatkozásokat. Ez a gazdasági versenyképességet és a beszállítói hálózat rugalmasságát növeli, valamint a foglalkoztatási funkciót is szélesíti. Ezekhez a célokhoz jól illeszkedik a fejlesztés alatt álló Alba Airport regionális repülőtér.

A turizmusfejlesztés terén erőteljes hangsúlyt kell helyezni a magyar államalapításhoz kapcsolódó emlékekre, valamint az arra felfűzhető, az iskolai nevelésben jelentős szerepet játszó patrióta útvonalakra. Ebben a vonzástérség településeinek is jut különböző tematikájú szerep, a falusi- illetve agrárturizmustól a kerékpáros-lovas-, erdei iskolák központjainak láncolatáig. Az ehhez szükséges egészséges élelmiszerek biztosítását a környező agrártérségekből kell biztosítani. E területen együtt kell működni a szomszédos Velencei-tavi, balatoni, Móri-borvidéki stb. térségekkel egyrészt az infrastrukturális feltételek kialakításával (kerékpárút), másrészt a szolgáltatások, közös marketing, országos brand építéssel és a TDM rendszerbe illeszkedéssel. Komplex turisztikai programokat kell megvalósítani. Gorsium és térsége római kori régészeti bemutató területekre, és Székesfehérvár épített örökségeinek bemutatására.

A térség gazdasági versenyképességének növelése érdekében szükséges a vállalkozások technológiai fejlesztése, korszerűsítése, az innovációs beruházások és az innováció és megújulás kiterjesztése a gazdaság és a társadalmi élet minden területére, technológiai transferek és kutatás-fejlesztések ösztönzése. További feladat az e-gazdaság elterjesztése, valamint az IKT-k kiemelt támogatása. Ehhez járul hozzá a szakképzési intézetek speciális, helyi cégekkel közös mentori programok kialakítása, a képzések gyakorlati részének erősítése. A helyi felsőoktatási intézményeknek közös kutatási-fejlesztési együttműködésekkel kell erősíteni az oktatási intézmények megyei szerepét, jelentős hangsúlyt helyezve a nemzetközi kapcsolatok ápolására, csereprogramokra.

A Közép-magyarországi régió versenyképes besorolása miatt számos budapesti intézmény kutatási és továbbképzési szolgáltatásainak támogatására nem lesz lehetőség, ezért ágazati és intézményi stratégiai cél, hogy a Budapest vonzástérségében lévő konvergencia régiókban, felsőfokú képzést nyújtó városokban – elsősorban Székesfehérváron – technológiai, innovációs és kutatási kapacitásokat építsenek ki. Székesfehérváron egy olyan komplex egyetemi kutatási- és tudásközpont kiépítésére van szükség, amely integrált és interdiszciplináris K+F projekteket tud befogadni. A megyeszékhely főiskolái - Kodolányi János főiskola, Óbudai Egyetem Alba Regia Egyetemi Központja, Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar –tudásbázisa jó alapot biztosít az innovációs, kutatási kapacitások kiépítésének.

Meg kell oldani a Megyei Konzultációs Fórumok szakmai háttérének biztosítását, valamint a következő pályázati ciklusban – az előző évek tapasztalataira építve – pályázatsegítő információs központok további működését, amely a projektgeneráláshoz, partnerségek felépítéséhez nyújt tanácsot, a pályázati intenzitás növelése érdekében.

Székesfehérvártól, mint megyeszékhelytől és járási központtól elvárható a magas szintű közszolgáltatási feladatellátás. Ez a szakképzési intézmények részéről a folyamatos együttműködést, a szociális ellátás terén az intézményfejlesztést, a gyermekvédelem terén a speciális otthonokat, a preventív ellátást és az ambuláns kezelés megoldását teszi szükségessé. A közszolgáltatási feladatok területi optimalizációját a feladat- és hatáskörökhöz illeszkedő intézményrendszer kiépítésével kell biztosítani. A kor követelményeinek megfelelően meg kell oldani a jelentős közlekedési költség- és idő megtakarítással járó e-kormányzást, e-közigazgatás fejlesztést.

A városi élet minőségének javítása, valamint a verseny-, látvány-, a tömeg- és szabadidősport fejlesztése is nagy jelentőséggel bír.

A megyeszékhely és környezete esetében kiemelt fontosságú a térségi együtt tervezés kérdése, mivel ugyanúgy ahogy a megye egyes térségei egy erősebb vonzású fővárosi agglomeráció pozicionálási problémákkal küzdő perifériái, Székesfehérvár vonzáskörzetében is számos „vákuumtelepülés” található, amelyeknek nem tisztázott a térségi munkamegosztásban elfoglalt szerepe. A 2014-2020 időszakban bevezetendő új fejlesztési eszköz: az Integrált Területi Beruházás (ITB – ITI) szükségessé teszi az együtt tervezendő térségekben a kooperációt. Fontos továbbá, hogy a vonzáskörzetben található települések a helyi sajátosságaikra alapozva, a helyi identitás növelése mellett felhasználják komparatív előnyeiket az egész térség versenyképességének növelése érdekében.

Velencei-tó és térségére, Váli-völgy, vértesi térségére (F6) vonatkozóan a koncepció az alábbiakat tartalmazza:

Turisztikai adottságok alapján lehatárolt, önálló térségi fejlesztési tanáccsal rendelkező térség, amelynek két végpontja országos térszerkezeti vonalakkal kapcsolódik. Jelentős része a budapesti agglomeráció vonzáskörzetéhez tartozik, így a fővárosi lakosság kiköltözésének színhelye. Egyes területei már ma is a minőségi turizmust szolgálják, további fejlesztésével sajátos ökoturisztikai térséggé léphet elő, együttműködésben a Móri borvidékkel. Itt található az ország első natúrparkja, a Vértesi Natúrpark.

Jövőkép: Ökoturisztikai paradicsom

Az egységesen ökoturisztikai célterületté alakítható térség ideális fekvése lehetővé teszi, hogy elsősorban a fővárosi, illetve közeli nagyvárosi lakosok számára éppen a legszükségesebb egészséges, csendes, nyugodt környezetet biztosítsa, sokrétű adottságaival. Ez a Velencei-tó környékén elsősorban a minőséget javító fejlesztéseket kell, hogy jelentse a tó komplex (partfal- és vízvédelem, kotrások) rekonstrukciójával, a felszíni vízelvezetés megoldásával, strandok felújításával, fejlesztésével, attrakciófejlesztéssel (műemlékek felújítása, állagmegóvása, élményt nyújtó közlekedési módok, látogatóközpont kialakítása).

A térségek egységes fejlesztési területté válása eleve 2 megye együttműködését igényli. További kapcsolatokat szükséges kialakítani – a saját térségi kerékpárút hálózat fejlesztését követően - a Móri borvidékkel, valamint a Duna menti EuroVelo hálózattal, illetve a Balaton irányába.

Kiemelt hangsúlyt kell helyezni a helyi – térségi – megyei TDM rendszer továbbépítésére, a szervezetek közötti együttműködésre.

A turisztikai infrastruktúra fejlesztése terén figyelmet kell fordítani a minőségi turizmus, kiemelt szerepben az ökoturizmus fogadás feltételeinek javítására (természeti és kulturális örökség), a természetjáró túraútvonalak karbantartásával, a lovas- és horgász turizmus célterületeinek bővítésével,

minőségének emelésével, valamint attrakciók komplexitásának növelésével (Nagy Károly csillagda, Esterházy és Brunszvik kastélyok, Pákozdi Katonai Emlékhely, gasztro- és borturizmus). Az erdők közjóléti- és védelmi funkciójának erősítése, a környezeti károk mérséklése erdőtelepítéssel és mezővédő erdősávok kialakításával szintén fontos feladat.

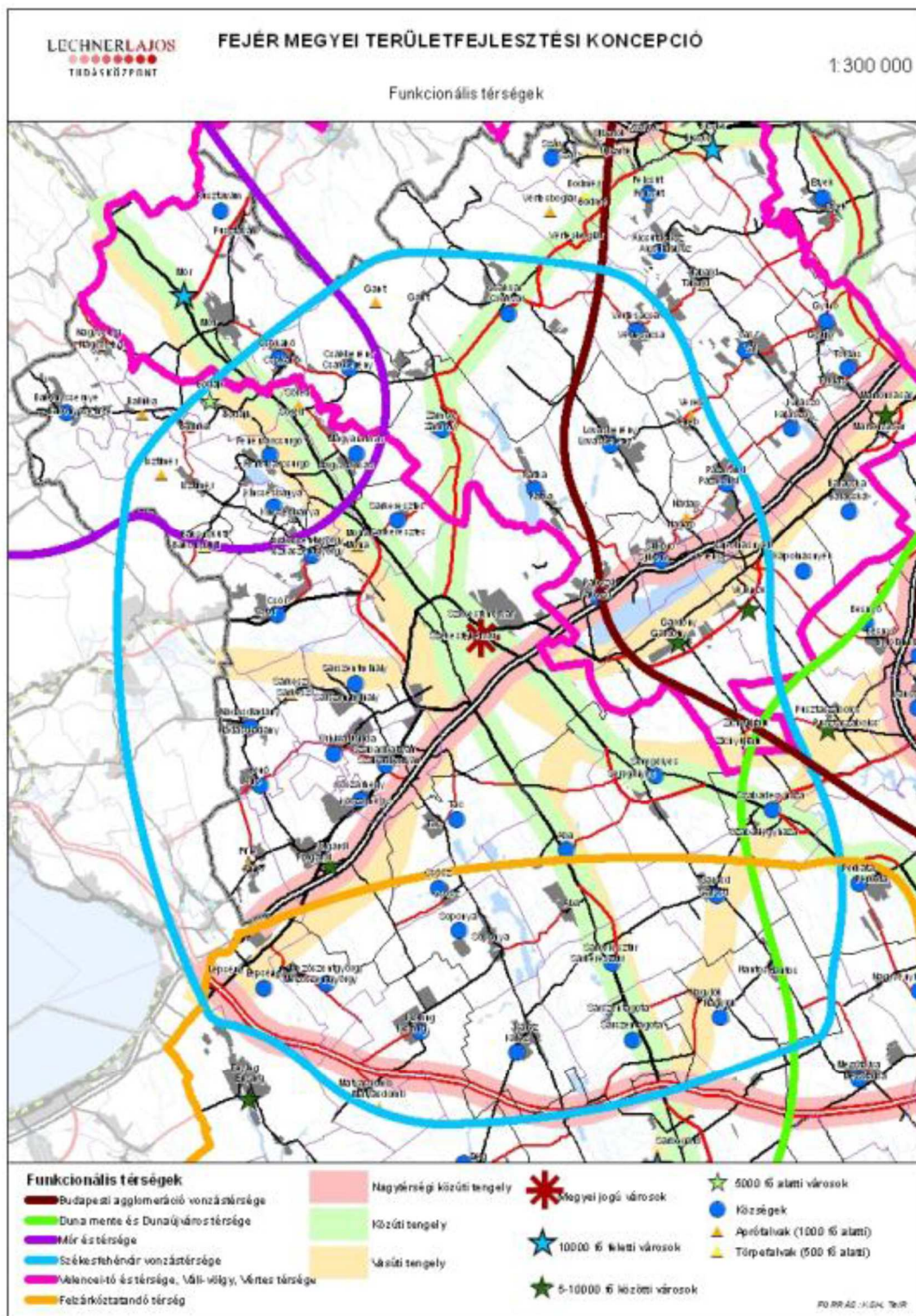
A demográfiai folyamatoknak köszönhetően, már ma is megfigyelhető az idősothtonok, szociális otthonok megjelenése térségben. Ez egy jelentős élők munkát követelő, magas értékű tevékenység, mely további befektetéseket és kiskereskedelmi forgalmat is vonzhat.

A turisztikai térség élelmiszerral való ellátásában ugyancsak elsődleges szerepet kell biztosítani a megyei helyi termékeknek.

Bár a térségben az utóbbi időben jelentős beruházások történtek a szezonhosszabbítás céljából a turizmus továbbra is szezonális, hasonlóan az országos trendekhez, és csak kiegészítő jövedelemforrás a legtöbb település számára. Ezért erősíteni kell az egyéb ipari-, agrár- és szolgáltatási jellegű gazdasági vállalkozásokat a diverzifikáció és versenyképesség érdekében. Fontos lenne ez azért is, mert erős a térség átfedése a fővárosi agglomeráció vonzástérségével, és ezért szüksége van az önálló identitású gazdaságra, amelynek – természetesen – az ökoturisztikai profilhoz illeszkedően, a szigorú környezetvédelmi követelményeknek is meg kell felelnie.

A turizmushoz kapcsolódóan fontos a célirányos szakképzések elindítása, valamint a nyelvi- és marketing ismeretek bővítése a térségben. Hangsúlyt kell helyezni a települések környezetének, infrastrukturális- és szolgáltatási színvonalának javítására, épített örökségeinek fenntartható hasznosítására.

A stratégiai vízkészletek megőrzése érdekében fontos beavatkozásokat igényelnek a felszíni és felszín alatti vízkészletek védelme, és a fenntartható vízgazdálkodás biztosítása. Az ökoturisztikai célhoz illeszkedve, kiemelten fontos a térségben az alternatív energiafelhasználás és közműmegoldások támogatása, az ilyen szempontból önellátó (első ütemben) mintafalvak kialakítása és turisztikai bemutatása.

1.2.3. Székesfehérvár és kistérsége fejlesztési programja 2006-ban került kidolgozásra.

A koncepció a kistérségre vonatkozóan az alábbiakat tartalmazza:

A székesfehérvári kistérség kedvező földrajzi fekvésű, több nemzetközi és országos jelentőségű közlekedési folyosó is érinti, illetve áthalad rajta. A kistérség változatos természeti, táji adottságokkal is rendelkezik. Északon a Bakony lába húzódik Iszkaszentgyörgy, Moha, Sárkeresztes vonalában, nyugatra a Velencei-hegység északi lába, továbbá a pátkai és zámolyi víztározók találhatóak, délfelé haladva a Sárrét, Sárvíz-völgye, és a Mezőföld jellegzetes tájképei, alakulatai terülnek el. A kistérség számtalan látnivalót kínál elsősorban a természetet kedvelő „bakancsos”, kerékpáros turisták, kirándulók számára,

továbbá sok program szervezésére nyújtanak lehetőséget. A kistérség több települése csendes, nyugodt környezetben fekszik, amely alkalmassá teszi a nagyvárosokból időszakosan vagy végleg kitelepülők részére pihenő vagy üdülő falu funkció ellátására.

A kistérség 18 településből áll, ebből kettő város. A kistérség lehangsúlyosabb települése a megyeszékhely Székesfehérvár, mind lakosság száma, mind gazdasági helyzete szerint.

Székesfehérvár földrajzilag is központi szerepet tölt be a kistérségben, innen kiindulva érhetőek el az egyes települések. Az egyes települések egymás közötti kapcsolata esetenként csak a megyeszékhelyen keresztül biztosított. A közlekedési kapcsolatokat tekintve a kistérség három jól elkülöníthető részre osztható.

- Az egyik a Székesfehérvártól keletre elterülő, a 811. sz. út felől megközelíthető, Vértes és Velencei-tó közötti területen elhelyezkedő terület, mely Pátka, Lovasberény és Vereb településeket tömöríti. Pátka zsáktelepülés.
- A második terület egység a Székesfehérvártól északra fekvő terület, mely Sárkeresztes, Moha, Iszkaszentgyörgy és Csór településeket tartalmazza. Ezek a települések a 8. sz. és a 81. sz. utakról megközelíthetőek, a Bakony lábánál fekszenek.
- A harmadik egység a megyeszékhelytől nyugatra elterülő terület, Sárkeszi, Sárszentmihály, Nádasdladány, Jenő, Úrhida, Szabadbattyán, Kőszárhegy, Polgárdi és Füle településekkel.
- Az egyetlen különálló település e felosztásban Zámoly, melynek közvetlen kapcsolata van ugyan Székesfehérvárral, de a kistérség többi településéhez egyáltalán nem kapcsolódik. Közvetlen összeköttetése a Móri és a Bicskei kistérség településeivel van.

A települések kis mérete miatt több önkormányzat területén körjegyzőség működik. A jobb kihasználtság és a fenntarthatóság érdekében több intézményfenntartó társulás is létrejött a térségben. Az oktatás területén Vereb Lovasberénnyel, Sárkeszi Nádasdladánnyal, Szabadbattyán és Kőszárhegygel kötött ilyen megállapodást.

A székesfehérvári kistérség Fejér megye legnagyobb lélekszámú kistérsége, itt él a megye lakosságának egyharmada. A lakosok háromnegyede Székesfehérváron él, negyedük pedig a megyeszékhely körüli településeken. Az élve születések és halálozások nagyjából kiegyenlített képet mutatnak a kistérségben. A természetes szaporodás és a vándorlási különbözet kiegyenlítetttsége miatt a kistérség népessége az elmúlt időszakban nem mutat jelentős változást. Székesfehérvár csökkenő lakosság számával ellentétben a többi település népességének növekedése. A népesség kormegoszlására jellemző, hogy a felnőtt korúak aránya a megyei átlagnál magasabb, a gyermekkorúak aránya viszont nem éri el a megyei átlagot és a második legalacsonyabb a kistérségek között. Vereb, Sárkeszi, Moha és Lovasberény településeken átlagot meghaladó a 65 év feletti lakosság aránya.

A foglalkoztatás mértéke kedvező a kistérségben a foglalkoztatási ráta 62,95 százalékos. Átlag alatti a ráta Szabadbattyánban, Lovasberényben és Mohán (61,21, 61,81, illetve 62,98 százalék). A munkába ingázók aránya magas, Székesfehérvár és Polgárdi kivételével valamennyi településen jellemző. A foglalkoztatottak között 3,6 százalék a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya. Füle, Lovasberény, Pátka tekinthetők mezőgazdasági jellegű területeknek a foglalkoztatottak megoszlása alapján. Az iparban foglalkoztatottak aránya felette van a fejlett régiókban tapasztalhatónál, mindezek hatására a szolgáltatásokban foglalkoztatottak aránya ma még nem éri el a nyugat-európai mértéket. A szolgáltatási szektorban foglalkoztatottak aránya Székesfehérváron a legmagasabb. A foglalkoztatottak iskolai végzettség szerinti megoszlása szerint alacsony azoknak az aránya, akik még az általános iskolát sem fejezték be. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya különösen jónak mondható. A kistérségben 4,38 százalékos a munkanélküliségi ráta. A hosszabb távon elhelyezkedni képtelen, tartósan munkanélküliek aránya sok település esetében egészen alacsony, vannak viszont olyan települések, amelyeknél figyelmeztető jelként kell értékelnünk.

Az óvodai ellátás két település, Moha és Sárkeszi kivételében helyben biztosított. Kőszárhegy, Moha és Sárkeszi kivételével az általános iskolai oktatás is megoldott. A jobb kihasználtság és a fenntarthatóság

érdekében több intézményfenntartó társulás is létrejött a térségben, így Vereb Lovasberénnel, Sárkeszi Nádasdladánnyal, Szabadbattyán és Kőszárhegygel. Vereben nincs tornaterem, de Lovasberényben új tornacsarnok épült, nem messze az iskolától. A kistérség valamennyi településén található művelődési ház. Általában a művelődési házakhoz könyvtár is csatlakozik.

Az egészségügyi ellátás valamennyi szintje megjelenik a kistérségben. Az alapellátásban háziorvosi praxis hét településen nincs. Pátkán ugyan van orvosi rendelő, de ott csak felnőtt rendelés van, a gyermekrendelés Lovasberényben található. A gyermek háziorvosi ellátást a lovasberényi háziorvos látja el, a fogorvosi ellátás Lovasberényben megoldott. Az orvosi ügyeletet a két város (Székesfehérvár, Polgárdi) biztosítja a környező települések számára. Székesfehérváron a városkörnyéki felnőtt-, gyermek- és fogászati ügyelet több rendelőintézetben szétszórta helyezkedett el. 2006-ban átadásra került a kistérség ellátását biztosító új rendelőintézet Székesfehérváron. A Székesfehérvári Többcélú Kistérségi Társulás 300 m² nagyságú területet vásárolt meg Székesfehérváron a Seregélyesi út és a Hunyadi utca sarkán álló Orvosok Házában. Öt település kivételével a térségben mindenütt működik gyógyszerár, vagy legalább fiókgyógyszerár. A szociális ellátás területén is központi szerepet játszik a megyeszékhely.

A székesfehérvári kistérség – elsősorban Székesfehérvárnak köszönhetően – ma Magyarország egyik iparilag igen fejlett kistérsége. A regisztrált vállalkozások száma 33.813 a kistérségben, a vállalkozások túlnyomó többsége Székesfehérváron található.

Székesfehérvár és vonzáskörzete a versenyképesség és innováció szerint Budapest mögött Győrrel együtt élenjáró. Fejér megye tudásalkalmazó megye.

Székesfehérvár gazdasága high-tech feldolgozóiparként jellemezhető, jellemző az alkatrészgyártás és a tudás-intenzív iparágak. Székesfehérvár kedvező célpont a befektetők körében.

A kistérség egyéb települései gazdaságilag messze alulmaradnak Székesfehérvárhoz képest. Egy részük tipikusan agrár-, másik részük inkább ipari jellegű. Lovasberény az agrár jellegű települések sorába tartozik. az önkormányzat mellett a mezőgazdasági szektorban működő vállalkozások a fő foglalkoztatók. Emellett néhány kiemelt cég működik a településeken, illetve családi gazdálkodók jelentik még a vállalkozói szektort. Egy nagyobb vállalkozás, a Gabotech Kft. telephelye van Lovasberény külterületén. A községben egy mezőgazdasági szövetkezet működik, ahol hagyományos növénytermesztéssel foglalkoznak közel 2000 ha-on. A település közigazgatási területén továbbá 1200 ha-nyi erdőterület található, melynek kezelője a Magyar Honvédség. A területen intenzív vadgazdálkodás folyik.

A kereskedelmi szolgáltatások tekintetében a kistérség jól ellátott. Az üzletek nagy többsége természetesen Székesfehérváron található. Valamennyi településen található legalább egy élelmiszerjellelű üzlet.

A székesfehérvári kistérségben a mezőgazdasági hasznosítású földterület legnagyobb része szántó. Kimagasló még a konyhakert, a gyümölcsös, gyepek és az erdő részaránya. Úgyszintén jelentős a halastó részaránya. A kistérség állattenyésztése jelentős nagyságú; az állatokat jellemzően egyéni gazdálkodók és gazdasági szervezetek tartják.

Magyarország egyik legfontosabb vonzereje az ország sajátos kultúrája (ezeréves kultúra), amelynek kezdete éppen a kistérséghez, Székesfehérvárhoz kötődik. A célkitűzés a látogatóbarát fejlesztés, a hazai történelmi emlékhelyek látogatottsági arányának növelése. Ennek eléréséhez szükséges a bemutatásra kerülő múzeumi műtárgyak, régészeti emlékek korszerű formában, új ismeretátadó módszerekkel történő megjelenítésének bevezetése, élményelemekkel, újszerű kreatív, interaktív bemutatói módszerek bevezetésével kapcsolatos beruházások támogatása. E vonatkozásban elsősorban Székesfehérváron adottak a lehetőségek, de a lovasberényi, nádasdladányi, iszkaszentgyörgyi kastélyok, a szabadbattyáni Seuso-villa vonatkozásában is születhetnek támogatásra érdemes projektek.

A székesfehérvári kistérség turisztikai szempontból is igen kedvező földrajzi fekvésű és ezért a potenciális turisták folyamatosan áthaladnak a kistérségen, „csak” olyan attrakcióra, szolgáltatásra lenne szükség, amely megállásra bírja őket. A falusi turizmusnak a kistérségben nincsenek nagyobb időtávú hagyományai, ezért hiányoznak a falusi vendégfogadás minősített feltételei. A kistérség települései közül Lovasberény a Velencei-tavi üdülőkörzetbe tartozik, míg a többi településnek nincsen üdülőterületi besorolása. A tények alapján kijelenthetjük, hogy a szállásigényes turizmus a kistérségben szinte kizárólag Székesfehérvárra korlátozódik jelenleg.

A székesfehérvári kistérség turisztikai vonzereje ma nemzetközi szinten jelentéktelen, országos szinten sem számottevő. Sem a város, sem a kistérség nem rendelkezik olyan természeti, vagy kulturális örökség vonzerővel, amelyik akár a belföldi akár a külföldi turisták számára konkrét úti célt jelenthetne, amelyért érdemes lenne a kistérségbe vagy Székesfehérvárra látogatni. A települések egy része természeti adottságaiból következően alkalmas kiránduló „bakancsos” turizmus fejlesztésére, azonban ehhez jelentős kiszolgáló infrastruktúra kiépítése szükséges. A természetjáró, kerékpáros, vízi útvonalak kiépítése mellett egyéb kiszolgáló létesítmények is hiányoznak, mint turistaszállások, melegkonyhás étkezési lehetőségek, kulturált pihenőhelyek, higiénés létesítmények. Hiányoznak a falusi vendégfogadás minősített feltételei, valamint kevés a konkrét programajánlat, programcsomag.

A kistérség adottságai alapján az alábbi fejlesztési irányok lehetségesek:

- a térségközpont Székesfehérvár országos jelentőségű történelmi ihletésű turisztikai célponttá fejlesztése, amelyhez illeszkedhetnek a kistérség közeli, bemutatható kastélyai, emlékhelyei,
- az aktív (természetjáró, kerékpáros, vízi,) és hobby (horgász, vadász, lovas) turizmus fejlesztése,
- pihenő- üdülő települési funkciók ellátása.

A kistérség lakáshelyzete kedvező, közművesítettsége pozitív fejlődést mutat. A kistérségben a vezetékes ivóvíz-ellátás és a villamos áram-szolgáltatás gyakorlatilag teljesen kiépült. A gázbekötés és a csatornahálózatra való csatlakozás már korántsem ilyen kedvező képet mutat. 2001-ben még 8 településen (többek között Csór, Lovasberény, Pátka és Vereb településeken) nem volt kiépített csatorna-hálózat.

Megalakult a 169 települést tömörítő Közép-Dunavidéke Hulladékgazdálkodási Konzorciumi Együttműködés. Inotán egy új hulladék égetőművet alakítanak ki. Az együttműködésnek tagja Moha, Zámoly, Nádasdladány, Sárkeresztes, Csór, Sárkeszi, Úrhida, Pátka, Vereb, Füle, Lovasberény, Iszkaszentgyörgy, Jenő és Szabadbattyán. Valamennyi érintett településen szelektív hulladékudvar kerül kialakításra.

Az internet elérés a kistérségben homogénnek mondható.

A kistérség építészeti örökségének döntő többsége a térségközpontban, Székesfehérváron található. A kistérség három településén (Lovasberényben, Iszkaszentgyörgyön és Nádasdladányban) barokk stílusú műemlék kastély található, amelyekhez értékes, védett kastélypark is kapcsolódik. Több településen műemléki vagy műemléki jellegű védettségű templomok, épületek találhatók. A Lovasberényi Cziráky kastély felújítására és működtetésére létrehozott alapítvány célja a kastély látogathatóvá tétele. Lovasberényben található építészeti örökségek, említésre méltó építmények:

- a Cziráky kastély, kápolna és park,
- a Hild József tervezte rk. templom,
- a tűztorony,
- a Mária kápolna,
- a református templom.

A földrajzi természeti adottságok az építészeti emlékek mellett egy adott kistérség vonzerejét jelentősen befolyásolják az ott élő hagyományok, időszakos, ismétlődő rendezvények, amennyiben azok kellő attraktivitással rendelkeznek. A kistérségben országos ismertségű élő hagyomány a farsangvégi Húshagyó Kedden zajló, maszkos mohai tikverőzés, egyéb népi hagyományok nem maradtak fenn. Rendezvények vonatkozásában nagyobb vonzerővel rendelkeznek - elsősorban a székesfehérvári agglomerációban - a térségközpont évente ismétlődő rendezvényei. A településeken évente

megrendezésre kerülő hagyományörző és egyéb jellegű bálók, szüreti felvonulások hatóköre nem terjed túl a települések határain. Lovasberény legfontosabb rendezvénye az alkotótábor.

A települések mindegyikén jelen vannak civil szervezetek. Egyes települések esetében ez a nyugdíjas klubot és a polgárőrséget jelenti, más településeken azonban jelentős kulturális civil szervezeti élet is működik.

Lovasberény civil szervezetei, közalapítványai:

- Sportegyesület – Roneko-kupa, kispályás bajnokság
- Falukör
- Polgárőrség
- Horgászegyesület
- Nyugdíjas Klub
- Vöröskereszt
- Kamara kórus
- Lovasberény Borbarátok Egyesülete
- Cziráky Kastély Műemléki Alapítvány
- Lovasberényi Alkotótábor (LAT).

A kistérség fejlesztési terveinek megvalósulását szolgálja a 2004. évben megalakult Székesfehérvári Kistérségi Társulás. A kistérségi társulás feladatellátása lehet többek között:

- Területfejlesztési programok, részprogramok előkészítése, kidolgozása, végrehajtása.
- Környezetvédelmi feladatok.
- E-közigazgatás, informatikai rendszerek.
- Alapfokú óvodai, általános iskolai ellátás.
- Idegenforgalom.
- Esélyegyenlőség érvényre juttatása
- Kistérségi kohézió erősítése.

A kistérség jövőképe:

A székesfehérvári kistérség olyan dinamikusan fejlődő, gazdaságilag prosperáló kistérség, amely – Székesfehérvár vezetésével – országos és nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő gazdasági bázissal bír. A kistérséget minőségi munkaereje, innovatív vállalkozásai és kiemelkedő turisztikai attrakciói fémjelzik. A fejlesztési iránynál a kistérség a külső lehetőségekre és a belső erősségekre fókuszál, hangsúlyt fektet a gazdaság megújítására a munkahelyek megtartására a kistérségen belüli életminőségbeli különbségek csökkentésére, a kistérségen belüli problémákat is kezelve.

Fejlesztési koncepció

A kistérségre vonatkozó általános célok:

- A térség adottságaihoz illeszkedő környezetbarát és versenyképes gazdasági tér kialakítása, az EU lisszaboni stratégiájával összhangban.
- A kistérségben élők életkörülményeinek és életminőségének javítása.
- A gazdaság igényeihez igazodó humán erőforrások biztosítása, a szakképzés fejlesztése.
- A K+F tevékenységek ösztönzése, innovációs milió erősítése.
- A helyi közösségek fejlesztése, működési feltételeinek javítása.

A kistérségre vonatkozó speciális célok:

- A kistérségen belüli identitástudat, térségi gazdálkodás erősítése.
- A KKV szektor versenyképességének erősítése.
- A természeti értékek és az épített környezet védelme vonzó településképek kialakítása.
- Székesfehérvár és a kistérség települései közötti kapcsolatrendszerek továbbfejlesztése, munkamegosztás és koordináció.
- A Székesfehérvár – Veszprém Versenyképességi Pólus Program térbeni kiterjesztése.

- Környezetbarát (levegőtisztaság, zajártalom) csökkentése.
- Egészséges életmód szemlélet kialakítása, preventív egészségmegőrzés, rekreációs programok.

Területfejlesztési koncepció prioritásai:

- A kistérség gazdaságának fejlesztése: szolgáltatás, turizmus
 - o Versenyképesség javítása – kistérségen belüli közlekedés fejlesztése, új beruházások megvalósítása
 - o KKV fejlesztések
 - o Idegenforgalom kiszolgálása
- A gazdaság és a szakképzés összehangolása a kistérségben
 - o Munkaerőpiacra való belépés támogatása
 - o Oktatási, képzési rendszer fejlesztése
 - o Munkáltatók bevonása a képzési rendszerbe
 - o Európai Képesítési Keretrendszer
 - o Civil társadalom erősítése
 - o Társadalmi és kulturális tőke erősítése
 - o Egészséges élet feltételeinek fejlesztése
- Települési életkörülmények javítása, lakókörnyezet, infrastruktúrafejlesztése
 - o Belső munkamegosztás
 - o Kistérségi kohézió
 - o Kapcsolatépítés
 - o Infrastruktúra fejlesztése
 - o Térségi informatikai szolgáltatások korszerűsítése
 - o Civil szféra erősítése
 - o Egészségmegőrzés, prevenció, rekreáció
 - o Térségi marketing

A kistérség településeinek fejlesztési elképzelései – Lovasberényt érintő projektek:

- Különleges ötletként merült fel Lovasberényben egy „Mini Hungary” felépítése, melyet 10 ha nagyságú területen valósítanának meg. Keresik a befektetőket az ötlet megvalósításához.
- Az infrastrukturális ellátottsághoz kapcsolódó elképzelés Lovasberényben a művelődési ház és a könyvtár közös épültbe költöztetése.
- A közlekedés területén is van néhány projekt ötlet: Sárkeresztesen egy új bekötőút építése a 81. sz. útról, Sárszentmihályon pedig körforgalom építése. A megyei koncepcióban szerepel a Bicske-Székesfehérvár 811 sz. út kiváltása, mely munka során Zámolynál elkerülő út fog épülni.

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

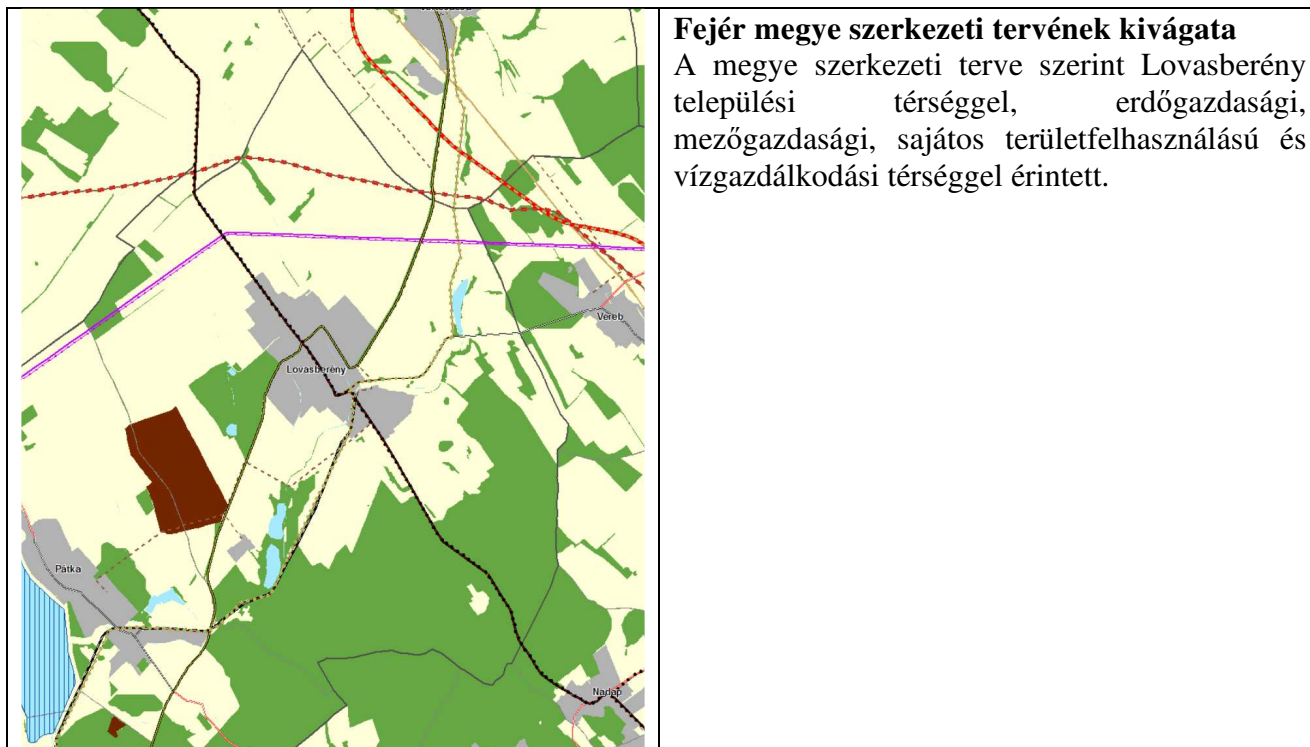
1.3.1. Az Országos Területrendezési Tervvel való összefüggések vizsgálata

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény tervek készítésekor hatályos állapota szerint az ország szerkezeti terve Lovasberény községet települési térséggel, mezőgazdasági-, erdőgazdálkodási- és vízgazdálkodási térséggel érinti.

	<p>Az ország szerkezeti tervének kivágata</p> <p>Lovasberényt</p> <ul style="list-style-type: none"> - az Ercsi-Győr földgázszállító vezeték - a 400kV-os átviteli hálózat távvezetékkelemei közül a Martonvásár-Litér vezeték - országos kerékpárút-törzshálózat elemei közül a Délnyugat-magyarországi kerékpárút 7.A szakasza /Budapest – Biatorbágy – Etyek – Nadap – Sukoró – Pákozdi – Székesfehérvár – Balatonfőkajár – Siófok – Szántód – Balatonföldvár – Balatonlelle – Balatonboglár – Fonyód – Keszthely – Sármellék – Zalakaros – Nagykanizsa – Kaszó – Nagyatád – Berzence – (Horvátország)/ <p>érinti.</p>
---	--

1.3.2. Fejér Megye Területrendezési Tervével való összefüggések vizsgálata

Fejér megye Területrendezési tervét a 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendeletével fogadta el a megyei önkormányzat.

Fejér megye szerkezeti tervének kivágata

A megye szerkezeti terve szerint Lovasberény települési térséggel, erdőgazdasági, mezőgazdasági, sajátos területfelhasználású és vízgazdálkodási térséggel érintett.

Térségi területfelhasználási kategóriák:

11. § A kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák területén belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során

a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület területfelhasználási egységet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell lehatárolni;

b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó rész természetközeli terület, – nagyvárosias lakóterület és vegyes terület kivételével – beépítésre szánt terület vagy különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe sorolható;

c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;

d) a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;

e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően honvédelmi, különleges, közlekedési, erdő-, gazdasági vagy intézményterület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.

A kiemelt térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírások és a megfelelés igazolása

kiemelt térségi területfelhasználási kategóriák	Területrendezési követelmények	Megfelelés igazolása
Erdőgazdálkodási térség <i>Területe a FmTrT-ben:</i> 1940,25 ha	az erdőgazdálkodási térségben az erdő területfelhasználási egységet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére	A TSZT felülvizsgálat során erdőterület ténylegesen 1910,25 ha .

	vonatkozó szabályok figyelembevételével kell lehatárolni;	
Mezőgazdálkodási térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 3419,07 ha	a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó rész természetközeli terület, – nagyvárosias lakóterület és vegyes terület kivételével – beépítésre szánt terület vagy különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe sorolható.	A FmTrT-ben mezőgazdálkodási térség 75 %-a $3419,07 \times 0,75 = 2564,3$ ha. A településszerkezeti tervben mezőgazdasági területfelhasználásba sorolt 3464,88 ha, azaz 101,33 %. A településszerkezeti terv összhangban van a FmTrT-vel
Sajátos területfelhasználású térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 186,7 ha	a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően honvédelmi, különleges, közlekedési, erdő-, gazdasági vagy intézményterület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.	A sajátos területfelhasználású térséggel érintett terület a volt lőszerraktár területe, hol a településszerkezeti terv nem változik.
Települési térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 464,66 ha	a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető	
Vízgazdálkodási térség <i>Területe a FM TrT-ben:</i> 51,15 ha	a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani.	A vízgazdálkodási térséggel érintett területek vízgazdálkodási és mezőgazdasági, valamint természetközeli területbe soroltak területfelhasználásba soroltak.

Új beépítésre szánt terület kijelölés:

MATrT 12. § (1) Ha jogszabály új beépítésre szánt terület kijelölését nem tiltja, a településrendezési eszközben új beépítésre szánt területet a következő szempontok mérlegelése alapján kell kijelölni:

- a) az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területhez,
- b) az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, és
- c) új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet, vagy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti barnamezős terület.

(2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti szempontot abban az esetben nem kell alkalmazni, ha a c) pont szerinti meglévő beépítésre szánt terület – tervezett rendeltetésnek megfelelő – igénybevétele aránytalanul nagy terhet jelentene annak várható költsége miatt.

(3) Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű, legalább 50%-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet, – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy véderdőt – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy véderdő kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a véderdő területét a település arra alkalmas más területén kell kijelölni.

A megfelelés igazolása:

Új beépítésre szánt terület kijelölés történik 2,971 ha területtel.

A területnövekmény 5 %-a 0,148 ha. Az új beépítésre szánt területek több pontján helyezkednek el, ezért az újonnan beépítésre szánt területekkel kapcsolatban zöldterület vagy véderdő kijelölésre nem volt megvalósítható.

A felülvizsgálat során új zöldterület kijelölés nem történik, az új véderdő 1,691 ha területű, tehát a felülvizsgálat megfelel az előírásoknak.

Műszaki infrastruktúra hálózatok

MATrT 14. § (1) Az országos közlekedési infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek térbeli rendjét és az országos jelentőségű építmények elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/1–4/6. melléklet tartalmazza.

(2) A közút számozásának nem közlekedésfejlesztési célból történő megváltoztatása a 4/1. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

(3) Az 50 MW és annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/7. melléklet tartalmazza.

(4) A villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékeit, továbbá a nemzetközi és hazai szénhidrogénszállító-vezetékek térbeli rendjét a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/8. és a 4/9. melléklet tartalmazza.

(5) Az országos vízi létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/10. melléklet tartalmazza.

(6) Az országos hulladékgazdálkodási létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/11. melléklet tartalmazza.

(7) Az országos kerékpárút-törzshálózat számozásának turisztikai célból való megváltoztatása a 4/5. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

15. §

(2) A településrendezési eszközökben

a) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek helyét a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,

b) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonala a településrendezési eszközök egyeztetési eljárásában részt vevő, az egyeztetés tárgyát képező infrastruktúra elem vonatkozásában az adott egyeztetési szakterületet képviselő államigazgatási szerv hozzájárulása, és az egyéb érintett szakterületet képviselő államigazgatási szerv egyetértése esetén térhet el a kiemelt térségi, illetve megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, azok térbeli rendjétől és a térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolásától.

(3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos megyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.

A Műszaki infrastruktúra hálózatok a településszerkezeti terven a tényleges nyomvonalnak, illetve a tervezett nyomvonalnak megfelelően ábrázolásra kerültek. A nagysebességű vasútvonal nyomvonalát a FmTrT-ben szereplő nyomvonaltól kis eltéréssel délebbre helyeztük annak érdekében, hogy a gazdasági terület ne legyen érintett a tervezett nyomvonallal.

Térségi szerepű összekötő utak (meglévő)

2.	8119	Velence - Nadap - Lovasberény - Csákvár - Gánt - (Tata)
13	0	Székesfehérvár - Pátka - Lovasberény - Vértesacsa - Alcsútdoboz - Felcsút - Óbarok

1. Meglévő országos vasúti mellékvonalak

2. 6 (1). Székesfehérvár – Lovasberény

1. Országos kerékpárút törzshálózati vonal

71.B: Oroszlány [Majkpuszta] – Csákvár – Nadap.

2. Térségi kerékpárútvonalak

Lovasberény – Székesfehérvár – Gárdony [Dinnyés],

Etyek – Alcsútdoboz - Lovasberény

400 kV-os átviteli hálózati távvezetékek meglévő

5. Martonvásár – (Győr)

220 kV-os átviteli hálózat meglévő

2. (Győr) – (Százhalombatta)

Nemzetközi földgáz szállítóvezeték tervezett eleme:

1. Nabucco (Románia) – (Nagylak) – (Hódmezővásárhely) – (Kecskemét) – Adony – Székesfehérvár – Mór – (Tét) – (Rajka) – (Ausztria)

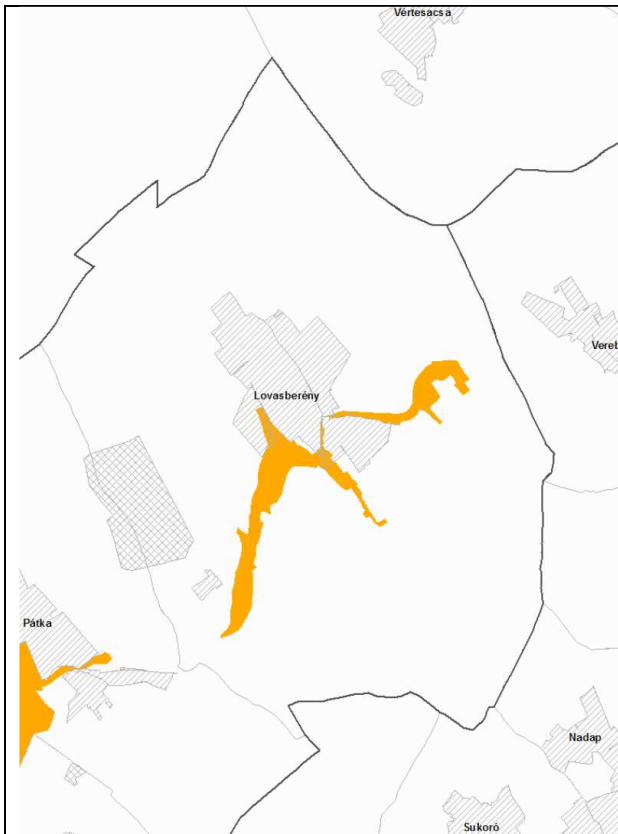
Meglevő földgázz szállító vezeték

Meglevő földgázelosztó vezeték

Országos övezetek lehatárolása

1. Azon országos övezetek, melynek lehatárolása és az övezeti szabályok a MATrT-ben megállapításra kerültek:

Országos övezet kivágata	az övezetre vonatkozó szabályok MATrT szerint
	<p>Ökológiai hálózat magterületének övezete MATRT 25. §-a szerint: az övezetet érintően a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.</p> <p>új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá a kijelölést más jogszabály nem tiltja.</p> <p>A kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.</p> <p>Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.</p> <p>Bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p> <p>Az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.</p> <p>A változtatások közül a 11. 12. számú érinti az övezet területét, a módosítás megfelel az övezeti előírásoknak.</p>

Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete MATRT 26. §-a szerint

Az övezetében csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

Az övezetben új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

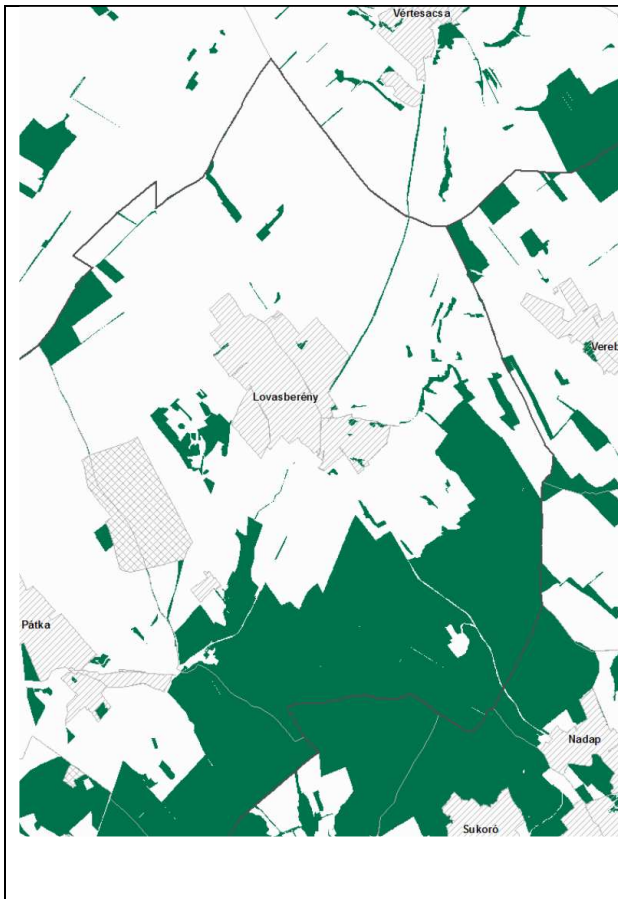
A kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, továbbá az erőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

Bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

A változtatások nem érintik az övezet területét.

	<p>Ökológiai hálózat pufferterületének övezete MATRT 27. §-a szerint</p> <p>Az övezetben csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.</p> <p>A településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.</p> <p>(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a külön feltételektől függetlenül is kijelölhető.</p> <p>Bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető.</p> <p>Az övezet nem érinti Lovasberény területét.</p>
	<p>Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete MATRT 28. §-a szerint</p> <p>Az övezetben új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.</p> <p>A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>A változtatások nem érintik az övezet területét.</p>

Erdők övezete MATRT 29-30. §-a szerint

Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.

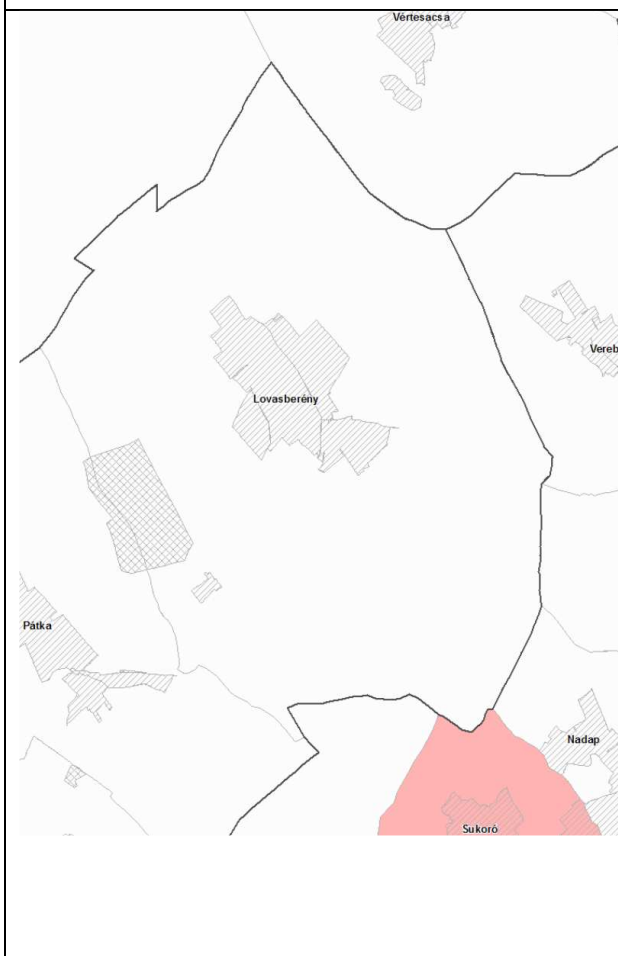
Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányatelek megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet

A változtatások nem érintik az övezet területét.

A települési erdőterület az erdők övezete szerint: 1807,93 ha

Az erdőnyilvántartástól való eltérés: 33,98 ha (1,87%) < 5% (megfelel)

A tényleges települési erdőterület: 1910,25 ha

Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete MATRT 31. §-a szerint

A világörökségi és világörökségi várományos területek övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

A lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos terület övezetén:

a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségről szóló törvényben, valamint a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal,

b) új külfejtéses művelésű bányatelek, célkitermelőhely nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek területe horizontálisan nem bővíthető; a felszíni tájsebeket rendezni kell,

c) a közlekedési, vízgazdálkodási és hírközlő infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a kulturális és természeti örökség értékeinek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.

Az övezet Lovasberény közigazgatási területét nem érinti

	<p>Honvédelmi és katonai célú terület övezete MATRT 32. §-a szerint</p> <p>Az övezetet a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>A lehatárolt területét a településrendezési eszközökben beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe kell sorolni;</p> <p>a zárt bekerített objektumok kivételével honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, ha az adott terület az erdők övezete által is érintett.</p> <p>A területfelhasználási egység kijelölésének módosítása csak a honvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával lehetséges.</p> <p>Az érintett államigazgatási szerv adatszolgáltatása szerint a honvédelmi területeket a terven jelöltük.</p>

2. Azon országos övezetek, melynek területi lehatárolását és övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

A 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet 2019. június 22-én lépett hatályba.

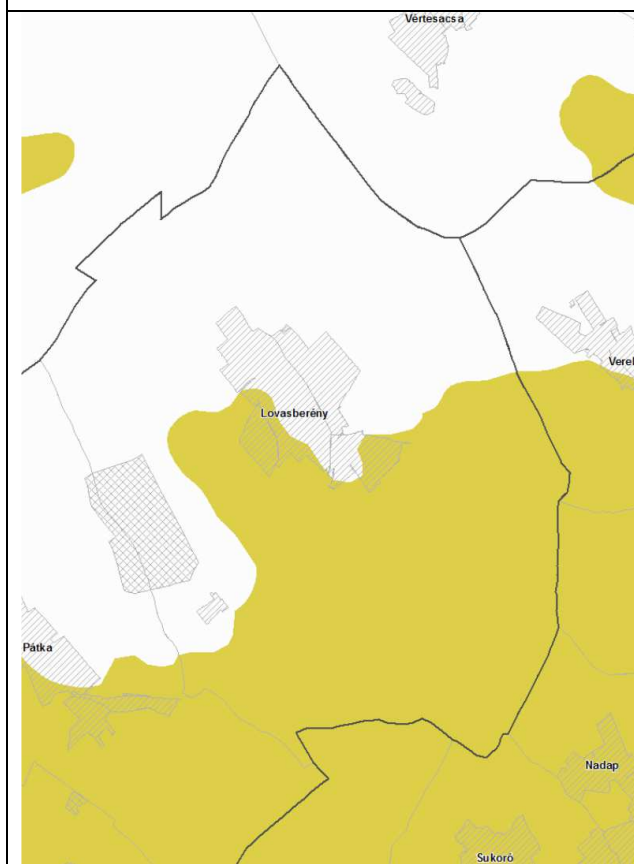
Országos övezet kivágata	övezeti szabályok miniszteri rendeletben meghatározottak
	<p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.</p> <p>(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>A módosítások nem érintik az övezet területét.</p>

Erdőtelepítésre javasolt terület övezete

3. § (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban – a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül – az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni.

Az övezet területét a 11. módosítás érinti, a változtatás nem ellentétes az övezeti előírásokkal.

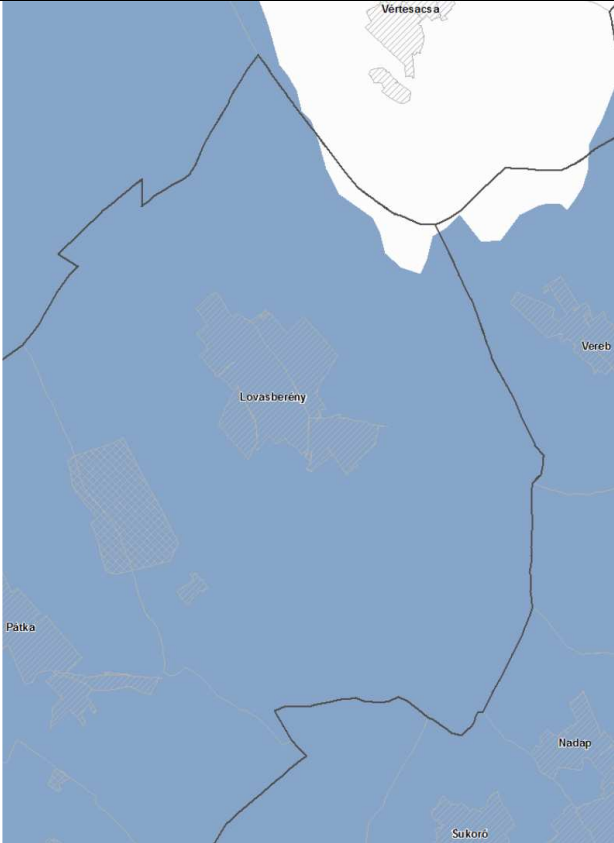
Tájképvédelmi terület övezete

4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településképvédelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni

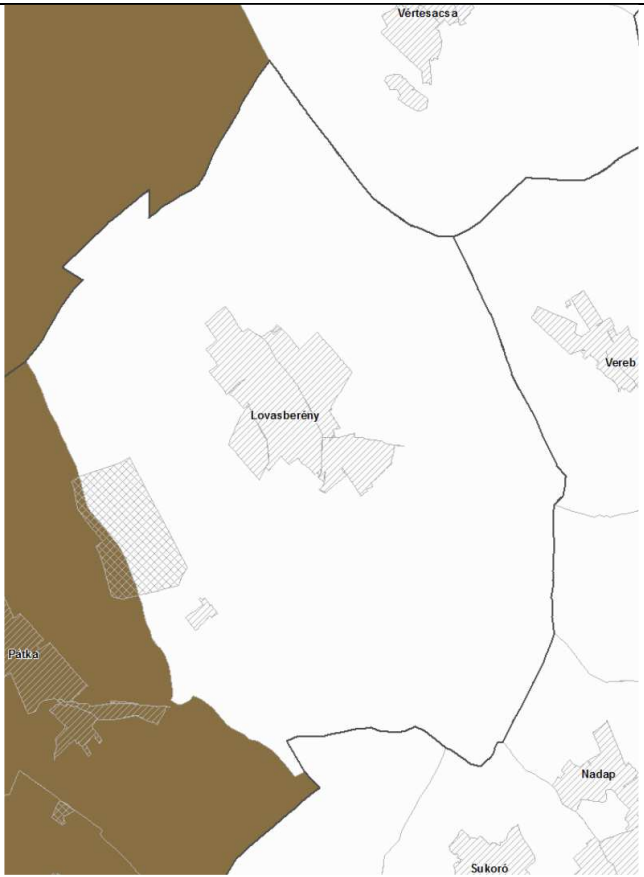

a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,

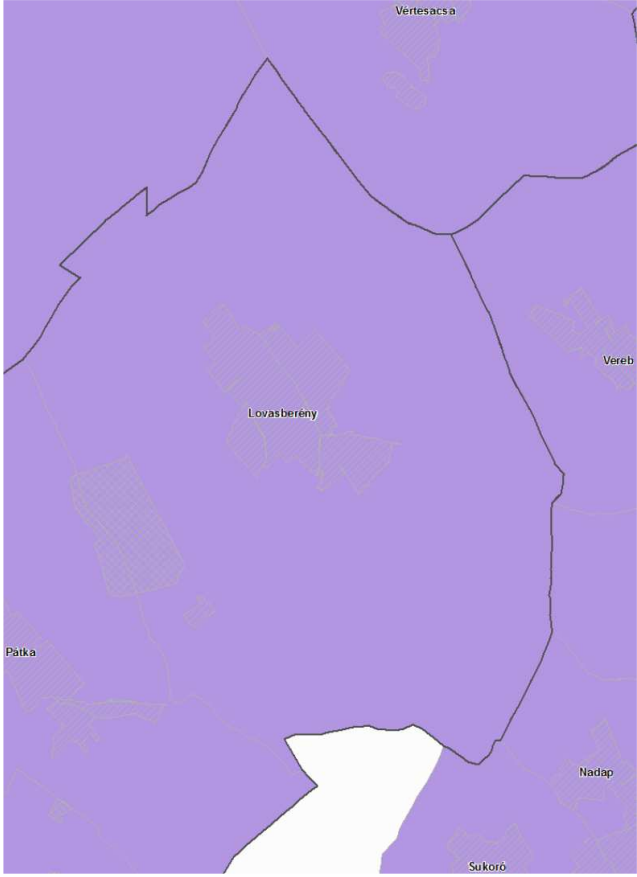
b) a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi

	<p>rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.</p> <p>(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.</p> <p>Az övezet területét 1., 7., 9., 11 és 12. módosítási po</p>
	<p>Vízminőség-védelmi terület övezete</p> <p>5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.</p> <p>(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédellemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.</p> <p>(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>A kiemelten érzékeny vízminőségvédelmi terület lehatárolása megtörtént, a HÉSZ-ben a területre vonatkozó egyedi szabályokat előírtuk.</p>

	<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>6. § (1) A nagyvízi meder övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>(2) A nagyvízi meder övezetében a településrendezési eszközökben, a jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területen a helyi építési szabályzatnak megfelelően, a vízügyi igazgatási szerv hozzájárulásával lehet építési tevékenységet folytatni.</p> <p>(3) A településrendezési eszköz módosítása esetén a vízügyi igazgatási szerv egyetértésével lehet új beépítésre szánt területet kijelölni.</p> <p>Az övezet Lovasberény területét nem érinti.</p>
	<p>VTT-tározók övezete</p> <p>7. § A VTT-tározók övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>Az övezet Lovasberény területét nem érinti.</p>

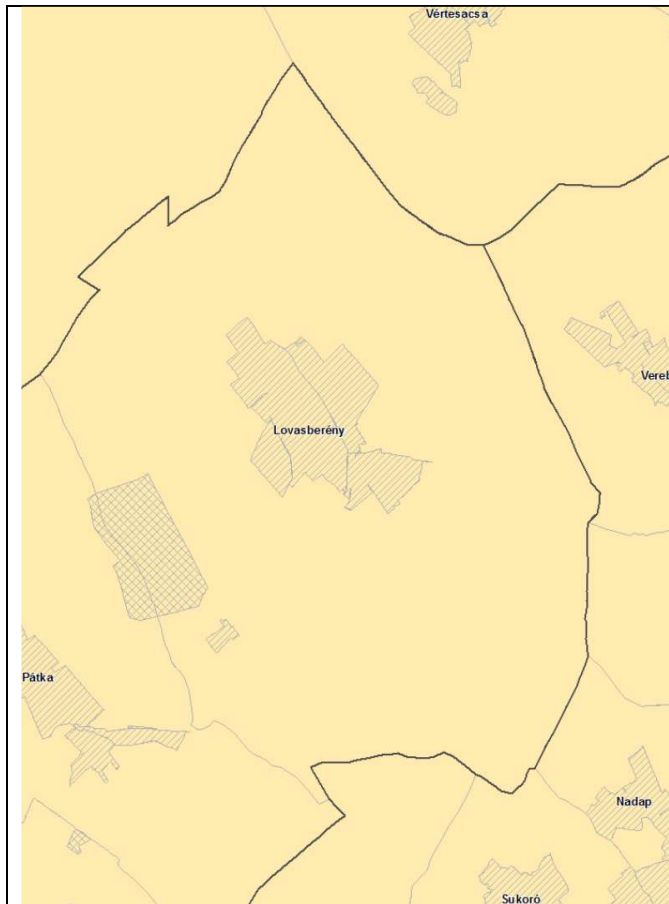
<p>FmTrT szerint az övezet lehatárolása</p>	<p>MvM rendelet előírásai</p>
--	--------------------------------------

	<p>Ásványi nyersanyagvagyon övezete</p> <p>8. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyon övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el.</p> <p>Lovasberény területét az övezet nem érinti.</p>
	<p>Rendszeresen belvízjárta terület övezete</p> <p>9. § (1) A rendszeresen belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p> <p>Lovasberény területét az övezet nem érinti.</p>

	<p>Földtani veszélyforrás terület övezete</p> <p>11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.</p> <p>(3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.</p> <p>(4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben a földtani veszélyforrás terület övezet területén, az (1)–(3) bekezdésben foglaltakon túl, le kell határolni az övezetbe tartozó azon területeket, amelyekre vonatkozóan új beépítésre szánt terület tényleges igénybevétele előtt a felszíni vizek és belvizek szakszerű elvezetését biztosító tervet kell készíteni.</p> <p>Az érintett államigazgatási szerv adatszolgáltatása szerint Lovasberény területén felszínmozgások által veszélyeztetett terület, a Diósi árok vízmosás omladozó löszpartja.</p>
--	---

Fejér Megye Területrendezési tervében az egyedileg meghatározott megyei övezetek a következők:

FmTrT szerint az övezet lehatárolása	Fm-i önk. rendelet előírásai
	<p>Felzárkóztatandó belső periféria övezet</p> <p>8. § (1) A felzárkóztatandó belső periféria övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az övezetbe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p> <p>Lovasberény területét az övezet nem érinti.</p>

Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet

9. § (1) A Vértesi Natúrpark településeinek a településfejlesztési koncepciókat, az integrált településfejlesztési stratégiákat és a településrendezési eszközöket a natúrpark létrehozási céljainak megfelelően kell kidolgozni. Az azokban megfogalmazott előírásoknak támogatnia kell a natúrpark alapító (felterjesztési) dokumentumában szereplő célkitűzéseket, továbbá biztosítani kell a natúrpark természeti és kulturális, valamint táj- és településképi értékeinek védelmét.

(2) A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény rendelkezéseivel összhangban álló Pannónia Szíve turizmusfejlesztési koncepció program által érintett települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit a turisztikai régió turizmusfejlesztési koncepcióban megfogalmazott céloknak megfelelően kell kidolgozni. A Pannónia Szíve program desztinációs elvben gondolkodva alkot egy olyan, számos települést magába foglaló térséget, ahol a fejlesztési elképzeléseket nemcsak a turizmus, hanem számos egyéb területen is össze kell hangolni.

A tervezett módosítások nem ellentétesek az övezeti előírásokkal.

Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet

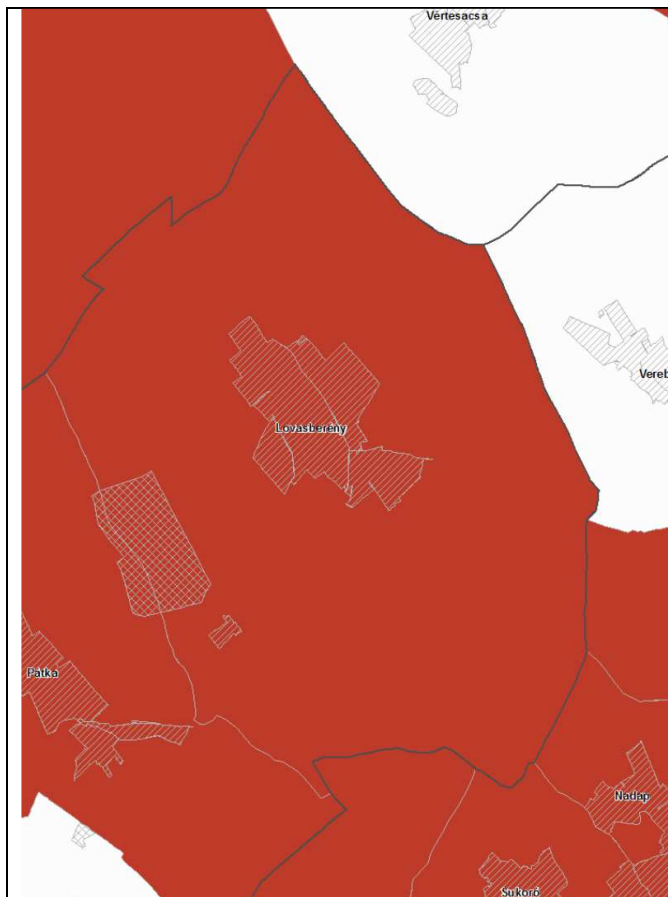
10. § (1) A megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióinak, integrált településfejlesztési stratégiáinak, valamint településszerkezeti terveinek készítése, módosítása során azokat a megyei önkormányzattal és az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.

(2) Az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó települések esetében közös, társulásban elkészített településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, valamint településszerkezeti terv kidolgozása javasolt.

(3) A tervdokumentumokban különösen az alábbi térségi jelentőségű tartalmi elemeket kell összehangolni, a térségi szinten rendelkezésre álló humán, gazdasági és természeti erőforrások együttes vizsgálata alapján:

- a) a közlekedési hálózat elemeit,
- b) a több település ellátását szolgáló közműhálózati elemek helyét, nyomvonalát,
- c) a kereskedelmi gazdasági területek, ipari gazdasági területek, ipari parkok, innovációs, logisztikai területek helyét és méretét,
- d) az érintett térségben rendelkezésre álló munkaerőhelyzet igényeit,
- e) a rendelkezésre álló szabad „barnamezős” területeket, figyelemmel a kialakult hagyományos, értékes településszerkezetekre, és a táj terhelhetőségére.

Lovasberény területét az övezet nem érinti.

Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet

11. § (1) A Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezetbe tartozó települések borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területeire, valamint a volt zártkerti (kertes mezőgazdasági) területeire a településrendezési eszközöket olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a szőlő- és borgazdálkodást és gyümölcsstermesztést segíti és ösztönzi, továbbá ezen területek beépíthetőségét csak az előbbi célok érdekében teszi lehetővé. Kerülni kell a beépítésre szánt területek és a mezőgazdasági birtokközpontok kijelölését, kivéve, ha a birtokközpont szőlészeti-borászati, kertgazdasági funkciót, illetve ehhez kapcsolódó lakó, szállás és vendéglátó funkciót szolgál.

(2) A volt zártkertek (kertes mezőgazdasági területek) területe a település településszerkezeti tervében beépítésre szánt területté csak akkor minősíthető, ha az nem tartozik borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területhez, és az átminősítés egyéb jogszabállyal nem ellentétes, továbbá, ha a következő feltételek együttesen teljesülnek:

- a) az érintett terület a település belterületével, vagy beépítésre szánt területével határos,
- b) a tervezett területhasználathoz tartozó, jogszabályban szabályozott és a helyi sajátosságoknak is megfelelő telekstruktúra, telekméret és telekgeometria kialakítása biztosítható, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,
- c) a tervezett funkció (lakó, üdülő, gazdasági, stb.) működéséhez szükséges – a megközelítést és a közművek elhelyezését egyaránt lehetővé tevő – közterületek biztosítottak, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,
- d) a közművek kiépítettek vagy kiépítésük lehetősége és feltételei biztosítottak és erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte vagy döntést hozott a költségek vállalásáról.

(3) A volt zártkertek, hagyományos szőlőhegyek sajátos településképi és tájképi értékeit a településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni.

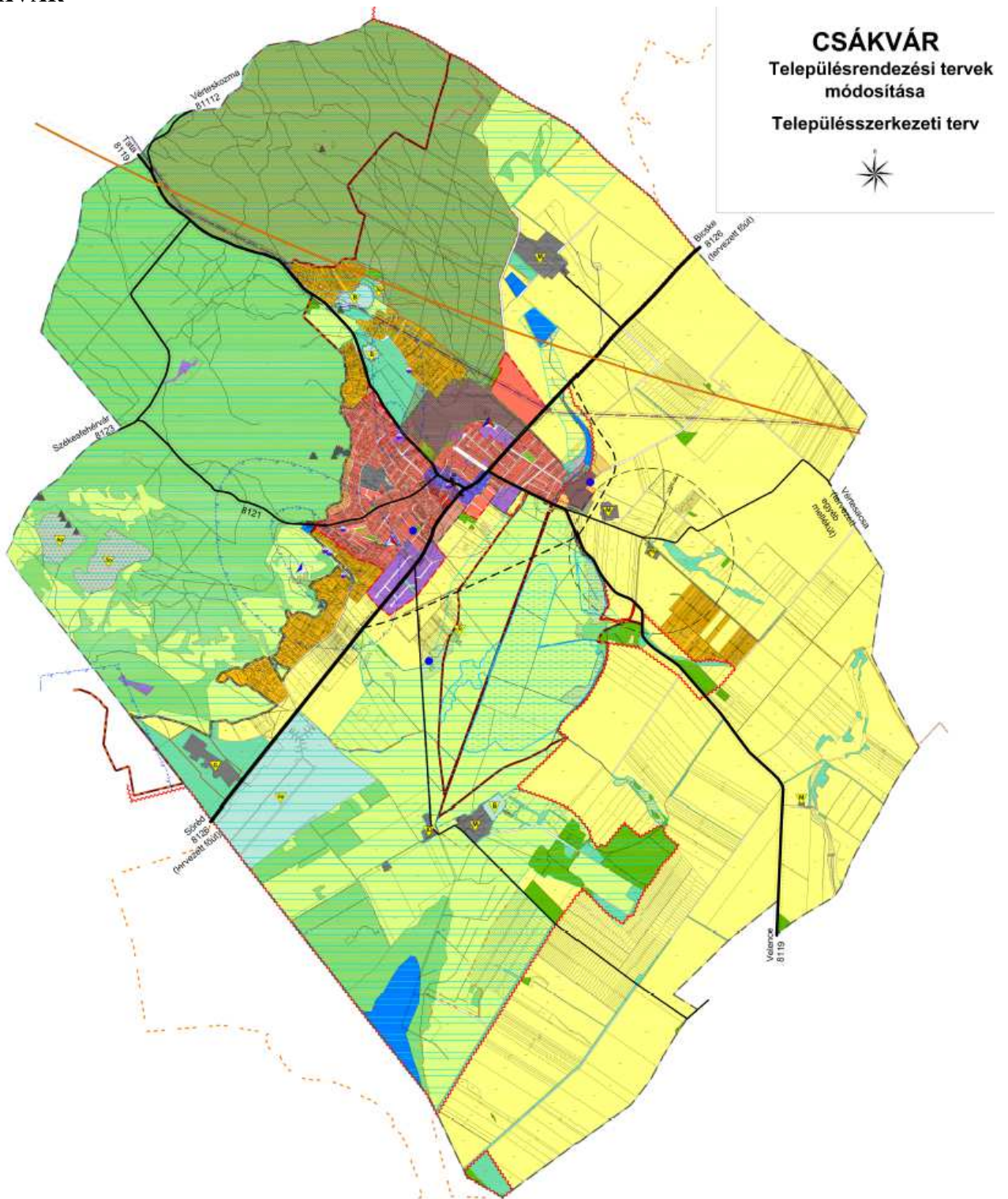
Az övezet érinti Lovasberény területét, a tervezett változtatások nem ellentétesek az övezeti előírásokkal.

	<p>Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet</p> <p>12. § (1) Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezetbe tartozó települések településfejlesztési koncepcióit és az integrált településfejlesztési stratégiáit, valamint településrendezési eszközeit a település jellemző kulturális örökségének megőrzésére és fejlesztésére tekintettel, a turisztikai értékek, vonzerők bemutathatóságát is figyelembe véve kell kidolgozni.</p> <p>(2) A településképi rendeletekben ki kell jelölni azoknak a településképvédelmi szempontból meghatározó területeknek a határát, amelyek a védendő örökségi és történeti objektumokat és területegységeket, valamint ezek környezetét, védőövezetét foglalják magukban.</p>
	<p>Majorsági térség övezete</p> <p>13.§ (1) Majorsági térség övezetbe tartozó települések mezőgazdasági területein és mezőgazdasági üzemi különleges területein a településrendezési eszközökben olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a termőföldvédelem, környezetvédelem, valamint az épített örökségi és táji értékek figyelembevétele mellett segíti és ösztönzi - különösen a mezőgazdasági funkcióhoz, tevékenységekhez kapcsolódó - fejlesztéseket és beépítéseket.</p> <p>(2) A meglévő majorsági területek (mezőgazdasági üzemi különleges területek, „majorok”, „puszták”) figyelembevétele, és lehetőség szerinti felhasználásával kell meghatározni mezőgazdasági birtokközpontok létesítésének, valamint beépítésének speciális, helyi adottságokat és igényeket figyelembe vevő szabályait.</p> <p>Lovasberény területét az övezet nem érinti.</p>

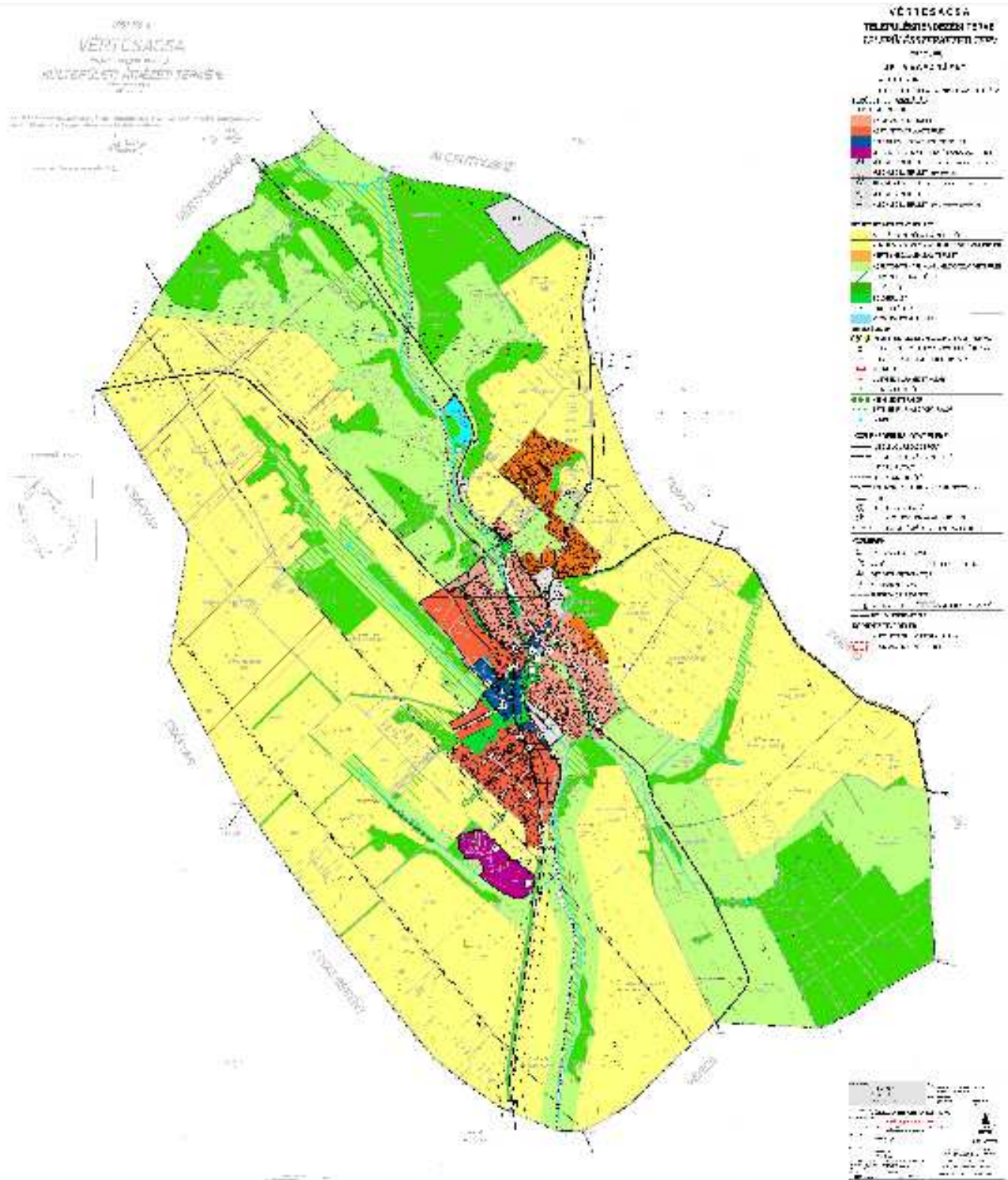
	<p>Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete</p> <p>14. § (1) Az érintett települések településrendezési eszközeiben vízügyi adatszolgáltatás, szakvélemény alapján kell meghatározni a biztonságos, vízkárral nem veszélyeztetett, továbbá a karsztvizek tisztaságának megőrzését is biztosító területhasználatokat, le kell határolni a veszélyeztetett területrészeket, valamint ki kell dolgozni azok használati, építési szabályait.</p> <p>(2) A fentiek figyelembevételével el kell készíteni a települési vízgyűjtőkre is kitékintő csapadék- és karsztvíz elvezetési, hasznosítási tervet.</p> <p>Lovasberény területét az övezet nem érinti.</p>
	<p>Naperőmű létesítése céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezete</p> <p>15. § (1) A településrendezési eszközöket úgy kell kidolgozni, elkészíteni, hogy a naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető terület övezet területét érintően - a háztartási méretű kiserőművek kivételével - naperőmű ne legyen létesíthető.</p> <p>(2) A településképi arculati kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni a naperőmű létesítés céljából korlátozottan igénybe vehető területeket.</p> <p>Az övezet érinti Lovasberény területét, a tervezett változtatások nem ellentétesek az övezeti előírásokkal, naperőmű nem tervezett.</p>

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek – az adott település fejlesztését befolyásoló – vonatkozó megállapításai

CSÁKVÁR

VÉRTESACSA

Vértessacska településszerkezeti terve és egyéb fejlesztési elképzelései alapján Lovasberényt az alábbi fejlesztési tervek érintik:

Vértessacska településrendezési terve, településszerkezeti terv és leírása:

- Vértessacska község igazgatási területén áthalad a térségi kerékpárút, amelyet Alcsútdoboz Lovasberény között a volt vasút területét felhasználva kell kiépíteni. A térségi kerékpárút nyomvonal a vasútállomás épülete és a közigazgatási határ déli része közötti szakaszon a turisztikai célokra megtartandó sínpálya melletti töltésen (azt némileg szélesítve) haladhat.

Vértessacska településrendezési terve, településfejlesztési koncepció:

- A meglévő mélyfúrású kutak kiváló minőségű és bő vízhozamát strandfürdő és tanuszoda üzemeltetésére hasznosítanák. Kihasználságát biztosítaná, ha a szomszédos Csákvár, Vértesboglár és Vál, Tabajd (megéppül az összekötő út!), valamint Lovasberény iskolai testnevelési programjába is bekerülhetne az úszás oktatása.
- Kerékpáros közlekedés eltávolítása a 811-es útról. Kerékpárút a volt vasúti töltésen, további kerékpáros útvonalak kijelölése

VEREB

Vereb településszerkezeti terve digitálisan nem áll rendelkezésre. A papír alapú terveket áttekintve megállapítható, hogy Vereb településszerkezeti terve és egyéb fejlesztési elképzelései Lovasberényt érintő elhatározásokat nem tartalmaz.

PÁZMÁND

Pázmánd településszerkezeti terve digitálisan nem áll rendelkezésre. A papír alapú terveket áttekintve megállapítható, hogy Pázmánd településszerkezeti terve és egyéb fejlesztési elképzelései Lovasberényt érintő elhatározásokat nem tartalmaz.

NADAP

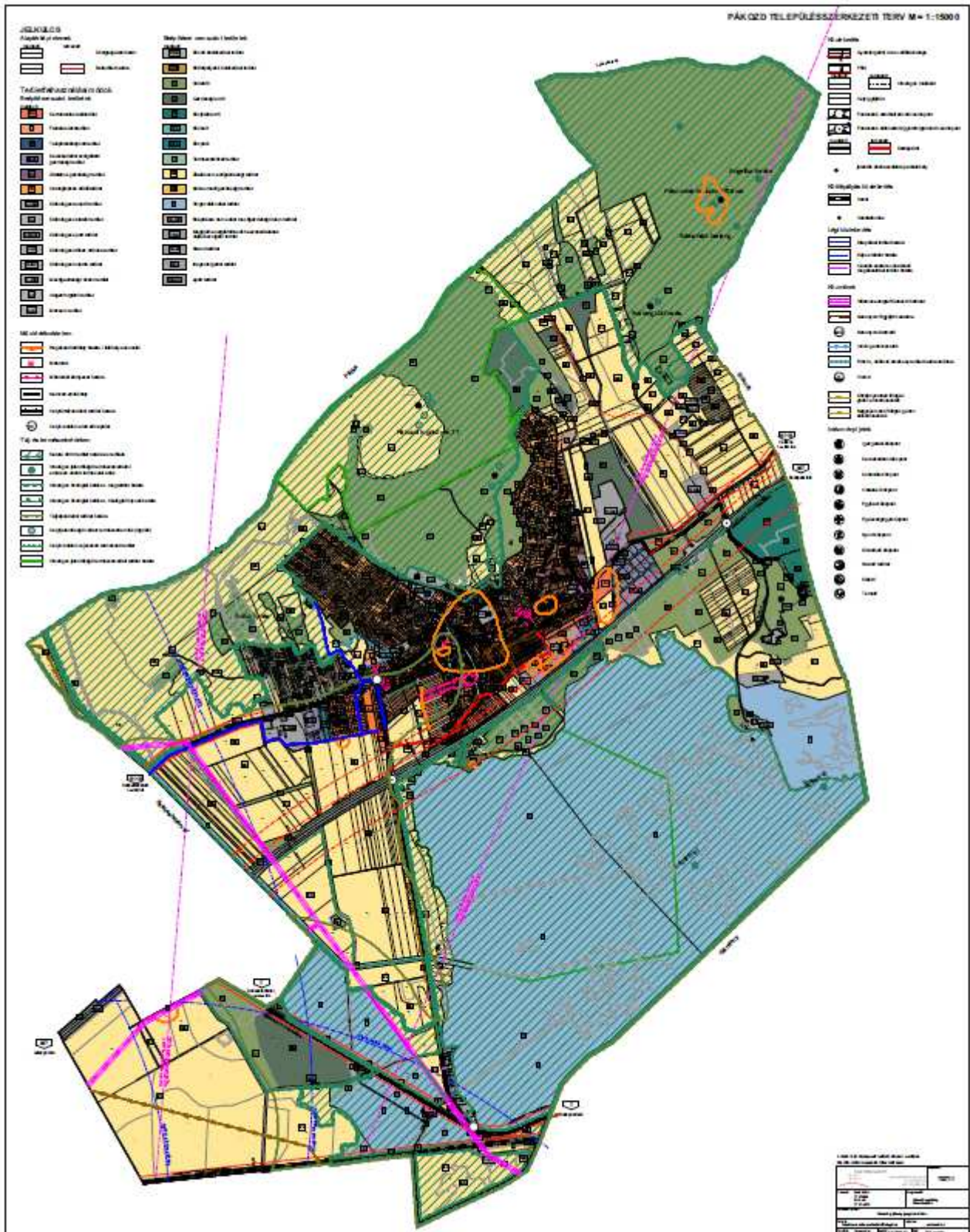
Nadap településszerkezeti terve és egyéb fejlesztési elképzelései Lovasberényt érintő elhatározásokat nem tartalmaz.

PÁTKA

Pátka településszerkezeti terve és egyéb fejlesztési elképzelései Lovasberényt érintő elhatározásokat nem tartalmaz.

PÁKOZD

Pákozdi településszerkezeti terve és egyéb fejlesztési elképzelései Lovasberényt érintő elhatározásokat nem tartalmaz.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A hatályos településfejlesztési koncepciót az önkormányzat nem tudta a tervezők rendelkezésére bocsátani, arról információival nem rendelkezünk.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések a településen nincsenek

1.6. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Lovasberény község Képviselő-testülete **102/2004.(IX.29.) sz. kt. határozattal** fogadta el a településszerkezeti tervet. Ezt követően megalkotta a Lovasberény Építési Szabályzatáról (LÉSZ) szóló 7/2005.(VI. 01.) önkormányzati rendeletet.

A településrendezési eszközöket többször módosították.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

1.7. A település társadalma

(A fejezetben található adatok a KSH, a TeIR adattárból származnak)

A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint Lovasberény nem tartozik a kedvezményezett települések közé.

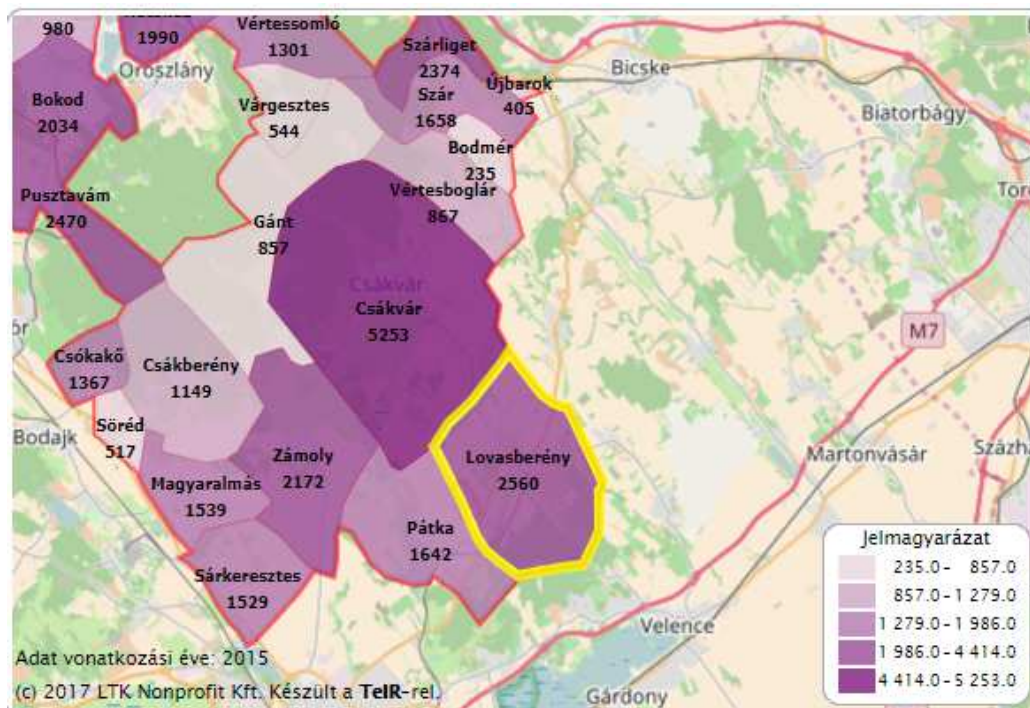
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség.

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2681	2670	2713	2760	2755	2734	2749	2733	2687	2663	2695	2642	2606	2583	2560

Lakónépesség alakulása 2000 és 2015 között.

Forrás: KSH

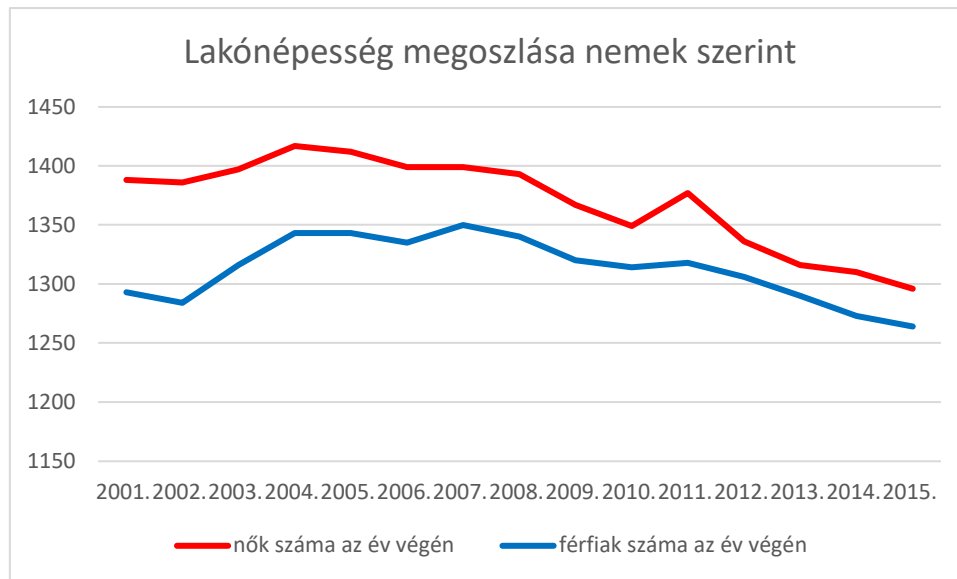
Lovasberény és a környező települések népessége

Forrás: TeIR

Lovasberény népessége a 2000-es évek elején növekedett, majd a 2000-es évek közepétől stagnálás volt megfigyelhető. Legnagyobb népességét 2007-ben érte el, ekkor a népesség az év végén 2749 volt. Majd 2008-tól kezdve csökkenés következett be a lakásállományban. A 2015-ös népszámlálási adat szerint

Lovasberény népessége akkor 2560 volt. A népesség változását szemlélteti a fenti táblázat illetve az idősoros ábra: a jelenlegi népességet illetve a környező települések népességét a fenti térkép mutatja be. Az idősorból illetve az idősor trendjéből való előrejelzés valószínűsíti, hogy a népesség tovább fog csökkenni (azonban ezen például egy belföldi migrációs hullám változtathat).

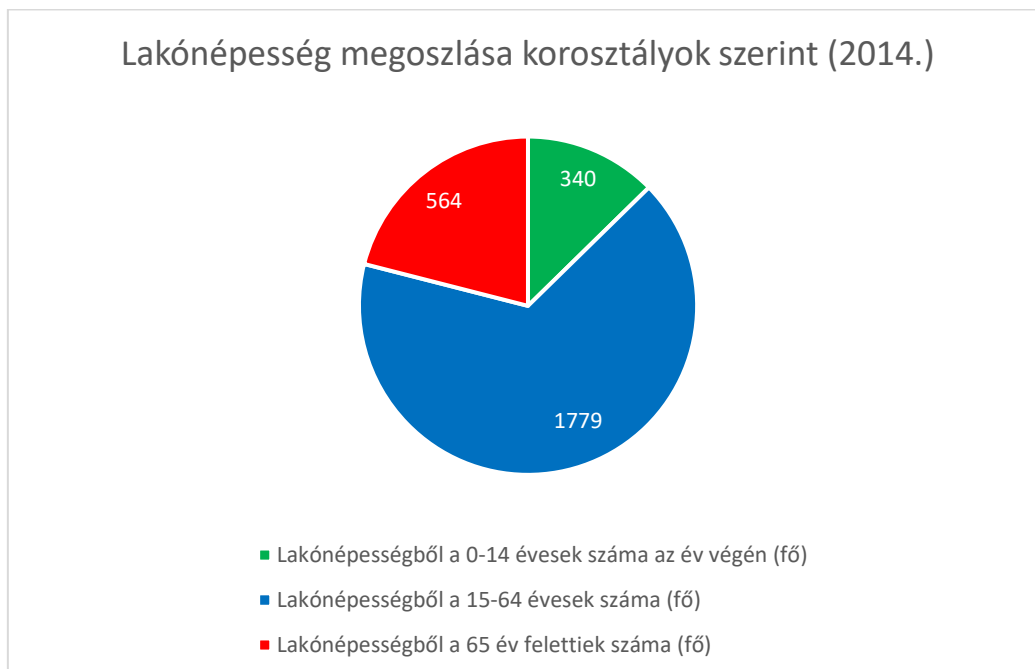
Az alábbi ábra a lakónépesség számát szemlélteti a nemek megoszlásában:

Lakónépesség megoszlása nemek szerint 2001 és 2015 között

Forrás: KSH

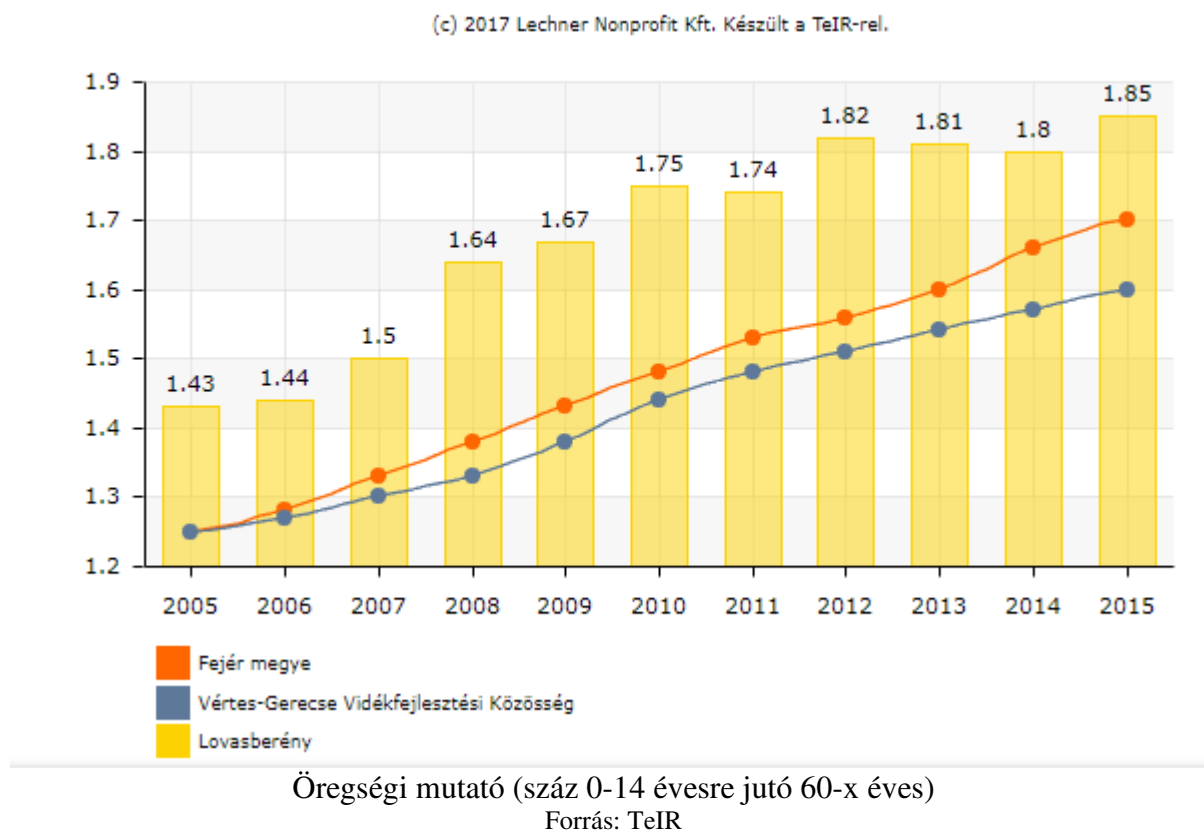
Az ábráról jól leolvasható a férfiak és a nők számának együttmozgása. 2001-ben a nők jelentős többségben voltak (1388 fő) a férfiakkal szemben (1293 fő), azonban a különbség egyre csökkent. 2015-re a nők száma 1296 fő, míg a férfiaké 1264 fő volt.

Lakónépesség megoszlása korosztályok szerint 2014-es adatok alapján

Forrás: KSH

A fenti ábra a lakónépesség megoszlását mutatja a 3 korcsoport szerint. 2014-ben az aktív korú népesség száma 1779 fő volt Lovasberényben, míg a gazdaságilag inaktív korba tartozó népesség száma 904 fő volt; a település 2/3-a aktív, harmada pedig inaktív. Lovasberény ezért tipikus példája a magyar előregedő társadalomnak.

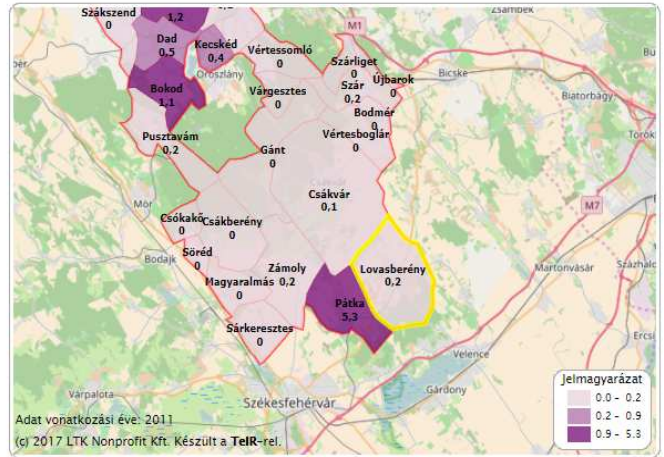
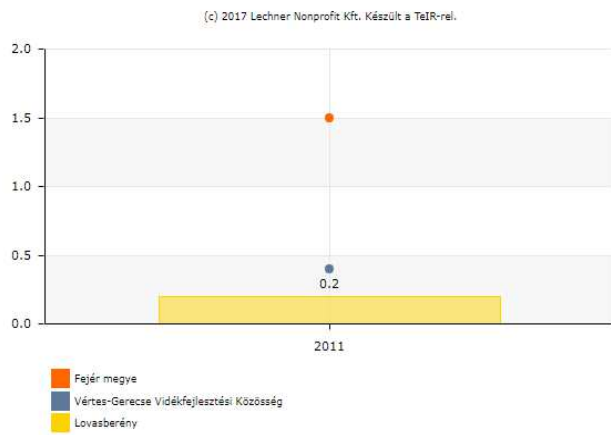

A fenti ábra szemlélteti az öregségi mutató alakulását. Az öregségi mutató definíciója : „Az adott területen lakóhellyel rendelkező 60-x éves személyek száma száz 0-14 évesre vetítve. Két népszámlálás között továbbvezetett adat a az évenkénti természetes népmozgalmi (születés, halálozás, házasságkötés, bejegyzett élettársi kapcsolat, válás) és vándorlási (belföldi, nemzetközi) statisztikák adatai alapján.” (TeIR)

Ez alapján a lovasberényi öregségi mutató értéke historikusan is magasabb a fejér megyei átlagnál: egy 0-14 éves fitalra 1,85 60 év fölötti lakos jut. Ez egy újabb mutatója az előregedő településnek. A környező településeken csak Gánton és Csókakőn nagyobb az öregségi mutató értéke (előbbi 3,3-as , utóbbi 2,1-es értéken állt a 2015-ös adatok alapján)

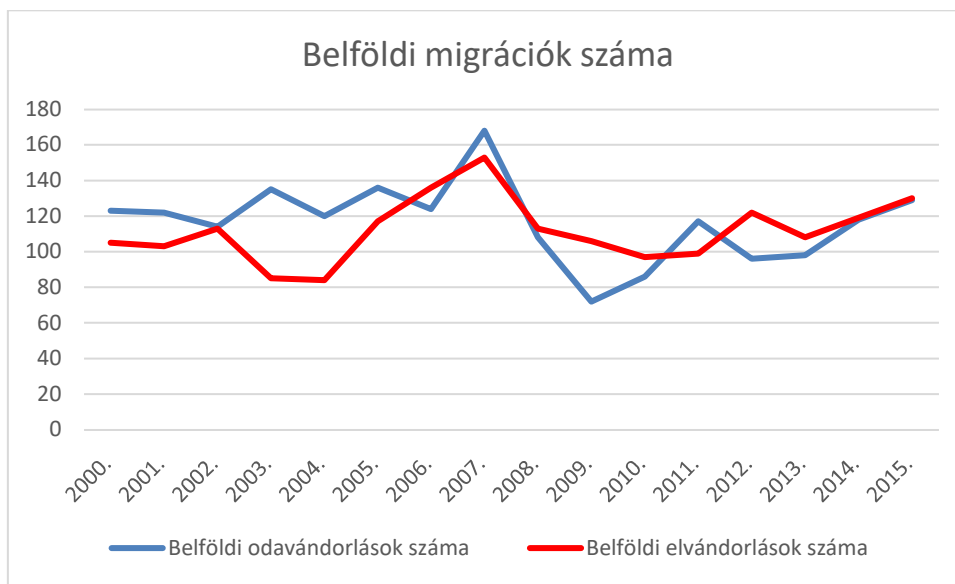
A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%), 2011

A 2011-es népszámlálás során magukat cigány (románi, beás) etnikai kisebbséghez tartozónak vallók a lakosság százalékában.

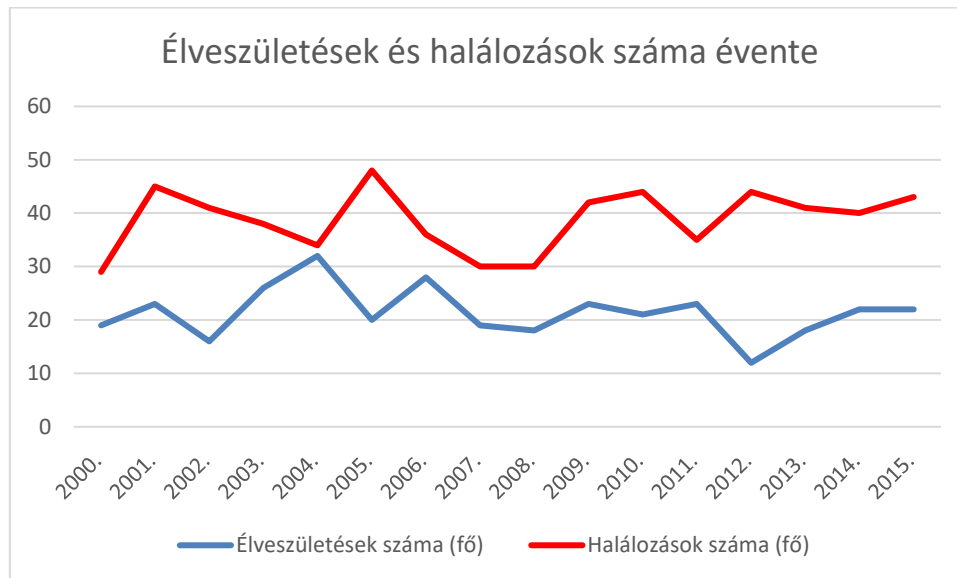

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya százalékban, 2011-es nyilvántartás alapján
forrás: TeIR

A fenti ábra mutatja a roma kisebbségek jelenlétét, illetve arányát. Ez az arány a teljes népesség 0,2%-a, amely alacsonyabb a környező települések átlagánál és jóval alacsonyabb a Fejér megyei átlagnál (ahol ez az érték 1,5%). Kisebbségi Önkormányzat éppen ezért nem működik Lovasberény településén.

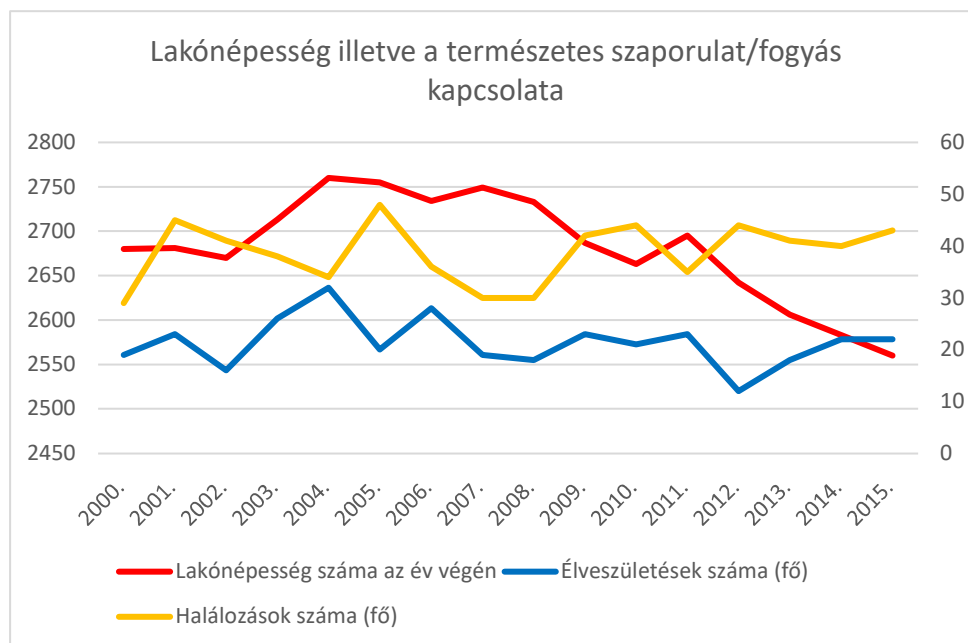
Belföldi elvándorlások és belföldi odavándorlások száma Lovasberényben
Forrás: KSH

Élveszületések és halálozások száma Lovasberényben

Forrás: KSH

A fenti két ábra részletezi a népesség fogyásának két potenciális forrását: a belső migrációt illetve az elveszületések és halálozások különbségét. Az ábrák alapján látszódik, hogy a népesség fogyásának alapvető oka az nem migrációs jellegű: a bevándorlás hosszú távon még növelte is a népességet. 2000-től számolva 1866 fő települt be, míg 1790 fő települt ki. Azonban az elveszületések és a halálozások számánál szembevetendő, hogy az elveszületések száma 15 év alatt nem múlta felül a halálozások számát. Itt a 2000 és 2015 között 342 elveszületést és 620 halálozást tartottak számon a Statisztikai Hivatalban. A település fogyását szemléltetik az alábbi összefoglaló ábrák:

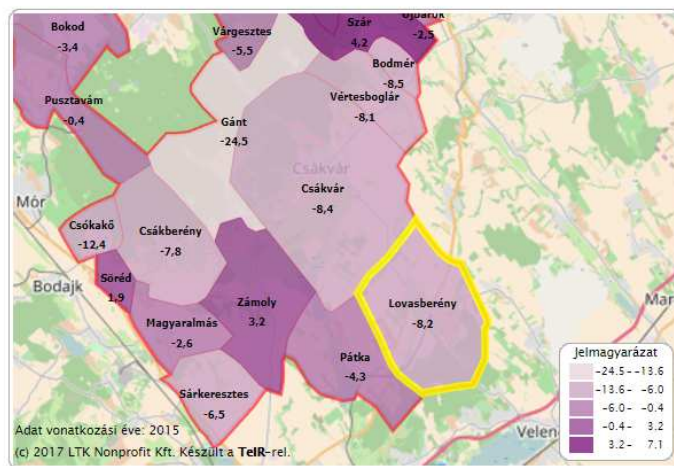

Lakónépesség, illetve a természetes fogyás kapcsolata

forrás: KSH

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)

Az élveszületések és a halálozások különbözete ezer lakosra vetítve.

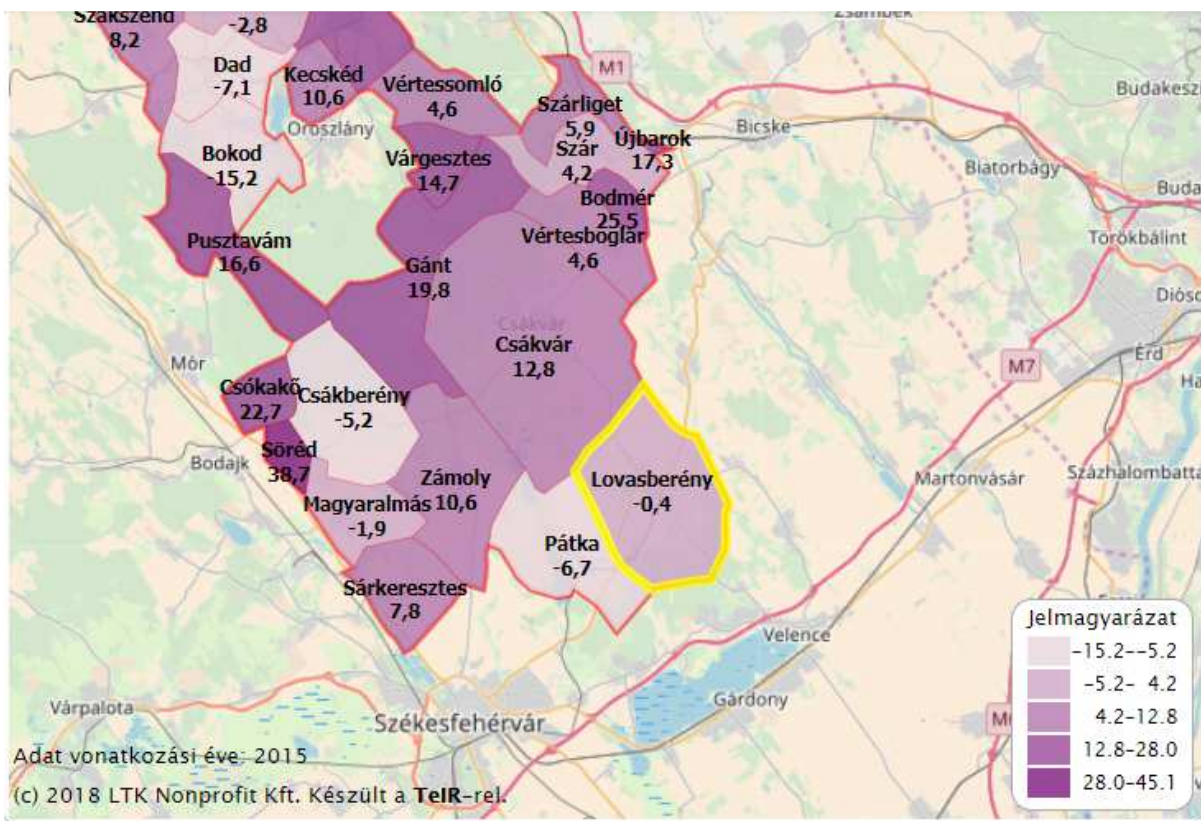
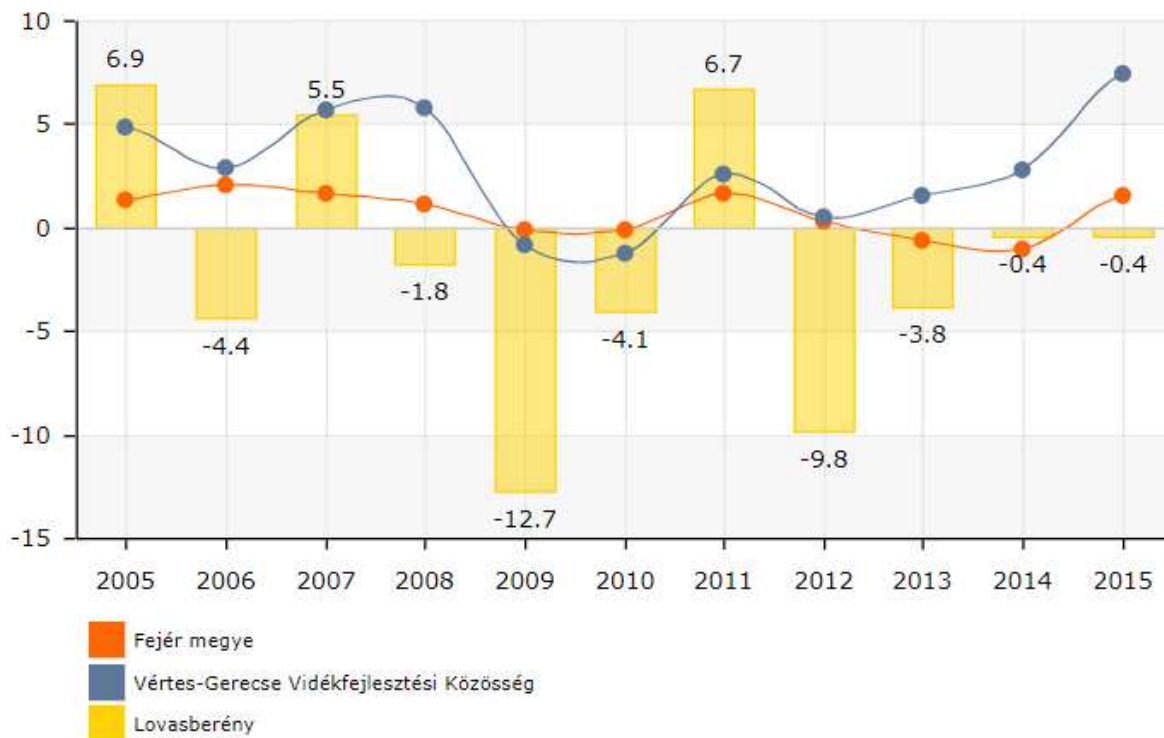
Természetes szaporodás, fogyás ezrelékben Forrás: TeIR

A fenti áran látható a természetes fogyás mértéke Lovasberényben (-8,2 ezrelék) illetve a környező településeken. A lovasberényi fogyás jóval magasabb, mint a Fejér megyei átlag, illetve mint a Vértess-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség átlagánál.

Mindezek alapján Lovasberény öregedő település. Az aktív és méltó időskor érdekében szükséges az idős emberek aktív és széleskörű részvételének elősegítése, ennek érdekében az idősbarát fizikai és társadalmi környezet megteremtése, és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása.

A település legfontosabb feladata az öregedő társadalom helyett fiatalodó társadalom megteremtése, amelyet az elmúlt években a bevándorlással jelentősen egyensúlyozni tudott. Ennek érdekében a települést még vonzóbbá lehet tenni mind a helyi lakosok, mint pedig a beköltözni vágyók előtt, illetve a gyermekvállalást a település erejéhez mérten kell segíteni a közszolgáltatások, a szociális és egészségügyi rendszer fejlesztésével és munkahelyteremtés elősegítésével.

Vándorlási egyenleg alakulása

Vándorlási egyenleg alakulása ezrelékben (2015)
 forrás: TeIR

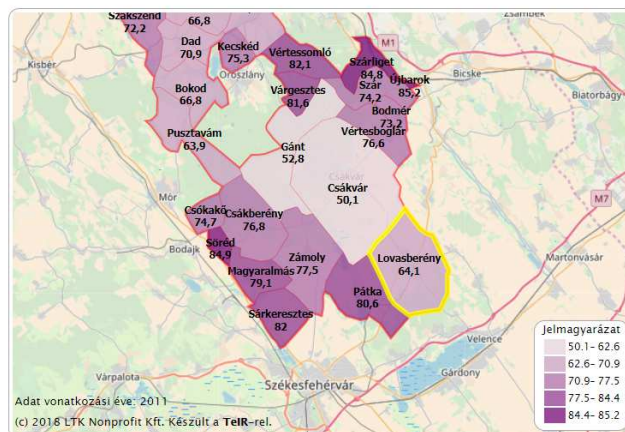
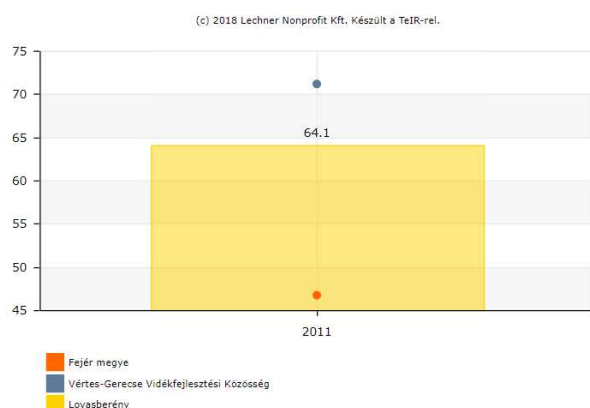
Az előző ábrák mutatják Lovasberény, illetve a környező települések vándorlási egyenlegét. A vándorlási egyenleg alakulásának definíciója a következő:” Az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve. A diagramm mutatja az idő múlásával a vándorlási egyenleg alakulását, a második, térképes ábra pedig Lovasberény és a

környező települések 2015-ös vándorlási egyenleg értékét Az idősorra 2005-től 2012-ig erős fluktuáció jellemző, a térségtől statisztikailag erőteljesen eltérően. 2012-től a negatív trend erős lecsengése figyelhető meg, az utolsó két megfigyelt évben a vándorlási egyenleg -0,4 ezrelék, vagyis -0,04% volt. Azonban összességében 2000-től 2015-ig megfigyelt időperiódusban több bevándorlás történt (1866 fő) mint elvándorlás (1790 fő), tehát a fogyás alapvetően nem ennek tudható be. (forrás: KSH 2017)

Mindezek alapján ugyanakkor megjegyzendő, hogy a statisztikai eredményekkel egyöntetűen Lovasberény népessége jelenleg előregedő. Az aktív és méltó idős kor érdekében szükséges az idős emberek aktív és széleskörű részvételének elősegítése, ennek érdekében az idősbarát fizikai és társadalmi környezet megteremtése, és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása. A természetes fogyást a bevándorlási egyenleg javításával lehet alapvetően befolyásolni (lásd 2011-es eredmények a természetes fogyásban): a település legfontosabb feladata az öregedő társadalom helyett fiatalodó társadalom megteremtése. Ahhoz, hogy ez teljesüljön, a települést még vonzóbbá kell tenni a beköltözni vágyó, elsődlegesen jelenleg városi lakosok körében, illetve a jelenlegi helyi lakosság körében is. Ezt alapvetően a település erejéhez mérten kell megvalósítani, és a közszolgáltatások illetve a szociális és egészségügyi rendszer fejlesztésével, a gyermekvállaló családokat elő kell segíteni, valamint a település lehetőségeihez mérten a munkahelyteremtést is támogatni kell. Ezt támasztja alá az alábbi ábra, mely az ingázók arányát mutatja Lovasberényben és a környező településeken. Lovasberény a fejér-megyei átlag felett, de a környező települések átlaga alatt áll az ingázók arányában (64%, 2011)

Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%), 2011

Naponta ingázók (eljárók) aránya a foglalkoztatottak százalékában. (Technikai okból a 2001-es adat külön mutatóként szerepel)

Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%), 2011

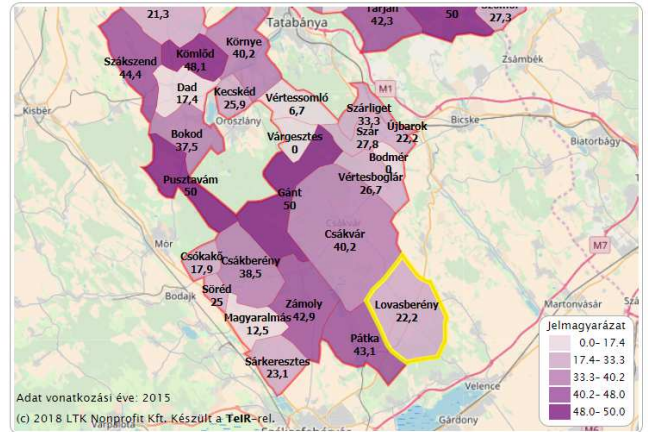
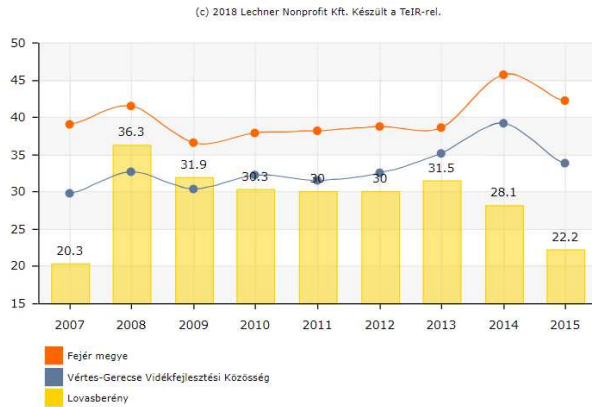
forrás: TeIR

Iskolai végzettség:

Lovasberényben alapfokú oktatási intézmények – óvoda, általános iskola – működnek. Az általános iskola elvégzése után a 14-15 éves korosztály a környező nagyobb települések, jobb esetben csak a járás vagy megyeszékhely gimnáziumainak, illetve középiskoláinak egyikébe jár naponta tanulni. A középiskola elvégzése után sokuk csak később vagy egyáltalán nem jön vissza Lovasberénybe; ez alapvetően az iskolai végzettség szintjétől függ.

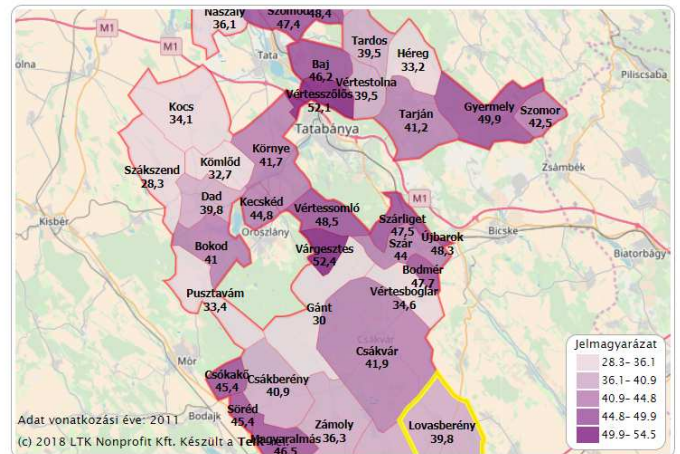
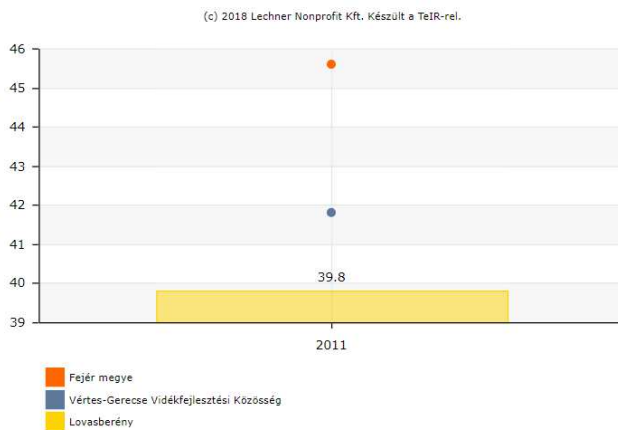
Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (%)

Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában).

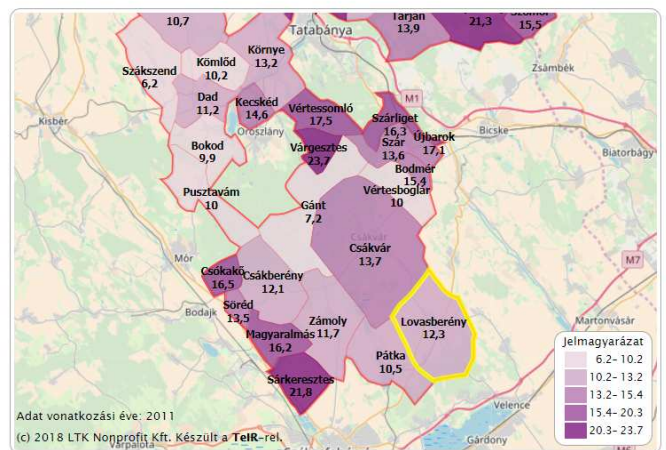
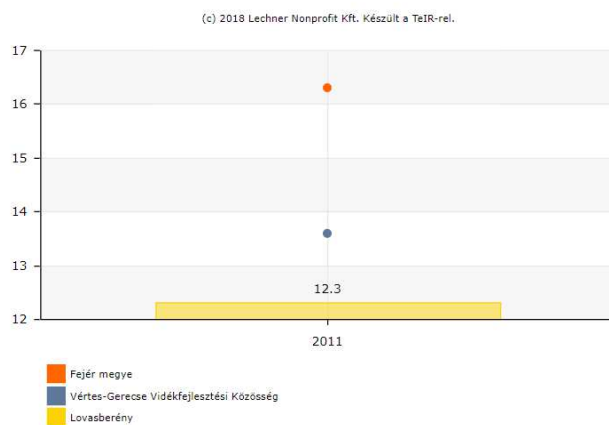
Legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya (%), 2011

Legalább érettségizettek a 18 éves és idősebb népesség arányában, 2011 (Technikai okból a 2001-es adat külön mutatóként szerepel)

Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya (%), 2011

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában, 2011 (Technikai okból a 2001-es adat külön mutatóként szerepel)

iskolai végzettség megoszlása Lovasberényben és a környező településeken, 2011
forrás: TeIR

A fenti ábrákon láthatjuk az iskolázottsági mutatók illetve az iskolai végzettség megoszlását a 2011-es népszámlálási adatok szerint. Ezen adatok alapján az alábbi következtetéseket lehet levonni:

- 2009-ig tartó stagnálás után 2013-tól elkezdve folyamatosan csökken a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkező személyek száma, és 2010 óta ez az szám alacsonyabban van,

mint a fejei megyei illetve a környező települések átlaga. A 2015-ös becslések szerint ez a szám 22,2%-ként alakult.

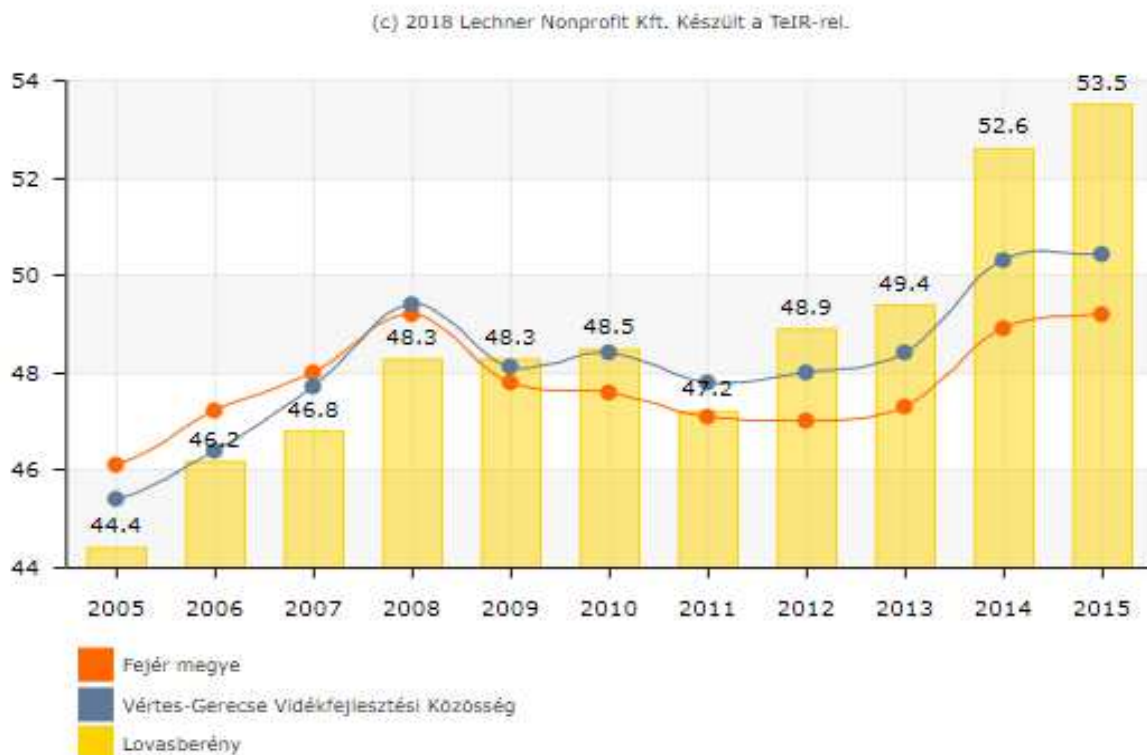
- 2011-ben az érettségivel rendelkező lakosság aránya 39,8% volt, amely – ha marginálisan is – de elmarad a környező települések átlagaitól, és jelentősebben elmarad a fejei megyei átlagtól (45,6%).
- Hasonlóan alakult 2011-ben a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma, ahol a 12,3%-os arány marginálisan különbözik a környező települések átlagától (13,6%), illetve jelentősebben eltér a fejei megyei átlagtól (16,2%).

Összességében elmondható, hogy bár a 2011-es adatok alapján a magasabb iskolázottság szintjei kissé elmaradnak a térség szintjétől, a 2013 után bekövetkező fejlődő trend ezt jelentősen javíthatja.

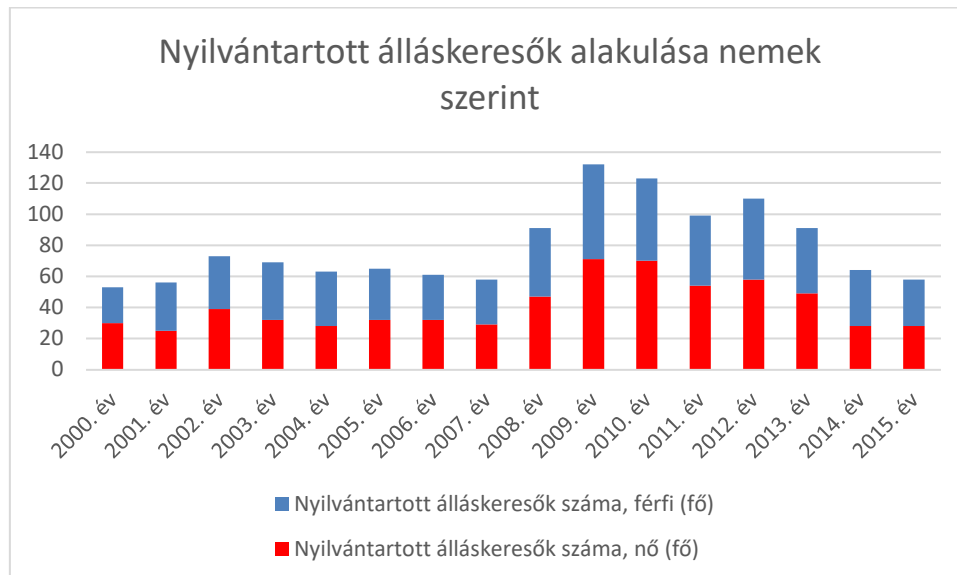
Jövedelmi viszonyok, munkanélküliség

Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)

Személyi jövedelemadó-fizetésre kötelezett adófizetők száma, száz lakosra vetítve.

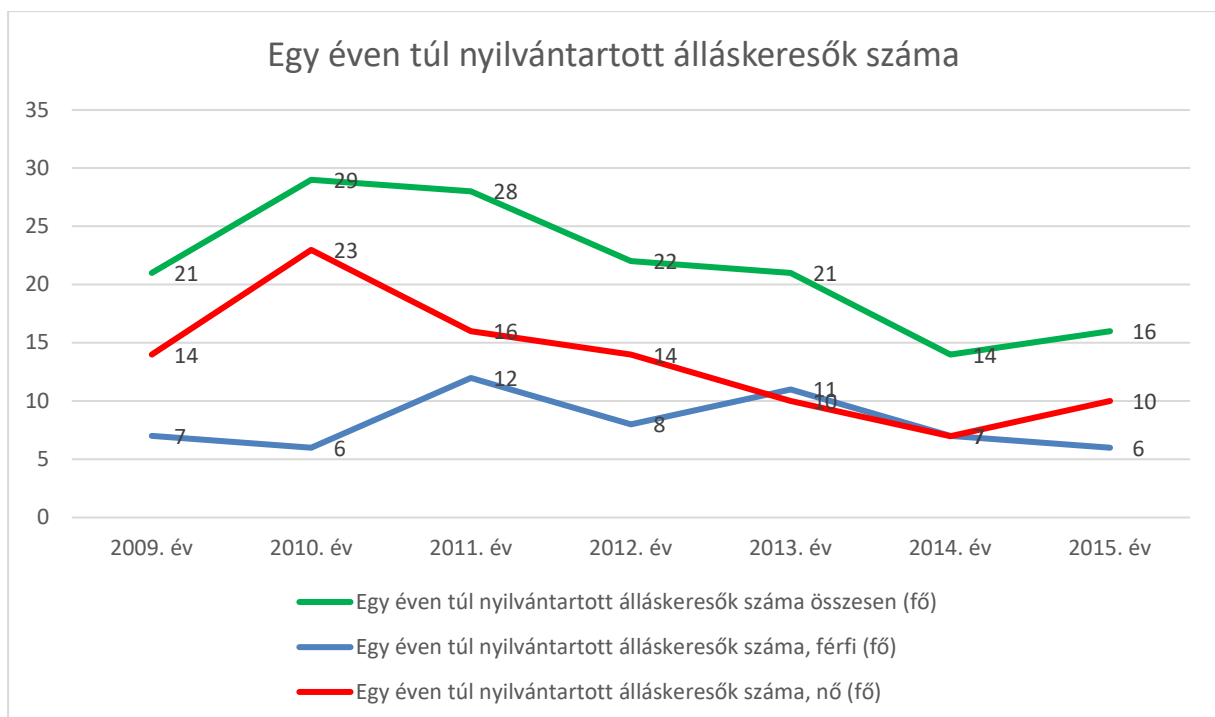

Száz lakosra jutó adófizetők száma Lovasberényben és a térségben
forrás: TeIR (2018)

Nyilvántartott álláskeresők alakulása nemek szerint
forrás: KSH (2017)

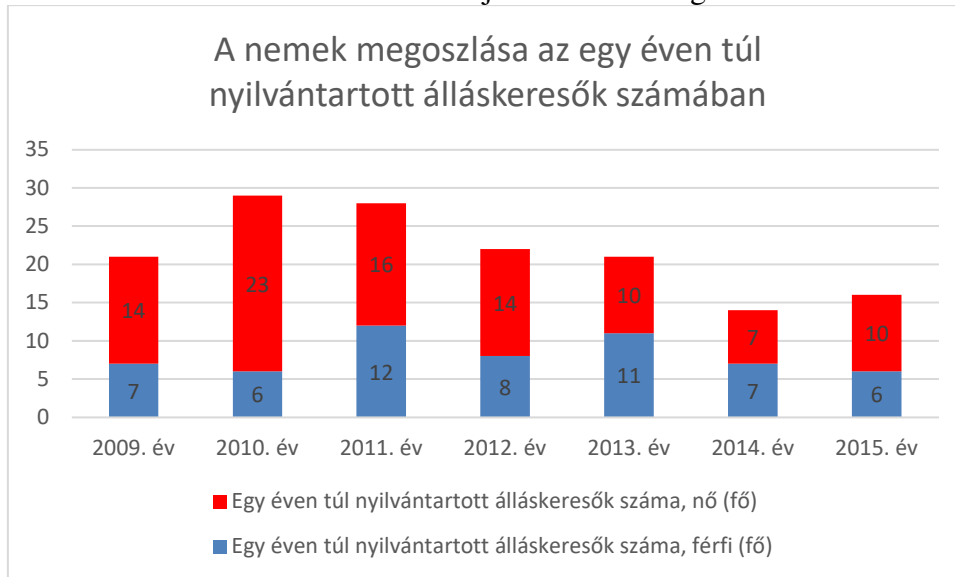
A fenti ábráról leolvasható a 2008-ban kirobbanó válság hatása: a helyzet 2009-ben volt a legsúlyosabb, amikor összesen 132 fő keresett állást, azonban ezután tartós csökkenő tendencia látható (2012 kivételével). A válság a nők helyzetét jobban befolyásolta, azonban a munkát kereső egyének száma 2015-re a 2010-es adat több mint felére esett vissza. Ez részben köszönhető az újrainduló gazdaságnak, illetve a Közmunka Programnak is.

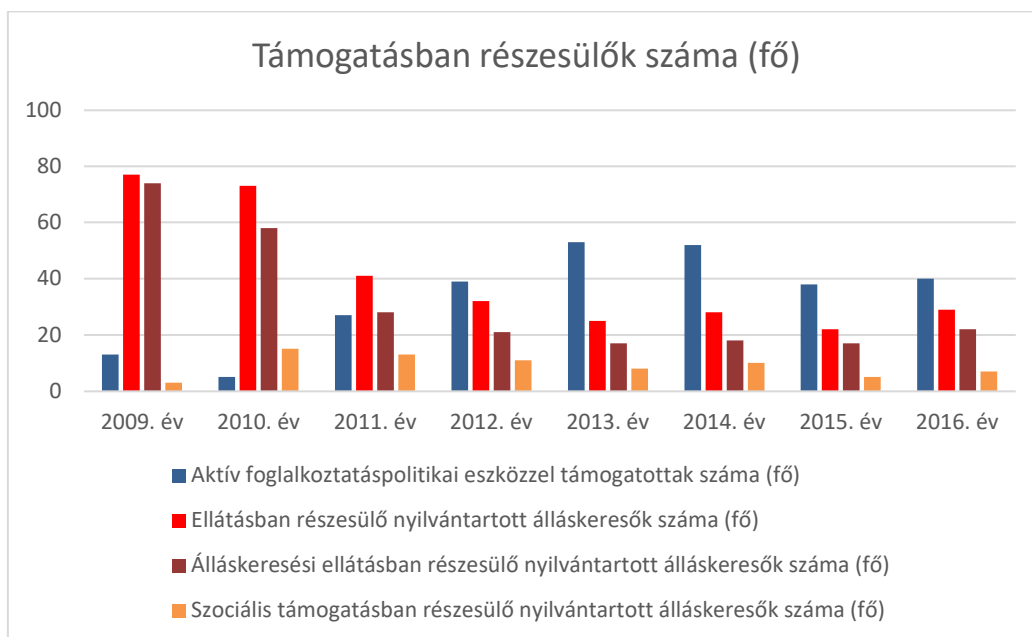
Az egy éven túl nyilvántartott (tartós) álláskeresők száma
forrás: KSH

A fenti ábra mutatja az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők számát Lovasberényben. A 2010-2011-évi magasabb tartós munkanélküliséget ugyancsak a válság magyarázza, azonban 2010-ben megfigyelhető egy nagy különbség a nők és a férfiak közti megoszlásban az egy éven túl munkakeresők

között, de utána ez a különbség lecsengett és jelenleg nincs a nemek közt nagyobb különbség e tekintetben. Az alábbi ábra szemléletesebben mutatja be a különbségeket:

A nemek megoszlása az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők számában Lovasberényben, 2009 és 2015 között.
forrás: KSH (2017)

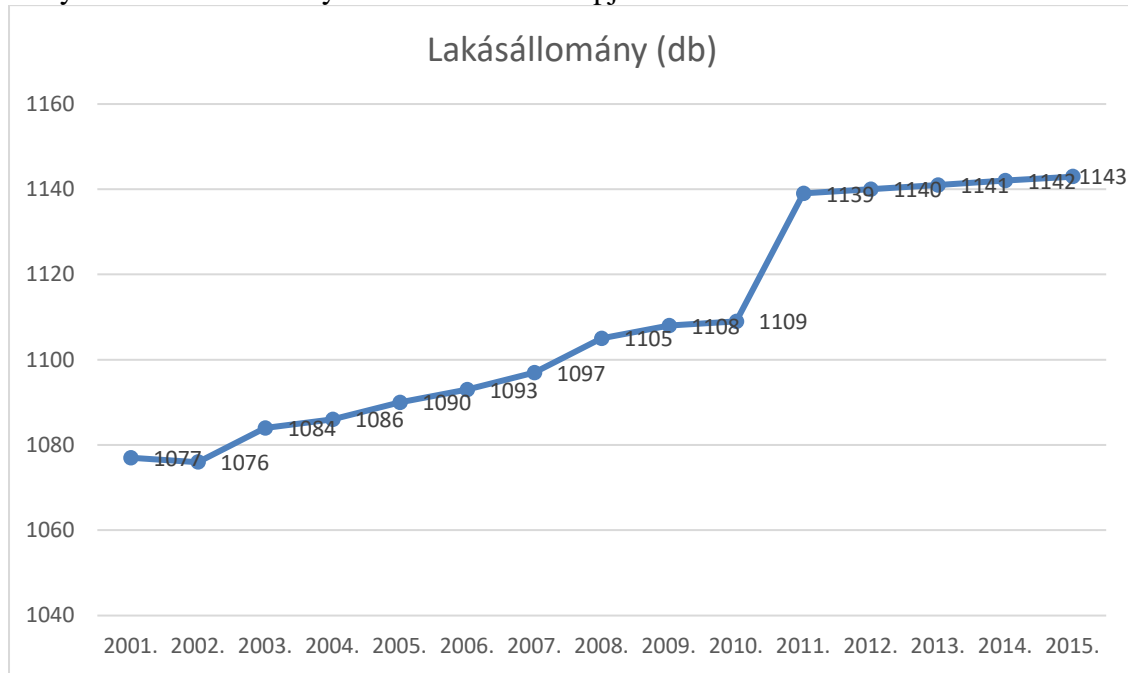

Különféle támogatásban részesülők száma (fő)
forrás: KSH (2017)

A fenti ábra mutatja a különféle támogatásban részesülők számának alakulását Lovasberényben. A 2009-2010 évi nagyon magas álláskeresők ellátása a már korábban többször megemlített válság, illetve annak gazdaságpolitikai orvosolásának eredményének tudható be. 2011-től az álláskeresők ellátását visszaszorították, és nagyobb arányban vettek részt az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel való támogatásban (amilyen például a Közmunka Program is). A szociális támogatásban részesülők száma tartósan alacsony, körülbelül 10 fő körül mozog. Az álláskeresési ellátásban részesülő álláskeresők számának csökkenése pedig a munkanélküliség csökkenésével is magyarázható.

Lakáshelyzet:

2015-ben a lakásállomány 1143 darab volt: 2000 óta 57 új lakást építettek (forrás: KSH). Lovasberényben a lakásállomány az alábbi idősor alapján alakult:

Lovasberény lakásállományának alakulása 2001-től 2015-ig
forrás: KSH (2017)

2002-től fokozatosan nőtt a lakásállomány, 2008 után azonban egy lassuló trend figyelhető meg.

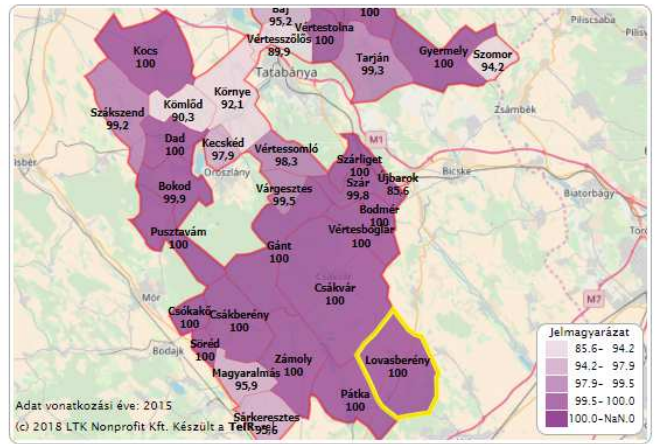
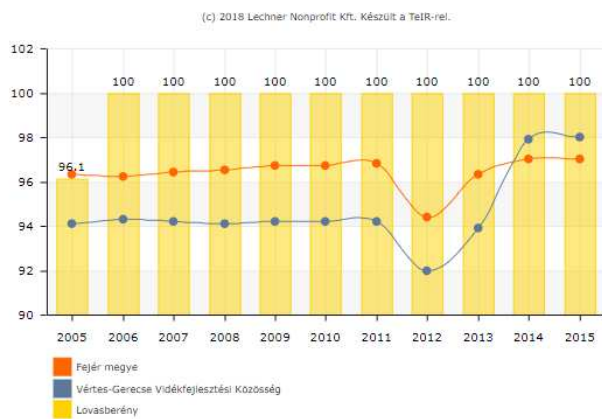

A lakások megoszlása szobák száma szerint 2015-ben
forrás: KSH (2017)

A fenti ábra mutatja a lovasberényi lakások megoszlását a szobák száma szerint. Legnagyobb megoszlásban (35,17%) a kétszobás lakások vannak (402 darab) ; a második legnagyobb csoport (33,77%) a háromszobás lakások csoportja (386 darab) , míg a négy és több szobások száma 272 darab, amely az összes lakás 23,8%-a. Az egyszobás lakások száma mindössze 83, 7,26%-a lovasberényi lakásoknak.

Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

A közműves vízellátásba bekapcsolt lakás, üdülő olyan lakás, üdülő amelynek a közműhálózatba való bekötése a telekhatáron belül megtörtént, illetve a közműves vízellátás lakáson belüli kifolyóval biztosított.

Közüemi ivóvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Lovasberényben és a környező településeken forrás: TeIR

A fenti diagramm mutatja a közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások arányát százalékban: ez az adat több mint 10 éve 100%-ot mutat, jobb eredményt mutatva ezzel a fejér megyei átlagnál, illetve a környező települések átlagos hálózati bekötöttségénél.

Településrészek lehatárolása:

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Lovasberény ősidőktől fogva lakott hely volt. Kr.e. 2. évezredben is lakták már, sok lelet utal kelták és a rómaiak jelenlétére is. Településnyomok és temető is található a település területén ebből az időből. Kutatások alapján Lovasberény településnév a honfoglaló őseinkkel együtt letelepülő berény népcsoport nevéből és a községre jellemző lakosságból, azaz a királyi lovasokból - akik nem adóztak, hanem katonáskodással szolgálták a királyt - tevődik össze.

Lovasberény első írásos említése 1302-ből való, egy akkor kiadott oklevélben Lowazberen néven szerepel. A település a török hódoltságig lakott volt, 1637-ben a vidéket újra betelepítették Tolna megyei református közösség tagjaival, és a település ismét virágzásnak indult. 1765-ben Mária Terézia mezővárosi rangot adományozott Lovasberénynek. A XVIII. században már katolikus lakossága is volt. A Cziráky család az uradalmat megvásárolta, és több jelentős építészeti alkotást emelt a településen. A XVIII-XI. századi virágzást a világháborúk és a forradalmak jelentősen megtörték, melyet a lakosság szám csökkenése egyértelműen tükrözött.

A települést a 811-es számú autótűt szeli ketté. Lovasberényen észak-dél irányban a Rovákja-patak halad keresztül, mely a Pátkai víztározóba torkollik. Elhelyezkedésének köszönhetően, a Vértes és a Velencei-tó közelsége számos kirándulási lehetőséget biztosít a helyieknek és a környékre érkezőknek. A csendes lakókörnyezetet biztosító település a sportolni vágyóknak egy futballpályával és egy sportszarnokkal szolgál. A településen egyesület is működik, a Lovasberényi Testvezők Egyesülete (LTE). A Lovasberényi Faluvédő Polgári Kör a falu egyik mozgatórugója, minden évben szüreti mulatságot, falumajálist szerveznek, ezen kívül szórakoztató és kulturális rendezvényeket, hagyományőrző foglalkozásokat, színházlátogatásokat, vetélkedőket, Családi Mikulás délutánt, kézműves kiállításokat

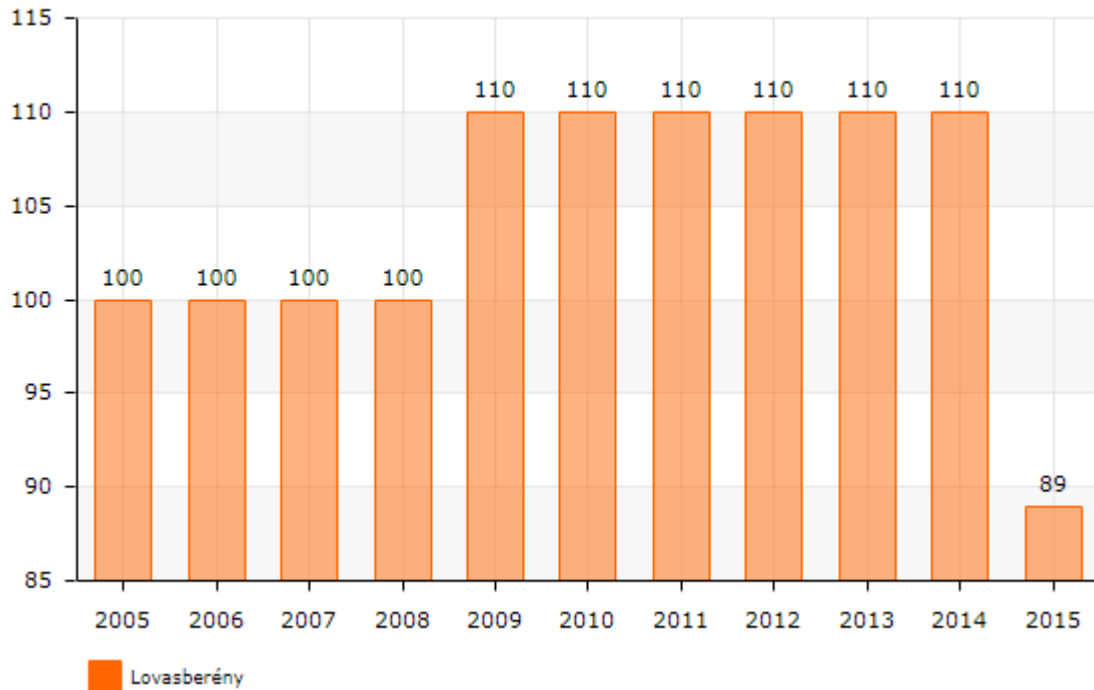
szerveznek, testvérgyülekezeti csoportok fogadását bonyolítják. A Községi Könyvtár udvarán Játzóudvar várja a gyerekeket. Helyi gyűjtésű néprajzi tárgyakból, bútorokból berendezett Faluházat is fenntartanak. Több jelentősebb civil szerveződés, alapítvány, egyesület működik a településen: Feleki Sándor Alapítvány, Izraelita Temetőért Alapítvány, Óvoda Alapítvány, Lovasberényi Alkotótábor, Polgárőrség, Tűzoltó Egyesület, Vadásztársaság, Szín-Kör Egyesület. A településen a Református és a Római Katolikus Egyház is jelentős, valamint a Hetednapot Ünneplő Adventista Egyház jelenléte is meghatározó.

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

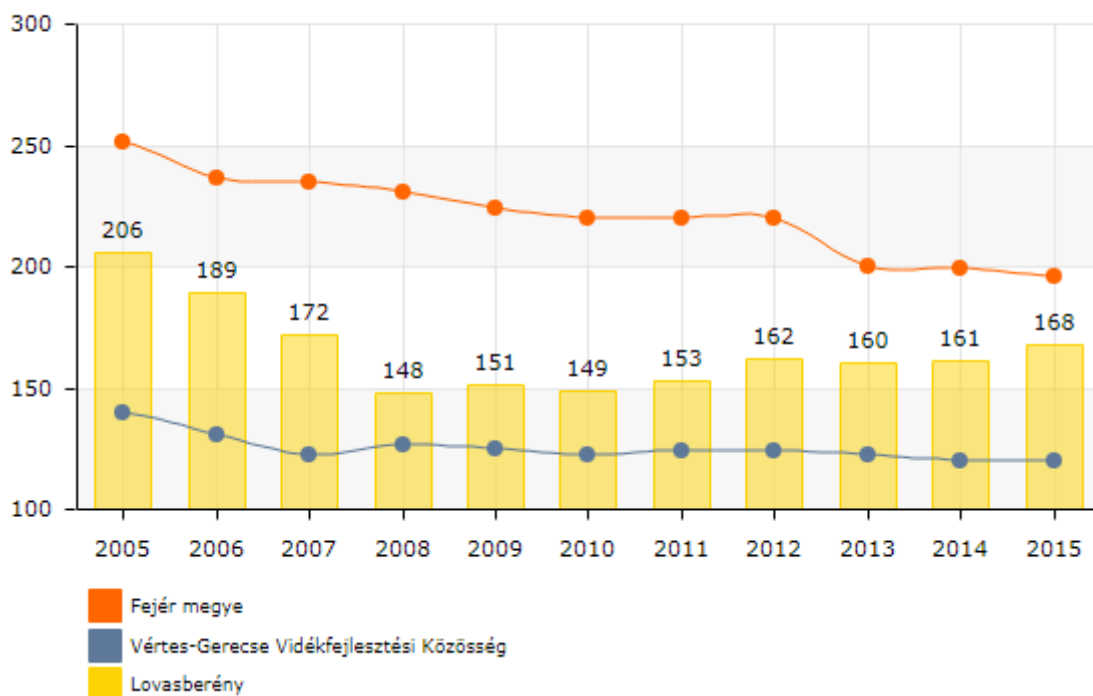
A település nyugodt, csendes lakókörnyezetet biztosít az itt élők számára. Bölcsőde nem működik a településen, azonban óvoda és általános iskola is található Lovasberényben.

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) Lovasberényben
Forrás: TeIR

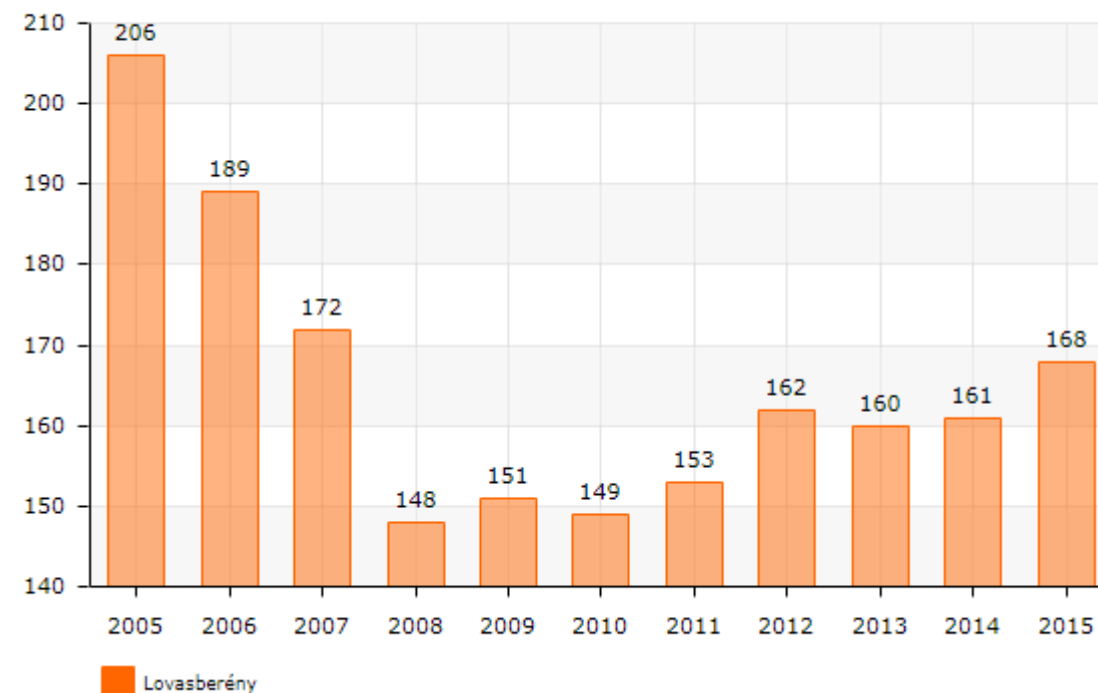
(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma (fő)

Forrás: TeIR

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)

Forrás: TeIR

A Lovasberényi Napköziotthonos Óvoda önkormányzati intézményként működik, 100 fő befogadóképességű, négy óvodai csoporttal, 9 fő óvodapedagógussal rendelkezik. Nincs a településen olyan óvodás korú gyermek, aki nem vesz részt óvodai nevelésben.

Lovasberényben a Reményik Sándor Református Általános és Alapfokú Művészeti Iskola várja a helyi és környékbeli tanulókat. A tantestület munkáját logopédus, gyógytestnevelő egészíti ki, továbbá óvodapedagógusok és művészeti oktatók teszik különlegessé, egyedivé az iskolai oktatást. 11 tanteremmel, 1 tornateremmel és 1 tornaszobával rendelkezik, a pedagógusok létszáma 15 fő. A tanulói létszám 171 fő.

A Róna József Művelődési Ház és Könyvtár integrált közösségi és szolgáltató térként funkcionál, amely a lakosság művelődését, szabadidejének kulturált eltöltését szolgálja, a társasági élet kulturált feltételeit biztosítja. A könyvtár könyvvállománya majdnem 11000 db-os, a beiratkozott olvasói létszám 263 fő.

Lovasberényben egy háziorvosi körzet és gyermekorvosi rendelés is van. A településen védőnői szolgálat működik. A fogorvosi alapellátás és a nőgyógyászati ellátás is biztosított. A településen patika működik.

Az akadálymentesítés az intézményeknél megkezdődött, a Polgármesteri Hivatal részben akadálymentesített, más intézményeknél még nem megfelelő.

Lovasberény Önkormányzata a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. § (1) és (4) bekezdésében előírt kötelezettségét az óvodai nevelésre és az általános iskolai nevelésre teljesíti.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Lovasberény község képviselő-testülete 2013-ban fogadta el a Helyi Esélyegyenlőségi Programot.

„A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Lovasberény Község Önkormányzatának célja, hogy olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen vagy közvetett formáját, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei, valamint a közszolgáltatások által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Lovasberény település Önkormányzata érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

Célunk számba venni a célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen, a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

Fő célkitűzéseink:

- az esélyegyenlőség folyamatos érvényesítése a különböző önkormányzati határozatok meghozatalában, intézkedések megtételében,
- a hátrányos megkülönböztetés csökkentése, megszüntetése,
- a megkülönböztetéstől mentes gondolkodás erősítése,
- az egyenlő bánásmód és az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára:
 - o időskorú személyek,
 - o fogyatékossgal élő emberek,
 - o munkanélküli emberek,
 - o munkába visszatérő személyek,
 - o pályakezdő fiatalok,
 - o nők és munkahelyen foglalkoztatott kisgyermekes szülők,
 - o mélyszegénységben élők és roma származású emberek,
 - o alacsony iskolai végzettségű személyek.

Együttműködés és együttműködés összehangolása az esélyegyenlőség biztosítása érdekében

- a közoktatási,
- a foglalkoztatási
- a közművelődési,
- a szociális,
- az egészségügyi,
- más közszolgáltatási területen.

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Lovasberény külterületén nagy kiterjedésű szántóföldek, déli felén nagyobb területű összefüggő erdő található. Kezdetektől fogva művelték a termékeny sík- és dombvidéket. A szántóföldi művelés mellett a szőlőtermesztés is jellemzi a vidéket.

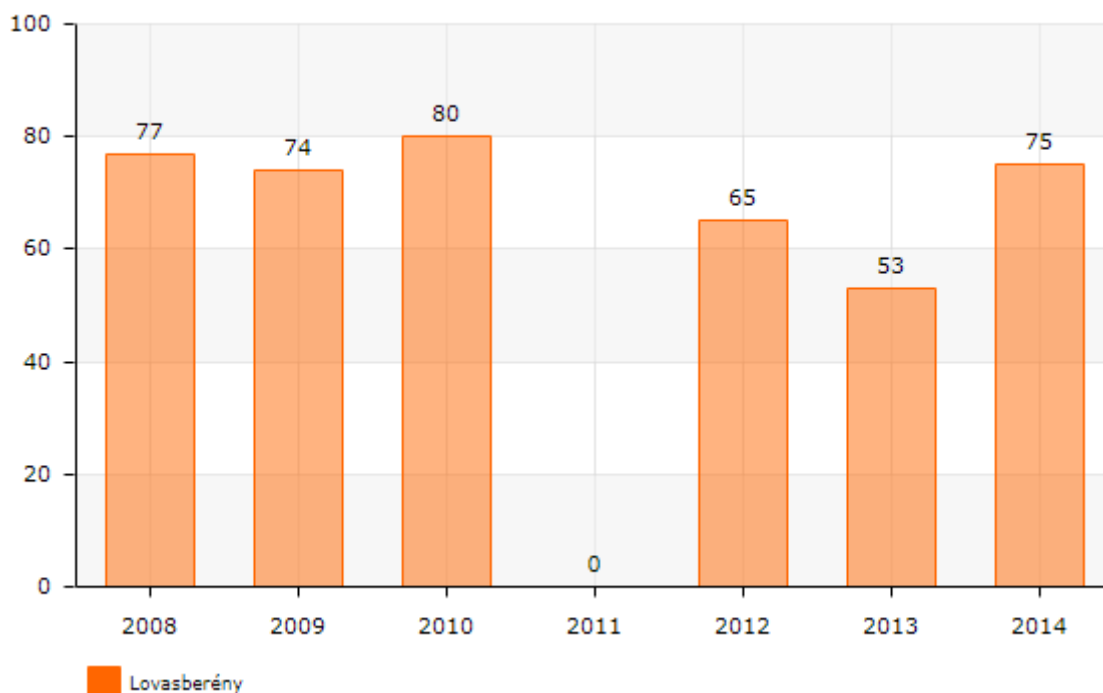
A településen regisztrált gazdasági szereplők az alábbi diagramokon, táblázatban láthatók:

Működő egyéni vállalkozók száma (2012)	65
Regisztrált őstermelők száma (2012)	88
Működő társas vállalkozások száma (2012)	83
1-9 fős létszámú társas vállalkozások száma (2011)	155
10-49 fős létszámú társas vállalkozások száma (2011)	2
50-249 fős létszámú társas vállalkozások száma (2011)	1
Mezőgazdasági vállalkozások száma (2011)	12
Működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (2011)	7
Működő vállalkozások száma az ipar-építőiparban (2011)	49
Működő vállalkozások száma a szolgáltatásokban (2011)	214

Vállalkozások száma Lovasberényben 2011-2012-ben

Forrás: TeIR

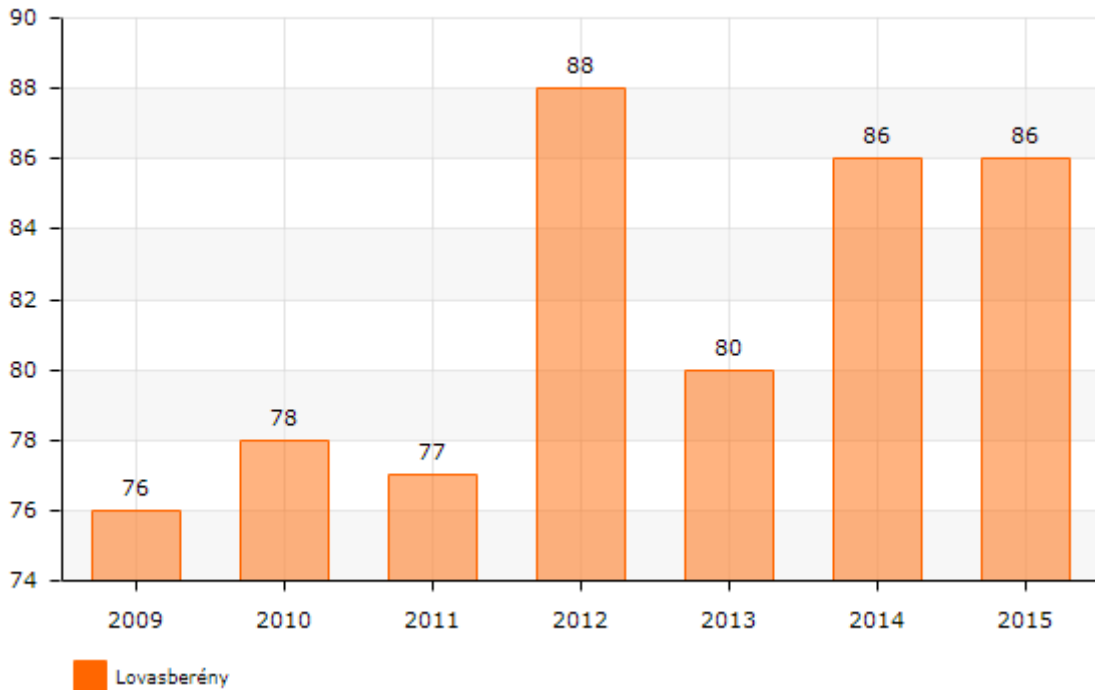
(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

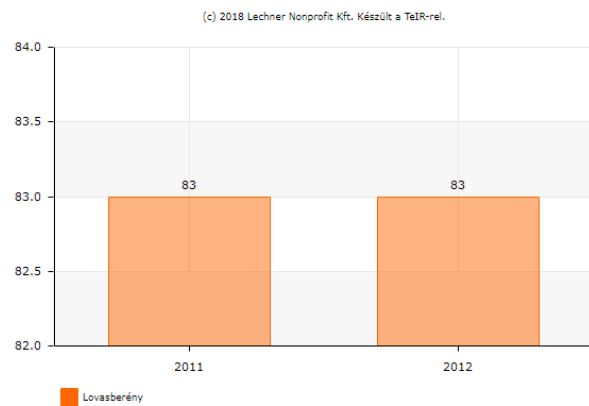
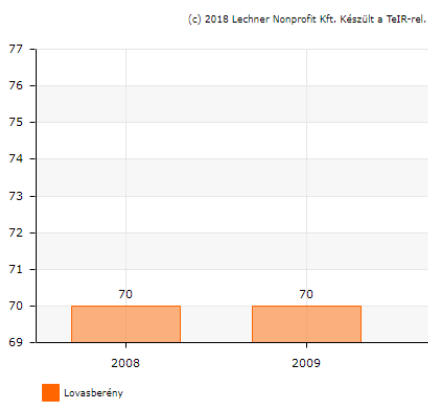
Működő egyéni vállalkozók száma Lovasberényben

Forrás: TeIR

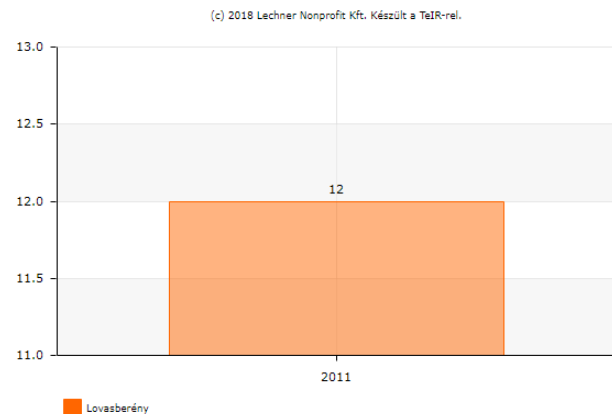
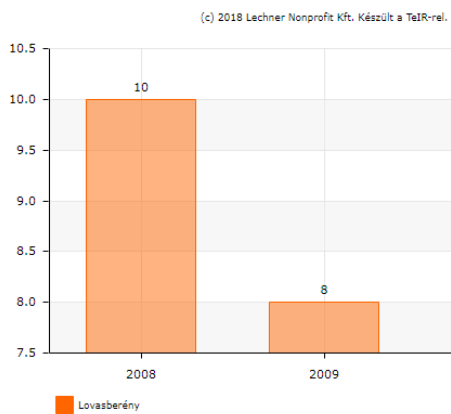
(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

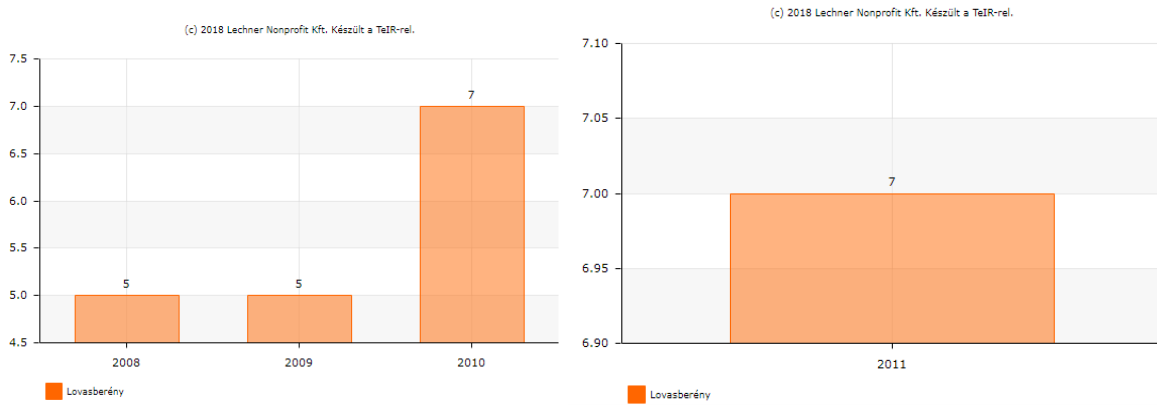
Regisztrált őstermelők száma Lovasberényben.
Forrás:TeIR

Működő társas vállalkozások száma Lovasberényben.
Forrás:TeIR

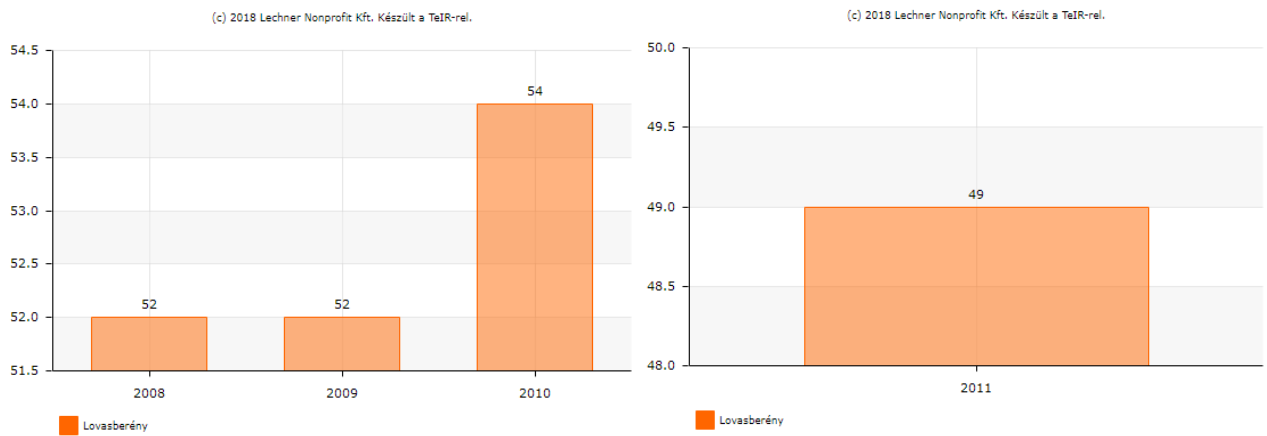

Működő mezőgazdasági vállalkozások száma Lovasberényben.
Forrás:TeIR

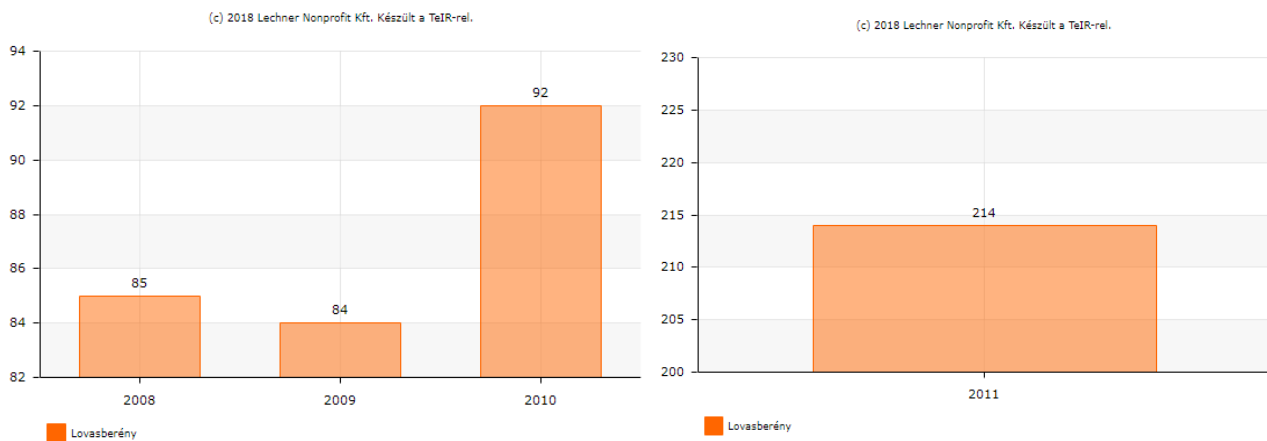
Működő társas vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban Lovasberényben.

Forrás:TeIR

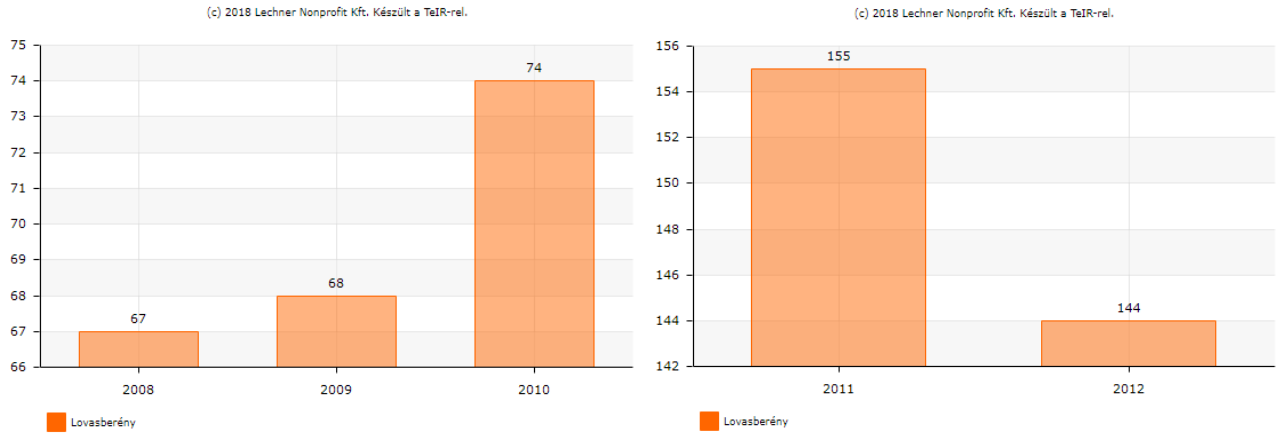
Működő vállalkozások száma az ipar-építőiparban Lovasberényben.

Forrás:TeIR

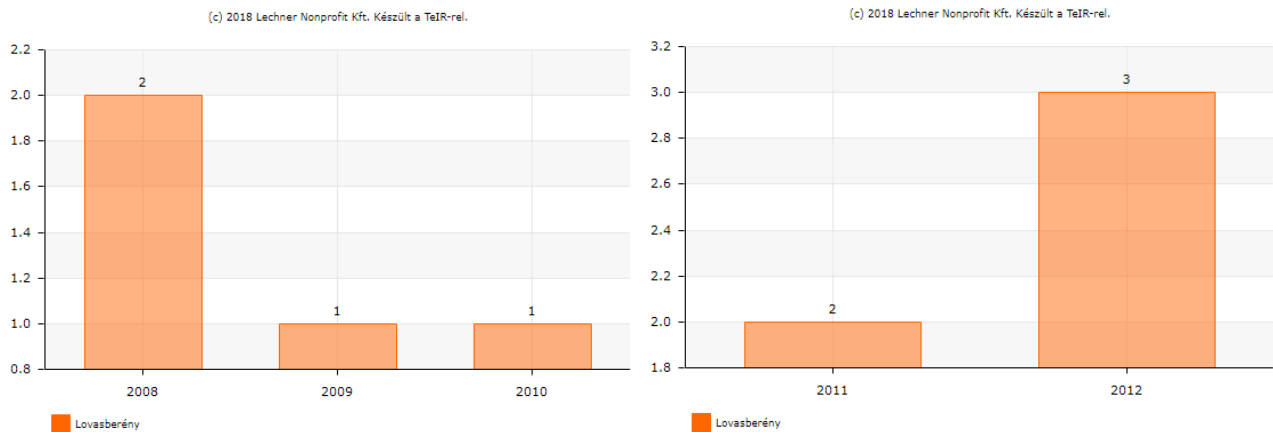

Működő vállalkozások száma a szolgáltatásokban Lovasberényben.

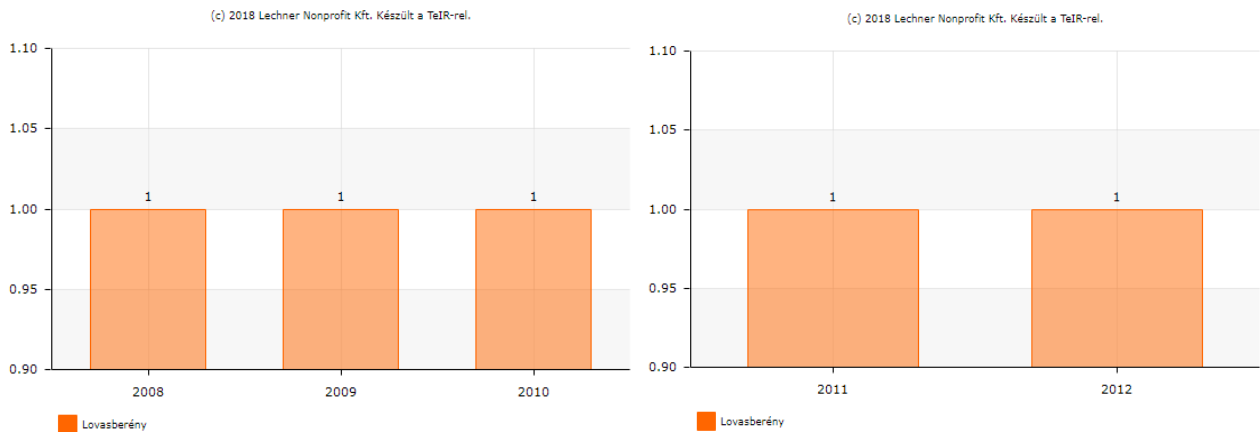
Forrás:TeIR

1-9 fős működő társas vállalkozások száma Lovasberényben
Forrás:TeIR

10-49 fős működő társas vállalkozások száma Lovasberényben
Forrás:TeIR

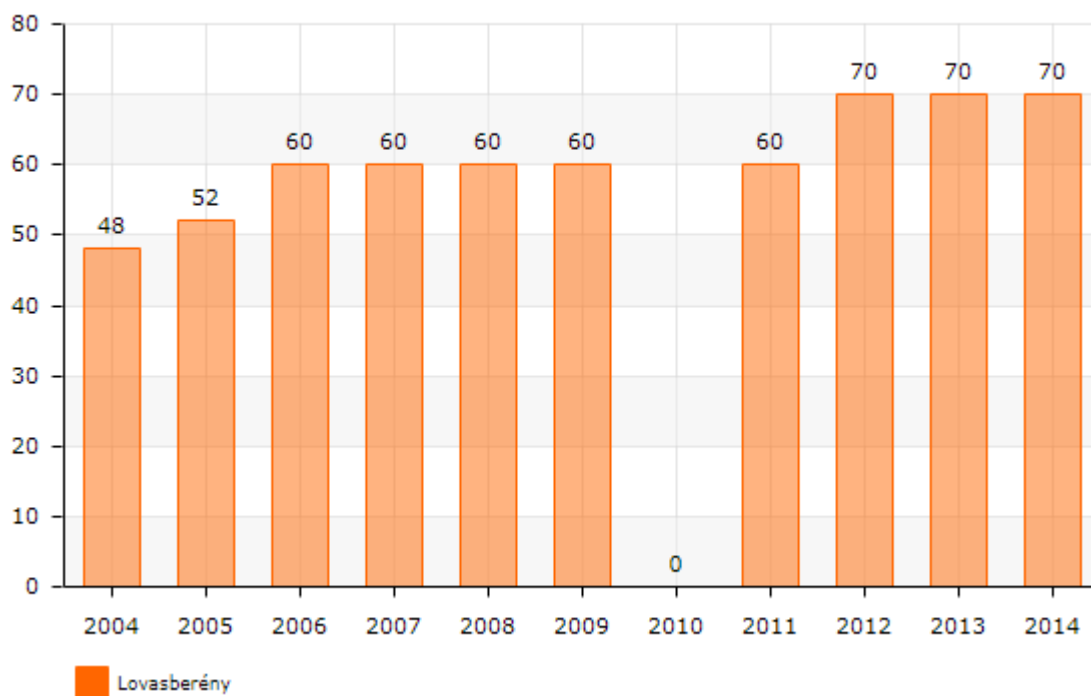

50-249 fős működő társas vállalkozások száma Lovasberényben
Forrás:TeIR

A településen 3 élelmiszerbolt, 1 vegyesbolt, 13 egyéb üzlet, 7 vendéglátó egység, 19 ipari tevékenységet folytató szervezet (raktározás, gyártás, szerelés, javítás) és 1 üzemanyagtöltő állomás működik. A mozgóárusok száma 1.

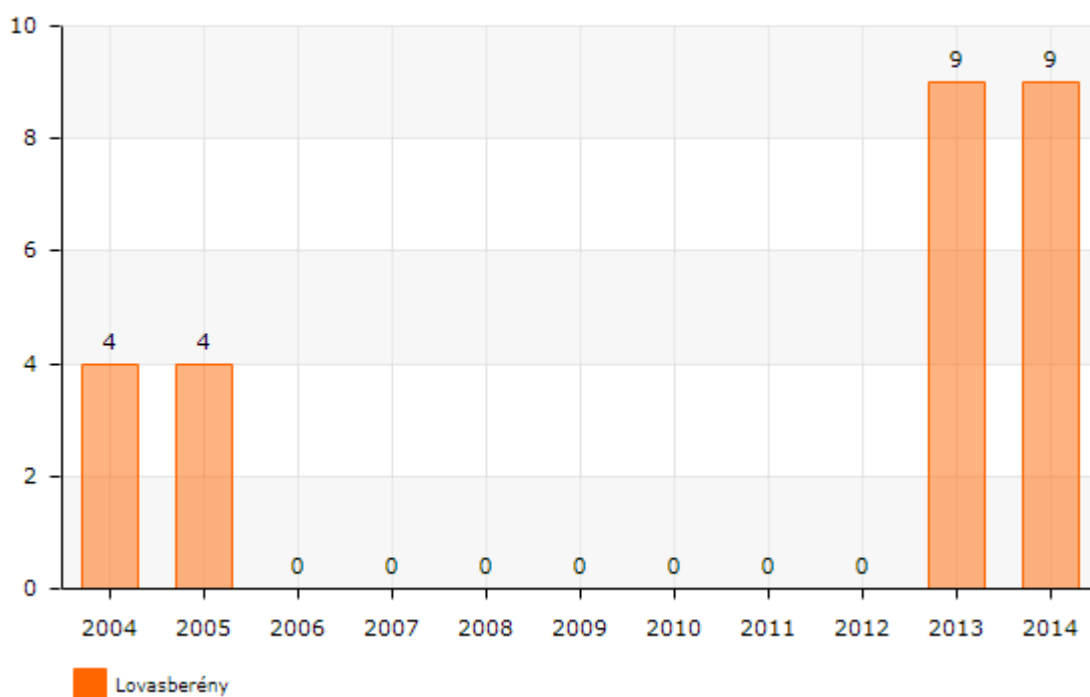
Szálláshely szolgáltatást a „Dióliget” és a „Hotel Lovasberény” nyújt.

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

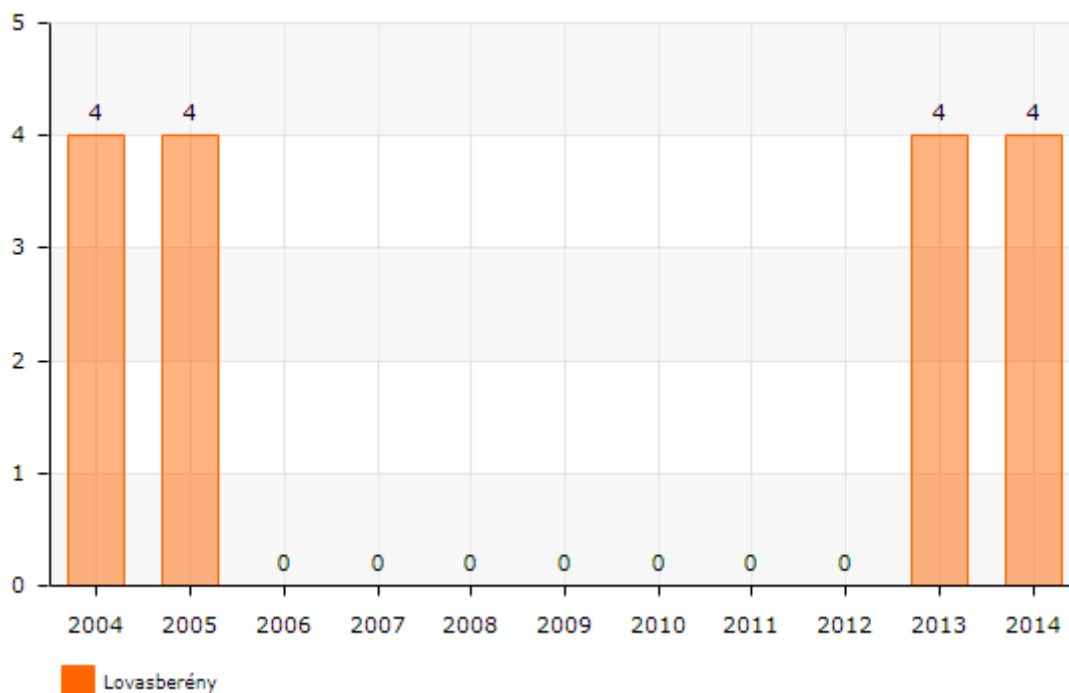
Kereskedelmi szálláshelyek szállásférőhelyeinek száma Lovasberényben
 Forrás:TeIR

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

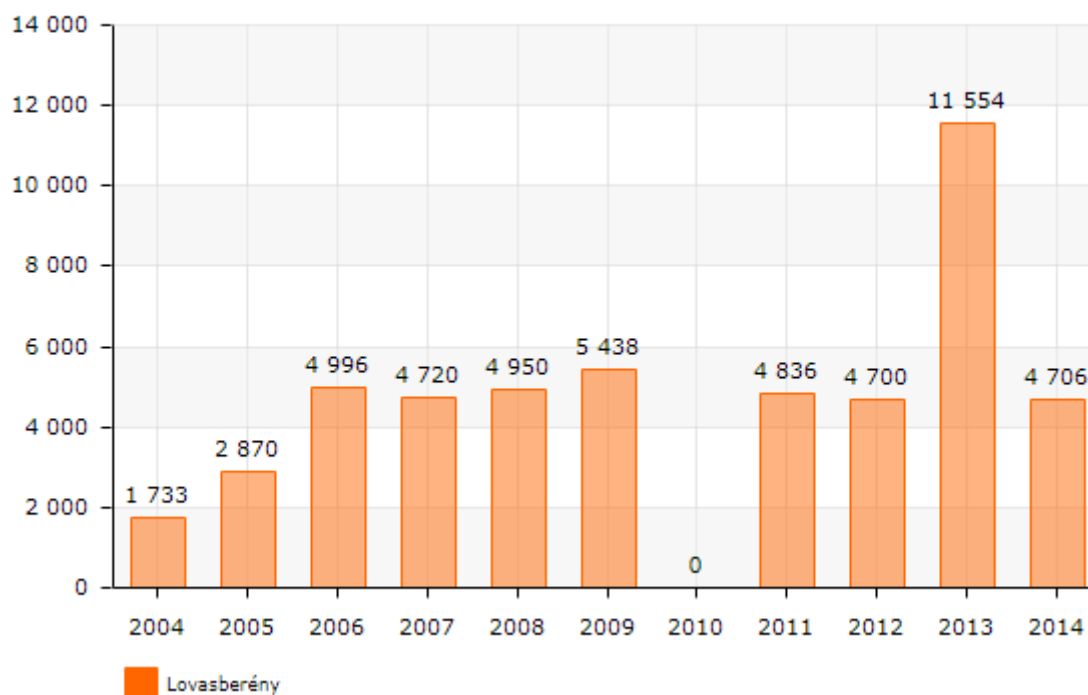
Egyéb szálláshelyek férőhelyeinek száma Lovasberényben
 Forrás:TeIR

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

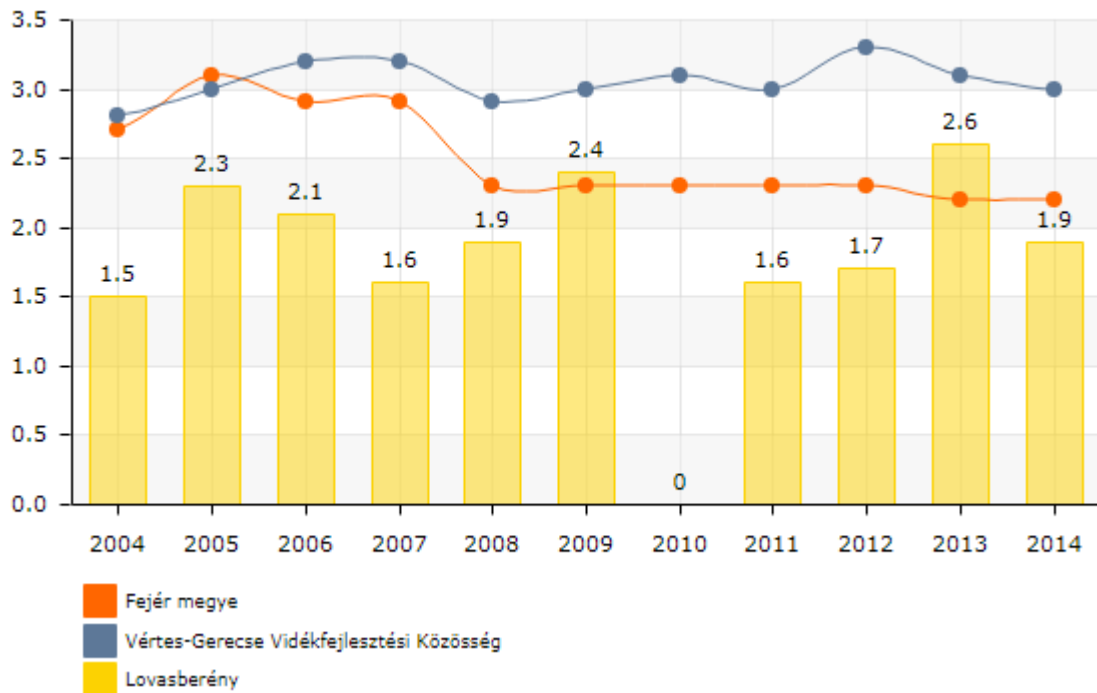
Falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma Lovasberényben
 Forrás:TeIR

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

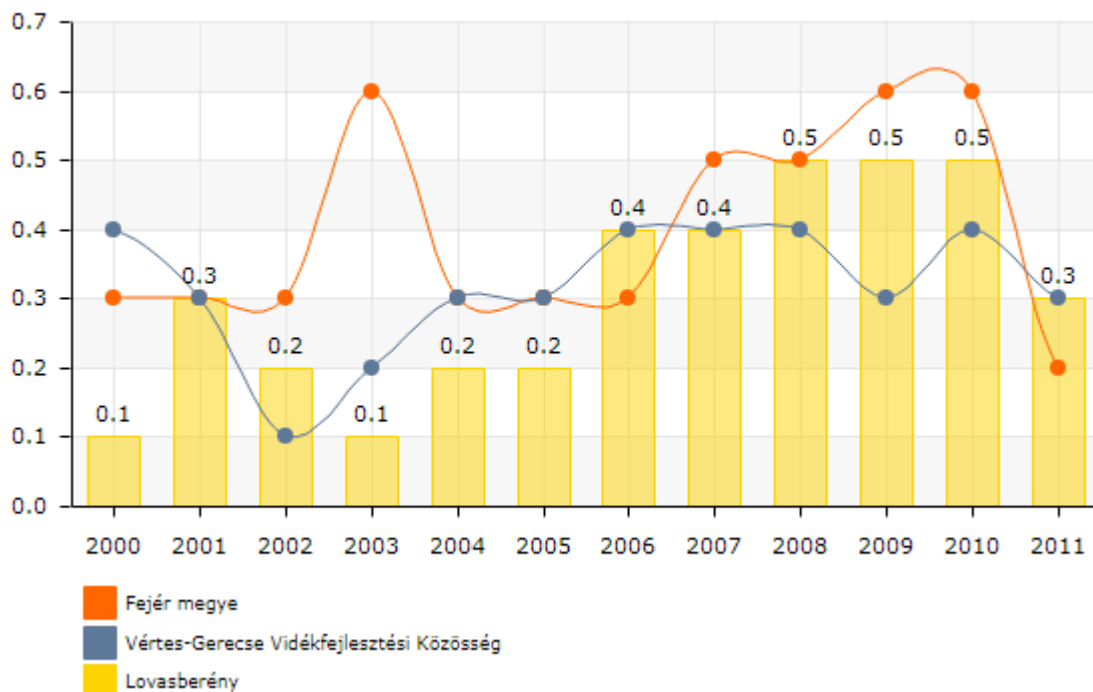
Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken Lovasberényben
 Forrás:TeIR

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Átlagos tartózkodási idő a kereskedelmi szálláshelyeken Lovasberényben
 Forrás: TeIR

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Egy lakosra jutó idegenforgalmi adó (1000 Ft) Lovasberényben
 Forrás: TeIR

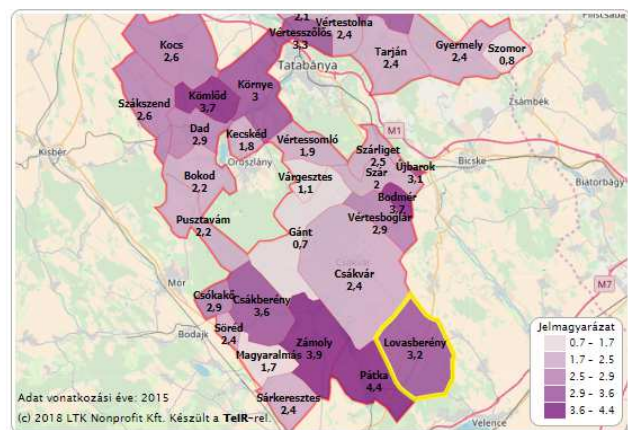
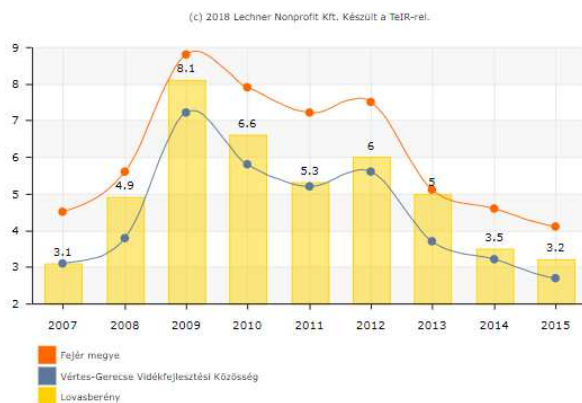
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

A településen viszonylag alacsony a munkanélküliség, az egy éven túl nyilvántartott munkanélküliek száma 2015-ben mindössze 16 fő volt, és az aktív foglalkoztatáspolitikai támogatásban részesülők száma is mindössze 39 fő volt, és ezen adatok a mikrotérséghez hasonlóan alakultak. Ez annak is köszönhető, hogy az iskolázottság illetve a szakképzettség a mikrotérséghez hasonlóan alakult, illetve a falu nagyobb része (60% fölött 2011-es adatok szerint) ingázik lakóhelye és munkahelye közt, így sokan a megyeszékhelyen tudnak állást találni.

Jelenleg Lovasberényben, csakúgy, mint egész Magyarországon, munkaerőhiány van, ezt alátámasztja a fejér megyei és a magyarországi átlag alatti munkanélküliségi ráta (ez 2015-ben a TeIR adatai szerint 3,2% volt, ez az érték a trend alakulása alapján valószínűleg csak csökkenhetett).

Munkanélküliségi ráta (%)

Regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra.

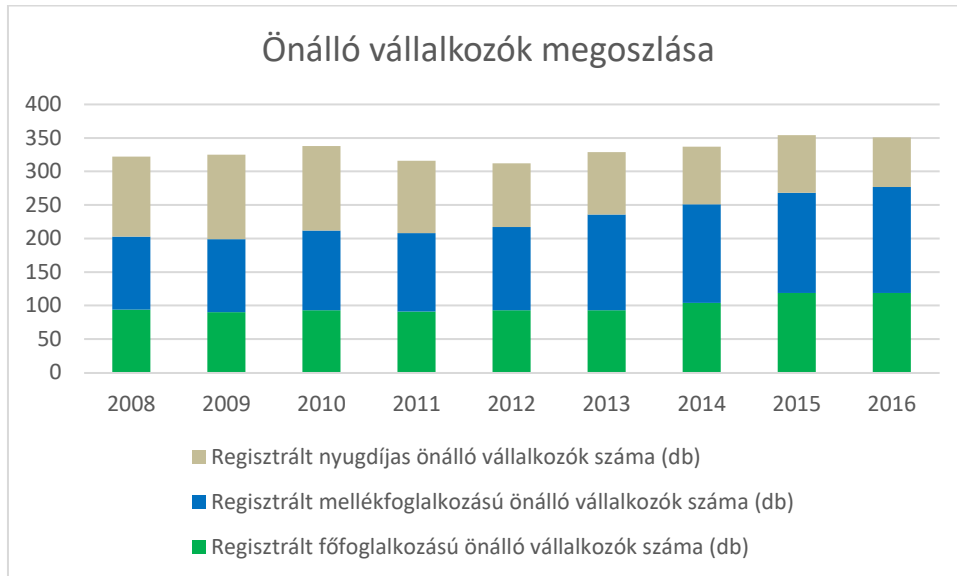

Munkanélküliségi ráta százalékban Lovasberényben és környékén
forrás: TeIR

A településen 2016-ban 443 vállalkozás és 476 regisztrált gazdasági szervezett működött, ezek számát 2007-től gyors bővülés, 2010 után mérsékelt növekedés jellemezte. A működő vállalkozások száma stabil értéket mutat 150 darab környékén. Az ezer lakosra levetített vállalkozások számának idősoros alakulását mutatja az alábbi két ábra, amely értékek tartósan magasabb értéket mutatnak, mint a mikrotérségbeli-, illetve a Fejér megyei átlagos értékek. Ez valószínűleg annak is betudható, hogy Lovasberényben a vállalkozások döntő többsége kis- vagy egyéni vállalkozás, tehát 1 és 9 fő közti.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

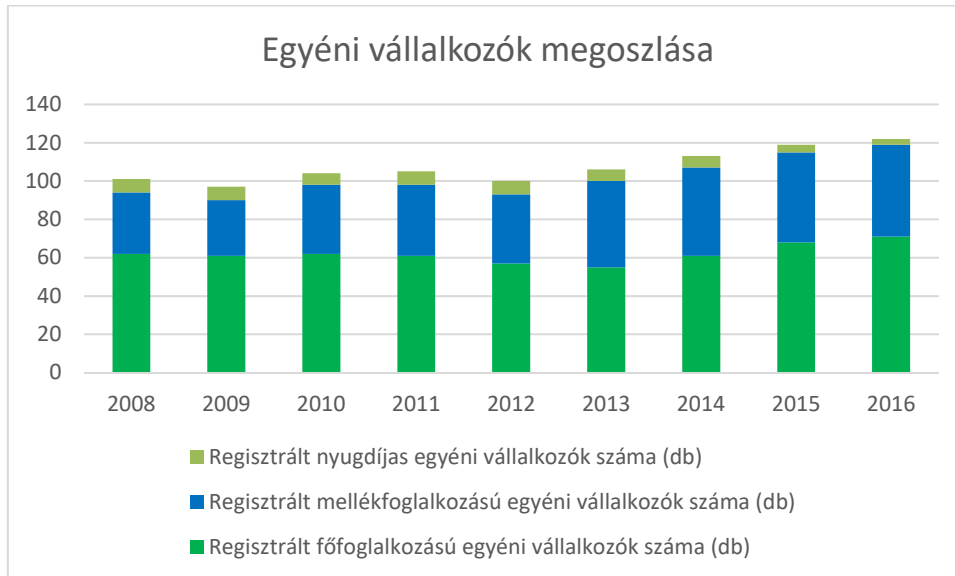
Az önálló vállalkozók megoszlását mutatja a következő grafikon és táblázat. A válság éreztette hatását, ez látszik az önálló vállalkozók számának alakulásán is: 2010 után, a szuverén válság kezdete után kezdődött a csökkenés, majd 2012 után újra beindult a létszámbeli növekedés, és 2015-re összesen elérte a 350 darabot. Mint ahogyan azt a táblázat is pontosan mutatja, a növekedést főként a mellékfoglalkozású önálló vállalkozók létszámnövekedése okozta, azonban jó hír, hogy a főfoglalkozású vállalkozók száma is 2015-re már elérte a 119 főt is, ugyanakkor a nyugdíjas önálló vállalkozók száma csökkent az utóbbi években.

Regisztrált önálló vállalkozók megoszlása Lovasberényben 2008-tól 2016-ig
forrás: KSH

Év	Regisztrált önálló vállalkozók száma (db)	Regisztrált főfoglalkozású önálló vállalkozók száma (db)	Regisztrált mellékfoglalkozású önálló vállalkozók száma (db)	Regisztrált nyugdíjas önálló vállalkozók száma (db)
2008	322	94	109	119
2009	325	90	109	126
2010	338	93	119	126
2011	316	91	117	108
2012	312	93	124	95
2013	329	93	143	93
2014	337	104	147	86
2015	354	119	149	86
2016	351	119	158	74

Regisztrált önálló vállalkozók megoszlása aktivitás szerint 2008-tól 2016-ig
forrás: KSH

Egyéni vállalkozók megoszlása aktivitás szerint 2008 és 2016 között

forrás: KSH

Év	Regisztrált egyéni vállalkozók száma (db)	Regisztrált főfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (db)	Regisztrált mellékfoglalkozású egyéni vállalkozók száma (db)	Regisztrált nyugdíjas egyéni vállalkozók száma (db)	Regisztrált őstermelők száma (db)
2008	101	62	32	7	N/A
2009	97	61	29	7	76
2010	104	62	36	6	78
2011	105	61	37	7	77
2012	100	57	36	7	88
2013	106	55	45	6	80
2014	113	61	46	6	86
2015	119	68	47	4	86
2016	122	71	48	3	89

Egyéni vállalkozók megoszlása aktivitás szerint, illetve az őstermelők számának alakulása 2008 és 2016 között

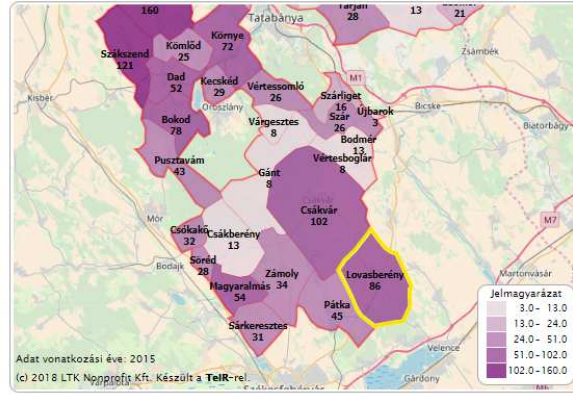
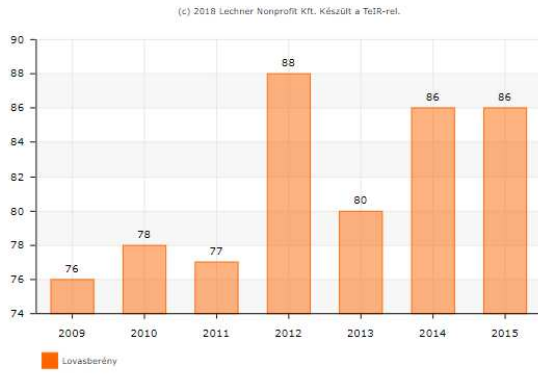
forrás: KSH

A fenti ábra és táblázat mutatja az egyéni vállalkozók megoszlását illetve az őstermelők számának alakulását 2008-tól 2016-ig. Nyilvánvalóan az egyéni vállalkozók száma erősen korrelál az önálló vállalkozók számával. Itt is kedvező képet nyújt a tény, hogy 2012 óta a regisztrált egyéni vállalkozók száma egyenletes növekedést mutat, és ugyanígy megfigyelhető a nyugdíjas egyéni vállalkozók számának csökkenése.

Az őstermelők száma Lovasberényben 2012-ben megugrott(77 darabról 88 darabra), azóta egy stagnálás figyelhető meg az idősorban: a Központi Statisztikai Hivatal nyilvántartásában a regisztrált őstermelők száma 2016-ban 89 darabot mutatott. Ahogy ez az alábbi térképen is látható, ez a szám Csákvár kivételével a környéken található településeknél szignifikánsan magasabb darabszámot mutat.

Regisztrált őstermelők száma (fő)

Mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal rendelkezők száma.

Regisztrált őstermelők száma 2009 és 2015 között.

forrás: TeIR

	0 és ismeretlen fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	1-9 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	10-19 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	20-49 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	50-249 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	250-499 fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)	500 és több fős regisztrált vállalkozások száma - GFO'14 (db)
2014	112	322	3	-	1	-	-
2015	117	326	3	-	1	-	-
2016	72	366	4	-	1	-	-

A regisztrált vállalkozások megoszlása a vállalkozás létszáma szerint 2014 és 2016 között

forrás: KSH

	0 és ismeretlen fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	1-9 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	10-19 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	20-49 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)	50-249 fős regisztrált társas vállalkozások száma - GFO'14 (db)
2014	24	74	2	-	1
2015	17	73	2	-	1
2016	45	43	3	-	1

A regisztrált társas vállalkozások megoszlása a vállalkozás létszáma szerint 2014 és 2016 között

forrás: KSH

A fenti két táblázat mutatja a regisztrált vállalkozások és regisztrált társas vállalkozások számát a GFO'14-es szabvány szerint. Ahogy ezt a korábbi adatok is mutatták, a településen található

vállalkozások döntően mikro-és kisvállalkozások, 1 és 9 közötti foglalkoztatottal. A nyilvántartásokban szereplő egyetlen nagyobb társas vállalkozás a Lovasberényi Agrár Kft.

Mindezek alapján elmondható, hogy amennyiben a lovasberényi önkormányzat támogatni akarja a helyi foglalkoztatást illetve növekedést, alapvetően a mezőgazdasági szektort, illetve átfogóan a kisvállalkozásokat kell támogatásban vagy kedvezményekben részesítenie.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

A gazdasági társaságok egy részének tevékenysége helyhez kötött (állattartó telep, mezőgazdasági termelő és feldolgozó vállalkozás) ezért a megközelítés csak a termények elszállításával befolyásolják a versenyképességet. A tevékenység nem igényel nagyszámú magasan képzett munkaerőt, ezért a megfelelő munkaerő a térségben rendelkezésre áll. Az építőipari és a szállítványozó vállalkozások számára is rendelkezésre áll szabad munkaerő. A K+F tevékenységről nincs elég információnk, az építőipari vállalkozásokban a tevékenysége nem kötődik kizárólag a településhez.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Lovasberényben az ingatlanpiac az országos átlag szerinti. A gazdasági társaságok a már meglévő telephelyeiken bővítik a tevékenységüket. Új gazdasági tevékenység iránti ingatlan kereslet jelenleg nincs a településen. A hatályos településszerkezeti tervben nincs fejlesztésre kijelölt gazdasági terület. A gazdasági fellendülés reményében az önkormányzat a gazdasági területeket felül kívánja vizsgálni és a valós igények szerinti egyensúly és közművesítési lehetőség vizsgálata mellett.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Lovasberény Község Önkormányzata 2014. októberében elfogadta a település 2015-2019. évek közötti időszakra szóló gazdasági programját.

Az elfogadott program alapvetően választási ciklusra szól, de olyan stratégiai jellegű célokat is tartalmaz, amelyek közép és hosszú távon is megszabják az önkormányzati döntések irányát és összehangoltabbá teszik azokat. Az éves költségvetési rendeletek ezzel összhangban kerülnek elfogadásra.

A gazdasági program az alábbi konkrét feladatokat tartalmazza:

- A Diósi gödör rekultivációjának előkészítése, engedélyeztetése.
- Ivóvízminőség javító program zárása, elszámolása.
- Az Iskolai Tálalókonyha beruházás megvalósítása.
- A Radnóti utca vízelvezetésének megvalósítása.
- A szennyvíz beruházás véghezvitele.

A gazdasági program az alábbi összefoglalást tartalmazza: „Közigazgatásunk önállóságának megőrzése, intézményrendszerünk megtartása, működésének hatékonyabbá tétele Lovasberény jövője szempontjából alapvető.

Keresni kell azokat a lehetőségeket a már meglévő adottságok erősítésével, amelyek növelik a település népességmegtartó képességét.

A sokrétű feladatok végrehajtásához elengedhetetlen a Testületen belüli kommunikáció, a feladat végrehajtására való törekvés, valamint ami a legfontosabb, a közösség támogatása.

A párbeszéd folyamatos fenntartása, a lakossággal való kapcsolattartás hatékonyabb formáinak kidolgozása az elkövetkezendő ciklus feladata kell, hogy legyen.”

Lovasberény önkormányzata 2018. évben 1.353.495 eFt végösszegű költségvetéssel gazdálkodott. A gazdálkodást 900 eFt hiteltartozás nem terheli.

A költségvetési kiadások 932.111 eFt beruházási és 107.617 eFt felújítási kiadással számoltak.

A Képviselő-testület a kiadások között 2.181 eFt tartalékot állapított meg.

Az önkormányzat 2015. évben a költségvetésben 51900 eFt iparüzési adó bevétellel számolt.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Az önkormányzat kötelező feladatait az Ötv. és a kapcsolódó ágazati törvények alapján végzi. Az önként vállalt feladatait SZMSZ-ben határozta meg. A társulás keretében fenntartott intézmények:

- Család és gyermekjóléti szolgálat biztosítása
- Idősek nappali ellátása (Házi segítségnyújtás)
- Szociális étkeztetés
- Idősek napközi ellátása (idősek napközije)

Az önkormányzat gondoskodik kötelező feladatainak ellátásáról, döntéshozatalánál figyelembe veszi, hogy annak következményei nem veszélyeztethetik a kötelező feladatok ellátásának biztonságát.

Az önkormányzati feladatok ellátásánál nagy figyelmet fordít a lakosság szükségleteinek lehető legcélszerűbb és legmagasabb színvonalon történő kielégítésére. Kívánatos, hogy a Képviselő-testület jól működővé és rendszeressé tegye kapcsolatát a községben tevékenykedő gazdasági egységekkel, illetve a község közéletét meghatározó civil szervezetekkel.

Az önkormányzatnak erősítenie kell a kistérségben betöltött szerepét. Különösen meghatározó jelentőségű az oktatás, nevelés területe, a területfejlesztéssel kapcsolatos együttműködés a térség többi önkormányzataival.

A partnertelepülési kapcsolat mellett törekedni kell a Lovasberényhez közel azonos lélekszámú hazai községekkel való szorosabb együttműködés kialakítása.

INTÉZMÉNYEK

Iskolák-óvodák, kulturális intézmények :

Lovasberényben az általános iskolai oktatás a Reményik Sándor Református Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola és Óvodában folyik. Az intézmény fenntartója a Református egyház. Az intézményben 170 általános iskolai tanulót oktatnak. 2016-ban az intézményben óvodai csoport is indult.

Az önkormányzat által fenntartott óvodában 100 férőhely van, melynek mintegy 80 %-a kihasznált.

A Róna József Művelődési Ház és Könyvtár a Rákóczi utca 10. szám alatti épületben található. A művelődési ház Integrált Közösségi és Szórakoztató Térként (IKSZT) működik.

A könyvtárban több mint 10 000 könyv közül válogathatnak a község lakói.

1997. augusztus 23-án ünnepélyes keretek között adták át Lovasberény újkori történetének legjelentősebb beruházását, a Sportcsarnokot és a mellette megépült edző-, és teljes méretű futballpályát. A sportcsarnokban nem csak sportesemények, hanem a község különböző kulturális rendezvényeinek lebonyolítására is alkalmas az épület: évek óta itt zajlik a pl. szüreti bál, vagy a Falunap rendezvényeinek néhány eseménye.

Egészségügyi intézmények :

A községben egy körzetes háziorvosi szolgálat biztosítja az egészségügyi alapellátás. A fogászat, gyermekorvosi szolgálat egy épületben található a védőnői szolgálattal. A gyógyszertár épülete

Egyházi intézmények:

A Katolikus Egyház a Sarlós Boldogasszony plébániát működteti a településen. A katolikus templom épülete műemlék.

A Lovasberényi Református Egyházközség a Vértesaljai Egyházmegyéhez tartozik. A református templom szintén műemléki védelem alatt áll.

A településen a Hetednapot Ünneplő Adventista Egyház gyülekezetének imaháza a Vásár utcában található.

Igazgatási intézmények :

Polgármesteri hivatal, illetve körzeti megbízott és településőri szolgálat, takarékszövetkezet és posta is működik.

Egyéb:

A községben egy temető is működik.

Idősek ellátása:

A Teljes Hittel Másokért 811 Református Házi Segítségnyújtó Szolgálat 2011 áprilisában indult, szociális alaptevékenységet végez, otthonukban keresik fel a gondozónők az idős, segítséggel könnyebben boldoguló embereket. Segítenek nekik a mindennapi teendőik ellátásában. A szolgálatot a 811-es számú út mentén lévő református gyülekezetek hozták létre: Pátka, Lovasberény, Vértesacska és Alcsútdoboz. A lovasberényi gyülekezet a Szolgálat központja és fenntartója. A négy faluból 10 gondozónőt alkalmaznak, 38 idős otthoni ellátását végzik.

Személyes gondoskodás körébe tartozó ellátásokat nyújtó intézmény még, a községben működő Hetednap Adventi Közösség amely gondozást nyújt idős emberek számára.

Az intézmény 1978-ban alakult, majd bővítették és alakították ki a családi jellegű 21 férőhelyes bentlakásos idősek otthonát.

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Mezőgazdaság

Lovasberény külterületének jelentős része mezőgazdasági művelés alatt álló kiváló minőségű szántó terület. Az elmúlt tíz évben a mezőgazdasági területeken új birtokközpontok nem alakultak ki. A hatályos Településszerkezeti terv az egykori majorság (a Lovasberényi Agrár Kft sertéstelep) területét a fejlesztés lehetőségét megteremtve gazdasági üzemi területfelhasználásba sorolja.

A sertéstelep a településre jelentős bűzterhelést jelent, ezért a jelenlegi helyén zavaró hatású.

Lovasberény területén 6 telephelyen történik állattartás.

A Lovasberényi Mezőgazdasági Szövetkezet 3 telephelyen szarvasmarhákat tart, belterülettől 400, 500 és 1000 m-re (Petőfi tanyai, Antali, Alsóréti telephelyek).

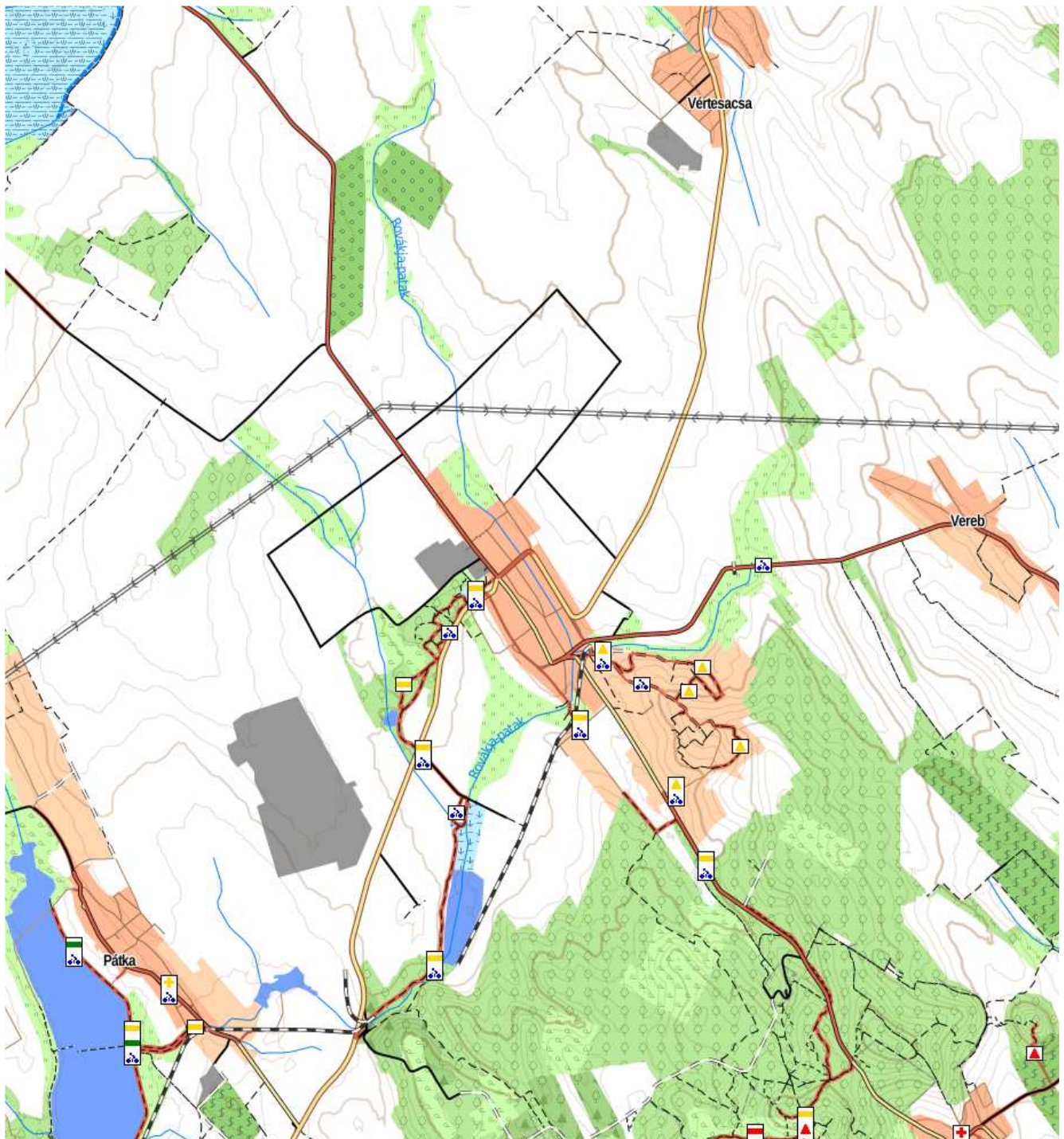
A község közigazgatási területén belül jelen vannak kistermelők és őstermelők, a háztáji gazdálkodás a családi házas területen kisebb-nagyobb mértékben szinte minden család kiegészítő jövedelemforrása.

Ipar

A községben működő gazdasági tevékenységek közül a legmeghatározóbb a mezőgazdasághoz kapcsolódó kereskedelmi, szolgáltató, feldolgozási tevékenység. A vállalkozások nagyrészt a település lakóterületének szélén, illetve Lujza-major önálló területén működnek. A település belterületén, vagy ahhoz közel a volt majorsok területén állattartó telepen működnek. A termelés további folytatása és fejlesztése folyamatos, a tulajdonosok fejlesztési elképzeléseit a tervezés során figyelembe kell venni.

Idegenforgalom

A település idegenforgalmi potenciálját egyrészt a volt Cziráky-kastély, valamint a műemlék katolikus templom és kápolna, a műemlékek és helyi védett építészeti értékek, országos ökológiai hálózathoz tartozó területek, a Velencei-hegység erdőszült természeti környezete.

A települést túraútvonalak nem érintik (forrás: <http://terkep.turistautak.hu>)

A települést turista-útvonalak közül az országos sárga jelű turista út érinti. Jelenleg a község természeti adottságai turisztikai szempontból kihasználatlanok. A műemlékek látogatottsága elenyésző. A településen jelen levő kiskereskedelmi egységek és szolgáltatások nem alkalmasak arra, hogy kiránduló turizmus épüljön rá. Településrendezési eszközökkel is ösztönözni kell az idegenforgalom fellendülését.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

A településen a foglalkoztatók száma megfelelőnek mondható, a település munkaképes korú lakosságából az álláskeresők száma elenyésző.

A helyben foglalkoztatás elősegítését szolgálja az önkormányzat hatályos településfejlesztési koncepciója, a településrendezési tervek, valamint az önkormányzat gazdaságpolitikája is.

A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolható az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztály, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű emberek. A 15-24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele viszonylag alacsony, a fiatalok munkától való távolmaradása főként a képzési idő meghosszabbítása okozza, ugyanakkor az a jelenség képzettebb munkaerő megjelenését is elősegíti a munkaerő piacon. Miután a településen csak általános iskola működik, a közép- és felsőoktatási tanulmányokat folytató fiatalok tanulmányaik idejére elkerülnek a településről, jobb esetben csak bejárnak a közeli megyeszékhelyre tanulni.

A fiatalok helybentartása az önkormányzat fontos feladata, melynek keretében fiatalok számára is kialakításra kerültek közösségi terek, melyeknek működtetése folyamatos. Az ifjúság számára kialakított közösségi terekben a helyi fiataloknak képzéseket, szabadidős és sportprogramokat szerveznek. A fiatalok helyben tartása, az elvándorlás mérséklése, a települések informális ifjúsági csoportjainak megerősítése közösségfejlesztő a településen élők közös érdeke.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Lakóterületek fejlesztése:

A településen az elmúlt 15 évben csekély számú új lakás, vagy ingatlan került megépítésre, kialakításra. A községben van szabad, értékesíthető, illetve bontásra ítélt épület, megosztható építési telek, a hatályos településrendezési eszközök jelentős lakóterületi fejlesztést tartalmaznak.

Értékesíthető vagy bérlet útján hasznosítható önkormányzati helyiségek, ingatlanok nem állnak rendelkezésre

Az igény azonban a többnyire teljes közművel rendelkező építési telkek iránt megnövekedett.

A pihenésre, aktív kikapcsolódásra alkalmas, rendezett táji és települési környezetben lévő külterületi ingatlanok iránti kereslet is csekély jelenleg, de gazdasági fellendülés miatt a hatályos településrendezési eszközökben kijelölt új lakóterületeket az önkormányzat fejlesztési területként meg kívánja tartani.

A település úthálózatának 60-70%-a szilárdburkolattal ellátott, törekedni kell a teljes útfelület burkolattal történő kiépítésére valamint, a meglévő burkolatok folyamatos javítására karbantartására.

1.10.6. Intézményfenntartás

A települési intézmények közül az iskola fenntartója Református Egyház. A művelődési házat, az óvodát és a könyvtárt az önkormányzat tartja fenn.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az önkormányzati intézmények energiahatékonyságának fejlesztése szerepel a az önkormányzat 2015-2019. évi gazdasági programjában.

A közvilágítás korszerűsítése megkezdődött, a közeljövő feladata a hagyományos közvilágítási lámpatestek teljeskörű cseréje energiatakarékosra, melyet az önkormányzat pályázati forrásból tud csak megvalósítani.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése, 20 kiemelt helyi közügy, valamint helyben biztosítható közfeladat között 2.-ként említi a településüzemeltetési feladatokat, melyek a következők:

- köztemetők kialakítása és fenntartása,
- a közvilágításról való gondoskodás,
- kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
- a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
- közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
- gépjárművek parkolásának biztosítása

Az önkormányzat a településüzemeltetési feladatait társulási keretében illetve a polgármesteri hivatalnál foglalkoztatott alkalmazott látja el.

1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

Lovasberény Község közigazgatási területe a következő két kistáj területén fekszik:

A község ÉNy-i része:

Makrorégió (nagytáj):	Dunántúli-középhegység nagytáj
Mezoregió (középtáj):	Vértes–Velencei-hegyvidék középtáj
Mikrorégió (kistáj):	Lovasberényi-hát kistáj

A község DK-i része:

Makrorégió (nagytáj):	Dunántúli-középhegység nagytáj
Mezoregió (középtáj):	Vértes–Velencei-hegyvidék középtáj
Mikrorégió (kistáj):	Velencei-hegység kistáj

A természeti adottságokat e két kistáj jellemzői alapján értékeljük (Magyarország kistájainak katasztere, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010.). Az értékelésbe nem vonjuk be a közlekedés, a településhálózat és a népesség témákat, melyek a jelenlegi tájvizsgálat szempontjából érdektelenek vagy kisebb jelentőségűek.

Lovasberény Község közigazgatási területe a Lovasberényi-hát kistáj déli részén és a Velencei-hegység kistáj északnyugati szegélye mentén terül el. A két kistáj határvonala nagyjából a régi vasúti nyomvonal közelében húzódhat. A kistájak közötti határvonalak egyébként sem mindig jól meghatározott, egyértelmű vonalak. Ebben az esetben sincs a tájban olyan tájjelem, ami a két kistáj közötti határvonalat egyértelműen jelezné. A tájhasználat szempontjából a különbség már szembetűnőbb. A Velencei-hegység kistáját Lovasberény Község közigazgatási területén csaknem egészében erdőként és szőlő-gyümölcsöskertként (hajdani zártkertek) művelik. A Lovasberényi-hát kistájban terül el maga a település illetve a mezőgazdasági területek többsége.

A következőkben egymás mellett értékeljük a két kistáj tulajdonságait:

Domborzat

<i>Lovasberényi-hát kistáj (Lovasberény ÉNy-i része)</i>	<i>Velencei-hegység kistáj (Lovasberény DK-i része)</i>
A térszín általános lejtősödése irányában kialakult konzekvens és szubszekvens völgyek felszínét lapos hátakra, keskeny vízvásztó tetőkre (tszf 190 m) és eróziós-deráziós tanúhegyekre tagolták. Hosszú, energikus lejtői erősen erodáltak. A kistáj átlagos tengerszint feletti magassága 170 m, az átlagos relatív relief 34 m/km ² .	A kistáj többszörösen tönkösödött, gyengén tagolt (átlagos relatív relief 64 m/km ²) alacsony középhegység (átlagos magassága 195 mBf) domborzatát ma pusztuló fosszilis tönkmaradványok, enyhén lejtősödő fosszilis hegyláb felszínek, kőzetminőségi különbségek következtében kialakult denudációs formák és a gránit sajátos lepusztulásformái jellemzik.

Földtan

<i>Lovasberényi-hát kistáj (Lovasberény ÉNy-i része)</i>	<i>Velencei-hegység kistáj (Lovasberény DK-i része)</i>
A kistáj Vértes és a Velencei-hegység között hosszan elnyúló eróziós-deráziós	A kistáj a Dunántúli-középhegység DK-i előterében elhelyezkedő, ÉK–DNy-i

<p>völgyelésekkel és fiatal peremsüllyedékekkel tagolt, pannóniai alapzatú aszimmetrikus löszös hát. Keleten a Váli-völgy, északnyugaton a Zámolyi-medence, nyugaton pedig a Császár-víz teraszos völgye határolja a kistájat. A mai felszín kialakulásának kezdetén, a pliocén végén és a pleisztocén első felében hegyláb felszín fejlődésen ment át a kistáj és összefüggött a Vértest övező szomszédos területekkel. Az újpleisztocén löszképződésig feltételezhetően alacsony hegylábi helyzetben lévő, gyengén tagolt, pusztuló denudációs felszín volt. Energikus lejtőjű löszös háttá történő formálásában a fiatal szerkezeti mozgásoknak, a folyóvízi erózióknak, a felszínt felületileg letaroló derázós folyamatoknak és a löszképződésnek volt jelentős szerepe.</p>	<p>csapásirányú ópaleozoos kristályos tönkröghegység. Kialakulása az újpaleozoikummal kezdődik, amikor a variszkuszi metamorf aljzatba a karbon végén és az alsó permbe intrúziók nyomultak be. Az így kialakult gránitbatolit a perm-től a felső-pannóniai emeletig folyamatos lepusztulás alatt álló szárazulat volt, és többszöri tönkösödésen ment át. A középső-eocéntól induló vulkanizmus egyik kitörési központja is a térségben volt (nadapi andezit). A velencei andezitvonulat felszíni része nagymértékű lepusztulás áldozatául esett, így csak a gránitot átjáró kürtőkitöltések maradtak meg. Egész tömege egységes típusú, nagy szemű biotitos gránitból áll, amelyet a hegység ÉK–DNy-i csapásirányával megegyező irányú telérek szelnek át és behálózzák az egész gránitfelszínt.</p>
---	--

Éghajlat

<i>Lovasberényi-hát kistáj (Lovasberény ÉNy-i része)</i>	<i>Velencei-hegység kistáj (Lovasberény DK-i része)</i>
<p>A kistáj mérsékelten hűvös – mérsékelten száraz éghajlatú, de déli részén már inkább a száraz éghajlati típusba tartozik. Évente 1950 körüli a napsütéses órák száma, amelyből nyáron 780 óra körüli, télen mintegy 180 óra napfénytartam várható. Az évi középhőmérséklet átlagos értéke 9,5–10,0 °C körüli (dél felé enyhén növekszik), a tenyészidőszaké 16,0–16,5 °C körüli. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga mintegy 33,5 °C, a leghidegebb téli napokon –16,0 °C körül alakul. A csapadék évi mennyiségére 550–580 mm a jellemző. A csapadékösszeg vegetációs időszaki átlaga 300–320 mm közötti értéket mutat. A hótakarós napok átlagos száma mintegy 35–40 nap, az átlagos maximális hóvastagság nyugaton 20–23 cm. Az ariditási index a kistáj északi részén 1,20, délen 1,20–1,25. A leggyakoribb szélirány É–ÉNy-i. Az átlagos szélesség 3 m/s körüli értéket mutat. A kistáj éghajlata a szántóföldi kultúráknak kedvez.</p>	<p>A kistáj mérsékelten meleg, száraz éghajlatú. Évente 1950 feletti a napsütéses órák száma, amelyből nyáron 780 óra körüli, télen mintegy 180–185 óra napfénytartam várható. Az évi középhőmérséklet átlagos értéke 9,8–10,2 °C körüli. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga mintegy 33,5 °C, a leghidegebb téli napokon –16,0 °C között alakul. Az évi csapadék mennyisége, ami 550–580 mm. A csapadékösszeg vegetációs időszaki átlaga 310–320 mm közötti. A hótakarós napok átlagos száma mintegy 35–40 nap, az átlagos maximális hóvastagság 25 cm. Az ariditási index 1,20–1,25 között változik. A leggyakoribb szélirányok északnyugati és északi, az átlagos szélesség 3,5 m/s körüli értéket mutat. A jó expozíciójú területek szőlő- és gyümölcsstermesztésre is alkalmasak, de az éghajlat a kevés csapadék miatt elsősorban a nem vízigényes növényi kultúráknak kedvez.</p>

Vizek

<i>Lovasberényi-hát kistáj (Lovasberény ÉNy-i része)</i>	<i>Velencei-hegység kistáj (Lovasberény DK-i része)</i>
<p>A kistáj nyugati részét a Császár-víz, déli részét a Vereb–Pázmándi-vízfolyás, keleti peremét a Váli-víz vezeti le. A kistáj mérsékelt vízhiányos terület. A vízfolyások árvízi vízhozama általában 35–42 m³/s. A vízminőség II. osztályú. A kistáj hat kistava együtt összesen 50 hektár vízfelszínű, köztük a Pátkai-halastó a legnagyobb (17 hektár). A talajvíz a völgytalpakon 2–4 m, a lejtőkön 4–6 m között érhető el, míg a hátakon néhol hiányzik. Mennyisége nem számottevő. A felszín alatti víz jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A rétegvízkészlet mennyisége csekély. Az artézi kutak száma kevés, mélységük ritkán haladja meg a 100 métert, de a kitermelt vízhozamok is mérsékeltek.</p>	<p>A kistáj a Velencei-tó vízgyűjtő területe, amelyet Ny-on a Császár-víz, K-en a Vereb–Pázmándi-vízfolyás határol. Vízihiányos terület. Vízjárás adatok csak az említett két vízfolyásról vannak. A legnagyobb vízhozamok 42–52 m³/sec között változtak. Az árvizek időszaka a tavasz és a kora nyár, a kisvízeké pedig az ősz. Számos forrása mind kis vízhozamú. Talajvízre csak a peremi völgytalpakon számíthatunk 2–6 m mélységben. Mennyisége jelentéktelen. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. A rétegvízkészlet csekély, mert az alapkőzet vízzáró.</p>

Talajok

<i>Lovasberényi-hát kistáj (Lovasberény ÉNy-i része)</i>	<i>Velencei-hegység kistáj (Lovasberény DK-i része)</i>
<p>A hordalékletjtő jellegű kistájat a kiváló mezőgazdasági adottságú mészlepedékes csernozjom talajok uralják (88%). E talajok löszös üledéken képződtek, vályog mechanikai összetételűek, vízgazdálkodásuk a kitűnő morzsás szerkezet következtében kedvező, humusztartalmuk magas, 3 és 4% közötti. A kistáj ÉNy-i határán 4% területi részarányal lepusztult rendzina talajok találhatóak. A Velencei-hegység északi lejtőjéhez csatlakozva csernozjom barna erdőtalajok fordulnak elő, szintén 4%-os részarányal. A kistáj többi talajtípusa kis területen (1%) fordul elő, színesítve a talajtakaró készletet. Ezek a következők: barnaföldek, szolonyeces réti talajok, réti talajok, öntés réti talajok.</p>	<p>A kistáj magját az ópaleozoos gránitból álló tönkröghegység képezi, amelyet palaköpeny kísér. A magmás kőzeteket laza üledékek – közöttük lösz – takarták be, amelyen legnagyobb területi kiterjedésben (49%) agyagbemosódásos barna erdőtalajok képződtek. Termőrétegük 40–70 cm rétegvastagságú, vályog. A sekély termőréteg miatt vízgazdálkodásuk szélsőséges, termékenyséjük pedig gyenge. Főként erdővel borítottak. Az erodált és az erózió miatt akadályozott talajképződésű grániton terméketlen, köves kopár talajok találhatóak (14%). A lösszel fedett hegyláb felszíneken vályog mechanikai összetételű, termékeny barnaföldek képződtek (28%). A Lovasberényi-hát felé átmenetet képező hegyláb felszínen csernozjom barna erdőtalajok vannak (4%). A kistájban Velence felett alföldi mészlepedékes csernozjomok nyúlnak be (5%).</p>

Növényzet

Lovasberényi-hát kistáj (Lovasberény ÉNy-i része)	Velencei-hegység kistáj (Lovasberény DK-i része)
<p>Egykor nyílt és zárt lösztölgyesek uralta táj lehetett, kisebb szárazgyep-foltokkal, a szélesebb patak völgyekben ártéri erdőkkel. Napjainkra ebből kevés maradt. Az erdőket két nagyobb és néhány kisebb erdőfolt képviseli, sok jellegtelen állománnyal és akácossal. A karakteresebb erdők többnyire a löszön kialakuló elegyes tölgyesekre hasonlítanak (tölgyfajok – <i>Quercus</i> spp., mezei juhar – <i>Acer campestre</i>, virágos kőris – <i>Fraxinus ornus</i>, magas kőris – <i>F. excelsior</i>, mezei szil – <i>Ulmus minor</i>, húsos som – <i>Cornus mas</i>, kányabangita – <i>Viburnum opulus</i>), gyepszintjükben üde, többnyire kora tavaszi (keltikefajok – <i>Corydalis</i> spp., kisvirágú hunyor – <i>Helleborus dumetorum</i>, salátaboglárka – <i>Ranunculus ficaria</i>) és száraz erdei fajokkal (bajuszoskásafű – <i>Piptatherum virescens</i>, baracklevelű harangvirág – <i>Campanula persicifolia</i>), de előfordulnak már a mészkedvelő tölgyesekre emlékeztető erdők is. A legfajgazdagabb, ligetes lösztölgyesek a Csaplári-erdőben maradtak (cserszömörce – <i>Cotinus coggygria</i>, erdei gyöngyköles – <i>Buglossoides purpureo-coerulea</i>, gyöngyvirág – <i>Convallaria majalis</i>, fekete lednek – <i>Lathyrus niger</i>, sugaras zsoltina – <i>Serratula radiata</i>, selymes peremizs – <i>Inula oculus-christi</i>, hengeres peremizs – <i>I. germanica</i>, apró nőszirm – <i>Iris pumila</i>, macskahere – <i>Phlomis tuberosa</i>). Az erdők legnagyobb része azonban idegenhonos fafajok uralta állomány.</p> <p>A gyepes vegetáció leginkább a löszbe vágódott völgyek oldalain maradt fenn, ahol – a ritka erdőfoltok mellett – cserjések és száraz gyepesek találhatók. A délies oldalakat löszpusztagyepesek maradványai jellemzik (buglyos zanót – <i>Chamaecytisus austriacus</i>, tavaszi hérics – <i>Adonis vernalis</i>, pusztai meténg – <i>Vinca herbacea</i>, aranyfűrt – <i>Aster linosyris</i>, kései pitypang – <i>Taraxacum serotinum</i>). Az északias oldalakban található erdőssztyepprétek számos, ebben a tájtípusban ritka fajt őriznek (piros gólyaorr – <i>Geranium sanguineum</i>, magyar aszat – <i>Cirsium pannonicum</i>, szarvaskocsord – <i>Peucedanum cervaria</i>, sátoros margitvirág – <i>Tanacetum corymbosum</i>, bérci here –</p>	<p>A kistájat nagyobb részt ma is erdők borítják, ezek között azonban a leggyakoribbak az akácok és a jellegtelen gyepszintű tölgyesek. A karakteres erdők a völgyekben gyertyános-kocsánytalan és -kocsányos tölgyesek, a déli oldalakon és tetőkön – a talajnak megfelelően – mészkedvelő tölgyesek, elegyes lösztölgyesek, cseres-kocsánytalan tölgyesek. A legsekélyebb, gránitos talajokon kisebb foltokat alkothatnak a mohában gazdag mészkerülő tölgyesek is. Az üde erdők fajai a Velencei-hegységben kifejezetten ritkák (erdei szélfű – <i>Mercurialis perennis</i>, keltikefajok – <i>Corydalis</i> spp., tavaszi csillagvirág – <i>Scilla bifolia</i> agg., salátaboglárka – <i>Ranunculus ficaria</i>, kisvirágú hunyor – <i>Helleborus dumetorum</i>), de a száraz erdei fajok gazdagsága is alatta marad a vártaknak (bajuszoskásafű – <i>Piptatherum virescens</i>, erdei gyöngyköles – <i>Buglossoides purpureo-coerulea</i>, soktérű salamonpecsét – <i>Polygonatum odoratum</i>, bársonyos kakukkszegfű – <i>Lychnis coronaria</i>, magyar zergevirág – <i>Doronicum hungaricum</i>). A legtöbb erdő alját általános és gyakran zavarástűrő erdei fajok uralják. A legszárazabb, ligetes erdőkben néhány száraz gyepi faj is megjelenik (szennyés ínfű – <i>Ajuga laxmannii</i>, tavaszi hérics – <i>Adonis vernalis</i>, koloncos legyezőfű – <i>Filipendula vulgaris</i>, pusztai meténg – <i>Vinca herbacea</i>).</p> <p>A hegység belseje alapvetően ma is zárt erdővel borított, a peremek felé azonban egyre több és nagyobb kiterjedésű köves talajú, száraz gyepet találunk (élesmosófű – <i>Chrysopogon gryllus</i>, árvalányhajfajok – <i>Stipa</i> spp., selymes peremizs – <i>Inula oculus-christi</i>, fekete kökörtő – <i>Pulsatilla nigricans</i>, cseh tyúktaraj – <i>Gagea bohemica</i>). A gránitos rész köves, felnyíló gyepjei mészkerülő fajokban gazdagabbak (kékcsillag – <i>Jasione montana</i>, gyapjas penészvirág – <i>Filago arvensis</i>). A kistáj peremén már löszön kialakult pusztagyepesek is előfordulnak (vetővirág – <i>Sternbergia colchiciflora</i>, hengeres peremizs – <i>Inula</i></p>

<p><i>Trifolium alpestre</i>, bakfű – <i>Stachys officinalis</i>). A nagyobb patakok mellett vízpartra jellemző vegetáció is előfordul (vízparti mocsarak, nádasok, mocsárrétek, sásrétek, pionír füzesek). Gyakori élőhelyek: RC, OC; közepesen gyakori élőhelyek: D34, B1a, OB, P2b, L2x, L1, H5a, P2b, RB, P2a; ritka élőhelyek: B5, RA, J5, H4, D6, B3, B2, M2, J6, H5b, A1, M8. Fajsám: 400–500; védett fajok száma: 20–30; özönfajok: aranyvessző-fajok (<i>Solidago</i> spp.) 1, akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) 4.</p>	<p><i>germanica</i>, tavaszi hérics – <i>Adonis vernalis</i>). A hegységben több kisebb forrás fakad, ezeket gyakran mocsaras foltok kísérik (kékperje – <i>Molinia caerulea</i>, szürkekáká – <i>Scirpoides holoschoenus</i>, gyepes sédbúza – <i>Deschampsia caespitosa</i>, vízi menta – <i>Mentha aquatica</i>, csikorka – <i>Gratiola officinalis</i>). Gyakori élőhelyek: RC, L2x, L2a, H3a, OC; közepesen gyakori élőhelyek: L1, K2, H5a, P2b, RB, D34, L4a, L4b; ritka élőhelyek: B1a, K1a, LY4, H4, RA, OB, P45, M8, M2, D2, M1, G3, B5, M6, M7, P7. Fajsám: 700–800; védett fajok száma: 30–40; özönfajok: bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) 2, aranyvessző-fajok (<i>Solidago</i> spp.) 1, akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) 4.</p>
---	--

Növényföldrajzi helyzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Dunántúli-középhegység flórávidékének (*Bakonyicum*) Vértes és Bakony flórajárásába (*Vesprimense*) tartozik. A flórajárásra a táblás mészkő- és dolomithegységek jellemzők, ahol a csapadékosabb klíma hatására a magasabb tengerszint feletti területeken vagy azonálisan az északi lejtőkön már alacsonyabban is viszonylag nagy kiterjedésű gyertyános-tölgyesek és bükkösök terülnek el, ugyanakkor már erősebb a szubmediterrán hatás és számos ilyen elterjedésű flóraelem, köztük örökzöld fajok is előfordulnak.

A jellegzetesebb potenciális erdőtársulások közül említést érdemelnek a következők:

- cserszömörccés karsztbokorerdők (*Quercus-pubescenti-Cotinetum*)
- molyhos cseres tölgyesek (*Orno-Quercetum pubescenti-cerris pannonicum*)
- cseres kocsánytalan tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris pannonicum*)

Gyakoriak a sziklagyepek (*Caricetum humilis*, *Diplachno-Festucetum sulcatae*, *Festucetum glaucae hungaricum* stb.). Jellegzetes lágyszárú fajok a nádtippán (*Calamagrostis neglecta*), a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), a borzas peremizs (*Inula hirta*), a sugaras zsoltina (*Serratula radiata*). A művelés visszaszorulása és az élőhelyek felaprítása következtében nagy az inváziós terhelés: különösen az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) jelenléte meghatározó.

Az erdőterületeket elsősorban közép- és időskorú keménylombú erdők fedik. Az erdők átlagos évi folyónövedéke 2,5–3,5 m³/ha között változik. A mezőgazdasági területhasznosítás jelentősebb kultúrái a búza, a kukorica és a silókukorica.

Lovasberény Község természeti adottságai

Lovasberény Község domborzatát a két korábban jellemzett kistáj (Lovasberényi-hát és Velencei-hegység) közös szegélyzónája határozza meg illetve jellemzi. A település közigazgatási részének D-i fele a Velencei-hegység, többnyire É-i kitétséggű hegyoldalakkal jellemzett felszínének része. A domborzat szabdalt, a felszín változatos meredekségű és fokozatosan alacsonyodik a község belterülete felé. A Velencei-hegységben található a község közigazgatási területének a legmagasabb pontja (328 mBf) is, a már Pákozdhhoz tartozó Meleg-hegy csúcsától ÉNy-ra. A hegység lábánál, a Tiszta-víz völgyében található a község legmélyebb pontja (135 mBf). A szintkülönbség tehát mintegy 193 m. A község belterülete jellemzően 150 és 162 mBf-i magasságban, D felé lejtő, enyhe lejtésű felszínen található.

A Lovasberényi-háthoz tartozó É-i településrész jellemző tengerszintfeletti magassága 150 és 218 mBf változik. Enyhén hullámos, többnyire közel sík vagy enyhe lejtésű felszínek, melyek a csapadékvizet DNy felé vezetik.

A település mikroklimáját elsősorban a Lovasberényi-hát DK-i és a községhez tartozó Velencei-hegység É-i kitétsége és ez utóbbi nagy lejtése befolyásolja. A község É-i részén a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad, mint a Velencei-hegység É-i kitétségű részein. E miatt nagy hőkülönbségek alakulhatnak ki a település két, egymástól jól elkülöníthető része között. Szélárnyékot biztosító domborzat a települést nem védi.

A Velencei-hegység meredek területein a felszíni csapadékvizek gyorsan lefolynak, az É-i részen viszont helyenként vízfelesleg alakulhat ki illetve belvízveszély várható a sík területeken (főleg szántók). A községet É–DNy felé átszelő Rovákja-patak illetve ennek tulajdonképpeni folytatása, a Tiszta-víz a térség legnagyobb vízgyűjtője és a Velencei-hegység É-i oldali felszíni csapadékvizeit is ez a két vízfolyás gyűjti és vezeti a Pátkai-víztárolóba, ahonnan a Velencei-tóba jut. Lujzamajornál a Tiszta-víz völgyében gátépítéssel mesterségesen kialakított, mintegy húsz hektáros vízfelületű halastavat létesítettek. A község K-i szélén lévő Kender-tó csupán időszakos vízhatású. Még egy kisebb (kb. kéthektáros) tó található a kastélypark területén (annak Ny-i oldalában).

A település belterületének növényzetét elsősorban dísz- és haszonnövények határozzák meg. A Velencei-hegység községre lenyúló lejtőit a gránit alapkőzeten fejlődött talajokon fejlődő száraz cseres-tölgyesek, spontán nőtt akácok és kisebb részben telepített fenyvesek (főleg a Szűz-vári-hegyen) borítják.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Táj történeti vizsgálat

Feltételezhetően már az utolsó jégkorszak (Würm) után élhettek emberek 10–12 ezer évvel ezelőtt a mai Lovasberény közigazgatási területén, de ezek a népcsoportok jelentős vagy látványos tájalakító tevékenységet feltehetően nem végeztek. Az első jelentős, tájképet is befolyásoló korszak a bronzkorhoz köthető, amikor a Mihály-várat és térségét népesítették be. A Mihályváron feltárt földvár maradványai, és az ott talált bronzkori edények bizonyítják, hogy már i.e. is lakták ezt a területet. A Dunántúl egyik legnagyobb földvára volt. A földvár tulajdonképpen nem is vár, hanem a település köré emelt földsáncok sorozata. A mihályvárat a leletek alapján az avarok készíthették. A Szűzvár környékén pedig kelta temetőt fedeztek fel, ahol számos urnát találtak. A Kazal-hegy és János-hegy környékén a római korból származó edényekre és érmékre bukkantak. Ezek szerint Pannónia egyik települése lehetett ezen a helyen.

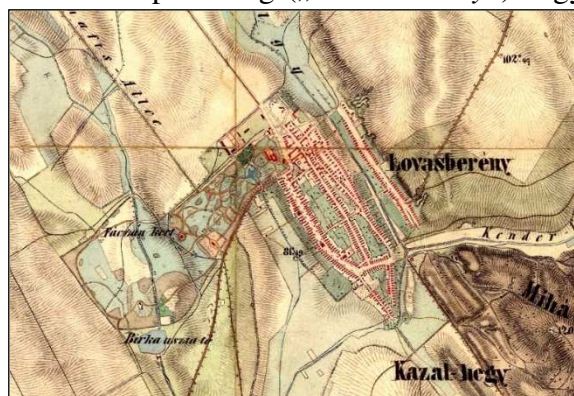
A honfoglalás koráig, a népvándorlások idején a környéken megtelepedett lakosság leginkább a közeli Velencei-tó vízi világát és a Velencei-hegység erdeinek, legelőinek javait aknázza ki megélhetéséhez. Géza fejedelem kikeresztelkedéséig a kárpát-medencei magyarság sem végleges településhálózattal, sem tervezett faluszerkezettel nem rendelkezett. A környéken a XI. századra viszont már kialakultak a települések és Szent István király rendelete szerint minden tizedek falu templomot volt köteles építeni. A község neve egy 1302-ben kiadott oklevélben bukkan fel Lowazberen (Lovászberény) alakban.

A középkori virágkort a török háborúk szüntették meg, mikor Lovasberény és a környező települések a Török Birodalom és a Magyar Királyság háborúktól, portyázásoktól dúlt határterülete lett. A közeli Fehérvár a török uralom 150 évében többször gazdát cserélt. A török hódoltság első évtizedeiben a falu elnéptelenedett, csak 1637-ben népesítették be újra a Tolna megyei Bikácsról érkezett református magyarok. A XVIII. század első évtizedeiben Lovasberény benépesítése újabb fordulatot vett. Morvaországból zsidók érkeztek, Közép-Németországból, a Hessen–Kassel tartománygrófság területéről harminc római katolikus család telepedett meg.

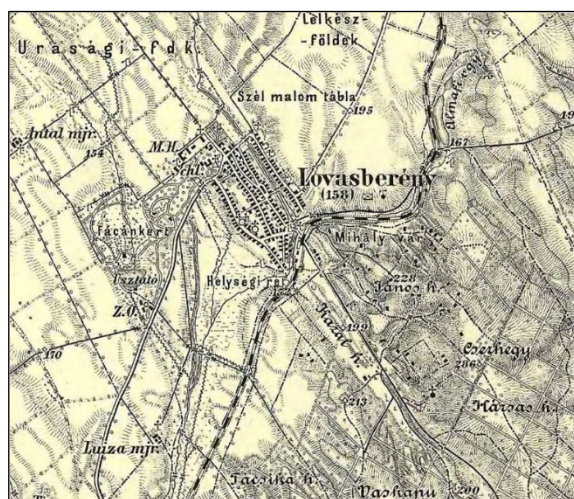
A lakosság szám növekedése és a békeidők következményeként kialakult gazdasági fellendülés eredményeként 1765-ben Lovasberény vásártartási jogot kapott, és ezzel a mezővárosok sorába emelkedett. A század végén már 327 lakóházat írtak össze, a családok száma 490, népessége pedig meghaladta a kétezeröttszázat.

A XVIII. századtól a község, majd a mezőváros története összekapcsolódott a Cziráky család történetével. Lovasberény "épített világát" elsősorban gróf Cziráky Antal Mózes határozta meg. 1809-ben fejeződött be a kastély építése, majd 1834-ben a vidéki szempontból monumentális római katolikus templomé.

A XVIII. század 2. feléből már rendelkezünk a községről a tájhasználatot is bemutató térképi anyaggal (1. katonai felmérés – 1763–1787), ami szerint az ősi település (,,Lovászberény") négy utcája már létezett és a Mihályvár, Cser-hegy környékét már akkor is szőlőterületként művelték. A település É-i részén már abban az időben is a szántók, a Velencei-hegység területén az erdőterületek domináltak. A második katonai felmérés (1819–1869) térképanyaga szerint a tájhasználat gyökeresen nem változott. A település szerkezete és a településre bevezető utak nyomvonala azonos maradt. A község karakteres, részletesen ábrázolt eleme lett a Cziráky-kastély parkja a „Fácánkerttel” és a „Birka uszta tó” tóval:

A Habsburg Birodalom harmadik katonai felmérése (1869–1887) során készült térképanyagban látható, hogy már megépítették a települést átszelő vasútvonalat és a kastélypark még mindig a település tájszerkezetét meghatározó elem maradt:

A legnagyobb tájalakító tevékenységet a XX. században élte át a falu és lakossága. Az 1930-as években a már több évszázada meglévő nyomvonalon szilárd burkolatot kaptak a településre bevezető utak. A II. világháború után új utcák épültek az ősi településmagtól ÉNy-ra illetve – kisebb részben – D-re. A mezőgazdaságot tévesztették. A település Ny-i szélén a szántóföldekből egy közel 150 hektáros területet átadtak a szovjet hadseregnek, ahová katonai bázis települt. A Tiszta-víz völgyében halastavat építettek. A községben kiépült a közműhálózat (víz, villany, gáz, közvilágítás), a külterületen magasfeszültségű légvezetékek, a településközpontban számos középület épült. A hajdani szőlőhegyen egyre inkább lakóházakat és nyaralókat építettek, gazdasági tájhasznosítás mellett megjelent a rekreációs funkció.

1.12.2.2. A tájhasználat értékelése

A tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

Lovasberény Község közigazgatási területén többféle tájhasználat található, mely tükröződik a tájszerkezetben. A tájhasználat diverzitása (sokfélesége) a két kistáj (Lovasberényi-hát és Velencei-hegység) határvonalának természeti adottságaiból következik. A továbbiakban a település egyes tájhasználatait mutatjuk be részletesen:

Települési tájhasználat

Lovasberény Község területén a települési tájhasználat a közigazgatási terület körülbelüli közepén, egy tömbben elhelyezkedő belterületre koncentrálódik. Jelentős külterületi lakott terület nincs.

Közlekedési tájhasználat

Lovasberény település közigazgatási területén első- vagy másodrendű főútvonal nem érinti, országos vagy nemzetközi jelentőségű útvonal nem vezet keresztül. Lovasberényt csak a regionális közlekedésben jelentős útvonalak érintik. Öt irányból közelíthető meg a település, melyek a következők (szomszédos települések szerint): Vértesacsca, Vereb, Nadap, Pátka és Csákvár. A belterületi utak mindegyike aszfaltburkolattal ellátott, a külterületen inkább a földutak dominálnak és tárják fel a tájrészletet.

Lovasberény Községnek jelenleg vasútállomása vagy vasúti megállóhelye nincs. A belterület DK-i részén haladt a Bicskét Székesfehérvárral összekötő, ma már nem üzemelő vasútvonal (nincs sem személy-, sem teherforgalom). Légi közlekedés nem jellemző. Repülőtér a közelben nincs. A település vízfolyásai vízi közlekedésre nem alkalmas méretűek. Kiepipített kerékpárút Lovasberény Község területén nincs.

Erdőgazdasági tájhasználat

Az erdőgazdasági tájhasznosítás a község É-i és központi területén alárendelt, D-i részén viszont domináns, meghatározó. Ez a nagy területű (közel másfél ezer hektár), összefüggő erdőterület a Velencei-hegység része. Többnyire cseres-tölgyes, ritkábban akácos erdőállományok. A belterületől É-ra leginkább spontán megtelepedett akácosok vagy erősen elegyes, vegyes fajösszetételű erdőfoltok találhatóak. A térségben gyakoriak a mozaikosan, a völgytalpakon, vízfolyások és utak, mezsgyék mentén kialakult erdőfoltok, -sávok. A hajdani kastélypark nagy része szintén erdőként nyilvántartott és üzemtervezett-

Vadgazdálkodás

A vadgazdálkodás az erdőgazdálkodással összefügg. A község É-i része a tájrészlet mezőgazdasági jellege (főleg szántók) miatt elsősorban apróvadban (fácán, mezei nyúl) gazdag illetve a nagyvadak közül az őz választja élőhelyül a szántókat, gyepeket illetve a kisebb erdőfoltokat. Vadászati, vadgazdálkodási rendeltetésű létesítmények (vadföld, magasles, sózó, etető, dagonya stb.) a község területén megtalálhatók. A község D-i részén található erdők (Velencei-hegység) a vaddisznónak illetve a szarvasnak kedveznek.

Mezőgazdasági tájhasználat

A település belterületének közelében illetve attól É-ra a Lovasberényi-hát mély rétegű, humuszos talajain a mezőgazdasági termelés dominál, ahol a termőföldeket főleg szántóként művelik. A Rovákja-patak mentén található félnedves-üde réteket elsősorban kaszálóként, ritkán legelőként hasznosítják.

Kertgazdasági tájhasználat

A Velencei-hegység településre néző hegyoldalain, lankáin a Mihályvár környezetében, a Cser-hegy ÉNy-i oldalán több évszázada termelnek szőlőt illetve művelnek gyümölcsöst. A hajdani zártkertek területén lévő ingatlanokat egyre inkább rekreációs célokra használják, a haszonnövények helyett díszkertet művelnek illetve a pince-présházakat nyaralóvá vagy lakóházzá alakítják át. Másrészt a kertgazdasági hasznosítást a kisparcellás szántóföldi művelés váltja fel. A XX. században a külterület É-i részén közel száz hektáron telepítettek gyümölcsösöket (főleg barack ültetvényeket) és művelik még a mai napig is nagyüzemi módszerekkel.

Vízgazdálkodási területek

A település földrajzi adottságai miatt a község területén, főleg annak D-i részén több vízgazdálkodási rendeltetésű terület (tó, árok, csatorna) található. A kastélypark tavait illetve a ma már csupán ideiglenes vízhatású Kender-tavat már a XVIII. századi térképi anyag is említi illetve ábrázolja. A településre É felől a Rovákja-patak érkezik és a Tiszta-víz hagyja el a település külterületét a Császár-víz felé és vezeti le a felszíni csapadékvizeket. A Tiszta-vízen közel száz hektár vízfelületű halastó található a Lujza-major közelében.

Idegenforgalom

A vizsgált település jelentős idegenforgalmi vonzerővel nem rendelkezik, üdülőkörzetnek nem része. A településen átvezető forgalom csupán helyi és regionális jelentőségű, főút a települést nem érinti. Legnagyobb idegenforgalmi vonzereje a Cziráky-kastély és annak parkja, de az épületek romosak és a kastélyparkot sem rekonstruálták még, elvadult képet mutat. A Velencei-hegység községet érintő területén számos gyalogos turistaút vezet. Szálláshelyek a község területén csak a falusi turizmus keretében (vendégházak) elérhetők.

Ipari, gazdaság, bányászati jellegű tájhasználat

A község területén jelenleg művelt bányagödör nincs. Nagyipar a községben nincs, kisvállalkozások illetve kis ipari telephelyek jellemzőek. A gazdasági rendeltetési üzemek elsősorban a település belterületén vagy annak szélén, szegélyén találhatók, ami tájképvédelmi szempontból előnyös. Az üzemek többsége a mezőgazdasági termeléshez és az állattenyésztéshez köthető.

Különleges tájhasználat

Lovasberény Község külterületének Ny-i szélén mintegy 150 hektáron a II. világháború után szovjet katonai bázist létesítettek és azt használták az 1980-as évek végéig.

1.12.3. Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

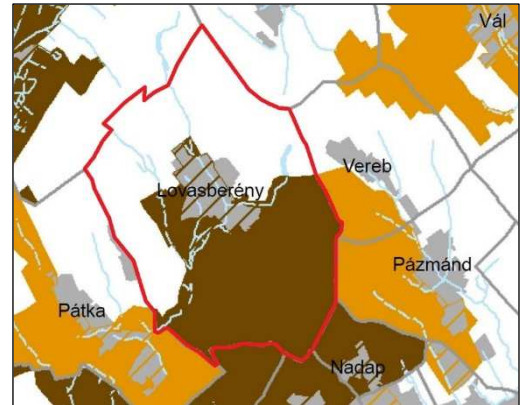
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A Fejér megye Területrendezési tervéről szóló Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) K. R. Sz. rendelete Országos jelentőségű tájképvédelmi terület térségi övezetébe sorolja a település belterületét és külterületének D-i részét. Ezek főként a település lakott területét (kastéllyal és kastélyparkkal együtt), külterületének D-i részén elterülő szőlő- és gyümölcsöskerteket (hajdani zártkertek) illetve a Velencei-hegység nagy, összefüggő erdőterületét foglalják magukba.

Ezen a területen csak olyan területfelhasználási kategória jelölhető ki a településrendezés során, amely a kijelölés alapjául szolgáló tájképi értékek fennmaradását nem veszélyezteti. A tájképvédelmi övezetek lehatárolása a következő:

Jelmagyarázat:

piros poligon..... Település közigazgatási területének határa
barna felület Országos jelentőségű tájképvédelmi övezet
narancssárga felület..... Térségi jelentőségű tájképvédelmi övezet
szürke felület..... Lakott terület

1.12.3.2. Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

Lovasberény a Bakony és a Velencei-hegység között húzódó, változatos táji-természeti és tájtörténeti adottságokkal rendelkező település. Jelentős értéket képviselnek egyes tájképileg és ökológiailag is értékes, természetközeli állapotú területrészei, védett növény- és állatfajok élőhelyei valamint egyedi tájértékei. Ezek az értékek a tájvédelemben is megmutatkoznak. Lovasberény település közigazgatási területe egyaránt érintett Natura 2000 területtel (Velencei-hegység), ex-lege védett természeti értékekkel (földvár) illetve számos egyedi tájértékkel, melyeket a következőkben részletezünk. A település országosan is jelentős kultúrtörténeti értéke a Cziráky-kastély és annak közel 120 hektáros hajdani kastélyparkja.

Országos jelentőségű természetvédelmi terület

Lovasberény Község közigazgatási területén országos jelentőségű természetvédelmi terület nem található.

Helyi jelentőségű természetvédelmi terület

Helyi jelentőségű védett természeti területeknek nevezzük a települési – Budapesten a fővárosi – önkormányzat által, rendeletben védetté nyilvánított természeti területeket. Védelmi kategóriájukat tekintve lehetnek természetvédelmi területek (TT) vagy természeti emlékek (TE) is.

Megyei szintű védetté nyilvánításokra 1971-től került sor, amikor a megyei tanácsok és azok végrehajtó bizottságai (Budapesten a Fővárosi Tanács és Végrehajtó Bizottsága) megkapták ezt a jogkört. Számos tanácsrendelettel és VB határozattal védetté nyilvánított megyei (helyi) védett

természeti terület jött létre 1990-ig, amikor aztán az önkormányzatok megalakulásával a helyi védett nyilvánítás a jegyző (főjegyző) hatáskörébe került. A helyi jelentőségű védett természeti területek védett nyilvánítása és a fenntartásukról való gondoskodás a települési önkormányzatok hatáskörébe tartozik.

A helyszínelés és az adatgyűjtés során nem találtunk a település közigazgatási területén helyi jelentőségű védett természeti területet vagy emléket. A volt Cziráky-kastély parkját nem jelölték ki helyi jelentőségű természetvédelmi területnek, viszont – a kastéllyal együtt – műemléki védeltséget élvez.

Natura 2000 terület

Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket – az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket – foglalja magába. A hálózat felállításának legnagyobb előnye, hogy Magyarország természeti értékei, egy az eddiginél magasabb szintű, európai uniós jogi védelmet kapnak, ami nagymértékben támogatja a hazai természetvédelmi törekvéseket és munkákat, elősegítve páratlanul gazdag természeti értékeink hatékonyabb védelmét. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Natura 2000 hálózat egy kiegészítő eszköz a hazai természetvédelem számára. A hálózat területei nem helyettesítik a hazai védett természeti területek rendszerét, hanem azt kiegészítik.

Lovasberény Község közigazgatási területének (külterületének) D-i részét a **Velencei-hegység** kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület (kódja: HUDI20053) határozza meg illetve borítja közel másfél ezer hektár területen.

A Velencei-hegység Natura 2000 terület Lovasberény Község közigazgatási területére eső ingatlanjainak helyrajzi számai a következők: 086, 090/42, 090/43, 0112/3, 0112/4, 0112/5.

A Natura 2000 terület főbb adatai a következők:

Terület megnevezése:.... Velencei-hegység SCI

Azonosító: HUDI20053

Illetékes NPI:..... Duna–Ipoly Nemzeti Park

Illetékes zöldhatóság:.... Fejér Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi

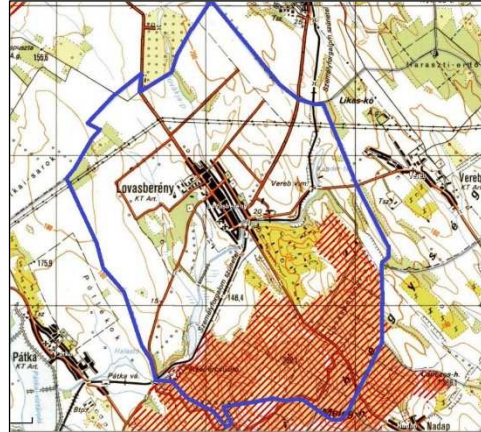
Főosztály

Teljes terület:..... 4001,23 hektár

A Velencei-hegység paleozoikus eredetű kristályos közettömeg, amely a Dunántúli-középhegység előterében található. Az alacsony dombok geomorfológiailag igen különlegesek, a változatos felszíni formák az alkotó kőzetek minőségi különbségeiből és a gránit pusztulásából adódnak (Pákozdi ingókövek). Az üledékes kőzetek felszínére a pleisztocén során a levegőben szálló por rakódott le. Ebből fejlődött ki a lösztakaró, amelyet a magaslatokról lefutó vizek formáltak tovább. A régió különleges növényzetének kialakulásában is fontos szerepe volt a folyamatos mozgásban lévő, tömör kőzetdaraboknak. A növényeknek igen nehéz körülményekhez kellett alkalmazkodniuk, így fejlődhettek ki az egyedülálló karszterdők és a zárt sziklagyepek. A lösz-borította vízmosásoknak és az északi kitétséggű felszíneknek is megvannak a maguk különlegességei. Ezek az élőhelyek többek között mediterrán és szubmediterrán faunaelemeknek is otthont adnak. Magyarország egyetlen gránit-hegysége, ennek megfelelően különleges növénytársulások alakultak itt ki. Jórészt lombhullató erdők

dominálják, amelyeket száraz gyepfoltok tarkítanak. A viszonylagosan természetközeli állapotban fennmaradt élőhelymozaikok hazánk egyik legnépszerűbb nyaralóhelye, a Velencei-tó közelében található.

A Velencei-hegység Natura 2000 terület és Lovasberény Község közigazgatási területének kapcsolata a következő topográfiai térképmásolattal ábrázolható::

Jelmagyarázat:

kék poligon..... Település közig. határa
piros sraffozás Velencei-hegység Natura 2000 terület

A Velencei-hegység Natura 2000 terület jelölőtársulásai a következők:

<i>Kód</i>	<i>Megnevezés</i>	<i>A jelölő élőhely területe a teljes Natura 2000 területen [ha]</i>
40A0	Kontinentális sziklai- és sztyeppcserjések	0,1
91	Éger- és kőrisligetek, puhafás ligeterdők, láperdők	4,38
91F0	Keményfás ligeterdők	60,02
91G0	Pannon gyertyános-tölgyesek	32,01
91H0	Pannon molyhos tölgyesek	50,71
91I0	Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek	33,27
91M0	Pannon cseres-tölgyesek	813,95
1530	Pannon szikések	0,03
6190	Pannon sziklagyepek	2,53
6210	Szálkaperjés-rozsnokos félszáraz gyepek	2,1
6240	Pannon lejtősztyepppek és sziklafüves lejtők	444,12
6250	Pannon löszsztyepppek	38,99
6440	Ártéri mocsárrétek	65,13
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	1,36
8310	Nem látogatható barlangok	

A Velencei-hegység Natura 2000 terület jelölőfajai a következők:

<i>Kód</i>	<i>Latin név</i>	<i>Magyar név</i>	<i>Min. pd-szám</i>	<i>Max. pd-szám</i>
1078	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	Csíkos medvelepke	10.000	10.000
1083	<i>Lucanus cervus</i>	Szarvasbogár	501	1000
1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Skarlátbogár	1000	1000
1088	<i>Cerambyx cerdo</i>	Nagy hőscincér	501	1000
4037	<i>Lignyoptera fumidaria</i>	Füstös ősziaraszoló		

A Velencei-hegység Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzései

Általános célkitűzés:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

Kedvező természetvédelmi helyzet megőrzése:

- A jó állapotú pannon sziklagyeppek, meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek, szubpannon sztyepek, síksági pannon löszgyepek, pannon cseres-tölgyesek, pannon gyertyános-tölgyesek, pannon molyhos tölgyesek, erdőssztyepp tölgyesek természetszerű szerkezetének, fajkészletének megőrzése.
- A jelölőfajok populáció nagyságának megőrzése, a populációk elterjedési területe nem csökkenhet.
- A jelölő erdei élőhely állományaiban a tájidegen fafajok elegyaránya nem növekedhet.
- Nem véghasználható a tíz éves erdőtervezési cikluson belül - jelölő élőhely típusonként vizsgálva - több idős erdőállomány, mint amennyi korosodásával belép a hasonló ökológiai funkciót ellátni képes korosztályokba.

Kedvező természetvédelmi helyzet elérése érdekében szükséges fejlesztés:

- Invazív fajok, különösen a fehér akác, bálványfa, fekete fenyő, erdei fenyő, keskenylevelű ezüstfa által veszélyeztetett jelölő gyeptársulások megóvása a degradációtól, az inváziós fajok terjedésének megállítása, állományaik csökkentése.
- Az aktuális természeti állapothoz igazodó legeltetési/kaszálási rendszer kialakítása és megvalósítása a síksági pannon löszgyepek területén a túlhasználat/alulhasználat elkerülése érdekében.
- A jelölő erdei élőhelyek állományaiban előtérbe szükséges helyezni a folyamatos erdőborítást biztosító, vagy ahhoz funkciójában jobban közelítő használatok alkalmazását, valamint közelíteni szükséges a lombkorona-, cserje-, lágyszárú szint faji, életkori összetételét a természetes állapotokhoz.
- A területen található cserjésedett, mesterségesen erdősített pannon sziklagyeppek, meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik, síksági pannon löszgyepek visszaalakítása gyepekké, vagy őshonos fafajú erdőkkel mozaikos gyepekké.
- A xilofág rovarok állományának növelése érdekében szükséges megfelelő területi kiterjedésben és térbeli elosztásban idős erdők és facsoportok fenntartása.
- A területen a vadlétszámot olyan szinten szükséges tartani, hogy az a külön vadvédelem nélküli erdőfelújítást ne gátolja, valamint ne okozza a gyepek degradációját.
- A jelölő élőhelyek infrastrukturális fejlesztésekkel szembeni védelme.
- Az élőhelyeket veszélyeztető egyéb tevékenységek (pl.: gépjármű forgalom, motocross) megszüntetése, a jogilag nem létező, de kijárt földutak felszámolása.

Ex-lege védett természeti érték

A 1996. évi LIII. törvény 23. §-a értelmében "Ex lege" védett természeti területnek minősül és ennél fogva védelem alatt áll hazánkban valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Ez alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek.

Megbízható forráskataszter a településre nem található. Víznyelőket és barlangokat nem regisztráltak a település területén. Szikes tó, kunhalom, lápterület Lovasberény Község közigazgatási területén nem található.

A község közigazgatási területén bronzkori földvárként regisztrált a településtől DK-re, a Mihályvári-szőlőhegy területén található hajdani erődítmény a következő hrsz-ú ingatlanokon: 1189,

1190, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233 és 1234. A valószínű avar eredetű földvár a népvándorlás korában a Dunántúl egyik legnagyobb erődítménye volt.

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

Egyéb védettség

Táj- és természetvédelmi szempontból egyéb védettség (pl. ramsari terület, történeti táj stb.) a vizsgált területre és környezetére nem vonatkozik.

Ökológiailag, tájképileg értékes területek, természetközeli élőhelyek

Natura 2000 jelölő társulások

- Keményfás ligeterdők
- Pannon gyertyános-tölgyesek
- Pannon molyhos tölgyesek
- Euro-szibériai erdősztyepp-tölgyesek
- Pannon cseres-tölgyesek

Egyéb tájjelemek

- Cziráky-kastély parkja
- utakat, vízmosásokat, patakokat, mezsgyét kísérő zöldsávok, erdőszávok, fasorok
- szántóföldek között mozaikszerűen megjelenő erdőfoltok, erdőterületek
- vízfolyások és tavak

A fent említett élőhelyek többsége Natura 2000 védettségű, kultúrtörténeti (műemléki) védelem alatt áll (Cziráky-kastély) és/vagy a Nemzeti Ökológiai Hálózat legmagasabb szervezeti egységéhez, a magterülethez tartoznak.

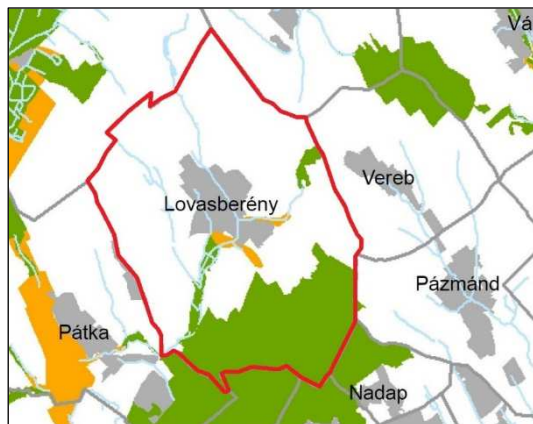
1.12.3.3. Országos ökológiai hálózat

Az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.

Lovasberény Község külterületi részeinek Natura 2000 védettségű területei és a Lujzamazori halastótól a településig a Rovákja-patak menti területek a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületének a részei is egyben. Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai. A magterületek azok a természetközeli élőhelyek, melyek ökológiai értékei országos és nemzetközi viszonylatban is jelentősek. Nemcsak azokat a területeket foglalják magukba, ahol a természetközeli élőhelyek dominálnak, hanem más féltermészetes területek is beletartozhatnak, mint az összefüggő erdők és vízfelületek, vagy az értékes mezőgazdasági tájegységek.

A belterület D-i részén, két foltban, vízfolyások mentén a Hálózat ökológiai folyosói található. Az ökológia folyosó a fajok egyedeinek és szaporodási feltételeit kielégíteni képes, azonos különböző élőhelyeket összekötő tér azon része, amelyen keresztül az összeköttetés megvalósulhat.

A település közigazgatási területén a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületen és ökológiai folyosón kívüli utolsó elemét, a puffterületet nem regisztrálták. A Nemzeti Ökológiai Hálózat és a település kapcsolatát a következő – méretarány nélküli – térképpel demonstráljuk:

élet-
vagy

Jelmagyarázat:

piros poligon Település közigazgatási területének határa
zöld felület..... Nemzeti Ökológiai Hálózat – magterület
narancssárga felület..... Nemzeti Ökológiai Hálózat – ökológiai folyosó
szürke felület Lakott terület

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. Tájhasználati konfliktus akkor áll fenn, amikor egyes tájat igénybevevő tevékenységek akadályozóan hatnak a táj ökológiai, tájképi vagy ökonómiai teljesítőképességre. A táj igénybevételenek hosszú távú, fenntartható hasznosítása érdekében szükség van a konfliktusok feltárására és feloldására. Csoportosításuk szerint lehetnek: funkcionális, tájökölógiai és vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok.

- Funkcionális jellegű konfliktusokat, melyeket az egymást akadályozó, egymás területét megszüntető, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák.
- Tájökölógiai (környezetártalmi) konfliktusokat, melyeket az egymást károsító, pusztító, megszüntető, egymás létét veszélyeztető területhasználati módok okozzák.
- Vizuális-esztétikai konfliktust, amelyet a „csúnya” látvány, a rendezetlenség, a megoldatlanság, a befejezetlenség, a folyamatosság érzékelhető megszakadása, hiánya okozza.

Jellegük szerint a tájhasználati konfliktusok lehetnek: megfordítható, megfordíthatatlan, mérsékelhető, nem mérsékelhető, időszakos, tartós, végleges. Lovasberény Község közigazgatási területén fellelt tájhasználati konfliktusok a következők:

Funkcionális konfliktusok

- közparkok hiánya ↔ lakossági rekreációs igények
- felszíni és felszín alatti közművek ↔ útfásítás
- belterületi vízelvezető árkok egy része beiszapolódott, funkciójukat elvesztették
- közterületre ültetett gyümölcsfák (leesésveszély, szennyezett gyümölcsök, lehullott gyümölcs piszkító hatása stb.)
- legelők, kaszálók, gyepterületek becserjésedése, beerdősülése
- a nem művelt kertes mezőgazdasági területek beerdősülése

Környezetártalmi konfliktusok

- illegális hulladéklerakás a külterület egyes pontjain, elsősorban a településszéleken, a bel- külterületi határ közelében, gépjárművel könnyen elérhető helyeken; a hulladék fajtája többféle, elsősorban lakossági, zöld és építési hulladék található
- bel- és külterületi zúzalékolt- és földutak kiporzása a forgalom során
- közutak zaj- és légterhelése
- a közúti forgalom és az elektromos légvezetékek veszélye az állatvilágra (elütés, madárpusztulás stb.)
- özönfajok (fehér akác, bálványfa) terjedése a teljes közigazgatási területen (kül- és belterület egyaránt)

Vizuális-esztétikai konfliktusok

- mezsgyék, fasorok, mezővédő erdősávok hiánya a nagytáblás szántókon
- alig fásított, így nem kellően tájbaillesztett ipari és mezőgazdasági üzemek látványa
- településfásítás hiánya
- felszín feletti közművek (légvezetékek, tartóoszlopok) bel- és külterületen egyaránt
- elhanyagolt vagy romos belterületi épületek építmények, magánkertek
- a volt szovjet katonai bázis elhanyagolt, romos állapota, a tájhasználat felhagyása, a hasznosítás hiánya.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

Fogalom meghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján)

Zöldfelület: minden olyan terület, amelyet növényzet borít. Gyep és cserjeszinten a borítottság akkor teljes, ha az egyedek kitöltik a közöttük lévő, rendelkezésre álló életteret. Fák törzsének közvetlen közelében – ahol a gyep és cserjeszint életfeltételei nem adóttak – a zöldfelület méretét az el nem burkolt gyökérszóna adja. Lombos fák esetében a zöldfelület méretét a szabadon hagyott, burkolattal nem fedett gyökérszóna területe adja.

Zöldfelületi rendszer: A település klimatikus viszonyainak fenntartása, javítása érdekében döntően zöldfelületekből és vízfelületekből álló, hatásmechanizmusuk és térbeli elhelyezkedésük alapján egy nagy egységet képező települési szövet (alrendszer), amely az adott település ökológiai paramétereit, lakóinak pszichés és szomatikus érzetét javítja, egyes állatok számára élőhelyet biztosít, a város káros környezeti hatásait tompítja.

Zöldterület: A település beépítésre nem szánt területeinek részben vagy egészben állandóan növényzettel fedett, más területfelhasználási egységhez nem tartozó közterületei, kivételesen közhasználat céljára átadott területei. (közparkok, közkertek).

A település zöldfelületeinek értékelésekor azt vizsgáltuk, hogy a zöldfelületekkel szemben támasztott szerepüknek milyen mértékben tudnak megfelelni:

- **Ökológiai szerep:** javítja a település ökológiai adottságait. A község területén és közvetlen környékén élő növénytömeg jellegétől függően befolyásolja, módosítja a helyi klíma (mikroklíma) alakulását, a levegő minőségét.
- **Használati szerep:** számos olyan létesítmény feladatát csak úgy töltheti be, ha növényekkel betelepített külső terekkel, kertekkel épülnek meg (pl.: iskolák, óvodák, kórházak stb.). A közparkok, játszótérek használati értékét döntően meghatározza a telepített növényzet. Egyes funkciók ellátására csak növényzettel betelepített területek alkalmasak (pl.: temetők, védőterületek stb.).

- Vizuális-esztétikai szerep: a település képi megjelenésében, az utcakép formálásában fontos szerepet játszik a növény. A növények változatossá teszik, gazdagítják a városképet, valamint elfedik, eltakarják az előnytelen részeket.

A rendszer elemei közé soroljuk a közhasználatú zöldfelületeket, a település családi házas részeinek udvarait, valamint a külterületek természeti környezete (erdő, gyepek) mellett a természetési célú zöldfelületeket is, melyeket kert-, mező- vagy erdőgazdasági módszerekkel művelnek (erdők, fásított területek, gyümölcsösök, szőlők, legelők, nádasok, szántók, zöldségtermesztő területek).

Fontos zöldfelületi elemek Lovasberény közigazgatási területén az erdőterületek. A termőhelyi adottságok és a Natura 2000 védelem miatt a Velencei-hegység községhez tartozó erdőterületeinek elsődleges rendeltetése: védelmi. Gazdasági rendeltetésű erdőterület Lovasberény Község területén minimális, csupán a külterület ÉNy-i szegletére korlátozódik. Közzőlési elsődleges rendeltetésű erdőterület a Cziráky-kastély parkjának egy kis része a DNy-i szegletben.

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Közhasználatú zöldfelületek

Közparkok, közkertek

Fogalom meghatározás (Magyar Tájépítészek Szövetsége ajánlása alapján)

Közkert: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 60%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt terület, melynek mérete 200–10.000 m² között van és legkisebb oldalmérete legalább 15 m.

Közpark: Zöldterület területfelhasználási egységbe sorolt közterületen vagy közhasználatra átadott területen létesült, legalább 75%-ban növényzettel fedett, közhasználatra szánt, általában többfunkciós (pihenés, játék, sport stb. célját szolgáló) terület, amelynek mérete legalább 10 000 m², legkisebb oldalmérete legalább 80 m.

A közpark, közkert ellátottságot vizsgáltuk a település egészén. Lovasberény területén korszerű, több funkciós települési szintű közpark nem található. Kisebb „maradék” területeken jelöltek ki zöldfelületeket, melyek területi kiterjedésük miatt közpark funkció betöltésére kevésbé alkalmasak. Jelenlegi felhasználásukban fásított gyepes területek, amelyeknek ökológiai értékük természetesen van, de semmilyen közparki funkció sem kapott helyett rajtuk (játszókeret, pihenőkeret stb.), inkább csak emlékművek elhelyezésére valamint gyalogos átközlekedésre (többnyire a gyepben kijárt ösvényeken vagy rossz minőségű betonjárdákon) használhatók.

Vizuális-esztétikai szerepük miatt kiemelendők a belterületi szobrok, emlékművek, fészületek, kopjafák stb. környezete, mely általában gondosan kialakított és szépen gondozott. Ezek a tájelemek egyedi tájértékek, melyek felmérése (kataszterbe foglalása) és a felújításra, fejlesztésre, megtartásra vonatkozó intézkedések számbavétele kívánatos.

Zöldfelületi jellegű intézmények

Kastélykert

Lovasberény Ny-i szélén található a romjaiban is elegáns és szép Cziráky-kastély arányosan kialakított épületegyüttese, a monarchista Cziráky család valamikori otthona. A XV. századi alapokkal rendelkező műemlékegyüttes fénykorát az 1800-as években élte, ekkor kapta jellegzetesen klasszicista formáját. A főépülethez csatlakozó mellékszárnnyak egy igen kedvező akusztikájú belső udvart ölelnek körül, melyben valaha igényesen kialakított díszkert pompázott. Az épületegyütteshez egykor pompás,

messze földön híres tájképi jellegű kastélypark tartozott, melyben vadászház, halászkunyhó, kerti pavilonok, és egy, a délszaki növénygyűjtemény számára létesített üvegház is volt. A kastély főépületének közelében áll a műemlékegyüttes ékszerdoboz, a ma is megcsodálható, barokk stílusban épült kastélykápolna. Belső terének rokokó stílusú freskóit gyaníthatóan Dorffmeister István, korának híres festője festette.

A kastély körüli 120 hektáros térség angolkerté alakítását 1804-ben kezdte gr. Cziráky Antal. Fénykorában (1850 táján) még a szőlőhegy is a park része volt. Több leírás említ két különösen szép régi hársfát a kastély főbejárata előtt (ezek már nincsenek). Jelenleg esetleges képet mutat. Faállományát a II. világháború után kiirtották, de itt-ott még most is hatalmas ősfák állnak. Hajdani kerítését elhordták az "oroszlános kapu" két kőoroszlánja magában áll, az ún. "keszegkapu" nyoma sem látható már. A kastélyparkban a tó mellett található a II. világháborúban Lovasberényben elesett katonák sírkertje. 14 magyar és egy német katona alussza itt örök álmát.

Sportpálya

A település sportterülete a Székesfehérvár felől érkező út mellett helyezkedik el. Két nagyméretű gyepes sportpálya, melynek környezetében fás növényzet is található. A Ny-i oldalon keskeny erdősávval határolt, melyet fiatal, vegyes fajösszetételű (akác, kőris, hárs) növényzet alkot. K felől fiatal, hézagos fasor zárja a teret. É felől a közeli kastélypark erdőterületei szélárnyékot biztosítanak.

Iskola, óvoda

Mindkét intézmény az ellátandó korosztálynak megfelelő pihenő és játszófunkcióval ellátott parkosított udvarral rendelkezik, mely a tanév során korlátozott közhasználat számára fenntartott.

Temető

A település lakosságának történelmileg kialakult mindhárom felekezeti (katolikus, református, zsidó) temetője egyaránt Lovasberény K-i szélén, a Széchenyi utca domboldalában található, Ny-i kitérűsített, viszonylag meredek területen, melyeket a Széchenyi utca határol.

A katolikus temető kis méretű, takaros, de felújításra szoruló ravatalozója a temető D-i oldalában található, mellette idős akácfa. Az út felé rozoga kerítéssel határolt, mellette négy nagy hársfa áll egy sorba rendezve. A belső rész szinte teljesen fátlan, néhány közepes méretű tuja található. K felől keskeny akác erdősáv zárja a temetőt. Néhány síron szépen díszlik a nehézszagú boróka. A zsidó temető felőli oldalon (É) régi, ódon, karakteres, bár helyenként omladozó és felújításra szoruló kőkerítéssel határolt.

A református temetőt az út felől orgonasövény határolja. Szép, tájba jól illeszkedő ravatalozó áll a D-i oldalon. A belső rész idős vadgesztenyékkel parkosított és több fenyőféle (tuják, ezüst- és lucfenyők) található még. A K-i oldali, régi, alig használt temetőrészt az akác és az orgona helyenként áthatolhatatlanul benőtte elrejtve a hajdani sírok köveit.

A zsidó temető a katolikus temetőtől közvetlenül É-ra található, közöttük értékes, de felújításra szoruló kőfal. Sírhant nélküli, sűrűn elhelyezett sírkövek jellemzik a területet, a térhatárok mentén néhány közepes méretű lombhullató fa. Az É-i rész kezd elakácosodni.

Templomkertek

A település mindkét temploma a Kossuth Lajos utcában található. A kéttornyú katolikus templomot csak keskeny zöldfelület keretezi, melyen éppen felújítási munkák folynak. A templom két oldalát megkerülő út mellett idős vadgesztenyék állnak. Az É-i oldali főhomlokzat előtt hősi emlékmű áll, melynek környezete szépen parkosított.

A református templom és a hozzá tartozó parókia épületét egy nagyobb diófa és a D-i oldalon egy fenyőcsoport kíséri. Néhány tuja, díszcserje, nagyobb burkolt felületek jellemzik az utcáról magas kőfallal elválasztott teret.

Zöldhálózati összekötő elemek

A település belterületén egységes zöldhálózati rendszer nem alakult ki. A felszín alatti (víz, gáz, szennyvíz) és a felszín feletti közművek (elektromos légvezetékek, telefon és kábel tv) a fák alkalmazását erősen korlátozzák. A növényalkalmazásban a koncepciótlan elhelyezés dominál, többnyire a lakók telepítettek az utcai zöldfelületekre, a házuk elé fákat, melyek között sok a gyümölcsfa, az örökzöld fenyő illetve a közepes vagy nagy lombkoronájú példány, amit a légvezetékek és az út úrszelvényébe nyúló ágak miatt többször és csúnyán visszacsonkoltak. Az utak mellett helyenként a zöldfelület túl keskeny, fásszerű növényzet telepítésére nincs mód, többnyire gyepterületként kezelik őket. A széles, növénytelepítésre alkalmas zöldfelületeken sincs egységes fasor, zóldsáv, kevés a jó példa, a valóban odaillő növényzet.

A külterületen az egyes zöldfelületeket hálózattá összekötő elem (fasor, erdősáv, természetközeli ökológiai folyosó stb.) kevés van. Zöldhálózati összekötő elemként tekinthető a külterület K-i szélén található Kender-tótól a Ny-i széli halastóig tartó sekély völgy a Rovákja-patakkal és a Tisza-vízzel. A külterület É-i részén domináns szántóföldi tájhasználatot fasorok, erdősávok nem szabdalják, nem hálózzák be. A községből Vértesanca (távolabb Alcsútdoboz) felé kivezető 811. sz. közút ÉNy-i oldalán mintegy 30 m széles hófogó erdősávot telepítettek, mely karakteres és megőrzésre kívánatos vonalas eleme a tájszerkezetnek, aminek hosszú távon megőrzése kívánatos. A Székesfehérvár felé vezető közút mindkét oldalán több km hosszan idős, tájképileg értékes vadgesztenye fasor húzódik, melynek megőrzése szintén kiemelt feladat lehet a jövőben a táji értékek védelme szempontjából.

Közhasználat elől elzárt, jelentős zöldfelülettel rendelkező egyéb terület

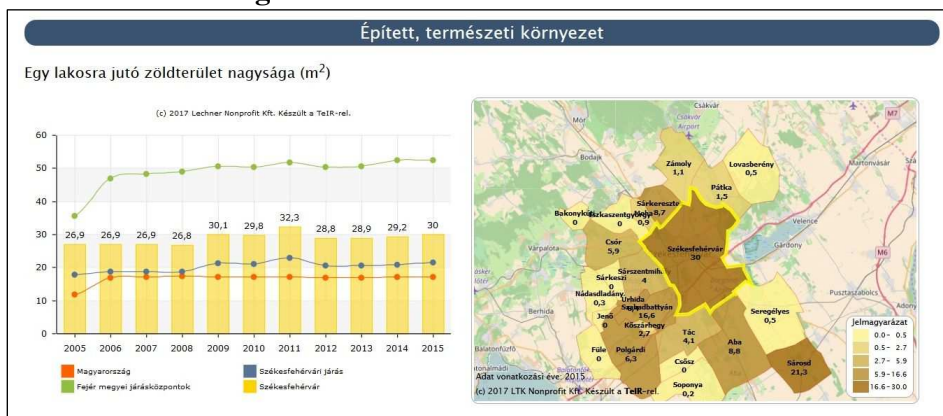
Lovasberény település nagyobb részére a kertés, családi házas, falusias jellegű beépítés a jellemző. A családi házas területekhez kis-közepes méretű kertek tartoznak, a kertek zöldfelületei nagyrészt díszkerti illetve haszonkerti jellegűek, a „hátsókerti” növénytermesztés egyre inkább visszaszorul. A családi házas területek zöldfelülete településökológiai szempontból jelentős tényező, hiszen ez a növénytömeg kondicionáló zöldfelületként (párologtatás, szélfogó, porfogó hatás) hat a település egészére. Az önkormányzatnak ösztönözni kell a lakótelkek kertkultúrájának növekvő színvonalát.

Az egyes lakóingatlanok kertjei rendkívül változatos minőségűek a lakók habitusához, idejéhez, igényéhez, összességében talán az egyének (családok) életmódjához és kertkultúrájához alkalmazkodik, azt mutatja a külvilág (a településkép) felé. Több jó példa található, de vannak olyan kertek, amelyeket elhanyagolnak, kültéri raktárnak használnak, feleslegesen leburkolnak vagy nem kellően gondoznak stb. A településkép szempontjából rendkívül fontos, hogy a lakóingatlanok kertjei az utca felé milyen képet mutatnak, milyen az elő- és oldalkert képe, növényzete, használnak-e sövényt kerítésként, vannak-e olyan növények, amelyeknek lombja a közterületre nyúlik stb.

A hajdani zártkertek (Mihályvár/Cser-hegy környezetének) ingatlanjai is hasonló adottságokkal jellemezhetők. A tájhasználat rendkívül változatos, szinte ingatlanonként mozaikszerűen változik. Az általában kis méretű telkeket szőlőként, gyümölcsösként, zóldségskertként, szántóként, kaszálóként vagy (és egyre inkább) díszkertként használják, hasznosítják a gazdák, de jelentős a gyomos, elhanyagolt, beerdősült ingatlanok aránya is. A szőlőhegyek rekreációs funkciója egyre inkább előtérbe kerül. Hajdan valóban növénytermesztésre használták a telkeket, ma már leginkább hétvégi házként vagy lakóépületként funkcionálnak az általában igényesen átalakított hajdani pincék-présházak.

Jellemző tendencia még mindig a belterületen, hogy a lakók az ingatlanjuk előtti utcai zöldfelületet is sajátjuknak érzik, oda növényt telepítenek és rendszeresen gondozzák. Ez egyrészt előnyös, mert a közterület gondozottsága helyenként javul, másrészt hátrányos, mivel a kis „előkertek” rendkívül változatosak, egymáshoz nem illenek, illeszkednek illetve nagy a kontraszt azokhoz a területrészekhez képest, ahol nem parkosítottak.

1.13.1.2. A zöldfelületi ellátottság értékelése

Lovasberény település belterületén a zöldfelületi ellátottság értéke: 0,5 m²/fő, azaz egy m²/fő alatti értéket mutat hasonlóan több más járásbeli településhez (pl. Császár, Füle, Sárkeszi, Seregélyes stb.). A településrendezési eszközök meghatározása során arra kell törekedni, hogy az egy főre eső zöldfelületi ellátottság mértéke növekedjen.

1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Lovasberény zöldfelületeinek, zöldfelületi rendszerének konfliktusai, problémái az alábbiakban foglalhatók össze:

- Több tanulmány kimutatta, hogy ha a lakóterület és a zöldterület közti távolság nem több, mint 500m —5 perc gyaloglás—, akkor a lakosság szívesen sétál el a zöldterületig. Az elérhetőség az egyik legfontosabb tényező, amely a zöldterületek használatát befolyásolja. Az előbbieket figyelembe véve megállapítható, hogy a településen a kiépített közparkok területe kevés, a község egyes részei közparkokkal ellátatlan területnek minősíthetők.
- Fontos hiányosság a meglévő zöldfelületeken a használati funkciók hiánya: több korosztály számára lenne szükség játékos, sportolási és egyéb szabadidős tevékenységekre alkalmas területrészek kialakítására, s ehhez megfelelő eszközök kihelyezésére. Ez utóbbiak a gyermekjátszóterén túlmenően, a felnőttek számára használható szabadterei fitneszeszközök, pihenőpadok, hulladékátalók, illetve az arra alkalmas helyen szabadterei tűzrakóhelyek elhelyezését jelentik. Ez a hiányosság a belterületi „maradék” zöldfelületek mellett a Nagyerdő területére is jellemző. Ezek a legfontosabb zöldfelületi fejlesztési gócpontok.
- Az egyes zöldfelületi elemek nem képeznek összefüggő rendszert, hiányoznak a zöldfelületi szempontból szerkezeti jelentőségű utcákból az egyöntetű megjelenésű fasorok.
- A külterületen a patak-völgyek rekreációs zöldfelületként történő lakossági felhasználása során merül fel konfliktus a természetvédelem és a turizmus céljai között.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Lovasberény Község közigazgatási területe a Vértes-Velencei hegyvidék Lovasberényi-hát déli részén és a Velencei-hegység északnyugati szegélye mentén terül el. A Velencei-hegységhez tartozó településrészen csaknem egészében erdő és szőlő-gyümölcsös kert (hajdani zártkertek) vannak. A Lovasberényi-háton terül el maga a település illetve a mezőgazdasági területek többsége.

A Vértes Velencei hegyvidékre jellemző domborzat és vízfolyások mint topográfiai adottságok határozzák meg Lovasberény beépített területeit és szerkezetét. A belterületi település- szerkezet meghatározó eleme a Rovákja-patak, mely ugyan kettévágja a belterületi részeket, ugyanakkor e terület zöldterület jellegénél fogva ideális területet biztosíthat a szabadidő eltöltéséhez, összekötheti az egyes lakóterületi egységeket. Az összefüggő zöldterület kialakítása szerepel ugyan a hatályos

településszerkezeti tervben, de kialakítása forrás hiányában nem valósult meg.

A település központja a Vörösmarty utca, a Rákóczi, Kossuth utcák csomópontja körül alakult ki. Fontos településszerkezeti elem a Cziráky-kastély és kastélypark.

A belterületi településszerkezetre, telekstruktúrára vonatkozóan elmondható, hogy az adottságok kereteiben rendezett, derékszögű utca elrendezéssel, megfelelő szabályozási szélességgel, egységes telekkiosztással kialakított.

A korabeli település északnyugati oldalán került megépítésre a Cziráky kastély. A települést északról mezőgazdasági termelésre alkalmas szántóföldek, délről a Lujza-major, és halastava, valamint a Rovákja patak határolja.

Keletre a János-hegy kerül el, melynek oldalát szőlőültetvények, gyümölcsösök borítják. A hegy északnyugati oldalán található a bronzkori földvár Mihály vár.

A lakóterület telekszerkezete eltérő, az újonnan kialakított lakótelkek mélysége kisebb a hagyományosan falusias lakótelkek telekmélységénél, szélességük viszont nagyobb. Az oldalhatáron álló beépítési mód és a 4-5 m körüli épületmagasság általánosnak mondható.

A külterületen a majorok területén a jövőben a mezőgazdasági termékfeldolgozás további bővülése várható. A környezeti ártalmak csekélyek ezeken a területeken, az esetlegesen jelentkező környezeti ártalmakat (bűz, zaj, levegőszennyezés) az előírt mértékben a területen belüli védőövezet kialakítással kell mérsékelni. A külterületeken elhelyezkedő mezőgazdasági telephelyek részben külterületi lakott helyek is.

Beépítésre szánt területek:

Lakóterület:

- - Kertvárosias lakóterület
- - Falusias lakóterület

Vegyes terület:

- - Településközponti vegyes terület:

Gazdasági terület:

- Kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület:

Különleges beépítésre szánt terület:

- sport
- mezőgazdasági üzemi
- temető

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési terület:

- közúti
- kötöttpályás

Zöldterület:

- közpark

Erdőterület:

- gazdasági erdőterület
- védelmi célú erdő terület

Mezőgazdasági terület:

- kertes mezőgazdasági terület
- általános mezőgazdasági terület

Vízgazdálkodási terület
vízmű terület
Természetközeli területek
- nádas, mocsár (Tk)

1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Lovasberény összes települési területe 6061,82 ha. Ebből a külterületi ingatlanok 5566 ha területet foglalnak el.

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	1541	70	49	2995873	6	51551	1944
külterület	1328	10	80	55660075	100	9265368	41913
zártkert	930	1	0	1962344	36	27415	2110
ÖSSZESEN	3799	81	129	60618292			

A Fejér Megyei Kormányhivatal előzetes véleményében tájékoztatott Lovasberény vonatkozásában az átlagosnál jobb minőségű termőföldekről. E szerint átlagosnál jobb minőségű a 2. minőségi osztályú gyümölcsös, az 1. és 2. minőségi osztályú szántó, a 2. minőségi osztályú legelő és a 2. minőségi osztályú rét.

Földrészlet statisztika művelési áganként						
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	120	141	1682624	275	168543	11934
fásított terület	8	9	35882	753	7145	3987
gyümölcsös	62	72	1814349	472	223361	25199
halastó	2	2	16744	7375	9369	8372
kert	265	282	293527	180	3407	1041
kivett	2088	2095	24978093	6	9265368	11923
legelő	189	230	2837467	100	84722	12337
nádas	8	8	59883	824	17619	7485
rét	16	16	97794	651	21227	6112
szántó	1099	1539	28425472	368	512774	18470
szőlő	279	281	376457	95	9349	1340

A településen az ingatlan-nyilvántartás szerint kimagaslóan nagy területű szántó (összesen 2842,54 ha) és legelő (283,74 ha) valamint kivett (2497,8 ha) terület található. A kivett területek lakóterületek, illetve a mezőgazdasági majorok, és állami tulajdonú ingatlanok.

1.14.1.3-4. funkció vizsgálat:

A területfelhasználási vizsgálatát részletesen tartalmazza a 1. 14. 2. fejezet, az intézményi ellátottság, funkcionális és ellátási kapcsolatokról a helyzetfeltáró munkarész 1.10. fejezete foglalkozik.

14.1.5-6. alulhasznosított barnamezős területek és konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

1. A volt Cziráky-kastély területe jelenleg állami tulajdon. A kastély műemléki védelem alatt áll, a parkja történeti kert.

Az épület felújításra szorul.

A kastélyt és a hozzá tartozó park történelmi értékét figyelembe véve a település képét meghatározó ingatlant rendezni szükséges. A jövőbeni tervek között szerepel a kastélyparkban

2. A volt TSZ telep a Cziráky-kastélytól északra. A jelenleg is működő állattartó telep és major felszámolása környezetvédelmi, településképi és műemléki szempontból indokolt, azonban a működő vállalkozás áthelyezésének forrását az önkormányzat önerőből nem tudja biztosítani.

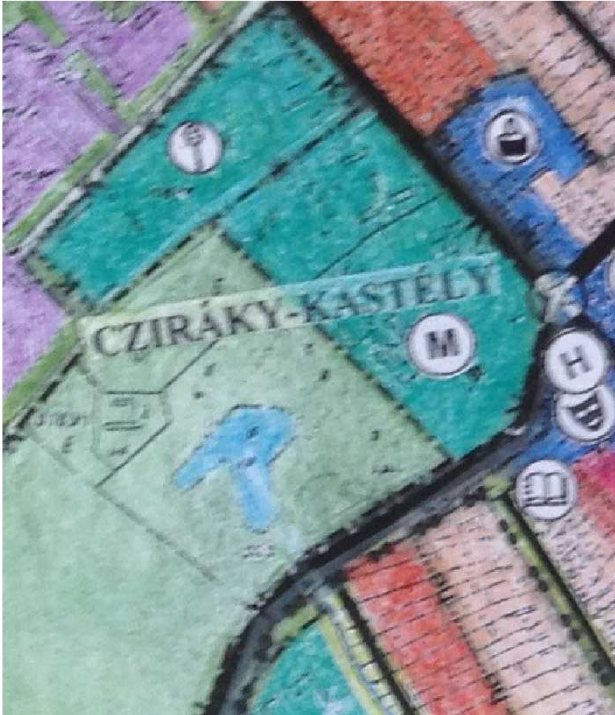

A volt TSZ telepen megszerzett jogként állattenyésztés zajlik. Az Önkormányzat hosszú távú célja ezen telep felszámolása vagy lehetőség szerint külső területre történő áthelyezése. Addig azonban különleges mezőgazdasági területbe sorolandó. Hasznosítási céljait nézve a jövőre vonatkozóan több funkció is felmerül. (Lovarda, rendezvény helyszín, falusi szállás hely stb.) Jelenleg az ott telephellyel rendelkező vállalkozások munkahelyet teremtenek és az Önkormányzat bevételeit is gyarapítják adók tekintetében.

3. A volt lőszerraktár területe Lujza-majorban.

A területen korábban lőszerraktárként működött. Az 1990-es évek közepén az érintett ingatlanok magántulajdonba kerültek.

A területen a meglévő épületek egy részét bérbeadás útján hasznosítják, de egészében a terület használaton kívüli. Az Önkormányzat a településszerkezeti tervben gazdasági és üdülőtérületi fejlesztések, pihenőpark kialakítása szerepel, de szabályozási terv nem készült a területre. Hasznosítási céljait nézve a jövőre vonatkozóan több gazdasági funkció is felmerül.

1.

A Cziráky-kastély területe	
	
Hatályos szabályozási terv kivonata	domborzati térkép

2.

A Cziráky-kastély területe	
Hatályos szabályozási terv kivonata	domborzati térkép

3.

Volt lőszerraktár területe Lujza-majorban	

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Lovasberényre jellemző a geomorfológiai adottságokat figyelembe vevő nőtt, települési struktúra. A településnek hagyományosan a Park tér és a Vörösmarty Mihály utca kereszteződés mentén alakult ki a központja. A Rovákja patak mentén két oldalt hosszanti irányban létesültek lakóterületek, míg intézményi és településközponti funkciót a Cziráky-kastély környékét, illetve a Római Katolikus és Református templom környékét érintő területek látnak el. Kertes mezőgazdasági és üdülőterületi

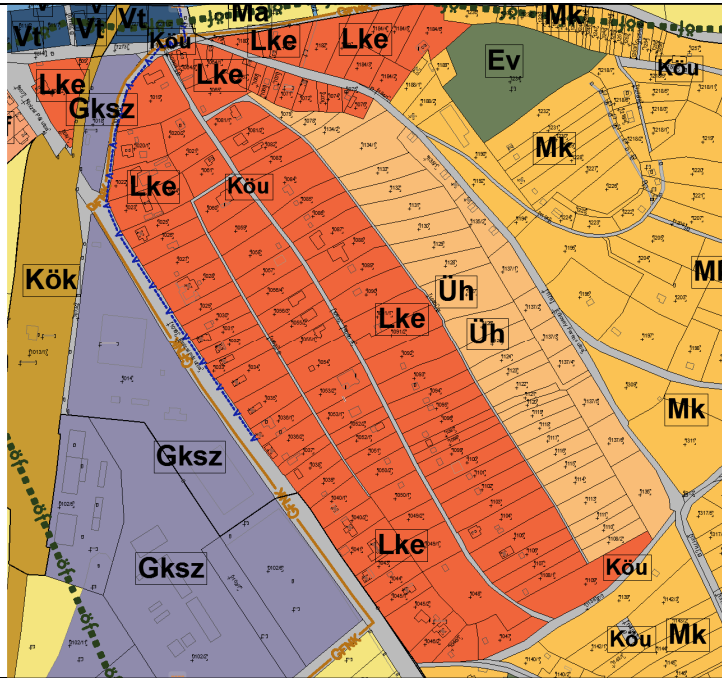
A jellemző telekstruktúrákat az alábbi táblázatban mutatjuk be.

<p>1. Településközponti vegyes terület</p> <p>A Rákóczi utca mentén helyezkedik el a meglévő hagyományos településközpont. Az itt található intézmények telkei a falusias lakótelkekkel megegyező, nagy utcafronti telekszélességgel, alapterülettel, kisebb-nagyobb mélységgel, viszont intenzívebb beépítéssel rendelkeznek.</p>	
<p>2. Településközponti vegyes terület</p> <p>Településközponti vegyes területbe tartozik a park tér mindkét oldalán elhelyezkedő telkek a Cziráky-kastély műemléki telkének kivételével. Jellemző a magasabb beépítési százalék, a telekstruktúra nem egységes, jellemzően kis (780-1300m²) telkek, és a nagyobb, (1,6 ha) telkek a jellemző. A telekszélesség szintén változó, 24-88m között változik.</p>	
<p>3. Településközponti vegyes terület</p> <p>Településközponti vegyes területbe tartozik a Kastélytól ÉNY-ra található mezőgazdasági telep, illetve a kastély lovarda épülete, melyre szintén a magasabb beépítési százalék, a megnövelt épületmagassági érték, és egységesebb telekstruktúra jellemzi.</p>	

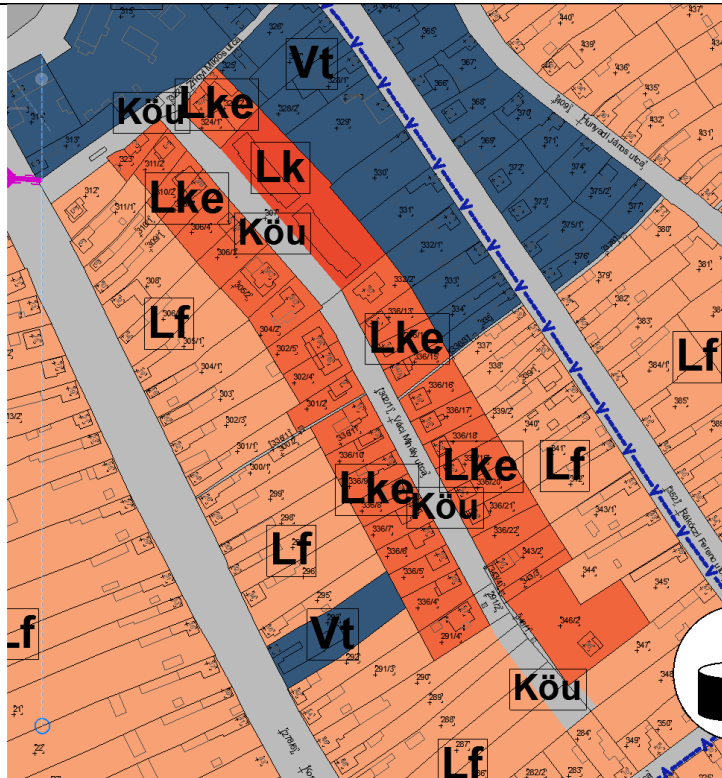
<p>4. Településközponti vegyes terület</p> <p>Telekstruktúra vizsgálat alapján megfigyelhető, hogy a Kossuth utca a római katolikus templom és az Arany János – Kossuth utca kereszteződés között a Kossuth utca északi oldalán található telkek történeti településrészben helyezkednek el. A jellemző keskeny, mély telkeken igazgatási létesítmények találhatóak. A telekszélesség 10-66m között változik, a mélysége néhol eléri a 180m-t. A telekméretük 1500-7000 m² között változnak.</p>	
<p>5. Kertvárosias lakóterület</p> <p>Az ÉNY-i kertvárosi lakóterületek a Kisfaludy utca mentén és a Radnóti Miklós utca déli oldalán helyezkednek el. A déli fejlesztési területek még nem kerültek beépítésre. Telekstruktúráját tekintve két részre osztható a lakóterület. A Kisfaludy utcától északra lévő területek nagyobb telekszélességgel, viszont kisebb mélységgel rendelkeznek, a telkek 1000m², míg az övtelkek 2000m² körüliek. A délen lévő területek keskeny telekszélességgel és nagyobb mélységgel rendelkeznek.</p>	

6. Kertvárosias lakóterületek:

A déli kertvárosias lakóterületek a vasút keleti oldalán, a Kinizsi utca és a Tabán út között, valamint a Kölcsey és Üdülő utca találkozási mentén helyezkedik el. A telkek nagyrészt egységes kialakításúak, főleg a mélységükben hasonlítanak (~50m-80m), jellemzően 700-3500m² között alakul a területük. Kivételt képez az Üdülő utca déli teleksora, melyek között van olyan telek, mely a 300m²-t sem éri el.

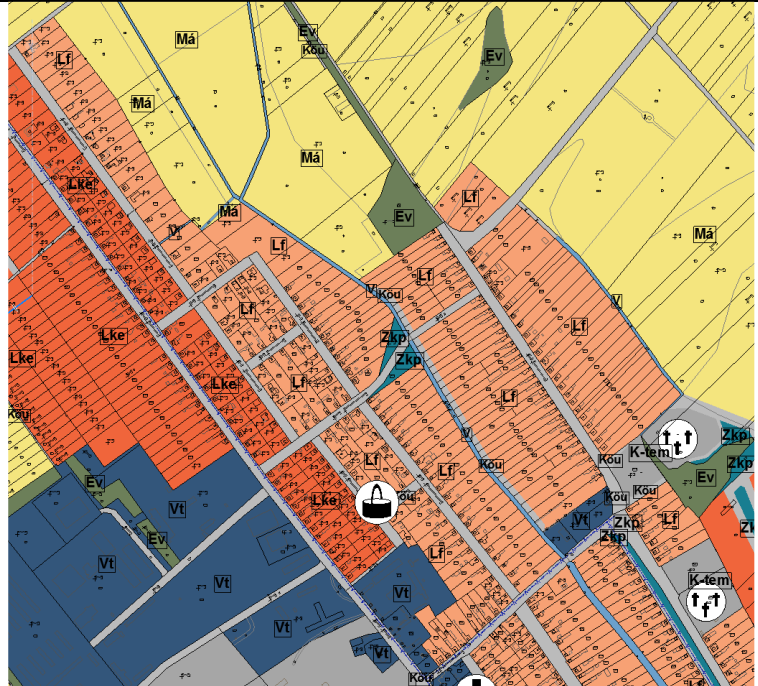
7. Kisvárosias és kertvárosias lakóterületek:

A Váci Mihály utca változatos övezeti előírásokat tartalmaz. Az utca két oldalán kertvárosias lakóterületek találhatóak, ezen felül két sorház is helyet foglal az utcában, ezek kisvárosias lakóterületben vannak. Az utca közvetlen környezetétől eltérően kisebb alapterülettel, illetve intenzívebb beépítési százalékkal rendelkezik mindkét övezet. A kisvárosias lakóövezet a kertvárosihoz képest magasabb beépítési százalékkal, és épületmagassággal rendelkezik.

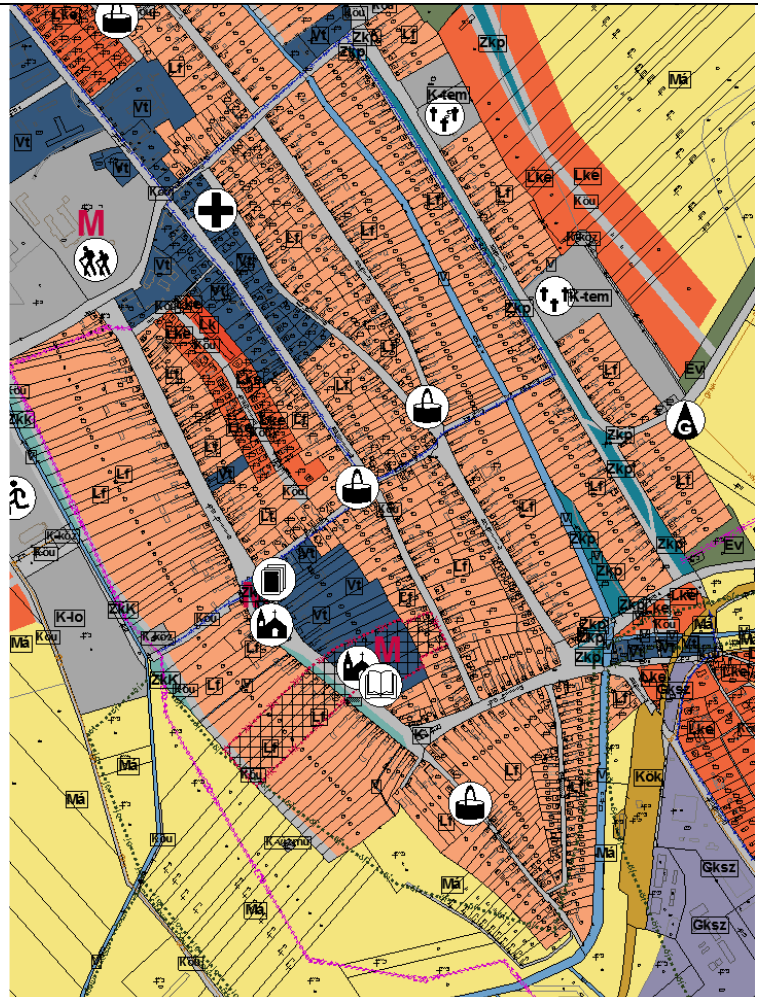

8.Falusias lakóterületek:

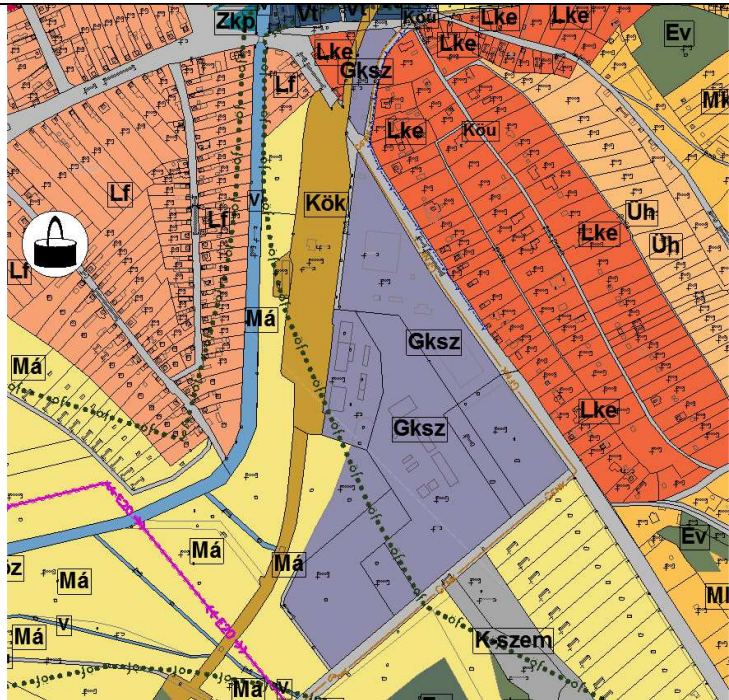
Az északi falusias lakóterületek a Rovákja patakka párhuzamosan kialakult szomszédos utcák mentén alakultak ki. Telkterületüket, szélességüket, mélységüket tekintve változatosak, övezeti előírásaiban igazodnak a kialakult telekadottságokhoz.

9.Falusias lakóterületek:

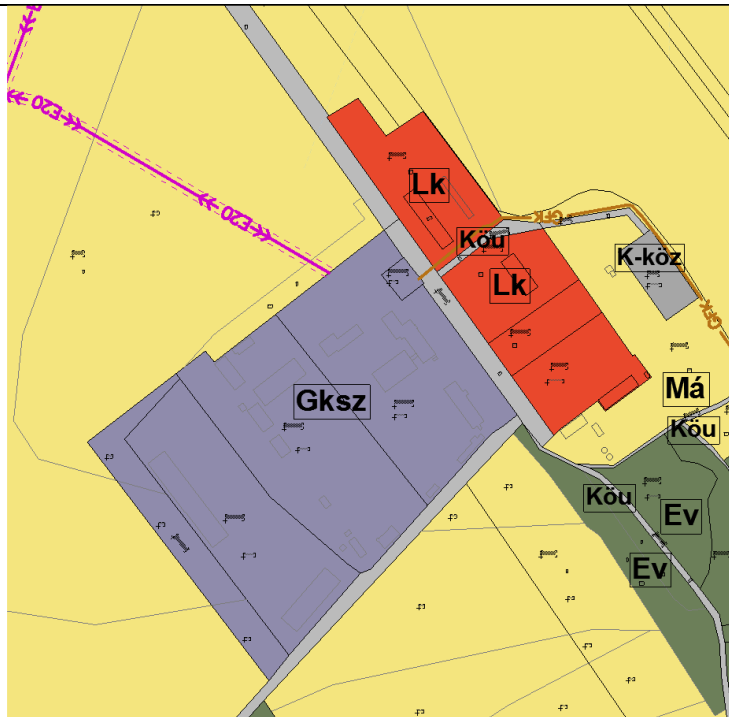
A déli falusias lakóterületek a Rovákja patak és kanyarulata mentén alakultak ki. A telkek nagyon változatos paraméterekkel rendelkeznek. Jól lehatárolható a történeti településrész, főleg a szabálytalan, mély elrendezés jellemzi ezeket a területeket. A telekméretük 300-3000 m² között változnak.

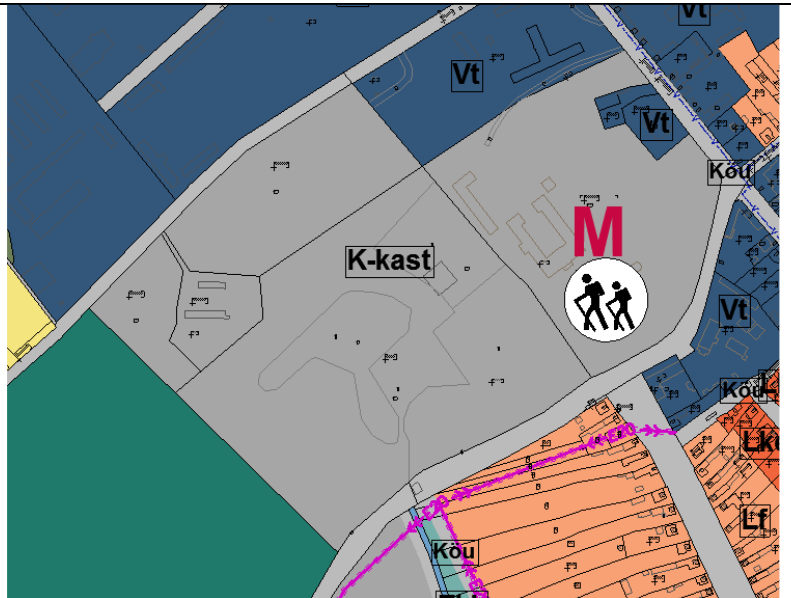
10. Gazdasági területek
 A vasútállomástól keletre található gazdasági területen több vállalkozás is végez gazdasági tevékenységet. Telekstruktúráját tekintve nagy telekterületek jellemzőek rá, melyen megfelelő építménymagassággal nagy alapterületű magasabb épületek is építhetők.

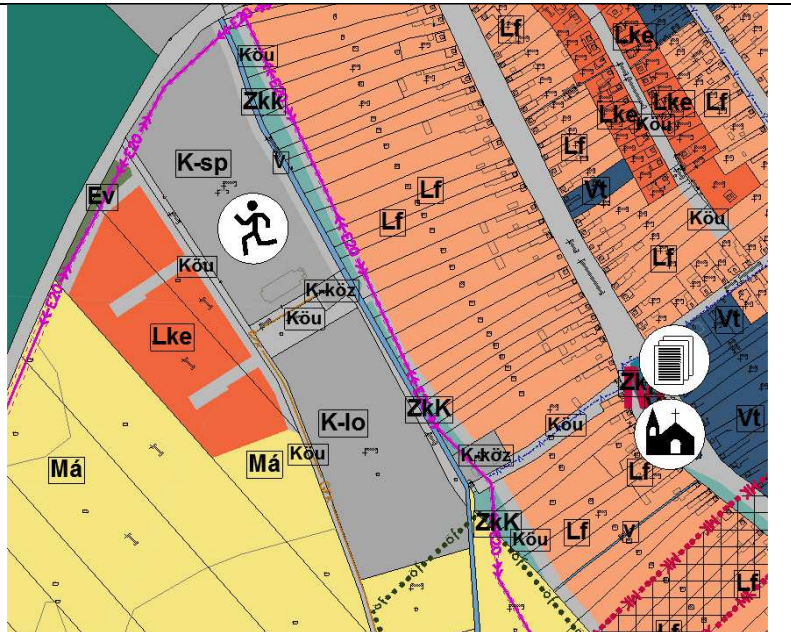
11. Gazdasági és lakóterületek
 A Lujza Majorban található egyaránt gazdasági terület és kisvárosi lakóterület. A kisvárosi lakóterületen téglás szerkezetű többszintes társasházak állnak. A telekterületek a lakóterületeken 3600m²-1,1 ha között váltakoznak, míg a gazdasági terület eléri 2,4 ha-t is.

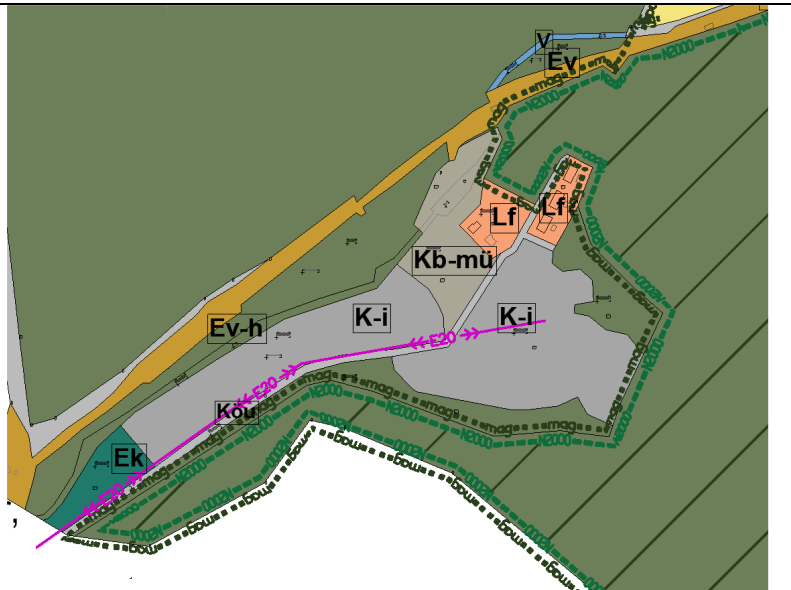
12. Különleges területek
 A Cziráky-kastély területére szintén sajátos övezeti előírások vonatkoznak, a telekméretük 6500m² és 8 ha között váltakoznak.

13. Különleges területek
 A település déli felén különleges sport és lovarda területek találhatóak, melyekre szintén sajátos övezeti előírások vonatkoznak. A különleges sport terület 4,2 ha, míg a különleges lovarda területe 3,8 ha. A különleges területektől délre található egy kertvárosias lakó fejlesztési terület, mely még nem került leosztásra.

14. Különleges területek
 Különleges intézményi területek találhatóak a Rovákja patak mellett található Szűzvár területén, melynek sajátos övezeti előírásai vannak. A különleges területek mellett található két falusias lakóterület, melyek lakóépületeknek adnak helyet.

-	
---	--

1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat

Az önkormányzat tulajdonában levő területeket vagyonszabályzat rögzíti. A településen nagy kiterjedésű állami tulajdonú területek nem találhatóak. Jelentős területek még az állami tulajdonú, vízgazdálkodási célú területet, vízkivételi mű, tisztítórendszer.

1.14.3. Önkormányzati tulajdon szabályzat

Az önkormányzat tulajdonában levő területeket vagyonszabályzat rögzíti. A vagyonszabályzat naprakész. Az önkormányzati vagyonszabályzat szerint a forgalomképtelen vagyontárgyak (többnyire utak, közterületek, buszvárók) A korlátozottan forgalomképes vagyontárgyak közé tartozik pl. Iskola, Óvoda Polgármesteri hivatal, Kézművesház, 12 lakásos bérlakás stb. Vagyonszabályzatba illetve üzemeltetésbe átadott vagyon az ivóvíz- illetve a szennyvízcsatorna hálózat.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

Az épületállomány feltüntetése az alaptérképen jónak mondható, nagyon kevés a rendezetlen jogállású, vagy térképen fel nem tüntetett épület. Ezek jellemzően engedély nélkül építhető melléképületek.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. funkció, kapacitás

Vegyes területek: A településszerkezeti terv a vegyes területekként határolja le a lakó-ellátási (intézményi) funkciókat befogadó „településközpont vegyes” területeket. A község településközpont vegyes területei a Vörösmarty utca, Rákóczi és Kossuth utcák kereszteződése és a Park tér környéki terület.

Lakóterület: a hatályos terv szerinti lakó fejlesztési területek a jelenlegi és a tervezett lakosságszámhoz nem elegendők. Az önkormányzat újabb lakó fejlesztési terület kijelölését nem tervezi.

Jelentős számú lakóépület található a János-hegy (szőlőhegy) zártkerti területen. Az önkormányzat a jövőben az országos jogszabályokban biztosított lehetőséggel élve meg kívánja engedni a terület egy részén lakóépület építését, kertes mezőgazdasági területfelhasználás megtartása mellett.

Gazdasági területek: A településen Lujza major területén kezdődött meg a gazdasági területek beépítés. A szabad kapacitás nincs, azonban igény van új gazdasági terület kijelölésére a település belterületéhez közeli területeken.

1.14.5.2-3. beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség), magasság, szintszám, tetőidom

A legnagyobb szintterület-sűrűség a belterület településközponti vegyes területét jellemzi, nem jelentősen de meghaladva a települési átlagot. A település egyéb beépítésre szánt területein többnyire falusias, családi házas beépítettségnek, a szintterület sűrűség alacsony.

A gazdasági területei több önálló rendeltetési egységet magába foglaló, 6 m-es épületmagasságot meghaladó területek, a község vállalkozásai. Ezen területekre, valamint az intézményi területekre jellemző a sűrűbb beépítés. A község alacsony laksűrűségű részei a falusias lakóterületek, melyek magassága nem haladja meg a 4,5-6,0 m-t. A beépítési módok változatos formákban jelennek meg, amelyet az építési kor valamint a településrészek sajátos földrajzi adottságai határoznak meg.

Az alábbi táblázat a 1.14.2.1. számú fejezetben szereplő területek vonatkozásában mutatja be a beépítési módot, mértéket és egyéb építészeti jellemzőket. A területek térképi lehatárolása az említett fejezetnek megfelelő.

TERÜLET MEGNEVEZÉSE	Beépítési mód, mérték	Magasság, szint-szám, tetőidom
<p>1. Településközponti vegyes terület A Rákóczi utca mentén helyezkedik el a meglevő hagyományos településközpont. Az itt található intézmények telkei a falusias lakótelkekkel megegyező, nagy utcafronti telekszélességgel, alapterülettel, kisebb-nagyobb mélységgel, viszont intenzívebb beépítéssel rendelkeznek.</p>	<p>A beépítési mód oldalhatáron álló, ritkán szabadonálló, a mértéke a hagyományos vegyes beépítésnek megfelelő</p>	<p>F+TT, F+1, F+1+TT szint, tetőidom jellemzően magastető, de a néhány épület alacsony lapostetős kialakítású</p>
<p>2. Településközponti vegyes terület Településközponti vegyes területbe tartozik a Park tér mindkét oldalán elhelyezkedő telkek a Cziráky-kastély műemléki telkének kivételével. Jellemző a magasabb beépítési százalék, a telekstruktúra nem egységes, jellemzően kis (780-1300m²) telek, és a nagyobb, (1,6 ha) telek a jellemző. A telekszélesség szintén változó, 24-88m között változik.</p>	<p>A beépítési mód jellemzően szabadonálló a beépítettség 20-40% közötti</p>	<p>F+1, F+2 magastető, elvételű lapostető</p>
<p>3. Településközponti vegyes terület Településközponti vegyes területbe tartozik a Kastélytól ÉNY-ra található mezőgazdasági telep, illetve a kastély lovarda épülete, melyre szintén a magasabb beépítési százalék, a megnövelt épületmagassági érték, és egységesebb telekstruktúra jellemzi..</p>	<p>Beépítési mód szabadonálló. A beépítés mértéke 20-30% közötti</p>	<p>F+tetőtér, F+1 szint, tetőforma magastető, illetve alacsony hajlásszögű magastető, lapostető</p>
<p>4. Településközponti vegyes terület Telekstruktúra vizsgálat alapján megfigyelhető, hogy a Kossuth utca a római katolikus templom és az Arany János – Kossuth utca kereszteződés között a Kossuth utca északi oldalán található telkek történeti településrészen helyezkednek el. A jellemző keskeny, mély telkeken igazgatási létesítmények találhatóak. A telekszélesség 10-66 m között</p>	<p>A beépítési mód oldalhatáron álló. A beépítettség 10-15 % közötti, itt további épületek, melléképület építésére van lehetőség az ingatlanokon.</p>	<p>Szintszám jellemzően földszint, de megjelentek a térdfallal épült tetőtérbeépítések. Az intézményi épületek többszintesek.</p>

változik, a mélysége több helyen eléri a 180 m-t. A telekméretek 1500-7000 m ² között változnak		
5. Kertvárosias lakóterület Az ÉNY-i kertvárosi lakóterületek a Kisfaludy utca mentén és a Radnóti Miklós utca déli oldalán helyezkednek el. A déli fejlesztési területek még nem kerültek beépítésre. Telekstruktúráját tekintve két részre osztható a lakóterület. A Kisfaludy utcától északra lévő területek nagyobb telekszélességgel, viszont kisebb mélységgel rendelkeznek, a telkek 1000m ² , míg az övtelkek 2000m ² körüliek. A délen lévő területek keskeny telekszélességgel és nagyobb mélységgel rendelkeznek.	A beépítési mód oldalhatáron álló, a beépítettség 10-30 % közötti	szintszám jellemzően földszint, de megjelentek a térdfallal épült tetőtérbeépítések. Néhány helyen pinceszint épült.
6. Falusias lakóterületek: A Keresztúri út és a Jakabi utcák közötti területen hagyományos falusias lakótelkek találhatóak. Megfigyelhető, hogy a telkek a kor telekosztásának megfelelően viszonylag keskenyek (12-16 m) és legalább 50 m mélyek. A jellemző telekméretek 1000-1800 m ² körüliek	A beépítési mód oldalhatáron álló, a beépítettség 15-30 % közötti	szintszám jellemzően földszint+tetőter beépítésűek, de megjelentek FSZT+1+TT beépítések is. Néhány helyen alagsori szint épült
6. Kertvárosias lakóterületek: A déli kertvárosias lakóterületek a vasút keleti oldalán, a Kinizsi utca és a Tabán út között, valamint a Kölcsey és Üdülő utca találkozása mentén helyezkedik el. A telkek nagyrészt egységes kialakításúak, főleg a mélységükben hasonlítanak (~50m-80m), jellemzően 700-3500m ² között alakul a területük. Kivételt képez az Üdülő utca déli teleksora, melyek között van olyan telek, mely a 300m ² -t sem éri el.	A beépítési mód oldalhatáron álló, a beépítettség 20-30 % közötti	szintszám jellemzően pinceszint+ földszint+tetőter, de alagsorral épült FSZT+1 szintes épületek is épültek.
7. Kisvárosias és kertvárosias lakóterületek: A Váci Mihály utca változatos övezeti előírásokat tartalmaz. Az	A beépítési mód szabadon álló, a beépítettség 25-35 % közötti	szintszám jellemzően egyszintes, néhol földszint + egyszint,

<p>utca két oldalán kertvárosias lakóterületek találhatóak, ezen felül két sorház is helyet foglal az utcában, ezek kisvárosias lakóterületben vannak. Az utca közvetlen környezetétől eltérően kisebb alapterülettel, illetve intenzívebb beépítési százalékkal rendelkezik mindkét övezet. A kisvárosias lakóövezet a kertvárosihoz képest magasabb beépítési százalékkal, és épületmagassággal rendelkezik.</p>		
<p>8.Falusias lakóterületek: Az északi falusias lakóterületek a Rovákja-patakkal párhuzamosan kialakult szomszédos utcák mentén alakultak ki. Telekterületüket, szélességüket, mélységüket tekintve változatosak, övezeti előírásaiban igazodnak a kialakult telek adottságokhoz.</p>	<p>A beépítési mód szabadonálló, a beépítettség 5-25 % közötti</p>	<p>szintszám jellemzően egyszintes, néhol földszint + egyszint,</p>
<p>9.Falusias lakóterületek: A déli falusias lakóterületek a Rovákja patak és kanyarulata mentén alakultak ki. A telkek nagyon változatos paraméterekkel rendelkeznek. Jól lehatárolható a történeti településrész, főleg a szabálytalan, mély elrendezés jellemzi ezeket a területeket. A telekméretük 300-3000 m² között változnak.</p>	<p>A beépítési mód szabadonálló, a beépítettség 15-30 % közötti</p>	<p>szintszám jellemzően egyszintes, néhol földszint + egyszint,</p>
<p>10. Gazdasági területek A vasútállomástól keletre található gazdasági területen több vállalkozás is végez gazdasági tevékenységet. Telekstruktúráját tekintve nagy telekterületek a jellemzőek, melyen nagyobb épületmagasságú nagy alapterületű épületek is építhetők.</p>	<p>A beépítési mód szabadonálló, a beépítettség 25-40 % közötti</p>	<p>szintszám jellemzően egyszintes, néhol földszint + egyszint,</p>
<p>11. Gazdasági és lakóterületek A Lujza Majorban található egyaránt gazdasági terület és kisvárosi lakóterület. A kisvárosi</p>	<p>A beépítési mód szabadonálló, a beépítettség 15-40 % közötti</p>	<p>szintszám jellemzően többszintes, néhol egyszintes csarnok épületek épültek,</p>

lakóterületen téglá szerkezetű többszintes társasházak állnak. A telekterületek a lakóterületeken 3600m ² -1,1 ha között váltakoznak, míg a gazdasági terület eléri 2,4 ha-t is.		
13. Különleges területek A Cziráky-kastély területére szintén sajátos övezeti előírások vonatkoznak, a telekméretük 6500m ² és 8 ha között váltakoznak.	A beépítési mód szabadonálló, a beépítettség 5-10 % közötti	kialakult

1.14.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Épített környezet és településképi szempontból a legjellemzőbb helyi sajátosság a településen keresztül folyó Rovákja patak, mely mentén alakult ki a település területe. A településmagot a Cziráky-kastély és a Kossuth utca és Rákóczi utca öleli körbe. Lovasberény jellegzetes településképe a településközpont tekintetében tér el a hagyományosan mezőgazdálkodással foglalkozó vidéki településektől, mert a településközpont jelentősen átalakult. A Róna József Művelődési Ház és Könyvtár saroktelkén látható tornya, illetve a Cziráky-kastély és kápolnája, valamint az oszlopokkal és timpanonnal gazdagított római katolikus templom is gazdagítja a település építészeti értékét. A település többi része a földrajzi viszonyoknak megfelelően az egyutcás faluból nőtt településszerkezetet mutatja.

A lakóterületek jellemző épülettípusai

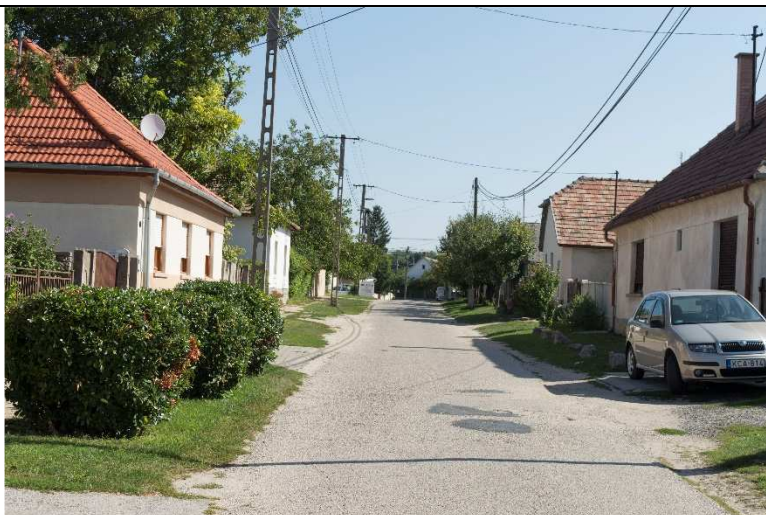
	Sorház a Váci Mihály utcában. Tömegformálása a kisvárosias lakókörnyezetbe illő, a környezetében lévő falusias lakóterülettől idegen.
---	---

Többlakásos társasház a Lujza Major területén, mely kisvárosias lakóterületbe illő beépítéssel és környezettel rendelkezik.

A térségre jellemző falusias lakóépület, hosszanti elrendezéssel, az utcáról a tornácra nyíló kiskapuvál, oromfala tetején kiskonty lezárással.

Több helyen megfigyelhető a falusias lakóépületek utcafronti részén a különböző korszakokban épített lakóépületek váltakozása, illetve az oldalhatár felé történő bővítés, esetleg az utcafronti épületrész elbontását követően új, kontyolt ún. sátoztetős épület építése.

	<p>földszint + emelet beépítésű családi ház a '80-as évek jellegzetes épülettípusa</p>
	<p>Kossuth utcai jellegzetes utcakép a hasonló korban épült lakóépületek hasonló tömegformálása és beépítési módját a felújítás különböző megoldásai teszik változatosabbá</p>
	<p>új családi ház típusok, mely inkább a klasszikus nyeregtetős esetenként tetőtérbeépítéssel épültek.</p>

új családi ház típusok, melyek az ún. mediterrán stílusban, alacsony hajlásszögű, tagolt tetővel épült épületek.

Intézmények

	<p>Polgármesteri Hivatal</p>
	<p>Általános Iskola.</p>
	<p>Művelődési ház és könyvtár</p>

Óvoda épülete

Orvosi rendelő

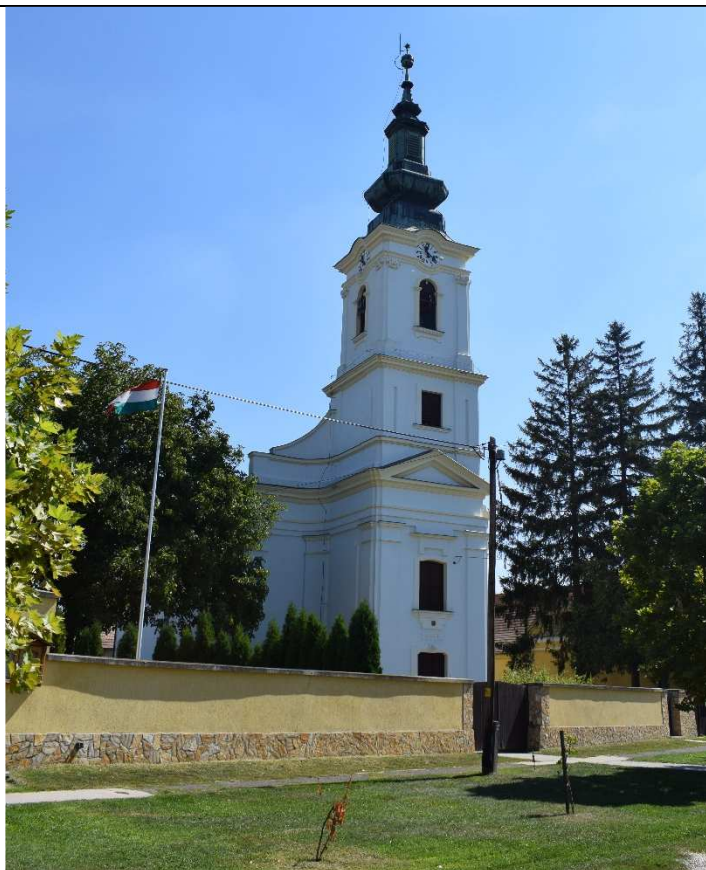
Sportcsarnok

Cziráky kastély és a kápolna

Katolikus templom

Református templom és a parókia

	<p>ABC</p>
	<p>Cukrászda</p>
	<p>üzlet</p>

Gazdasági célú épületek:

	Inkubátorház Lujza-majorban
	mezőgazdasági telephely

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

Lovasberény területét a Krisztus születése előtti 2. évezredben már gondolkodó, alkotó népek lakták. A bronzkorban Mihály-vár és térségét népesítették be, de a kelták és a rómaiak településnyomai, temetői is megtalálhatók a település mai határában. A középkor folyamán lakott falu neve 1302-ben és 1326-ban Poss. Seu terra Louazberen, 1435-ben, 1461-ben és 1487-ben Lowazberen, 1505-ben Beren.

A török hódoltság első évtizedeiben a falu elnéptelenedett, csak 1637-ben népesítették be újra a Tolna megyei Bikácsról érkezett református magyarok. A 17. század végéig a református családok száma meghaladta a hatvanat, és a község népessége már meghaladta a háromszáz főt. Újjáépítették a falut, megkezdték a földek művelését, és birtokba vették a korábbi római katolikus templomot. A 18. század első évtizedeiben Lovasberény benépesítése újabb fordulatot vett. Morvaországból zsidók érkeztek, Közép-Németországból, a Hessen-Kassel tartománygrófság területéről harminc római katolikus család telepedett meg.

Ettől az időszaktól kezdve vallásában, kultúrájában, szokásaiban vegyes népesség élt a községben. Az izraeliták száma a 19. század közepéig folyamatosan növekedett, meghaladta az 1200 főt. Miután a szabad királyi városokban is letelepedhettek, számuk gyors ütemben csökkent.

Nemcsak a gazdasági fejlődés időszaka a 18. század, hanem a reformátusok és a római katolikusok között elmélyülő ellentétek korszaka is. A rekatolizáció a birtokos család tagjaihoz, a Czirákyakhoz kötődik. Gróf Cziráky József 1730-ban vásárolta meg az uradalmat Franz Anselm Fleischmann bárótól. 1740-ben úrbéri szerződést kötött jobbágyaival, 1748-ban pedig elvette a reformátusoktól a templomot, s azt a római katolikus hitet követő alattvalóinak adta át. A reformátusok közel két esztendeig az Isten szabad ege alatt tartották az istentiszteletet.

1751-ben építették fel sövényből és nádból font oratóriumukat. Kőből épített templomot csak 1786-ban emelhetek. Ebben az időszakban mindhárom felekezet (római katolikusok, reformátusok és izraeliták) rendelkezett iskolával, a tanítók személyét is ismerjük. A gazdasági fellendülés eredményeként 1765-ben Lovasberény vásártartási jogot kapott, és ezzel a mezővárosok sorába emelkedett. A század végén már 327 lakóházat írtak össze, a családok száma 490, népessége pedig meghaladta a kétezeröttszázat. Nemcsak a gazdasági fejlődés időszaka a 18. század, hanem a reformátusok és a római katolikusok között elmélyülő ellentétek korszaka is. A rekatolizáció a birtokos család tagjaihoz, a Czirákyakhoz kötődik.

Gróf Cziráky József 1730-ban vásárolta meg az uradalmat Franz Anselm Fleischmann bárótól. 1740-ben úrbéri szerződést kötött jobbágyaival, 1748-ban pedig elvette a reformátusoktól a templomot, s azt a római katolikus hitet követő alattvalóinak adta át. A reformátusok közel két esztendeig az Isten szabad ege alatt tartották az istentiszteletet. 1751-ben építették fel sövényből és nádból font oratóriumukat. Kőből épített templomot csak 1786-ban emelhetek. Ebben az időszakban mindhárom felekezet (római katolikusok, reformátusok és izraeliták) rendelkezett iskolával, a tanítók személyét is ismerjük. A gazdasági fellendülés eredményeként 1765-ben Lovasberény vásártartási jogot kapott, és ezzel a mezővárosok sorába emelkedett. A század végén már 327 lakóházat írtak össze, a családok száma 490, népessége pedig meghaladta a kétezeröttszázat.

Műemlékek, helyi építészeti értékek

A megalapozó vizsgálat készítését megelőzően adatszolgáltatást kértünk a régészeti területekre vonatkozóan is. A megkeresés ellenére adatszolgáltatást nem kaptunk. A műemlékek ismertetése a készülő települési örökségvédelmi hatástanulmányban kerül ismertetésre.

1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A Forster Központtól a koncepció készítés előtt adatszolgáltatást kértünk a régészeti területekre vonatkozóan is. A megkeresés ellenére adatszolgáltatást nem kaptunk.

A településfejlesztési koncepció és a településfejlesztési eszközök felülvizsgálatának tervezése és egyeztetési eljárása egy eljárásban történik a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet szerint.

Az önkormányzat döntése értelmében az örökségvédelmi tanulmány a településrendezési eszközök felülvizsgálata során készül, tekintettel arra, hogy a Kr. 12. melléklet 2. pontja szerinti változtatási szándékok jelenleg még nem ismertek teljes körűen. A konkrét módosítások pontos ismeretében végezhető el a változtatások hatásának elemzése.

1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Lovasberény épített környezetének legnagyobb konfliktusa abból adódik, hogy különböző építészeti karakterű belterületi településrészekből áll. A hagyományos településközpontot nem alakult ki, az egyes intézmények a településen belül elszórtan találhatóak meg. A településszerkezeti és építészeti szempontból is meghatározó Cziráky kastély felújítása és hasznosítása a település szempontjából meghatározó jelentőségű. A Kossuth utca kiszélesedésében kialakult templomtérén működik jelenleg a Polgármesteri Hivatal, a tér rendezésével itt alakítható ki a település központja.

A belterület jellegét tekintve egy mezőgazdasággal foglalkozó község településképét mutatja annak ellenére, hogy a lakók többsége már nem a mezőgazdasági munkából él.

A települést kettészelő Rovákja patak kedvező természeti adottságait az önkormányzat szeretné erősíteni.

A Kossuth utca környéke laza beépítésű, hosszú keskeny telkekkel, hagyományos falusias beépítéssel. Az újonnan létesült utcák telekstruktúrája lényegesen eltér a hagyományosan vidéki telekmérettől, a telkek használata is inkább kertvárosias jellegű. Az építészeti kialakítás vegyes, egységes utcakép vagy településkép nem alakult ki. A településrészen alapvető szolgáltatások biztosítottak.

1.15. Közlekedés

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Lovasberény község Fejér Megyében, a Vértes-hegység és a Velencei-hegység között helyezkedik el, a Székesfehérvári járás része, a megyeszékhelytől 20km-re fekszik. A Velencei-tó 17km-távolságra van, szomszédos települései: Nadap, Pátka, Csákvár, Vértesacsa, Vereb. elsőrendű főútvonal nem érinti a települést, azonban a közlekedésben meghatározó szerepet játszik két út kereszteződése, melyek a település szívében találkoznak. az egyik útvonal, a 811. számú főút, mely Székesfehérvár-Pátka felől éri el a közigazgatási határt, majd Vértesacsa felé tovább halad, egészen az 1. számú első rendű főútvonalig, Bicske határában.

A másik útvonal a 8119. jelű összekötő út, mely a Velence városon áthaladó 8116. számú utat köti össze Tata városon áthaladó 1. számú főúttal. Lovasberényből Vereb, Pázmánd felé indul egy másik összekötő útvonal, a 8117. jelű út, mely amellelt, hogy Kápolnásnyéken a 7. számú főútba csatlakozik, közvetlen összeköttetést biztosít az M7 autópályával, mely a 8119. jelű út helyett alternatív közlekedési megoldást jelenthet az autópályát igénybe vevők számára.

Lovasberény közigazgatási területén áthalad a 6-os számú vasútvonal, mely eredetileg Székesfehérvár-Bicske között tette lehetővé a vasúti szállítást, azonban a Lovasberény-Bicske szakasz napjainkban hiányos, ezért járhatatlan, Lovasberény és Székesfehérvár között viszont teherfogalmi tevékenység zajlik a vonalon.

A Fejér Megyei Településrendezési terv és az Országos Településrendezési tervben sem szerepel közút fejlesztési tervzet. A hatályos településszerkezeti terv és külterületi szabályozási terven szerepel egy bekötő út, mely az Arany János utcát köti össze a 811-es másodrendű főúttal, azonban ez a bekötő út nem valósult meg.

A településen áthaladó közút vonalak:

- 811. számú II.rendű főút 12km+990m és 23km+100m közötti szakasza
- 8117. jelű Kápolnásnyék-Vereb-Lovasberény összekötő út 13km+563m és 17km+130m közötti szakasza
- 8119. jelű Velence- Csákvár-Tata összekötő út 7km+210m és 19km+300m közötti szakasza

1.15.2. Közúti közlekedés

A település úthálózata nagyobb részben burkolt utakból, kisebb részben burkolatlan utakból áll. Szennyvízelvezető csatorna hiánya miatt nem összközművesek az utcák Lovasberényben, azonban 3,5-7,0 m szélességben szilárd burkolat van kiépítve a belterületen. Viszont a szőlőhegyen számos közmű és útfejlesztési/bővítési feladatok adódnak, hiszen egyre populárisabb a lakhatást keresők körében.

A belterületi utcák között gyűjtőútként a Vörösmarty utca, Széchenyi utca, Kisfaludy utca, Kinizsi utca és József Attila utcának van szerepe, a többi utca pedig lakóutcaként funkcionál.

A település tulajdonában lévő utcák szabályozási szélessége változó, kialakult (6,0- 30,0m) között vannak.

A településen a burkolt útfelületek nagyrészt jó állapotban vannak, a járdák, kerékpárutak is kielégítő állapotúak, azonban ahol a szabályozási szélesség megengedi, ott a keresztmetszetek adta lehetőségekkel tovább lehet rendezni a gyalogosforgalom biztonságát; gyalogátkelőhelyek, középzigetek, várakozóhelyek, kerékpártárolók kialakításával.

A forgalom jelentős része a gyűjtőutakra korlátozódik, tekintve, hogy a 811. főút és a 8119. összekötő út ezen utcák nyomvonalán haladnak keresztül a településen, melyek az átmenő forgalmon kívül a településen lakók számára is meghatározó útvonalként funkcionál.

A lakóutcákat célszerű korlátozott sebességű övezetként vagy lakó- pihenő övezetként kijelölni. A lakó-pihenő övezetekben nem szükséges a járdák kiépítése, a gyalogosok az útpályán is előnyt élveznek. A lakó-pihenő övezetekben fizikai akadályokkal – sebességcsökkentő küszöbök, kapuzatok – is kikényszeríthető a gépjárművezetőkből a lassúbb haladás.

A településen a csapadékvíz elvezetése túlnyomó többségében nyílt árkos rendszerrel történik. Törekedni kell arra, hogy a település központjában esetleges korszerűsítés esetén a vízelvezető rendszer csapadékcatornával épüljön ki, lehetőséget adva ezzel egyéb közlekedési létesítmények (kerékpárút, szélesebb, biztonságosabb járda, esetleg parkolási felület) kialakítására.

Jelenleg problémát jelent, hogy több lakóutcában az árkok gondozatlanok, az átereszek több helyen beszakadtak, ezek tisztításáról jó karba helyezéséről és fenntartásáról folyamatosan gondoskodni kell. Nyílt árok csak 10,0 m szabályozási szélesség felett építhető, ennél szűkebb helyeken csak a burkolaton kialakított folyóka, vagy csapadékcatorna jelent megoldást.

Forgalmi adatok (J/nap):

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)				
	8119. sz. közút 3+326 és 14+232 kmsz. között	8119. sz. közút 14+232 és 25+585 kmsz. között	811. sz. közút 11+317 és 18+350 kmsz. között	811. sz. közút 18+350 és 34+793 kmsz. között	8117. sz. közút 3+154 és 17+131 kmsz. között
Személygépkocsi	1430	1035	2085	1158	714
Kis tehergépkocsi	296	186	371	179	231
Szóló autóbusz	41	4	83	61	32
Csuklós autóbusz	0	1	0	0	1
Közepes tehergépkocsi	20	4	30	18	17
Nehéz tehergépkocsi	10	10	38	14	10
Pótkocsi szerelvény	3	4	24	15	13
Nyerges tehergépkocsi	1	3	25	17	6
Speciális jármű	0	0	0	6	0
Motorkerékpár	23	40	25	20	21
Lassú jármű	4	16	25	20	21

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. közúti

A településen a közúti közforgalmú szolgáltatást Középnnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. látja el. A települést naponta 37 járatpár szolgálja ki.

Az autóbusz-öblök és peronok kialakítása nem megfelelő felújításra szorul. Indokolt az autóbusz-megállóhelyek között középszigetes gyalogos-átkelőhelyeket létesíteni, a gyalogosforgalom nagyobb biztonsága és a forgalom lassítása érdekében.

A településen a közúti közforgalmú szolgáltatást a Középnnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. látja el. A járatok sűrűn haladnak keresztül a településen, mely remek közlekedési lehetőséget teremt a kistérségi települései és Székesfehérvár irányába. Az autóbusz-öblök és peronok kialakítása megfelelő, azonban néhány felújításra szorul. A forgalom jelentős növekedése esetén javasolt az

autóbusz-megállóhelyek között gyalogos-átkelőhelyeket létesíteni, a gyalogosforgalom nagyobb biztonsága érdekében.

1.15.3.2. kötöttpályás

A települést az országos (nemzetközi) közforgalmú vasúthálózat 6-os számú nyomvonala a közigazgatási területen érinti, Lovasberény belterületén található egy Vasútállomás, azonban a vasútvonalon a személyforgalom megszűnt, csak teherforgalom zajlik rajta, azt is 20-30km/h-s sebességi korlátozással. A legközelebbi vasútállomás Velence város területén érhető el.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A településközpont és az autóbusz-megállóhelyek gyalogos- és kerékpáros forgalmat vonzanak. A gyalogosforgalom a lakóutcák nagy részében legalább egy oldali burkolt járdafelülettel, de megoldott. Ezekben az utcákban a 40x40cm-es beton járdalapokkal ellátott burkolatok kimozdultak, füvesednek, néhány helyen eltörték, ezek javítása, vagy új burkolat kialakítása javasolt. A települést a megyei terv szerint egyaránt érinti az országos és a térségi kerékpárút hálózat. A kerékpáros forgalom Lovasberény kül-és belterületén a közúti forgalom szintjében került kialakításra, viszont önálló kerékpársáv nincs kijelölve. A kerékpárút kiépítése, vagy burkolatszélesítéssel történő kijelölése javasolt.

A szabvány szerinti kialakításhoz javasoljuk ezek felülvizsgálatát, esetleg nyitott kerékpársávként történő kialakítását.

A Fejér megyei Településrendezési Terv nem tartalmaz a települést érintő kerékpárút-fejlesztést.

1.15.5. Parkolás

Lovasberényben közterületi parkolók találhatóak számos helyen, köztük az Általános Iskolánál, a Polgármesteri Hivatalnál, illetve több utcában is a megfelelő szabályozási szélességnek köszönhetően párhuzamos parkolásra alkalmas területek állnak rendelkezésre. Azonban a parkolóhelyek nagy része burkolatlan, vagy nem szabályos, spontán kialakult. A parkolóhelyek szabályos kiépítésű biztosítása szükséges a középületeknél és üzleteknél, ha ez lehetséges akkor magánterületen, ha nem akkor közterületen.

SWOT analízis:

Erősségek		Gyengeségek		Lehetőségek		Korlátok	
1	A közlekedés káros hatásaitól mentes belterület.	1	felújításra szoruló utak.	1	Település útjainak felújítása, karbantartása.	1	Az önkormányzat saját költségvetéséből nem tudja finanszírozni a szükséges beruházásokat.
2	Az úthálózat több irányba biztosít kapcsolatot az országos hálózatba, jók a logisztikai adottságok	2	Az akadálymentesítés nem megoldott mindenhol. elégtelenek a járdák és kapcsolataik, kevés, vagy nincs kerékpártárolási lehetőség	2	Járdák, rámpák és egyéb gyalogosfelületek építése. A forgalom nagyság függvényében kerékpársávok kialakítása	2	

Az ipari gazdasági területek forgalma a lakóövezeteket elkerüli.	3	A parkolás rendezetlen	3	Parkolók, zöldterületek, kerékpártárolók egységes kialakítása		
--	---	------------------------	---	---	--	--

Feladatok

A parkolási lehetőséget saját területen belül kell biztosítani az intézmények, ipari-, mezőgazdasági vállalkozások, kereskedelmi létesítmények, vendéglátóhelyek bővítésénél abban az esetben, ha ez műszakilag megoldható. Ha a saját területen belüli parkolás nem biztosítható, akkor a szükséges parkolóhelyek (melyek indokolt esetben 50%-al csökkenthetők) és kerékpártárolók kialakításához ~az OTÉK előírásainak figyelembevételével~ a közterület igénybe vehető. Ebben az esetben a parkolóhelyeket az adott egységtől 500 m-es sugarú körön belül kell kiépíteni.

Parkolási lehetőség javítása érdekében új parkolóhelyek kialakítása elsősorban a településközpont területén és az intézmények környezetében indokolt. A parkolóhelyek környezetét az OTÉK előírásai szerint fásítani kell.

1.16. Közművesítés

1.16.1. A víziközművek jelenlegi kiépítettsége állapota.

1. Vízellátás

Jelenlegi állapot

Lovasberény község vízellátását a mélyfúrású kutakra – mint vízbázis – telepített helyi vízmű biztosítja. Kiépítési éve 1971-72. évek, majd a vízmű 1990 - ben egy új kúttal került fejlesztésre.

A vízmű főbb műtárgyai :

- 3 db mélyfúrású kút
- kezelőépület
- 300 m³-es víztorony

Működés :

A település vízbázisa a vízmű területén található I. számú, és az attól északi és déli irányban elhelyezkedő II. és III. számú kút. .

A kutakból kitermelt vizet a kútszivattyúk a községi elosztó hálózaton keresztül a település szélén található 300 m³-es HIKO tip víztoronyba emelik be. A víztorony ellennyomásos rendszerrel működik.

A település elosztó hálózatáról került lecsatlakoztatásra 1995 -ben a szőlőhegyi vízrendszer, ahol a terület egy részének vízellátása a hidrolóbuszról, a magas pontok vízellátása a területen található nyomásfokozó rendszerről történik.

A kitermelt víz fertőtlenítése időszakos.

Az elosztóhálózat általában körvezetékes rendszerű, külső utca részeken ágvezetékekkel, végén tűzcsappal.

A községi vízmű üzemelése során a fogyasztóhoz eljuttatott víz egyes minőségi jellemzőiben nem elégítette ki a 201/2001 Korm. rendelet 1 sz. mellékletében előírt határértékeket.

Lovasberény-Lujza major

Lovasberény különálló belterületi település-része, Lujza major.

A községtől nyugati irányban, légvonalban mintegy 3,0 km távolságra települt.

A volt laktanyák lakóépületeit egy helyi mélyfúrású kút látta el ivóvízzel.

Üzemelés

A kút búvárszivattyúja a térszíni medencébe továbbítja a termelt vizet. Az átemelő szivattyúház hálózati szivattyúja a térszíni medencéből az elosztóhálózatba juttatja a vizet. A hálózati nyomás folyamatos megtartását szivattyúk nyomóoldalához csatlakoztatott hidrofor tartályok biztosítják.

A vízmű rétegvíz kútjánál a védőterületet nem alakították ki.

A rétegvíz kútra telepített kis vízmű vízminősége nem elégítette ki a 201/2001 Korm. rendelet 1 sz. mellékletében előírásait.

Ezért az Önkormányzat 2011 -ben a vízminőség javítása mellett döntött.

Majd a KEOP-7.1.3.0/09-2011-034 sz. vízminőség javítási program keretében az elmúlt években, megépítésre került egy új vízműtelep, víztisztító berendezéssel, és lemélyítésre került egy Az I. sz. kút sérülése miatt új I/A jelű mélyfúrású kút is lemélyítésre került.

Vízigények, vízfogyasztások:

A Lovasberényi vízműtelepen fejlesztése során meghatározott vízigény:

Éves átlagos napi fogyasztás	
Lovasberény	390 m ³ /d
Lujzamajor	13 m ³ /d
Összesen:	403 m ³ /d
Éves legnagyobb napi csúcsfogyasztás	
Lovasberény	800 m ³ /d
Lujzamajor	30 m ³ /d
Összesen:	830 m ³ /d

A program során felújításra kerültek az elosztóhálózat gyenge acél vezetékai, átkötésekkel megszüntetésre kerültek a hálózati ágvezetékek, és átalakításra kerültek az elosztó hálózati elágazási pontjai, biztosítva a csőhálózat rendszeres tisztításának lehetőségét.

Lujza major vízellátása:

Lujza major vízellátására ivóvíz távvezeték épült ki a községi elosztóhálózat és a Lujza majori elosztóhálózat között, valamint a majori kút kikapcsolásra került az ellátó rendszerből. Így kialakításra került a két településrész egységes azelőírásoknak megfelelő vízminőséget biztosító vízműve.

Az egységes vízmű főbb egységei:

Vízbázisok	I/A sz. új mélyfúrású kút	Vízhozam:	300 l/min
	II. sz. mélyfúrású kút	Vízhozam:	150 l/min
	III. sz. mélyfúrású kút	Vízhozam:	300 l/min

A vízműtelep műtárgyai:

A vízműtelepen az alábbi létesítmények nyertek elhelyezést:

- Mélyfúrású kút, I/A jelű. (A telepen meglévő 1 jelű kút melléfúrásos felújítása)
- Térszíni medence 2x50 m³, túlf.sz: 152,70 mBf
- Üzemviteli épület, benne
 - vízkezelő berendezés
- vegyszeradagolók, légbekerítés, gyorszűrők
- hálózati szivattyúk, vezérlési, működtető rendszerek
- az üzem menet ellenőrzéséhez, a karbantartási munkák elvégzéséhez szükséges helyiségek
- Szűrőágy a zagyvíz kezelésére.

Víztorony:

300 m³-es HIKO tip. Tf 203,9 mBf

Elosztóhálózat:

A két település rész elosztóhálózatának hossza az összekötő távvezetékkel együtt: 22.988 m

ebből. 3.267 m azbesztcement anyagú vezeték
9.721 m műanyag (KM PVC vagy KPE) anyagú vezeték

Tűzcsapok száma: 65 db

Közkifolyók: 11 db

Lujza major tűzivíz igényét részben a kiépített D125 KPE távvezeték, részben a meglévő és az átalakított 30 m³ -es térszíni medence biztosítja. A medence töltése a mélyfúrású kútból vízszint szabályozással történik.

A települési vízmű rendszer üzemeltetője a FEJÉRVÍZ Zrt, a vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35700/6896-8/2015 ált.

A település Szőlőhegyén továbbra is működik egy 1995-ban épült külön vízmű rendszer. A rendszer általában nyári időszakban működik Üzemeltetője a Vízmű Társulat.

A szőlőhegyi rendszerek a községi rendszerhez kialakított csatlakozási pontjain elszámolási vízmérők kerültek beépítésre.

A elosztóhálózat adatai :

hossz : 12.650 m

csőátmérők Ø 32 – Ø 110 között változik.

csőanyag : KPE

A hálózaton tűzcsap és közkifolyó nem került felszerelésre.

A rendszer kialakítása (vezeték átmérők , vezeték nyomvonalak stb.) miatt a szőlőhelyi rendszer közüzemi vízműként nem üzemeltethető.

2. Szennyvízelvezetés

A község jelenleg közüzemi szennyvízelvezető csatornahálózattal, tisztító teleppel nem rendelkezik.

A község közintézményinek, lakóingatlanainak többségén zárt (helyenként nyitott) szennyvíztárolóban gyűjtik a szennyvizet ahonnan az elszállításra kerül a környező települések tisztító telepeire. Valószínűleg nagyobb százalékban kerül elszikkasztásra, mint elszállításra.

Lujza majorban egy gravitációs szennyvízelvezető csatornarendszer épült ki végátemelővel tisztító teleppel. A tisztított víz a Rovákja patakba került kivezetésre. Idők folyamán a telep gépészete részben lebontásra került, így a telep nem üzemel.

Az elvezetett szennyvíz a végátemelőben kerül összegyűjtésre, ahonnan szippantós kocsikkal kerül a szennyvíz beszállításra a környező települések tisztító telepeire.

A község és Lujza major összevont egységes szennyvízelvezető rendszerének tervezése, önálló szennyvíztisztító telep kialakításával megkezdődött.

A terveket KEHOP 2.2.2-15-2016 00085 projekt számmal a Nemzeti Projektiroda Np Kft készítette el.

A tervekben 300 m³/d szennyvíz elvezetésével és tisztításával számoltak.

Az építés várhatólag 2018 év folyamán megkezdődik.

3. Csapadékvíz.

3.1/ Általános ismertetés.

A település dombvidéki jellegű, A településen áthalad a Rovákja patak vízfolyás, amely a település felszíni vizeinek befogadója.

Lovasberény község tehát a Rovákja vízfolyás részvízgyűjtő területén fekszik, a patak átvágja a község lakott területrészét.

A vízfolyás község a közig. belterületét érintő szakasza 9+300 -10+625 szelvények között esik.

A vízfolyás a befogadója a települési elvezető árok hálózatának, kezelője a KDT Vízügyi Igazgatóság.

A vízfolyás községet érintő szakasza 2 m -es fenék szélességgel és 1:2 rézsűvel került kialakításra . jelenlegi állapotában csésze szelvény jellegű

A település vízelvezetésében szerepet játszanak még a vízfolyás mellékárcái.

Évi csapadék átlag 580-640 mm.

A település vízkárelhárítási tervvel rendelkezik amely korszerűsítését mielőbb el kell készíteni.

3.2./ Jelenlegi állapot.

A település beépített családi házas beépítésű viszonylag nagy telkekkel. A települést ketté szeli a 811, a 8119, és a 8117 sz és a közút és a vasútvonal.

Az utcák jellemzően aszfaltos utak. A település utjai mentén kiásott árkok földárkok, változó mélységgel kialakítva ,

A település csapadékvíz elvezető rendszerének jelenlegi állapota:A belterületi utcák nagyobb részén kiépült a csapadékvíz elvezető rendszer, változatos, helyenként az utca jellegének megfelelően kialakított műszaki megoldással. A belterületi vízgyűjtő tagolt, egy – egy szakaszon az elvezető rendszer a domboldalról lefolyó csapadékvíz is terheli. A belterület jellemzően magas vonulaton terül el, a környező utcák két irányban esnek. a K-i oldalon a Rovákja patak irányába, a Ny-i oldalon a távoli halastó vizét is elvezető Hrsz 0162/2 Tsz árok irányában. A tsz árok is a Rovákja patakhoz köt be.

A vízelvezető rendszer többsége nyílt árok, néhány helyen beton lap burkolattal. A kialakítási szakaszok a lefolyási tapasztalatok alapján történtek. A vízelvezető árkok állapota változó. Vannak jó állapotú árkok, és vannak feliszapolódott vízelvezetésre már nem alkalmas (csak szikkasztó) árkok is. A közutak menti árkok is változatos képet mutatnak, helyenként betonlapokkal burkolt, helyenként csak nyomokban található. Nagyon vegyes képet mutatnak a telek bejárók alatti áttereszek. Változatos átmérőkkel kerületek kiépítésre, nem kerültek egységesítésre az árok által elvezetendő vízmennyiséggel. Az áttereszek kialakítását a telek tulajdonosok gondossága igényessége lényegesen befolyásolja. Megállapítható, hogy a község csapadékvíz elvezető rendszer főbb váza kialakult, az egyes mellékgyűjtők (út menti árokként, önálló árokként) rendre kikötésre kerültek a befogadóba.

Csapadékvíz szakági tervezések

Az eddigi tervezések korábban a településen csak a havaria helyzetek megoldására vonatkoztak.

Indokolt a teljes települést érintő csapadékvíz elvezetési terv elkészítése.

Tervezések szempontjai, célkitűzések:

- Vízgyűjtő szemlélet érvényesítése, egy rész-vízgyűjtőn belül azonos műszaki kiépítési szint elérése.
- A felszíni vizek károkozás nélkül történő elvezetése.
- A környezeti és vízminőségi állapot javítása a környezet védelmében.
- Természetvédelmi és környezetvédelmi szempontok érvényesítése.
- Ökológiai szemléletű vízrendezési elvek és módszerek alkalmazása.

- A külvizek és a belterületen jelentkező csapadékvíz mennyiség szétválasztása (övärkök kialakítása), a külvizek esetleges tározással történő visszatartása, ahol ennek műszaki-gazdasági és területi feltételei adottak.
- A vízgyűjtő külterületi részén vízvisszatartás, a parti területeken a csapadékvíz gyors bevezetése a befo
- A tó vízminőség védelmét szolgáló uszadék és hordalékfogók kialakítása a vízelvezető rendszereken.

A meglévő létesítményeket felül kell vizsgálni. Megfelelő állapot esetén a meglévő kiépítettség elfogadható. Nem cél a mindenáron történő beavatkozás.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Lovasberény földgázellátása

Vizsgálat:

Az adatok az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. 2018. márciusi adatbázisából származnak.

A településen a vezetékes földgázellátást az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja.

Külterületi szakaszok:

1./ A település közigazgatási külterületére, annak ÉK-i határánál, a 041 hrsz-ú ingatlanon lép be a Vereb felől érkező, Vereb külterületén haladó, nagy-középnomású (6 bar), DN 250 méretű gáz elosztó vezeték, majd ugyanezen az ingatlanon ÉNy-i irányban haladva kilép a közigazgatási külterületből. A kilépő szakaszok Csákvár, ill. Vértesacsa helységeket látják el földgázzal. A Lovasberény települést ellátó DN 160 méretű szakasz a 040 hrsz-ú országos közúttal párhuzamosan folytatódik DNy-i irányban haladva.

A település gázfogadója a 054 hrsz-ú ingatlanon helyezkedik el. A gázfogadó után a települést ellátó vezeték a 627 hrsz-ú földrészleten lép be a település közigazgatási belterületére. A gázfogadó becsatlakozása előtt a 054/7 hrsz-ú ingatlanon szakaszolóval ellátott leágazás található. A szakaszoló után a vezeték DK-i, majd D-i irányba fordul, majd keresztezi a használaton kívüli vasúti pályát. A keresztezés után – többszöri iránytörést követően – a Kinizsi Pál utcán DK-i, a 0101 hrsz-ú úton DNy-i irányban folytatódik a vezeték nyomvonala.

Ismét keresztezve a használaton kívüli közforgalmi vasutat, külterületi részeken keresztül, többszöri irányváltás után, a 0167 hrsz-ú országos közút nyomvonalát követve, Ny-i irányba fordulva hagyja el a község közigazgatási külterületét. A kilépés a 0169/1 hrsz-ú ingatlanon keresztül történik Pátka külterületére.

A külterületbe történő kilépés előtt, DK-i irányba tartó DN63 méretű, szakaszolóval ellátott leágazás található. Innen a vezeték nyomvonala a 0126 hrsz-ú ingatlanon haladva, közterületi elzáró, majd csővég lezárás kialakításával biztosítja a 0127/8 hrsz-ú ingatlan gázigényét (Lujzamajor).

A fent említett elosztó vezeték biztonsági övezete 9-9 m.

A vezetékszakaszt az E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt. üzemelteti.

2./ A település közigazgatási külterületén halad keresztül a tervezett RO-HU-AT szállítóvezeték nyomvonala, mely a tervek szerint, annak K-i részén lép be a külterületre (083/18 hrsz), majd a

belterületi részeket É felől kerülve, a Ny-i részen lép ki Pátka külterület irányában (0201/21 hrsz). A tervezett szállítóvezeték belterületi részeket nem érint, védelmi övezete és üzemeltetője jelenleg nem ismert.

A település önálló KS-2-26/C típusú, 6,0/3,0 bar üzemnyomású földgázfogadó állomással rendelkezik, amely külterületen, a 054 hrsz-ú ingatlanon helyezkedik el, biztonsági övezetének mértéke 10-10 m. Az E.ON nyilvántartása szerint Lovasberény jelenlegi fogyasztói létszáma 501 fogyasztási hely, a fogadó szabad kapacitása kb.: 500 m³/óra.

A településen a szinte teljesen kiépült gázhálózat középnyomású (3 bar), többségében közterületen halad.

A nyomásszabályozó állomásról kiinduló D160 PE vezeték nyomvonala a Széchenyi utca sarkán kétfelé válik.

Az ÉNy irányba induló D110 ág a település középső részét ellátó körvezeték kiinduló pontja. A körvezeték D110, majd D63 mérettel, a Vörösmarty utcában folytatódik, a Kossuth L. utcán D63 mérettel DK-i irányba fordul, majd a Bethlen G. utca sarkáig halad tovább.

A DK felé induló ág D110, majd D63 mérettel, a Kölcsey, Arany J. utcában haladva zárja az említett körvezeték az Arany J. u. – Bethlen G. u. sarkán.

A vázolt körvezeték szakaszon belül gázzal ellátottak: a Róna J., a Hunyadi, a Rákóczi, Zrínyi, Váczi M., Bocskay és a Petőfi utcák.

A település ÉNy-i része a körvezeték Vörösmarty utcai részéről kiinduló, sugarasan kialakított, csővég-lezárásokkal kialakított D63-D32 méretű vezetéksszakaszokkal ellátott (Deák F., Dózsa Gy., Móricz Zs., Bercsényi, Kazinczy, József A., Bartók B., Radnóti, Kisfaludy utcák, a Park tér DNy-i része, valamint a 0185 hrsz-ú utca).

A település DK-i részét a körvezeték Kölcsey és Arany J. utcáiból sugár irányban kiinduló, végpontokkal ellátott vezetéksszakaszok segítségével látták el gázzal. A vezetékek mérete D63-D32. (Bethlen G., Jókai, Kinizsi, Tabán utcák, valamint a Kölcsey u. DK-i szakasza).

A csővég lezárással ellátott szakaszok meghosszabbításával, vagy a meglévő gerincvezetésekre csatlakozva valósítható meg a fejlesztésre szánt területek földgázellátása, új közterületi, vagy magánterületen haladó, szolgáltatói engedélyes tulajdonú (jelenleg E.ON) vezetékekkel.

A meglévő, ill. a későbbiekben esetleg épülő elosztóvezeték szakaszok védelmi övezete 4-4 m.

A gerinc vezeték mellett lévő ingatlanok földgázellátása D32 -es középnyomású (3 baros) leágazásokkal biztosított.

A családi házak és intézmények részére előkertnyomásszabályozó, valamint előkertnyomásszabályozó és mérő állomásokon keresztül biztosított kisnyomáson a földgáz.

A település gázellátása - a nyomásszabályozó állomás változatlanul hagyása mellett – mintegy 500 m³/h egyidejű kapacitással bővíthető.

Megújuló energiaforrások:

A településen számottevő megújuló energia-hasznosítás jelenleg nincs.

1.16.2.2. Lovasberény villamos energia ellátása

A település villamos energia ellátásának üzemeltetője az E.on Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. Többlet villamos energia igény a meglévő villamos hálózatról kielégíthető. A konkrét műszaki megoldás az áramszolgáltatóhoz eljutatott energia igényre adott válasz alapján tervezhető. A villamos hálózat bővítéseket az áramszolgáltató a törvényi előírások szerinti csatlakozási díj ellenében kiépíti. Nagyobb energia igény esetén fogyasztói beruházás is elképzelhető.

A település villamosenergia ellátása a távlati igényeknek is megfelelően biztosított.

1. NAGYFESZÜLTSG

A település igazgatási területén áthalad az E.on tulajdonában lévő 120kV-os vezeték, valamint az MVT tulajdonában lévő 400kV-os Martonvásár-Litér távvezeték. A villamos vezetékekre vonatkozó biztonsági övezet szélességét és a biztonsági övezetekre vonatkozó tilalmakat a 2/2013. (I. 22.) NGM rendelet adja meg.

A nagyfeszültségű vezetékek alatt épületek elhelyezését nem javasolt az új lakótelkeket is ennek figyelembevételével kell létesíteni. A biztonsági övezetben elhelyezendő építményekre az építési engedélyezési eljárás során minden esetben meg kell kérni a vezeték tulajdonosának jóváhagyását.

A vezetékektől tartandó védőtávolságokat az MSZ151-1:2000 szabvány adja meg; az épületekre vonatkozóan a 15.6. pontja.

2. KÖZÉPFESZÜLTSG

Lovasberény községet középvezetési feszültségen, az E.ON-ÉDÁSZ Zrt. tulajdonú 20kV-os gerincvezeték látja el villamos energiával. Erről kötnek le a meglévő transzformátorállomásokat tápláló leágazó vezetékek. A település területén nem található közép és nagyfeszültségű földkábeles hálózat.

A település belterületén található 20/0,4 kV-os transzformátor állomások oszlopra szerelt kivitelűek. A külterületi majorokban további transzformátor állomások üzemelnek, részben fogyasztói tulajdonúak.

Új 20kV-os hálózat és tr. állomás létesítése esetén, tömbfeltárások és utca nyitások során, a nyomvonalat közterületen kell elhelyezni, illetve a nyomvonalon a biztonsági övezet részére helyet kell biztosítani.

3. KISFESZÜLTSG:

A villamos energia ellátás a jelenlegi fogyasztói igényeknek megfelelően kiépített.

A kommunális hálózat légvezetékes, beton illetve kis mértékben faoszlopos kialakítású.

Az új beépítési területeken a szabályozási terv térszín feletti hálózat létesítését megengedi. Természetesen a drágább bekerülésű földkábel-hálózat is létesíthető. Új légvezetékes hálózat létesítésekor a többi közmű elhelyezést figyelembe véve, a járda és az úttest között haladhat a vezeték, az oszlopok elhelyezése a szilárd burkolattól lehetőleg min. 0,5 m-re legyen. Amennyiben az oszlopsor a járda és a kerítés közé kerül a szigetelt légvezeték és lakóingatlan telekhatára között legalább 0,5 m távolság legyen. A vezetékek legkisebb magassága az utak fölött 5,5 m lehet.

1kV-os földkábel létesítésénél a biztonsági övezet határa a kábeltől mindkét irányba: 1-1m.

Kisfeszültségű hálózat létesítése esetén is vezetékjogot kell szerezni a nyomvonalra, áramszolgáltató javára, és azt a tulajdoni lapra be kell jegyeztetni.

Térszint feletti közművek elhelyezésénél az MSZ 7437/3-80 előírásait kell betartani.

4. KÖZVILÁGÍTÁS:

A meglévő közvilágítás a kommunális hálózat oszlopaira szerelt világítótestekkel van megoldva, légvezetékes táplálással.

Új létesítésnél az előírt követelményeket az MSZ EN 13201 szabvány tartalmazza. Az utcák világítási osztályba sorolása jegyzői hatáskörben történik.

1.17. Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

1.17.1. Talaj

Lovasberény a Dunántúli-középhegység nagytájon, azon belül a Vértes-Velencei-hegyvidék középtájon helyezkedik el.

A település északi része a Lovasberényi-hát kistájon, déli része pedig a Velencei-hegység kistájon helyezkedik el.

A hordalékjelző jellegű **Lovasberényi-hát** kistáját a kiváló mezőgazdasági adottságú mészlepedékes csernozjom talajok uralják (88%). E talajok löszös üledéken képződtek, vályog mechanikai összetételűek, vízgazdálkodásuk a kitűnően morzsás szerkezet következtében kedvező, humusztartalmuk 3 és 4% közötti. Termékenységi besorolásuk a 75–90 (int.) termékenységi kategória. Zömmel (70%) szántóként, de rét-legelőként (5%), szőlőként (5%) és gyümölcsösként (3%) is hasznosíthatóak. Erdőként kb. 15% hasznosulhat.

A kistáj ÉNy-i határán – 4% területen – lepusztult rendzina talajok találhatóak. A Velencei-hegység É-i lejtőjéhez csatlakozva csernozjom barna erdőtalajok (4%) fordulnak elő. Ezek a löszön képződött, vályog mechanikai összetételű talajok kedvező termékenyséűek (int. 60–80), a lejtőviszonyok miatt azonban területük jelentős részén (20%) szőlő van.

A kistáj többi talajtípusa kis területen (1%) fordul elő, színesítve a talajtakaró összetételét.

Ezek a következők: barnaföldek az É-i peremen; szolonyeces réti talajok Lovasberény határában a vízjárta területeken; réti talajok a Pátka környéki víztározó körül; öntés réti talajok a Vértesacsai-patak völgyében. A réti talajok szántóként és rét-legelőként hasznosulhatnak.

Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be:

1. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
04	4
09	1
11	4
13	88
24	1
25	1
26	1

2. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
04	80	10	5	5	-
09	50	50	-	-	-
11	70	15	5	5	5
13	70	10	5	-	15
24	100	-	-	-	-
25	100	-	-	-	-
26	100	-	-	-	-

A **Velencei-hegység** kistáj magját az ópaleozoos gránitból álló tönkröghegység képezi, amelyet palaköpeny kísér. A magmás kőzeteket laza üledékek – közöttük lösz – takarták be, amelyen legnagyobb területi kiterjedésben (49%) agyagbemosódásos barna erdőtalajok képződtek. Termőrétegük 40-70 cm rétegvastagságú, vályog. A sekély termőrétegűség miatt vízgazdálkodásuk szélsőséges, termékenységük pedig gyenge (int.25-35). Főként (55%) erdővel borítottak.

Az erodált és az erózió miatt akadályozott talajképződésű grániton terméketlen, köves kopár talajok találhatóak. Területi kiterjedésük jelentős (14%). Nagyobb, összefüggő területet Pákozd fölött alkotnak, kisebb foltjuk Sukoró mellett található.

A lösszel fedett heglábfelzíneken vályog mechanikai összetételű, termékeny (int. 50-65) barnaföldek képződtek (28%).

A Lovasberényi-hát felé átmenetet képező heglábfelzínén csernozjom barna erdőtalajok vannak (4%), főleg (60%) szőlőként hasznosíthatóan. A kistájba Velence fölött – 5%-os területi részarányban – alföldi mészlepedékes csernozjomok nyúlnak be. Ezek a kistáj legtermékenyebb (int. 75-90) talajai. Szinte teljes egészében (95%) szántóként hasznosíthatóak.

Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be:

3. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
01	14
07	49
09	28
11	4
14	5

4. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
01	30	35	5	-	30
07	20	15	5	5	55
09	50	25	10	5	10
11	10	40	25	5	20
14	60	25	15	-	-

Lovasberény genetikus talajtérképét és közetképző közeteit a 3. és 4. számú térképek mutatják be.

1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

Felszíni vizek

A **Lovasberényi-hát** Ny-i részét a Császár-víz (29,5 km, 381 km²), mellékvize a Rovákja-patak (15 km, 75 km²); D-i részét a Vereb–Pázmándi-vízfolyás (13 km, 114 km²), K-i peremét a Váli-víz (56 km, 657 km²), mellékvize a Vértesacsai-vízfolyás (12 km, 82 km²) vezeti le. Mérsékelt vízhiányos terület.

A Rovákja-patak árvízi hozama 35 m³/s körüli.

Az árvizek szokásos ideje a tavasz és a kora nyár, míg a kisvizek ősszel jelentkeznek. A vízminőség II. osztályú.

6 kistava együtt 50 ha felszínű, köztük a Pátkai-halastó (17 ha) a legnagyobb.

Forrásai közül a lovasberényi János-forrás (20 l/p) és a verebi Szilaskerti-forrás (40 l/p) említhetők.

A **Velencei-hegység** a Velencei-tó vízgyűjtő területe, amelyet Ny-on a Császár-víz (29,5 km, 381 km²), K-en a Vereb–Pázmándi-vízfolyás (13 km, 114 km²) határol. Vízhiányos terület.

Az árvizek időszaka a tavasz és a kora nyár, a kisvizeké pedig az ősz. A vízminőség II. osztályú.

A **Lovasberény** területén található vízfolyások időszakos vízfolyások, befogadjuk a Császár-víz (Pátkai-víztározó), illetve a Velencei-tó.

A legjelentősebb vízfolyás a Rovákja-patak, amely keresztül folyik a belterületen.

A Rovákja-patak természetes eredetű, de erősen módosított, vízgyűjtője erózió érzékeny vízgyűjtő.

A Rovákja-patak lovasberényi szakaszán betorkolló mellékágak:

- 5+053 km szelvénynél: Lovasberényi I. számú halastó fenékürítő árkának betorkollása jobbról
- 6+705 km szelvénynél: Fácános-árok betorkollása jobbról
- 8+595 km szelvénynél: Kazal-hegyi árok betorkollása balról
- 9+382 km szelvénynél: Kenderáztatói-árok (VR-2 közcélú árok a VVT kezelésében) betorkollása balról

A Nyúlkerti-árok a település meliorált, alagsövezett területeinek vizét vezeti a Rovákja-patakba.

A település területén lévő tavak:

- Fácánosi-tó, vizes élőhely (Gálos-tó), kb. 2 ha,
- Kender-tó,
- Lujza majori halastó, 20,1 ha.

A település területén található ex lege védett források:

- Vizes-völgyi-forrás (kataszteri szám: F-4500-2016),
- János-forrás (kataszteri szám: F-4500-2002),
- Antal-forrás (kataszteri szám: F-4500-2001).

A település a Velencei-tó vízgyűjtő területéhez tartozik.

Vízgazdálkodási szempontból a Velencei-tó vízgyűjtő-tervezési alegység működési területéhez tartozik.

Vízjárás adatok:

A Rovákja-patakon Pátkánál van vízhozam-mérő állomás. Az adatbázis szerint 1986. 01. 01. és 2016. 12. 31. között a legkisebb vízhozam $0 \text{ m}^3/\text{s}$ (1990. 08. 04.), a közepes vízhozam $0,064 \text{ m}^3/\text{s}$, a legnagyobb vízhozam $2,20 \text{ m}^3/\text{s}$ (1999. 07. 13.) volt.

5. számú táblázat: A Császár-víz és a Váli-víz vízjárása

Vízfolyás	Vízmérce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Császár-víz	Pákozsd	1	239	0,00	0,95	52

A terület vízrajzát az 5. számú térkép mutatja be.

Lovasberény a települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek vízgyűjtő területét kijelölő települések közé tartozik.

A település vízfolyásai a vonatkozó jogszabály szerint az egyéb védett területek befogadói vízminőség-védelmi területi kategóriába tartoznak.

Felszín alatti vizek

A **Lovasberényi-hát** kistájon a „talajvíz” a völgytalpakon 2–4 m, a lejtőkön 4–6 m között érhető el, míg a hátakon néhol hiányzik. Mennyisége nem számottevő. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de DK-i felén a nátrium is megjelenik. A keménysége az É-i tájrészen 25–35 nk°, D-en 15–25 nk°. A szulfáttartalom 60 mg/l alatti, de a Váli-völgyben 300 mg/l-ig koncentrálódik. A rétegvízkészlet csekély. Az artézi kút is kevés, a mélységük ritkán haladja meg a 100 m-t, de a kitermelt vízhozamok is mérsékeltek.

A **Velencei-hegység** kistájon „talajvízre” csak a peremi völgytalpakon számíthatunk. Mélysége ott 2–6 m között váltakozik. Mennyisége jelentéktelen. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos. Keménysége 15–25 nk° közötti, szulfáttartalma 60 mg/l alatt van. A rétegvízkészlet csekély, mert az alapkőzet vízzáró. A kistáj a Velencei-tó üdülőkörzetének része, így a kiemelt vízminőség-védelem közérdekű követelmény.

Lovasberény települést az alábbi felszín alatti víztestek érintik:

6. számú táblázat: Felszín alatti víztestek

Víztest kód	víztest név	vízadó típusa
p.1.7.1	Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő	porózus
sp.1.7.1	Séd-Nádor-Sárvíz-vízgyűjtő	porózus

A Séd-Nádor-Sárvíz vízgyűjtő megnevezésű porózus és sekély porózus víztestek a Dunántúl K-i részén helyezkednek el, jelentős területen, változatos tájképi és földtani körülményeket foglalva magukba. Északon a Dunántúli-középhegység hegyvidéki területéig nyúlnak, körül ölelik a Velencei-hegységet, nyugaton a Balaton, illetve Siófok, délen a Tolnai-hegyhát, míg keleten a Mezőfalva–Vál vonal határolja a víztesteket.

A terület részben dombsági, részben síkvidéki jellegű morfológiát mutat; a hegylábakra felkapaszkodó része, illetve a Somogyi-dombság területére eső része közepes reliefenergiájú, 100-150 m-es szintkülönbségekkel jellemezhető, míg DK-en a mezőföldi rész morfológiája leginkább az Alföldre emlékeztet. A Velencei-tó térségére, illetve a Sárvíz völgyének egy részére mocsaras, pangó vizek, magas talajvízszint jellemző, míg a lösszel fedett észak-somogyi területen a talajvíz felszíntől számított mélysége meghaladhatja a 20 m-t is.

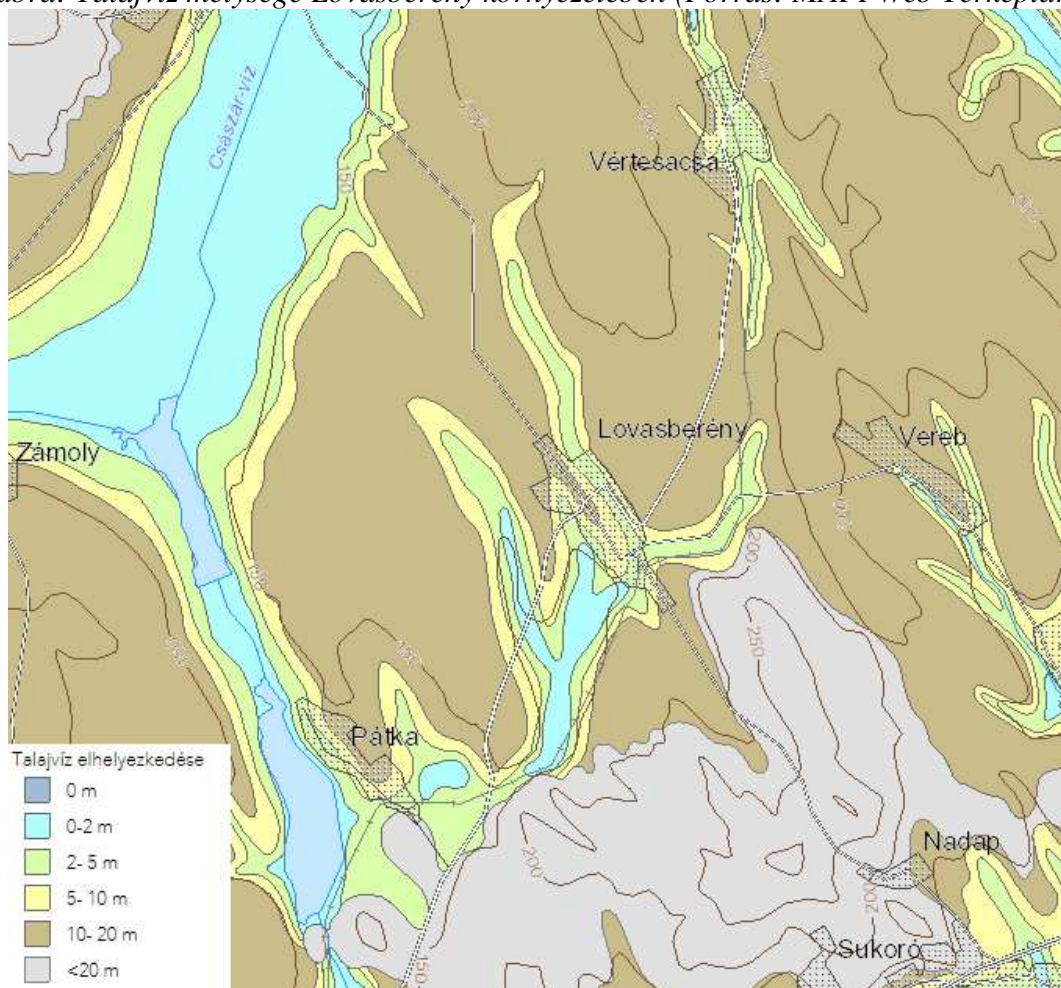
Lovasberény közigazgatási területén az alábbi vízbázis védőterületek vannak kijelölve: Lovasberény vízmű, üzemeltetője a Fejérvíz Zrt., védendő termelés: 390 m³/nap, rétegvíz. A vízbázis védőterület fenntartásával kapcsolatos jogszabályi követelményeket és a védőterületre vonatkozó korlátozásokat jogszabály határozza meg.

Lovasberényt a felszín alatti víz állapota alapján érzékeny területhez tartozó település.

A település nagyobb része 2.a (érzékeny, 20 mm-nél nagyobb utánpótlódású területek) alkategóriába tartozik, egy kisebb része pedig 3. (kevésbé érzékeny) alkategóriába tartozik.

Lovasberény területének felszín alatti szennyeződés-érzékenységet a 6. számú térkép mutatja be. Lovasberény nitrátérzékeny területnek minősül.

2. számú ábra: Talajvíz mélysége Lovasberény környezetében (Forrás: MÁFI Web Térképtár)

Vízellátás

Lovasberényben 100%-ban kiépült a vezetékes vízellátás, a felső-pannon vízadóra kiépült helyi vízmű biztosítja a település vízellátását, a hálózat üzemeltetője a Fejérvíz Zrt.

A többször módosított üzemelési engedély száma 20782/1995.

A vízmű kapacitása 20 órás üzemidőt figyelembe véve: 840 m³/d.

I. sz. kút (B-12):

helye: 34 hrsz.-ú ingatlan

mélysége: 57 m

Csővezése: 0,00-42,00 m-ig Ø 241/228 mm acél

0,00-57,00 m-ig Ø 203/192 mm acél

37,70-570,00 m-ig Ø 133/124 mm acél

Szűrőzése: 40,40-51,90 40/50 réz szitaszövet

Létesítéskori és 2011. évi: 1965. 2011.

Nyugalmi vízszint: -3,00 m -9,00 m

Üzemi vízszint: -10,80 m -11,50 m

Üzemi vízhozam: 230 l/p 150 l/p

Beépített szivattyú típusa: Grundfos SP 16-8 (Q= 260 l/p, H= 65 m)

II. sz. kút (B-18):

helye: 0164 hrsz.-ú ingatlan

mélysége: 60 m

Csővezése: 0,00-35,40 m-ig Ø 279/267 mm acél

0,00-60,00 m-ig Ø 279/267 mm acél

0,00-60,00 m-ig Ø 200 mm PVC

Szűrőzése: 44,00-55,00 40/50 réz szitaszövet

Létesítéskori és 2011. évi: 1971. 2011.

Nyugalmi vízszint: -6,20 m -9,60 m

Üzemi vízszint: -14,20 m -13,60 m

Üzemi vízhozam: 200 l/p 125 l/p

Beépített szivattyú típusa: Perdolló 4 SR 12/12-P (Q= 300 l/p, H= 73 m)

III. sz. kút (K-22):

helye: 0161/1 hrsz.-ú ingatlan

mélysége: 60 m

Csővezése: 0,00-5,60 m-ig Ø 1200/1180 mm acél

0,00-30,00 m-ig Ø 803/787 mm acél

0,00-60,00 m-ig Ø 300/280 mm PVC

Szűrőzése: 36,00-45,00 m-ig Ø 300/280 mm PVC

48,00-54,00 m-ig Ø 300/280 mm PVC

Létesítéskori és 2011. évi: 1990. 2011.

Nyugalmi vízszint: -12,80 m -8,80 m

Üzemi vízszint: -25,80 m -22,20 m

Üzemi vízhozam: 360 l/p 330 l/p

Beépített szivattyú típusa: EMU K 63/10 (Q= 350l/p, H= 80 m)

Lovasberény MN6 Üdülő részleges vízellátását a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. biztosítja a Velencei-tavi Regionális Vízműről.

Lovasberény átlagos vízigénye: 403 m³/d, csúcsvízigény: 830 m³/d.

Az ivóvíz arzén, vas és mangán tekintetében korábban nem elégítette ki az ivóvíz minőségi követelményeiről szóló rendeletben előírt határértékeket.

2015-ben azonban megvalósult az ivóvíz minőség javítása, a megfelelő minőségű ivóvíz biztosítása a Környezet és Energia Operatív Program Ivóvízminőség javítása Lovasberény Községben elnevezésű pályázat segítségével.

A kutak nyers vizének tisztításán kívül bizonyos hálózat fejlesztések is történtek. A vezetékszakaszok körvezetékké alakítása, ahol ez még nem volt megoldott, elkerülve ezzel a pangó vezetékszakaszokat, ahol nem volt így biztosítható az ivóvízminőség. A tolózár aknák számát is növelték annak érdekében, hogy a csőtörések alkalmával minél kisebb településrészeket kelljen a szolgáltatásból kivonni. Az aknák átalakítása, bővítése is megtörtént oly módon, hogy a vezeték szakaszok mechanikai tisztítása megoldhatóvá vált. Továbbá a vízműtelepen a meglévő I. jelű mélyfúrású kút melléfúrásos felújításával létesült az I/a jelű kút, melynek vízhozama 300-350 l/perc.

Az I/a jelű kút adatai:

Helye: 34 hrsz.-ú ingatlan

Vízhozam: 300-350 l/min

Talpmélység: 57 m

Csővezés: 0-40 m között 324 mm acél, palástcementevezve
0-60 m között 195/178 mm KM PVC

Szűrőzés: 42-52 m között Budafilter tekerceselt szűrő (0,3-0,5 mm), kavicsolva

A kútba tervezett szivattyú típusa: WILO TWI 6.18-05-B tip. búvárszivattyú.

Q= 5,0 l/s, H= 34,7 m, P= 3,0 kW frekvencia váltóval

A kút nyomócsöve DN 80 mm, az aknából D 110 KPE vezetéken megy a nyersvíz a vízkezelő berendezéshez.

Szennyvízkezelés

Szennyvízcsatorna hálózat a településen még nem épült ki, a szennyvíztisztító telep tervezése, illetve engedélyeztetése folyamatban van.

A szennyvízelhelyezésre vonatkozó 91/271 EGK irányelv szerint és a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002. (II. 27.) Korm. rendelet szerint Lovasberény településen a települési szennyvizek közműves szennyvízelvezetését és a szennyvizek biológiai szennyvíztisztítását, illetőleg a települési szennyvizek ártalommentes elhelyezését meg kell valósítani, legkésőbb 2015. december 31-ig. Ennek megvalósítása jelenleg még nem történt meg, azonban folyamatban van.

Lovasberény Község Önkormányzata Képviselő-testületének önkormányzati rendelete szabályozza a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére és ártalommentes elhelyezésére vonatkozó közszolgáltatást.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtése zárt tartállyal rendelkező járművel történik és a Székesfehérvári, valamint a Budapest XXII. kerületi szennyvíztisztító telepre kerül elszállításra.

Csapadékvíz elvezetés

A településen áthalad a Rovákja-patak, amely a település felszíni vizeinek befogadója. Lovasberény község tehát a Rovákja-patak részvízgyűjtő területén fekszik, nagyobb részt a vízfolyás jobb partján. A Nyúlkerti árok a település meliorált, alagsóvezett területeinek vizét vezeti a Rovákja-patakba.

A Nyúlkerti árok és a Rovákja-patak fenntartási célú mederkotrására, ezzel az eredeti vízelvezető képességének helyreállítására 2014. évben került sor.

Lovasberény csapadékvíz-elvezetése nyílt árkokkal, illetve csatornával történik, a csapadékvizek befogadója a Rovákja-patak, végső befogadója a Velencei-tó.

A Rovákja-patak keresztmetszeti kialakítása:

A régi, széles mederfenék szűkítésével – rőzse- vagy kőművekkel – kisvízi medret alakítottak ki, melynek fenékszélessége 0,60 – 1,00 m között változó.

Kivétel a 9+222 – 9+274 km szelvények közötti szakasz, ahol G-40 jelű burkoló elemeket építettek be. Itt a fenékszélesség 0,30 m.

A kisvízi meder rézsűhajlása általában 2 : 1, kivéve az 5+565–8+319 és 8+359–8+739 km szelvények közötti szakaszokat, ahol a rézsűhajlás 1 : 2.

A nagyvízi meder rézsűhajlása 1 : 1,5 – 1 : 2 között változó.

A település családi házas beépítésű. Az utcák jellemzően aszfaltos utak. A település útjai mentén kiásott árkok földárkok, változó mélységgel lettek kialakítva. Lovasberény község csapadékvíz elvezetése a meglévő árokrendszeren át lényegében megoldott ill. megoldható.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

Lovasberény településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi automata mérőállomás Székesfehérváron található. Manuális mérőpont Sukorón található, itt azonban csak NO₂ mérése történik. Ezen adatok Lovasberény település esetében nem relevánsak.

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak:

7. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Ké- n- dío- xid	Nitrog- én- dioxid	Szén- monox- id	PM ₁₀	Benz- ol	Talaj- közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmi- um (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Lovasberény esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek,

- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Búzzal járó tevékenységek.

Ipari kibocsátások

Az ipari és szolgáltató tevékenységből származó légszennyezőanyag kibocsátások nem jelentősek. A településen nem végeznek olyan tevékenységet, amelynek a megengedettnél nagyobb mértékben terhelné a település környezetének a levegőjét.

A Lovasberényi Agrár Kft. egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik sertéstelep működtetésére vonatkozóan.

Légszennyező forrásra vonatkozóan működtetési engedéllyel három telephely (léggömbfestő üzem, szemestermény szárító, kazán) rendelkezik.

Lovasberény jelentősebb vállalkozásai:

- Lufi Expressz Kft. – léggömbfestő üzem,
- Lovasberényi Agrár Kft. - sertéstenyésztés, terménytárolás és szárítás;
- Chemicalproject Kft. - fémszerkezet gyártása.

A LAIR 2016. és 2017. évi adatai alapján Lovasberényben az alábbi légszennyezőanyag kibocsátások bejelentésére került sor:

8. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyező anyag
2016	61	1,2,4-Trimetil-benzol (pszeudokumul)
2016	182	Benzin, mint C, ásványolajból
2016	61	Izo-propil-benzol (kumul, metil-etil-benzol)
2016	182	Petróleum
2016	61	Trimetil-benzolok (kivéve pszeudokumul)
2017	49	1,2,4-Trimetil-benzol (pszeudokumul)
2017	148	Benzin, mint C, ásványolajból
2017	49	Izo-propil-benzol (kumul, metil-etil-benzol)
2017	2	Kén-oxidok (SO ^{''} és SO ⁺) mint SO ₂
2017	25	Nitrogén oxidok
2017	148	Petróleum
2017	65063	SZÉN-DIOXID
2017	7	Szén-monoxid

2017	49	Trimetil-benzolok (kivéve pszeudokumul)
------	----	---

Lakosság fűtése

A fűtésből származó légszennyezés csak a fűtési szezonban jelentkező légszennyezés. A fűtésből származó emissziókat a légszennyező anyagok közül a kén-dioxid, szén-monoxid, nitrogén-oxidok, a szilárd anyag és a korom emisszió jellemzi.

Lovasberényben a fűtés, jellemzően földgázzal történik. Az ingatlanok gázzal való ellátottsága kb. 94 %. A nem gáz fűtésű lakások fűtését vegyes tüzeléssel (szén és fa) oldják meg. Az érvényben lévő levegőtisztaság védelmi jogszabályok alapján fűtési célú, kizárólag füstgáz kibocsátással járó tevékenységek engedélyezésében az első fokon eljáró engedélyező hatóság a járási környezetvédelmi hatóság.

Lovasberény Község Önkormányzata napelemes villamosenergia termelő rendszereket telepített a polgármesteri hivatal, az óvoda, az orvosi rendelő, valamint a sportcsarnok épületére a villamosenergia fogyasztás megújuló energiaforrásból történő biztosítása céljából.

Évente mintegy 27,5 t mennyiséggel csökken így az üvegház hatású gázok kibocsátása.

Közlekedés légszennyezése

Lovasberény közigazgatási területén a 8119. számú Velence-Csákvár-Tata összekötő út halad át.

Említésre méltó még a 811. számú Székesfehérvár-Bicske másodrendű főút és a 8117. számú Kápolnásnyék-Vereb-Lovasberény összekötő út.

A településen áthalad a Bicske-Székesfehérvár egyvágányú nem villamosított vasúti vonal, azonban a személyforgalom megszűnt, teherforgalom is csak ritkán zajlik a Székesfehérvár-Lovasberény szakaszon. A vasúti közlekedés, mint légszennyező tevékenység hatása nem okoz számottevő légszennyezést.

3. számú ábra: Lovasberény közlekedés-hálózata (forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

Ezen utak 2017. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyait az alábbi táblázat mutatja be.

9. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)				
	8119. sz. közút 3+326 és 14+232 kmsz. között	8119. sz. közút 14+232 és 25+585 kmsz. között	811. sz. közút 11+317 és 18+350 kmsz. között	811. sz. közút 18+350 és 34+793 kmsz. között	8117. sz. közút 3+154 és 17+131 kmsz. között
Személygépkocsi	1430	1035	2085	1158	714
Kis tehergépkocsi	296	186	371	179	231

Szóló autóbusz	41	4	83	61	32
Csuklós autóbusz	0	1	0	0	1
Közepes tehergépkocsi	20	4	30	18	17
Nehéz tehergépkocsi	10	10	38	14	10
Pótkocsis szerelvény	3	4	24	15	13
Nyerges tehergépkocsi	1	3	25	17	6
Speciális jármű	0	0	0	6	0
Motorkerékpár	23	40	25	20	21
Lassú jármű	4	16	19	14	31

A bemutatott útszakasz mentén, mint folyamatos vonalforrás mentén az alábbi légszennyezőanyag emissziókra számíthatunk:

10. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai - emissziója

Légszennyező komponensek	Várható emissziók ($\mu\text{g}/\text{ms}$)				
	8119. sz. közút 3+326 és 14+232 kmsz. között	8119. sz. közút 14+232 és 25+585 kmsz. között	811. sz. közút 11+317 és 18+350 kmsz. között	811. sz. közút 18+350 és 34+793 kmsz. között	8117. sz. közút 3+154 és 17+131 kmsz. között
Szén-monoxid	319,7	227,9	470,7	261,6	187,2
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	50,8	35,4	82,9	47,8	34,8
Részecske	5,4	3,4	10,6	6,5	4,8

A vizsgált útszakasz mentén 10 m távolságban elhelyezkedő receptor pontban az alábbi légszennyezőanyag koncentrációk várhatók:

11. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai

Légszennyező komponensek	Várható légszennyezőanyag koncentrációk ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)				
	8119. sz. közút 3+326 és 14+232 kmsz. között	8119. sz. közút 14+232 és 25+585 kmsz. között	811. sz. közút 11+317 és 18+350 kmsz. között	811. sz. közút 18+350 és 34+793 kmsz. között	8117. sz. közút 3+154 és 17+131 kmsz. között
Szén-monoxid	45,8	32,6	67,4	37,5	26,8
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	7,3	5,1	11,9	6,8	5,0

Részecske	0,3	0,2	0,6	0,4	0,3
-----------	-----	-----	-----	-----	-----

A 8119. sz út keresztülhalad a belterületen, a közúti járműforgalom nagysága nem jelentős, így a közúti közlekedés, mint légszennyező tevékenység hatása nem okoz számottevő légszennyezést.

A 811. sz. és 8117. sz. út a belterületet csak kis mértékben érinti és a közúti járműforgalom nagysága nem jelentős, így a közúti közlekedés, mint légszennyező tevékenység hatása nem okoz számottevő légszennyezést.

A vizsgált útszakaszok környezetében a fenti forgalomterhelés mellett nem várható egészségügyi határértéket meghaladó légszennyezőanyag koncentráció kialakulása.

Búzterhelés

Lovasberény területén 6 telephelyen történik állattartás.

A Lovasberényi Mezőgazdasági Szövetkezet 3 telephelyen szarvasmarhákat tart, belterülettől 400, 500 és 1000 m-re (Petőfi tanyai, Antali, Alsóréti telephelyek).

A belterülettől keletre 2 km távolságban juhok tartása történik.

Lujza majorban szintén található egy állattartó telephely, ami belterülettől kb. 3 km távolságban helyezkedik el.

A Lovasberényi Agrár Kft. egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik sertéstelep működtetésére vonatkozóan.

A telephely Lovasberény ÉNy-i részén helyezkedik el, a lakott területtől 120 m-re.

A hígtrágya kihelyezése a telep körüli területeken történik, az engedélyezett összesen 150 ha nagyságú szántóterületre.

A kihelyezés búzhatása szélcsendes időszakban a kihelyező területek szűkebb környezetében, szeles időszakban a kihelyező területek néhány százméteres környezetében jelentkezhet. A búzkibocsátás hatásterülete a legnagyobb kiterjedési irányt tekintve 150 m. A legközelebbi lakóház távolsága 420 m és 435 m.

A településen megfigyelhető még a kedvtelési célú hobbi állattartás. A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás szintjét. A búzhatás a belterületen elhanyagolható. A belterületi állattartás Lovasberény Község Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendeletével szabályozott.

Az avar és kerti hulladék égetését Lovasberény Község Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete szabályozza.

A megfigyelések alapján állandóan fellépő koncentrált búz nem jellemző a településen.

Összefoglalóan Lovasberény esetében a vizsgált tevékenységekből nem várható jelentős mértékű légszennyezettség kialakulása.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

Lovasberény település egyes területein kialakuló zajterhelés az ipari, kereskedelmi, szolgáltató tevékenységek és a közlekedés kibocsátásaiból tevődik össze.

Üzemi és szabadidős zajterhelés

Üzemi és szabadidős tevékenységek esetén a zajterhelési határértéket jogszabály szabályozza:

12. számú táblázat: Zajterhelési határértékek üzemi és szabadidős tevékenységek esetén

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

A településen nincs jelentős zajkibocsátást okozó telephely. Ipari jellegű (termelő tevékenység) zajforrások becsült száma a településen 10-15, a VM-OKIR WEB adatbázis szerint zajkibocsátási határérték megállapítása nem történt sem egységes környezethasználati engedélyben, sem önálló határozatban. Ennek alapján valószínűsíthető, hogy termelési, vagy szolgáltatási tevékenységekből zajtól védendő területeket a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló rendeletben meghatározott határérték feletti zajterhelés nem éri, illetve a zajvédelmi hatásterületek nem érik el a védendő övezeteket.

Közlekedés zajterhelése

Közlekedési zaj szempontjából az 1.17.5. *Levegőtisztaság és védelme* c. fejezetben bemutatott 5 meghatározó útszakasz mentén kialakuló zajterhelést vizsgáljuk elsődlegesen.

A mértékadó átlagos napi forgalmat (ÁNF) a 9. számú táblázat tartalmazza.

A zajterhelés számítását a stratégiai zajtérképek, valamint az intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 1. és 2. számú mellékletében megadott számítási módszer szerint vizsgáljuk. A számításhoz szükséges további adatokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

13. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak zajterheléséhez szükséges kiinduló adatok

Paraméterek	Vizsgált útszakaszok				
	8119. sz. közút	8119. sz. közút	811. sz. közút	811. sz. közút	8117. sz. közút

	3+326 és 14+232 kmsz. között	14+232 és 25+585 kmsz. között	11+317 és 18+350 kmsz. között	18+350 és 34+793 kmsz. között	3+154 és 17+131 kmsz. között
Útburkolat érdességi tényező	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Sebesség (km/h)	50	50	50	50	40

Ezen kiindulási paraméterek mellett az egyes útszakaszok mentén referencia távolságban várható hangnyomásszinteket az alábbi táblázat foglalja össze:

14. számú táblázat: Fontosabb közlekedési útvonalak várható zajterhelése referencia távolságban (dB)

Paraméterek	Vizsgált útszakaszok				
	8119. sz. közút 3+326 és 14+232 kmsz. között	8119. sz. közút 14+232 és 25+585 kmsz. között	811. sz. közút 11+317 és 18+350 kmsz. között	811. sz. közút 18+350 és 34+793 kmsz. között	8117. sz. közút 3+154 és 17+131 kmsz. között
Zajterhelés nappal	67,8	66,7	70,3	67,9	66,8
Zajterhelés éjszaka	59,4	58,5	62,2	59,9	58,8

A közlekedési zaj terhelésére a határértékeket a vonatkozó jogszabály tartalmazza.

15. számú táblázat: Zajterhelési határértékek közlekedési zaj esetén

Sor- szám	Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)						
	Zajtól védendő terület	kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra	az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz- pályaudvartól, a vasúti fővonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra		
			nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

A 8119. sz út keresztülhalad a belterületen, a közúti járműforgalom nagysága nem jelentős, az úttengelytől mért **legalább 10 m-es távolság már biztosítja** a lakóövezetek megfelelő mértékű zajterhelését.

A 811. és 8117. számú út esetében a falusias, kisvárosias beépítésű övezetek esetében az úttengelytől mért **legalább 18 m-es távolság már biztosítja** a lakóövezetek megfelelő mértékű zajterhelését. Mindkét út nagyobb részben külterületen halad, ahol nem érint zajtól védendő területeket.

A településen áthalad a Bicske-Székesfehérvár egyvágányú nem villamosított vasúti vonal, azonban a személyforgalom megszűnt, teherforgalom is csak ritkán zajlik (a Székesfehérvár-Lovasberény szakaszon), így határérték feletti zajterelés a vasúti forgalomból nem várható.

1.17.5. Sugárzás védelem

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer működik. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat, amely olyan műszerekkel felszerelt szabad téren álló állomások összessége, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást (óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét).

Magyarországon a természetes háttérsugárzás mértéke 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnemesség, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják. A 250 nSv/h alatti háttérsugárzás természetes és semmiféle veszélyt nem jelent.

Lovasberényhez legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található, tulajdonosa a Honvédelmi Minisztérium.

A településen jelentős sugárzással bíró objektumról nincs tudomásunk.

1.17.6. Hulladékkezelés, hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás területén jelentős változások történtek a 2012. évi CXXXLV. Tv. (törvény a hulladékgazdálkodásról) életbe lépésével.

Lovasberény esetében a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékok gyűjtése és jogszabályoknak megfelelő kezelése megoldott.

Lovasberény Község Önkormányzat Képviselő-testülete a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásának és igénybevételének szabályairól, az elkülönített hulladékgyűjtésre vonatkozó szabályokról hozott önkormányzati rendeletet.

Lovasberény Község Önkormányzata a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás (továbbiakban: Társulás) útján látja el a hulladék közszolgáltatási feladatot. A Társulás a feladatok ellátása érdekében a Depónia Hulladékkezelő és Településtisztasági Nonprofit Kft.-vel hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződést kötött.

Közszolgáltatás körébe tartozó hulladékok gyűjtése, kezelése

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységet a Depónia Nonprofit Hulladékkezelő és Településtisztasági Kft. (továbbiakban: közszolgáltató) végzi.

A háztartási hulladéknak és háztartási hulladékhoz hasonló hulladéknak minősülő vegyes hulladékok elszállítása heti rendszerességgel történik, befogadó a Székesfehérvár-Csala, Pénzverő-völgyi nem veszélyeshulladék-lerakó.

Az Önkormányzat az elkülönített hulladékgyűjtési rendszer keretében a vegyes hulladéknak (papír, fém, műanyag, üveg, zöldhulladék) hulladékfajtáktól elkülönített gyűjtését megszervezi.

A papír, fém és műanyag hulladékok elkülönített gyűjtése házhoz menő gyűjtéssel valósul meg. Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok elszállítása havi 1 alkalommal történik, júniustól októberig havi 2 alkalommal történik.

Az üveghulladék gyűjtésére szolgáló szelektív edény az Önkormányzat ingatlanán áll a lakosság rendelkezésére, elszállítása havi 1 alkalommal történik. A házhoz menő üveghulladék gyűjtés évente 3 alkalommal történik. A zöldhulladék elszállítása áprilistól novemberig havi 1 alkalommal történik az

önkormányzattal egyeztetett és meghirdetett napon házhoz menő rendszerben. Lomtalanítás évente 1 alkalommal történik, az ingatlanhasználóval egyeztetett időpontban.

A hulladék közszolgáltatási előírások alapján a településen működő intézmények is a közszolgáltatás rendszerét veszik igénybe.

A háztartási veszélyes hulladékokat Lovasberény település lakosai a Csalai Hulladéklerakó területén üzemelő hulladékudvarba szállíthatják be.

A Székesfehérvári Kistérségben a Székesfehérvári Állati hulladékbegyűjtő és átrakó telep végzi az állati tetemek begyűjtését (telephely: Székesfehérvár határától délre a 63-as számú útról közelíthető meg, Sárkeresztúri út, hrsz. 20407/2.). Magánszemélyek ingyenesen adhatják le a telepen az elhullott állatok tetemét hétköznapokon. A bejelentést követően a telep munkatársa kimegy a megadott helyszínre és elszállítja a tetemet.

A telep térítési díj nélkül fogadja a magánszemélyektől az elhullott háziállatokat Székesfehérvárról és a Székesfehérvári Kistérség (Bakonykúti, Csór, Füle, Iszkaszentgyörgy, Jenő, Kőszárhegy, Lovasberény, Moha, Nádasdladány, Pátka, Polgárdi, Sárkeresztes, Sárkeszi, Sárszentmihály, Szabadbattyán, Úrhida, Zámoly) településeiről.

A településen 2015-ben 570,4 t települési hulladék keletkezett, ezen felül összesen 17,1 t hulladék gyűjtése történt elkülönítetten.

Lovasberényben az elkülönített hulladék mennyisége 2015-ben az alábbiak szerint alakult:

16. számú táblázat: *Elkülönítetten gyűjtött hulladékok mennyisége 2015. évben*

Hulladék	Hulladék mennyisége (t/év)
Papír	6,5
Műanyag	6
Üveg	1,7
Zöldhulladék	2,9

Összefoglalóan a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékok gyűjtési és kezelési rendszer a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

Termelési hulladékok kezelése

A Lovasberényben működő vállalkozások közül egyik sem tartozik Magyarország 100 legnagyobb hulladéktermelő vállalkozása közé.

A termelő vállalatok nem kötelezettek a közszolgáltatás igénybe vételére a termelési hulladékok kezelése során, ennek ellenére az ipari és szolgáltató vállalkozások döntő többsége a közszolgáltatást veszi igénybe keletkező hulladékaik elszállítására.

A képződő termelési hulladékok a vállalkozások tevékenységi köréhez kapcsolódnak, nagyobb részben nem veszélyes.

A hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet hatályba lépésével, illetve a VM-OKIR HIR (Hulladékgazdálkodási Információs Rendszer) segítségével a hulladékok keletkezésének és kezelésének nyomon követése egyre könnyebb, így egyre megbízhatóbb adatok állnak majd rendelkezésre.

A termelési hulladékok speciális csoportjába tartoznak az építési, bontási hulladékok, melyek forrása részben a lakossági megbízásából történő kivitelezés, továbbá a vállalkozások által kezdeményezett fejlesztések.

Az építési, bontási hulladékok kezelésére Lovasberény területén nincs lehetőség, illetve a lerakási járulék megjelenésével jelentősen drágult az építési, bontási hulladékok lerakási díja. Ez sajnálatosan az illegálisan lerakott építési, bontási hulladékok ismételt növekedését vonja maga után.

Egyéb hulladékgazdálkodási jellemzők

Lovasberény 099/6 és 099/9 hrsz. alatti ingatlanon B3 alkategóriájú nem veszélyes hulladéklerakó üzemelt. A lerakó 2009-ben 29545/2008. ügyszámon és 10393/2009. iktatószámon rekultivációs engedélyt kapott.

A lerakó rekultivációja a Közép-Duna Völgyi Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás vezetésével KEOP támogatással történt meg 2014. évben.

A Lovasberény 099/6 és 099/9 hrsz. alatti ingatlanon, a felhagyott homokbánya területén kommunális szilárd és folyékony hulladék elhelyezése az 1960-as évektől kezdődött. A Környezetvédelmi Hatóság 40985-8/1999. számon környezetvédelmi működési engedélyt adott a hulladéklerakó működtetésére és felhagyására vonatkozóan.

A hulladéklerakó kommunális szilárd hulladékot tartalmaz, a szilárd hulladék tárolására használt terület nagysága mintegy 10600 m². A hulladéklerakó 1960 és 2000 között üzemelt, hulladék elhelyezés már nem történik.

A hulladéklerakón ténylegesen lerakott hulladék becsült mennyisége kb. 40.000 m³. A hulladéklerakó 2000. évi bezárását követően a durva tereprendezést elvégezték, a depónia teljes területét helyi finomhomokos anyaggal lefedték. A hulladéktömeg konszolidálódott, süllyedések, konszolidációs repedések nem észlelhetők.

A lerakó területén működő figyelőkutak vizsgálati eredményei alapján a terület talajvizének nitrát- illetve ólomtartalma jelentősen meghaladta a vonatkozó jogszabályban megállapított „B” szennyezettségi határértékeket. Nitrát tekintetében hatszoros, míg ólom tekintetében huszonkétszeres volt a határérték túllépés.

Fentiek alapján kármentesítési eljárás lefolytatására került sor, Lovasberény Község Önkormányzatát a Környezetvédelmi Hatóság részletes tényfeltárás elvégzésére kötelezte.

A Diós utcai árok mélyvonulatában nagyobb mennyiségű zöldhulladék, építési törmelék és lom hulladék van.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A település belterülete rendezett egy-két épület esetében tapasztalható csak elhanyagoltság, illetve a zártkerti övezetben található egy-egy rendezetlenebb ingatlan.

Kiemelendő a Lovasberényi Cziráky kastély erősen leromlott állapota, illetve a helyenként elhanyagolt park.

Ugyancsak kiemelendő a Lujza majori volt katonai bázis nagyon leromlott és elhanyagolt területe.

Külterületi vizuális környezetterhelést jelent a mezőgazdasági területekre vezető földutak mentén elhelyezett zöldhulladék, illetve állattartó telepek rendezetlen nem kellően védett szénabálái.

További problémát jelentenek a külterületi árkokban elhelyezett zöldhulladék és egyéb hulladékok.

1.17.8. Árvízvédelem

A település – tekintettel a területen áthaladó vízfolyások időszakos jellegére - nem árvíz-veszélyeztetett.

Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) sz. rendelet, Fejér megye területrendezési tervének 3.14. sz. melléklete szerint Lovasberényben nagyvízi meder övezete és rendszeresen belvíz járta terület övezete nem található.

A település nem árvíz-veszélyeztetett, azonban tartós magas vízállás, illetve elhúzódo csapadékos időszak alatt belvízzel kell számolni. A belvíz veszélyeztetett területek a Rovákja-patak medre mentén elhelyezkedő területek, valamint a belterületől DNy-i irányban fekvő területek.

Lovasberényt a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló rendelet erősen veszélyeztetett „A” kategóriába sorolja be.

A település erősen veszélyeztetett „A” kategóriába tartozik, ha a hullámtéren lakóingatlanokkal rendelkezik, illetőleg, amelyet a védmű nélküli folyók és egyéb vízfolyások mederből kilépő árvize szabadon előnthat.

Az elöntés veszélyeztetett, illetve vizenyős területeket a 7. számú térkép mutatja be.

1.17.9. Természetvédelem

Lovasberény területe a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága működési területére esik. A település területén ez alábbi védettségű területek találhatóak:

- Natura 2000 SAC terület: Velencei-hegység HUDI 20053,
- Országos védett terület: nincs
- Nemzeti Ökológiai Hálózat elemei:
 - magterület,
 - ökológiai folyosó,
- Helyi védett terület: nincs.

Ex-lege védett források:

- Vizes-forrás,
- Antal-forrás,
- János-forrás,

Ex-lege védett földvárak:

- Mihályvár
- Szűzvár

Lovasberény DNY-i határa a Vértes Naturpark határával közös.

Növényzet

Egykor nyílt és zárt lösztölgyesek uralta táj lehetett, kisebb szárazgyep-foltokkal, a szélesebb patak völgyekben ártéri erdőkkel. Napjainkra ebből kevés maradt. Az erdőt két nagyobb és néhány kisebb erdőfolt képviseli, sok jellegtelen állománnyal és akáccsal. A karakteresebb erdők többnyire a löszön kialakuló elegyes tölgyesekre hasonlítanak (tölgyfajok – *Quercus* spp., mezei juhar – *Acer campestre*, virágos kőris – *Fraxinus ornus*, magas kőris – *F. excelsior*, mezei szil – *Ulmus minor*, húsos som – *Cornus mas*, kányabangita – *Viburnum opulus*), gyepszintjükben üde, többnyire kora tavaszi (keltikefajok – *Corydalis* spp., kisvirágú hunyor – *Helleborus dumetorum*, salátaboglárka – *Ranunculus ficaria*) és száraz erdei fajokkal (bajuszos kásafű – *Piptatherum virescens*, baracklevelű harangvirág – *Campanula persicifolia*), de előfordulnak már a mészkedvelő tölgyesekre emlékeztető erdők is. A legfajgazdagabb, ligetes lösztölgyesek a Csaplári-erdőben maradtak meg (cserszömörce – *Cotinus coggygria*, erdei gyöngyköles – *Buglossoides purpureo-coerulea*, gyöngyvirág – *Convallaria majalis*, fekete lednek – *Lathyrus niger*, sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, selymes peremizs – *Inula oculus-christi*, hengeres peremizs – *I. germanica*, apró nőszirm – *Iris pumila*, macskahere – *Phlomis tuberosa*). Az erdők legnagyobb része azonban idegenhonos fafajok uralta állomány.

A gyepes vegetáció leginkább a löszbe vágódott völgyek oldalain maradt fenn, ahol – a ritka erdőfoltok mellett – cserjések és száraz gyepek találhatóak. A D-ies oldalakat löszpuszta gyepek maradványai jellemzik (buglyos zanót – *Chamae cytissus austriacus*, tavaszi hérics – *Adonis vernalis*, pusztai meténg – *Vinca herbacea*, aranyfürt – *Aster linosyris*, kései pitypang – *Taraxacum serotinum*). Az É-ies oldalakban található erdőssztyeprétek számos, ebben a tájtípusban ritka fajt őriznek (piros gólyaorr – *Geranium sanguineum*, magyar aszat – *Cirsium pannonicum*, szarvaskocsord – *Peucedanum cervaria*, sátoros margitvirág – *Tanacetum corymbosum*, bérci here – *Trifolium alpestre*, bakfű – *Stachys officinalis*). A nagyobb patakok mellett vízpartra jellemző vegetáció is előfordul (vízparti mocsarak, nádasok, mocsár rétek, sásrétek, pionír füzesek).

Gyakori élőhelyek: RC, OC; közepesen gyakori élőhelyek: D34, B1a, OB, P2b, L2x, L1, H5a, P2b, RB, P2a; ritka élőhelyek: B5, RA, J5, H4, D6, B3, B2, M2, J6, H5b, A1, M8.

Fajsám: 400–500; védett fajok száma: 20–30; özönfajok: aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4.

Erdők helyzete

Lovasberény és térsége a Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságának működési területére esik, a Mezőföldi Erdőtervezési körzet része.

A művelésre tervezett erdőrészeket és tagokat az alábbi ábra szemlélteti:

- A Lovasberényi vízbázis védőterülete érinti Lovasberény belterületének jelentős részét. A Lovasberényi vízbázis területhasználatból fakadó veszélyeztetettség jelentős. Oka a belterület (27%) és a mezőgazdasági művelés alatt álló területek (54%) magas együttes aránya a védőterületen. Új funkciók telepítése esetében figyelembe kell venni a jogszabályi és a hatósági határozati előírásokat, és az új tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy a felszín alatti vizek minőségét ne veszélyeztesse.
- A településen még nem épült ki a közcatorna hálózat, így az ingatlanokon a szennyvíztárolóban gyűjtött szennyvíz szennyezheti a talajt és a felszín alatti vizeket. A településen a szennyvízelvezető és tisztító rendszer kiépítésével ez a probléma megoldható.
- Felszíni vizek védelme:
 - A terület lejtésviszonyai következtében a területre hulló csapadékvizek befogadója a Rovákja-patak (melynek végső befogadója a Velencei-tó). Ezért mind a mezőgazdaság, mind a közlekedés esetében különös gondot kell fordítani a szennyezőanyagok bemosódásának csökkentésére.
 - A település területének egy része mélyebben fekvő, elöntés-veszélyeztetett terület. Az egykori település figyelembe vette ezen morfológiai adottságokat, azonban a település fejlődése nem minden esetben számolt az elöntés-veszéllyel. Új funkciók telepítése esetében figyelembe kell venni a morfológiai és belvízviszonyokat, és az új tevékenységeket úgy kell tervezni, hogy a felszíni vizek minőségét még egy magas belvízzel járó időszak se veszélyeztesse.
 - A magas talajvízállású területeken különösen fontos feladat a szennyvíz zárt közcatornával történő összegyűjtése és tisztítása, mivel a zárt szennyvíztárolóban gyűjtött szennyvíz, amennyiben a tároló vízzárósága nem megfelelő, emelheti a talajvíz szintet és szennyezheti a talajvizet, belvíz esetén pedig a Rovákja-patak befogadó vizét is.
- Közlekedés zajterhelése:
 - A 811. számú út belterületi szakaszai zajtól védendő lakóövezetek mellett húzódnak, ahol mind nappali, mind éjszakai időszakban előfordulhat határérték feletti zajterhelés.
- Vizuális környezetterhelés:
 - A településen több felhagyott katonai és ipari (bányászati) terület is van, amelyek állapota jelentősen leromlott, így mind az épületek, mind a hajdani műtárgyak és környező zöldterületek kedvezőtlen hatása megfigyelhető.
 - A Cziráky kastély erősen leromlott állapota.

1.18. Katasztrófavédelem (terület-felhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.18.1. építésföldtani korlátok

Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) sz. rendelet, Fejér megye területrendezési tervének 3.14. sz. melléklete szerint Lovasberény területén:

- „Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete”;
- „Földtani veszélyforrás területének övezete” (lejtős tömegmozgásokkal, egyéb kedvezőtlen mérnökgeológiai adottságokkal és építésföldtani kockázatokkal jellemezhető, valamint a magas természetes háttérsugárzással, az emberi tevékenység hatására jelentkező vagy felerősödő kedvezőtlen földtani folyamatokkal és a vízjárással összefüggő földtani veszélyek által érintett területek);
- „Vízéróziónak kitett terület övezete” (vízérózió káros hatásával szemben kevésbé ellenálló talajtulajdonságokkal jellemezhető terület);

- „Szélerózióknak kitett terület övezete” (a szélerózió káros hatásával szemben kevésbé ellenálló fizikai talajféleségekkel (különösen a homok, homokos vályog, tőzeg, kotu) jellemezhető területek) található.

Földtani veszélyforrás területének övezetébe tartozó település veszélyeztetett területein a település településszerkezeti tervében beépítésre szánt terület csak kivételesen, geológiai szakvélemény alapján jelölhető ki.

Az övezetben az aktív és potenciális csúszásveszély által érintett települések kerültek megjelenítésre a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal által szolgáltatott ismert és kategorizált földtani veszélyforrások alapján. A tényleges területi kiterjedés szerinti lehatárolás az érdekelt államigazgatási szervek állásfoglalása alapján a településrendezési tervek feladata.

A földtani veszélyforrás területének övezete az alábányászott, a földcsuszamlással érintett, a partfalmozgásos és pincebeszakadással érintett területekre terjed ki, amelyek jellemzően a megye földtani adottságához igazodó földrajzi tájegységeit érintik.

Vízerózióknak kitett terület övezetbe tartozó települések veszélyeztetett területein olyan területfelhasználást kell előírni a települések településszerkezeti tervében, és a helyi építési szabályzatban olyan építési övezeti, övezeti előírást kell meghatározni, amely a vízerózió mértékét csökkenti.

Az övezet az 5 %-nál meredekebb és szántó hasznosítású területek által érintett településeket foglalja magában.

A leginkább veszélyeztetett területek közé a hegy- és dombvidéki, 12 %-nál is meredekebb lejtésű szántók tartoznak.

A területrendezés leginkább a területfelhasználás változtatásán keresztül segítheti az erózió elleni védelmet, mint a megfelelő földhasználat- és birtokszerkezet kialakításának befolyásolása.

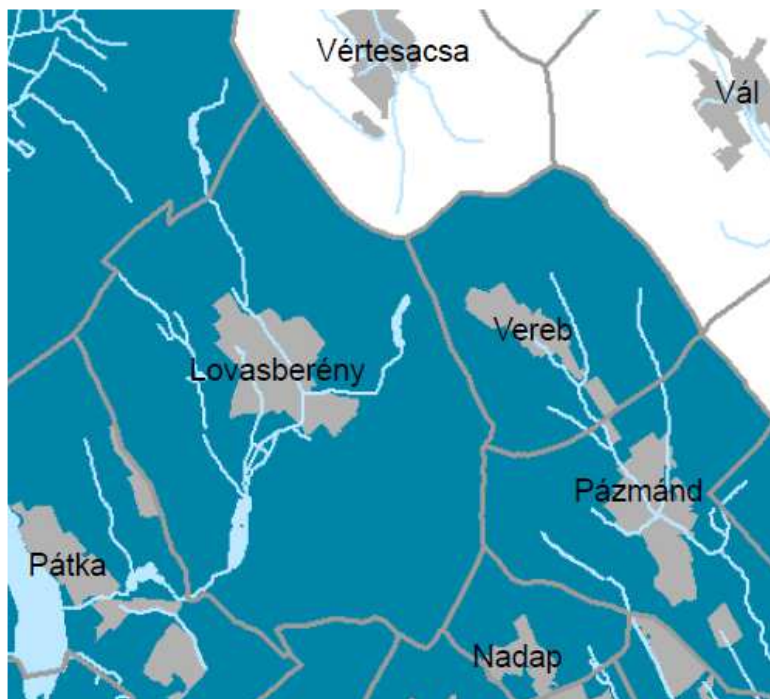
Ebben a vonatkozásban kiemelendő a Nagy-Diósi terület, illetve az erről levezető árkok rendszere.

Szélerózióknak kitett terület övezetbe tartozó települések veszélyeztetett területein olyan területfelhasználást kell előírni a települések településszerkezeti tervében, és a helyi építési szabályzatban olyan építési övezeti, övezeti előírást kell meghatározni, amely a szélerózió mértékét csökkenti.

A szél károsító hatása elsősorban abban nyilvánul meg, hogy a termőtalaj felső rétegét és ezzel a benne lévő tápanyagot elhordja, a talaj és a növényzet töve kiszárad, ezen kívül a szél által szállított durva talajszemcsék az útjukba kerülő növényzetet homokverés formájában károsítják.

A vonatkozó szabály szerint is a szél pusztító hatása elleni védekezés nagyrészt agrotechnikai módszerekkel történhet. Ezek közül alkalmazható többek között a mezővédő erdősávok, fasorok uralkodó szélirányra merőleges telepítése, talajkímélő technológiák helyes megválasztása, kis adagokban történő öntözés, megfelelő növény szerkezet kialakítása, bizonyos esetekben pedig a művelési ág megváltoztatása.

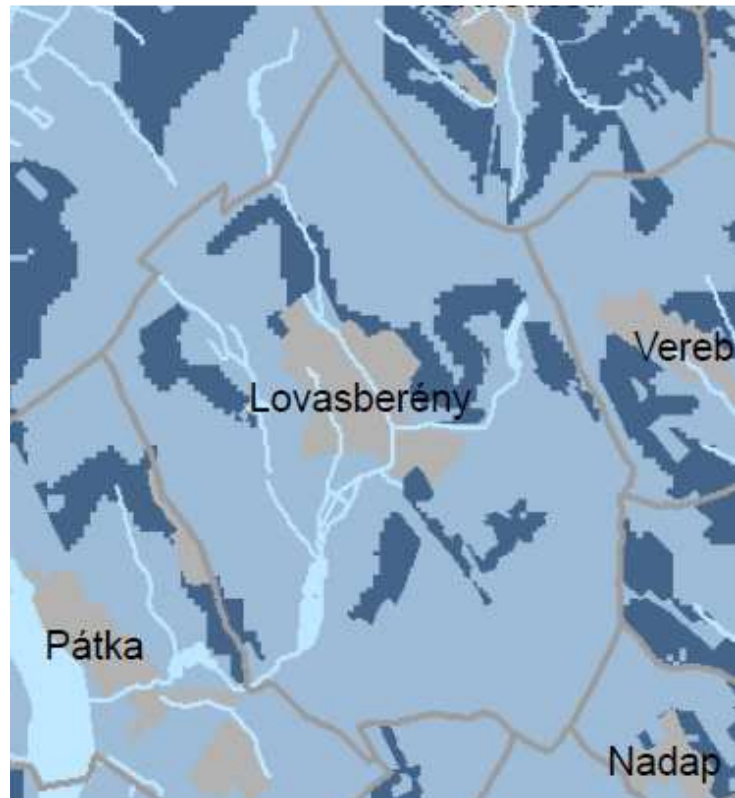
4. számú ábra: Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete (forrás: VÁTI Fejér Megye rendezési terve, 2009.)

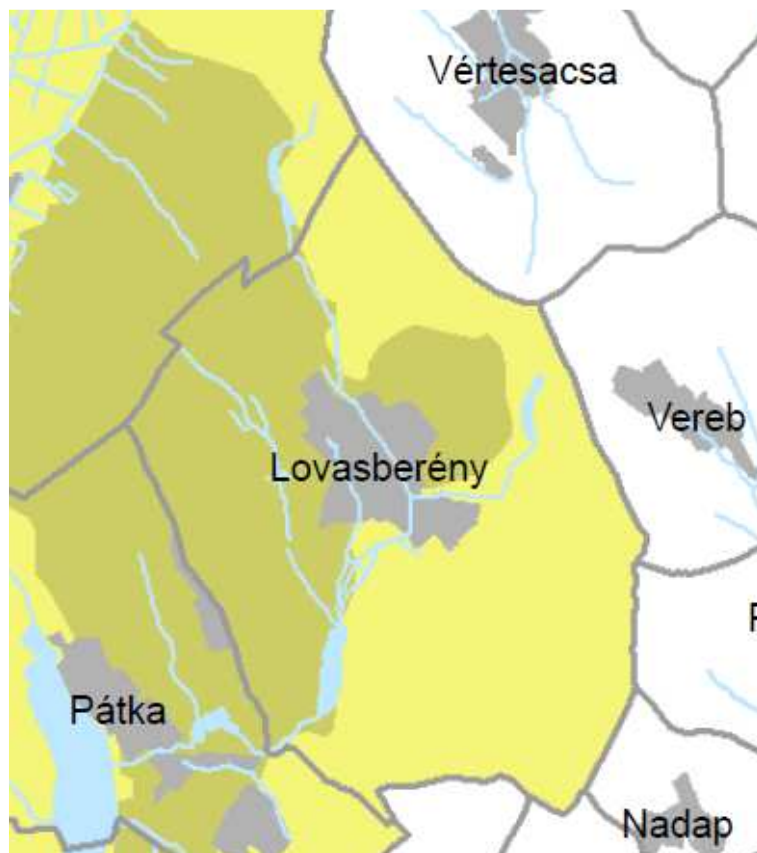
5. számú ábra: Földtani veszélyforrás területének övezete (forrás: VÁTI Fejér Megye rendezési terve, 2009.)

6. számú ábra: Vízeroszió által veszélyeztetett területek (forrás: VÁTI Fejér Megye rendezési terve, 2009.)

7. számú ábra: Szélerózió által veszélyeztetett területek (forrás: VÁTI Fejér Megye rendezési terve, 2009.)

1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei

Bányászattal érintett terület csak a település külterületi részének D-i határa közelében volt (fluorit bánya), alábányászott területről, pincéről nem áll rendelkezésre releváns információ.

1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek

A terület nem csúszás, illetve süllyedésveszélyes.

Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) sz. rendelet, Fejér megye területrendezési tervének 3.14. sz. melléklete szerint Lovasberényben földtani veszélyforrás terület és vízerózióknak kitett terület található. Kiemelendő a Nagy-Diósi terület és az ezen megfigyelhető árkok rendszere (Diós utcai-árkok).

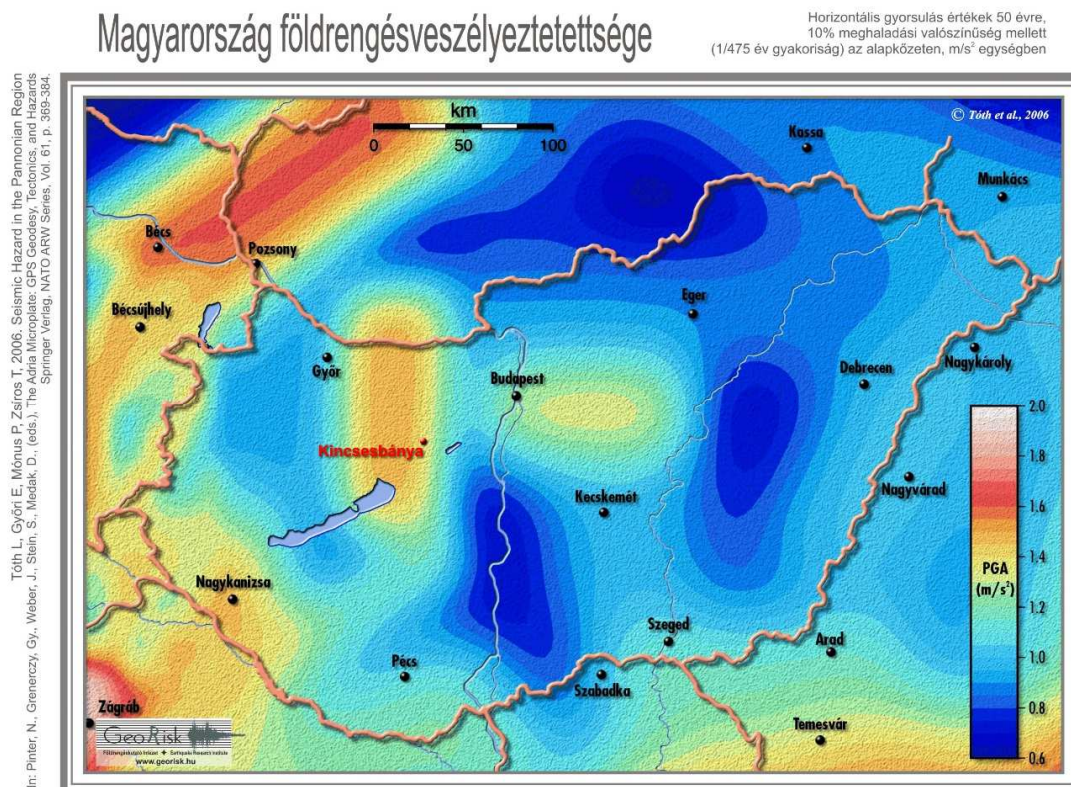
1.18.1.3. földrengés veszélyeztetett területei

A Kárpát-medencében katasztrofális méretű földrengések nagyon ritkán, vagy egyáltalán nem fordulnak elő. Az epicentrum környékén komoly károkat okozó földrengések azonban többször előfordultak.

Magyarország területén évente 100-120 kisebb földrengés történik. Ezek nagy része nem éri el az érzhetőség határát. A nagyobbak ritkábban, de jellemző visszatérési idővel fordulnak elő. Az ország területén évente négy-öt 2,5-3 magnitúdójú, az epicentrum környékén már jól érezhető, de károkat még nem okozó földrengésre kell számítani. Jelentősebb károkat okozó rengés 15-20 évenként, míg erős, nagyon nagy károkat okozó, 5,5 - 6 magnitúdójú földrengés 40-50 éves visszatérési idővel történik. Lovasberény a szeizmikus zónatérkép szerint a 3. szeizmicitási zónába tartozik, így a Dunántúl egyik kevésbé földrengés veszélyeztetett régiójába tartozik.

A térség földrengés-veszélyeztetettségét az alábbi ábra mutatja be, a mértékadó gyorsulás $1,2 \text{ m/s}^2$ körüli.

8. számú ábra: Magyarország földrengésveszélyeztetettsége (forrás: Georisk Kft.)

1.18.2. vízrajzi veszélyeztetettség

A terület kevéssé árvíz-, azonban helyenként belvív- veszélyeztetett.

Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) sz. rendelet, Fejér megye területrendezési tervének 3.14. sz. melléklete szerint Lovasberényben földtani veszélyforrás terület és vízerózióknak kitett terület található.

A terület domborzati viszonyait a 8. számú térkép, az elöntés veszélyeztetett területeket a 7. számú térkép mutatja be.

1.18.2.1. árvízveszélyes területek

A település nem árvíz veszélyeztetett, azonban elhúzódó nagycsapadékos időjárás mellett a település mélyebben fekvő részein előfordulhat tartósabb vízállás kialakulása.

A csapadékviszonyok megváltozása miatt a Rovákja-patak és Kender-földi-árok mentén kialakuló villám árvizek.

Lovasberényt a települések ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló rendelet erősen veszélyeztetett „A” kategóriába sorolja be.

A település erősen veszélyeztetett „A” kategóriába tartozik, ha a hullámtéren lakóingatlanl rendelkezik, illetőleg, amelyet a védmű nélküli folyók és egyéb vízfolyások mederből kilépő árvize szabadon elönthet.

Elöntés esetén külterületi rétek, kaszálók, szántók kerülhetnek tartósan víz alá. Belterületen a csapadékvíz-elvezető rendszer nem megfelelő karbantartása, fenntartása okozhat időszakos elöntést, talajvízszint emelkedést. Belvízjárta területek a Rovákja-patak melletti mély fekvésű területek, valamint a belterülettől DNY-i irányban lévő területek.

1.18.2.2. belvívveszélyes területek

A terület morfológiai és vízrajzi viszonyai alapján a Rovákja-patak közelében, valamint a belterülettől DNY-i irányban elhelyezkedő területek belvív veszélyeztetettek.

Lovasberényt a települések ár- és belvív veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló rendelet erősen veszélyeztetett „A” kategóriába sorolja be.

A település erősen veszélyeztetett „A” kategóriába tartozik, ha a hullámtéren lakóingatlanl rendelkezik, illetőleg, amelyet a védmű nélküli folyók és egyéb vízfolyások mederből kilépő árvize szabadon elönthet.

Elöntés esetén külterületi rétek, kaszálók, szántók kerülhetnek tartósan víz alá. Belterületen a csapadékvíz-elvezető rendszer nem megfelelő karbantartása, fenntartása okozhat időszakos elöntést, talajvízszint emelkedést. Belvízjárta területek a Rovákja-patak melletti mély fekvésű területek, valamint a belterülettől DNY-i irányban lévő területek.

A belvízvíz-mentesítés, a megfelelő vízvezető képesség fenntartásával, a meder és a belvízelvezető árkok karbantartásával lehetséges.

A belvív veszélyeztetett területeket a 7. számú térkép mutatja be.

1.18.2.3. mély fekvésű területek

A település mélyen fekvő területei a Rovákja-patak mentén alakultak ki, valamint a belterülettől DNY-i irányban található. Ezen térségek vizenyős, belvív-veszélyeztetett területek.

1.18.2.4. árvíz és belvízvédelem

Lovasberény a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén található. Az Igazgatóság ellátja a vizek kártételei elleni védelemmel, a vízkárelhárítással (árvíz- és belvízvédekezéssel, vízhiány kárelhárítással, valamint a vízminőségi kárelhárítással) összefüggő, jogszabályban meghatározott feladatokat.

Lovasberényben árvízvédelem nem szükséges, tekintettel arra, hogy a település nem árvíz veszélyeztetett.

Azonban helyenként belvíz-veszélyeztetett. A település mélyen fekvő területei a Rovákja-patak mentén alakultak ki, valamint a belterületől DNy-i irányban található. Ezen térségek vizenyős, belvíz-veszélyeztetett területek.

A belvízvíz-mentesítés, a megfelelő vízelvezető képesség fenntartásával, a meder és a belvízelvezető árkok karbantartásával lehetséges.

1.18.3. egyéb

Nincs releváns adat.

1.18.3.1. kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

Kedvezőtlen morfológiájú területeknek a mélyebb fekvésű, Rovákja-patakhoz közeli területek minősülnek. Ezen potenciális helyzetét a 7. számú térkép mutatja be.

1.18.3.2. mélységi, magassági korlátozások

Nincs releváns adat.

1.18.3.3. tevékenységből adódó korlátozások

A tervezési terület morfológiai és belvíz viszonyai következtében a felszíni vizek szennyezését kell kizárni még egy elhúzódó belvizes időszak esetében is. Ezért a belvíz veszélyeztetett területeken a veszélyes anyagok és hulladékok tárolására különös gondot kell fordítani, illetve a szennyvízelvezetés/gyűjtés tervezése esetében is ezen körülmények figyelembe vétele szükséges.

. Ásványi nyersanyag lelőhely

Műre való ásványvagyonról Lovasberény esetében nincs tudomásunk.

Fejér Megye Közgyűlése 1/2009. (II. 13.) sz. rendelet, Fejér megye területrendezési tervének 3.14. sz. melléklete szerint Lovasberényben ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület nem található.

A településen a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal adatbázisa alapján nem található bányatelek, és kutatási engedély sem került kiadásra.

1.20. Települési klíma

A legközelebbi hidrometeorológiai mérőállomás Székesfehérváron működik. Ezen mérőállomás adatai alapján a település klímája az alábbiak szerint jellemezhető:

A **Lovasberényi-hát** mérsékelt hűvös-mérsékelt száraz, de D-en már inkább a száraz éghajlati típusba tartozó kistáj.

Évente mintegy 1950 óra napsütés várható; nyáron általában 780, télen 180 óra körüli napfénytartam a megszokott.

É-on 9,5 °C az évi középhőmérséklet, D felé haladva 9,8–10,0 °C-ig emelkedik. A nyári félévben a 16,0–16,5 °C átlaghőmérséklet a valószínű. A 10 °C középhőmérsékletet meghaladó napok ápr. 5–8. között kezdődnek és okt. 18–20-án érnek véget. Ez évente mintegy 195 napot jelent. D-en ápr. 10–12. és okt. 25–27. között nem kell fagypon alatti hőmérséklettől tartani, így 195–200 nap hosszúságú fagymentes időszakot jelent. A nyári abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 33,5 °C, a téli abszolút minimumoké –16,0 °C körüli.

A kistáj nagy részén az évi csapadék 570 mm körüli, D-en 550–570 mm közötti. A nyári félévben 300–320 mm eső a valószínű. Átlagosan évente 35–40 hótakarós nap fordul elő, 20–23 cm átlagos maximális hóvastagsággal.

Az ariditási index 1,20–1,25 közötti.

Az uralkodó szélirány az É-i és az ÉNy-i, az átlagos szélesség 3 m/s körüli.

A szántóföldi kultúráknak jó a kistáj éghajlata.

A **Velencei-hegység** mérsékelt meleg-száraz éghajlatú kistáj.

Az évi napfénytartam 1950 óra fölötti, a nyári 780, a téli pedig 180–185 óra körüli.

Az évi középhőmérséklet 9,8–10,2 °C közötti, a nyári félévé 16,5–16,8 °C. Évente 195 napon át, ápr. 5–8. és okt. 18–20. között a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. Ápr. 10. és okt. 25–27. között, mintegy 195–200 napon át a hőmérséklet általában nem csökken fagypon alá. Az abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 33,5 °C, az abszolút minimumoké –16,0 °C körüli.

Évente 550 és 580 mm közötti csapadékösszeg a valószínű, s ebből a nyári félévben 310–320 mm eső szokott esni. Nadapon 74 mm esőt mértek, ami ezen a tájon a legtöbb 24 órás csapadékot jelenti.

Átlagosan 35–40 hótakarós napra számíthatunk egy év alatt; az átlagos maximális vastagsága 25 cm körüli.

Az ariditási index 1,20 és 1,25 között változik a vidéken.

Leggyakoribb szélirányok az É-i és az ÉNy-i, az átlagos szélesség 3,5 m/s körüli.

A jó expozíciójú területek szőlő- és gyümölcsstermesztésre is alkalmasak, de az éghajlat a kevés csapadék miatt elsősorban a nem vízigényes növényi kultúráknak kedvez.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Lovasberény természeti adottságai következtében és fekvéséből eredően meghatározó a Velencei-hegység és Lovasberényi-hát kistájak összekapcsolódása. Jellemző területhasználat a mezőgazdaság, illetve az erdőgazdálkodás.

Ezen adottságok és védett elhelyezkedés mellett a település és környezete mindig is kedvelt pihenőterület, vadaskert, illetve honvédségi terület volt.

Ezen kedvező természeti adottságok mellett korlátozó tényezőként jelentkezik a Nagy-Diósi terület víz- és széléroziónak kitett térsége, illetve a Rovákja-patak elöntés- és belvíz veszélyeztetett medre.

Környezetvédelmi szempontból a legfontosabb probléma a települési szennyvízgyűjtő hálózat hiánya.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

3.1.1. A folyamatok értékelése

Lovasberény hagyományos vidéki települési történelmi múlttal, településszerkezettel és épített környezettel rendelkezik.

A település Budapesthez, Székesfehérvárhoz és a Velencei-tóhoz való közelsége, a kiépült (de felújításra szoruló) infrastruktúra mindenképpen előny, melyet a gazdasági növekedés és a helybeli lakosok igényei szerint továbbfejleszteni szükséges.

A gazdaságfejlesztési alapelveknek meghatározásánál elsődleges szempont a kiváló termőfölddel való takarékos bánásmód. A jelenlegi gazdaság-fejlesztési területek rendelkezésre állnak.

Lovasberény fejlesztésénél nagy lakosságszám növekedés a fiatalok helyben-maradásának támogatásával valósulhat meg. A fejlesztési alapelvek meghatározásánál figyelemmel kell lenni a mai kor infrastrukturális és minőségi életviteli igényeire.

A település életében nagyon fontos, hogy olyan fejlesztések valósuljanak meg, melyek fenntartásához, üzemeltetéséhez a lehető legkevesebb forrás.

A fejlesztésnél a fő hangsúlyt az élhető település megőrzésére, az oktatási háttér helyi igényekhez igazítására, a szolgáltatások, az infrastruktúra fejlesztésére, a szabadidő eltöltéséhez szükséges programok bővítésére kell helyezni.

A turizmus fejlesztése érdekében a hagyományokra és a védett értékekre alapozva kell célokat kitűzni.

Lovasberény Község Önkormányzatának fejlesztési elképzelései között szerepel új gazdasági terület kialakítása, valamint hosszútávon a település belterülete melletti állattartó telep áttelepítése a lakóterülettől távolabb.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A település környezetének fejlesztését két külső tényező befolyásolja jelentősen:

A stagnáló népességszám, valamint az önkormányzati gazdálkodás forráshiánya.

Ezen kívül belső tényezőként említendő a népesség elöregedése és a viszonylag alacsony iskolai végzettség és a munkahelyek hiánya.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A különböző hatósugarú fejlesztési stratégiák, területfejlesztési tervek áttekintése során, az azokban megfogalmazott célokból következően olyan jövőkép rajzolódik ki, mely Lovasberény – Velencei-tó és a Vértes hegység környező településeivel összhangban, - egy vonzó vidéki életforma megteremtésében láttatja, amely gazdaságilag a mezőgazdaságra és a közösségi rendszerekre épülő településként van jelen a Közép-Dunántúli régióban.

Lovasberény jövőképe azt a célt szolgálja, hogy a település gazdasági és ezen belül a mezőgazdasági versenyképessége erősödjön, valamint egy lakható és minőségileg tovább fejlődő településsé váljon.

A településen a lakó, vegyes és gazdasági területek megfelelő szabályozásával meg kell teremteni a fejlesztés építészeti háttérét. A jelenlegi állapot nem megfelelően biztosítja a gazdaságos fejlesztési lehetőségeket.

Az önkormányzat a tervezett fejlesztéseket pályázati forrás igénybevételével, illetve a gazdálkodó szervek, vállalkozások bevonásával tudja biztosítani.

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Lovasberény alapvetően négy eltérő településrész határolható le, a lehatárolás megegyezik a természeti állapottal:

1. Belterület fejlett infrastruktúrával
2. Lujza-major infrastruktúrával
3. Szűzvár hiányos infrastruktúrával
4. Külsőterület hiányos infrastruktúrával

Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása

Lovasberényben a KSH adatszolgáltatása alapján nincs szegregátum, mint lakókörnyezet, ezért az MI rendeletben említett ide vonatkozó a-c pontok településünkön nem relevánsak.